

Województwo
Śląskie

Załącznik
do Uchwały Zarządu Województwa Śląskiego
nr 826/38/VI/2019
z dnia 24.04.2019 r.

Raport o stanie województwa za 2018 rok

projekt

Opracowano w Wydziale Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego
Referat Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego

Katowice, kwiecień 2019

Spis treści

WSTĘP	5
CZEŚĆ I - SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA	7
DEMOGRAFIA.....	7
<i>Sytuacja ludnościowa regionu</i>	7
<i>Ruch naturalny</i>	10
<i>Migracje</i>	11
<i>Prognozy demograficzne</i>	11
GOSPODARKA	13
<i>Produkt Krajowy Brutto</i>	13
<i>PKB w podregionach województwa śląskiego</i>	13
<i>Wartość Dodana Brutto</i>	14
<i>WDB w podregionach województwa śląskiego</i>	15
<i>Handel zagraniczny</i>	16
<i>Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego</i>	19
<i>Indeks niedostosowania społecznego</i>	21
FINANSE SAMORZĄDÓW.....	22
REALIZACJA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	25
<i>Analiza wskaźnikowa</i>	25
<i>Ocena realizacji celów operacyjnych wg wskaźników rezultatu</i>	25
<i>Ocena realizacji celów strategicznych wg wskaźników oddziaływania – województwo śląskie na tle pozostałych regionów</i>	36
<i>Zadania i wydatki budżetu Województwa Śląskiego w ujęciu celów Strategii rozwoju województwa</i>	38
<i>Wydatkowanie środków z Unii Europejskiej</i>	43
<i>Inne programy finansowane ze środków europejskich</i>	54
PODSUMOWANIE CZĘŚĆ I	56
CZEŚĆ II – SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII WRAZ Z OPISEM STATYSTYCZNYM	58
OBSZAR PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	58
<i>Podmioty gospodarcze</i>	58
<i>Przemysł</i>	59
<i>Usługi</i>	60
<i>Rolnictwo</i>	62
<i>Kształcenie ustawiczne</i>	63
<i>B+R+I</i>	64
<i>Szkolnictwo Wyższe</i>	65
<i>Instytucje Otoczenia Biznesu</i>	66
<i>Wykaz dokumentów strategicznych – PRIORYTET A</i>	72
<i>Projekty realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych</i>	76
<i>Zadania realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków własnych</i>	81
<i>Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego – Nowoczesna Gospodarka</i>	84
OBSZAR MIESZKANIEC.....	85

Rynek pracy.....	85
Oświata i wychowanie	87
Infrastruktura kultury i jej wykorzystanie	91
Infrastruktura sportowa i jej wykorzystanie	95
Ochrona zdrowia.....	96
Polityka społeczna.....	102
Spółceństwo obywatelskie.....	106
Zarządzanie kryzysowe i bezpieczeństwo publiczne	107
Obszary zdegradowane i rewitalizacji na terenie województwa śląskiego	109
Wykaz dokumentów strategicznych – PRIORYTET B.....	111
Projekty realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych	122
Zadania realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych	138
Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego – Szanse Rozwojowe Mieszkańców	159
OBSZAR PRZESTRZEŃ	160
Zasoby naturalne	160
Potencjał turystyczny środowiska	160
Park Śląski	161
Zasoby i ochrona środowiska.....	163
Ochrona wód.....	164
Ochrona powietrza w tym niska emisja	165
Hałas	167
Spójność transportowa regionu	168
Infrastruktura komunalna.....	174
Energetyka	175
Sieć gazowa i ciepłownicza	178
Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe	178
Spółceństwo informacyjne	179
Projekty realizowane przez WFOŚIGW	180
Wykaz dokumentów strategicznych – Priorytet C	182
Projekty realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych	186
Zadania realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowe ze środków własnych	189
Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego – Przestrzeń.....	197
OBSZAR WSPÓŁPRACA I POWIĄZANIA Z OTOCZENIEM.....	198
Członkostwo w organizacjach międzynarodowych.....	198
Współpraca transgraniczna	198
Współpraca ponadregionalna w ramach Polski Południowej.....	201
Szlaki tematyczne.....	202
Region w europejskiej sieci transportowej.....	205
Wykaz dokumentów strategicznych – Priorytet D.....	209
Wykaz projektów realizowanych przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych	211
Zadania realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych	213
Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego - Relacje z otoczeniem.....	227
PODSUMOWANIE CZĘŚĆ II	228

ZAŁĄCZNIKI	230
INFORMACJA O PRZYJĘTYCH UCHWAŁACH SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.....	231
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI BUDŻETU OBYWATELSKIEGO.....	244
WYBRANE DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA TLE INNYCH REGIONÓW	245

WSTĘP

Obowiązek opracowania Raportu o stanie województwa nakładają na Zarząd Województwa przepisy ustawy o samorządzie województwa (art. 34a). Zgodnie z zapisami ustawy Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego. Uchwała Nr V/55/6/2018 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa wskazuje jakie elementy powinny być ujęte w ramach opracowywanego raportu.

Zgodnie z zapisami Uchwały Sejmiku prezentowany dokument składa się z następujących elementów:

Część I: informacja ogólna związana z sytuacją społeczno-gospodarczą województwa;

Część II: syntetyczny opis realizacji polityk, programów i strategii (w formie tabelarycznej) uzupełniony opisem statystycznym;

Załączniki: informacja o stanie realizacji uchwał Sejmiku Województwa oraz sprawozdanie z realizacji budżetu obywatelskiego.

Raport o stanie województwa w warstwie statystycznej odnosi się do najważniejszych obszarów społeczno-gospodarczych istotnych dla rozwoju i funkcjonowania regionu.

Podstawowym źródłem informacji w zakresie opisów sytuacji społeczno-gospodarczej są oficjalne publikacje Głównego Urzędu Statystycznego. Dane statystyczne prezentowane w dokumencie odnoszą się do 2017 roku, zgodnie ze stanem dostępności na czwarty kwartał 2018 roku¹. Prezentowane informacje statystyczne stanowią jedynie zarys problematyki społeczno-gospodarczej. W ramach prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego² powstała szeroka diagnoza społeczno-gospodarcza, stanowiąca podstawowy materiał wyjściowy do wszelkich opracowań strategiczno-analitycznych.

Informacje dotyczące realizacji zadań Zarządu Województwa Śląskiego przygotowane zostały w oparciu o dane gromadzone przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego i jednostki podległe, zgodnie ze stanem na koniec 2018 roku.

Ujęte zestawienia tabelaryczne obejmują syntetyczne podsumowanie działalności Zarządu Województwa Śląskiego w roku 2018, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego. W zakresie informacji dotyczących sprawozdania z realizacji budżetu obywatelskiego za rok 2018 ze względu na początkową fazę prac nad tym zagadnieniem zawarto opis podjętych działań związanych z uruchomieniem całej procedury obywatelskiej.

Wśród najważniejszych dokumentów strategicznych i wdrożeniowych o charakterze horyzontalnym wskazać należy przede wszystkim:

- Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Podstawowym dokumentem, w oparciu o który realizowana jest polityka rozwoju województwa jest Strategia Rozwoju Województwa. Z tego też względu Raport w dużej mierze odnosi się do zapisów Strategii.

---

¹ zgodnie z Uchwałą Sejmiku, roczne opóźnienie (a w niektórych wypadkach jak np. Produkt Krajowy Brutto – jeszcze większe) wynika ze sposobu gromadzenia i udostępniania danych przez Główny Urząd Statystyczny

² Uchwała Nr V/55/7/2018 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

Ocena działań podejmowanych w ramach ww. dokumentów przedstawiona jest w odrębnych opracowaniach, wśród których należy wskazać Raporty monitoringowe Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego za lata 2014-2015 i lata 2016-2017, Raport ewaluacyjny „*Ewaluacja mid-term Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”*” oraz dokument o charakterze wewnętrznym *Raport o stanie realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”*. Część informacji umieszczonych w Raporcie o stanie województwa pochodzi ze wspomnianych dokumentów.

Przygotowany *Raport o stanie województwa* jest pierwszym tego typu dokumentem o charakterze sprawozdawczo-monitorującym prezentowanym Sejmikowi Województwa Śląskiego. Jego zakres i forma w kolejnych edycjach będą stanowiły element szerokiej i ważnej dyskusji w zakresie zaprojektowania kompleksowego systemu monitorowania nowopowstałej Strategii Rozwoju Województwa oraz innych dokumentów programowych. Prowadzony proces aktualizacji Strategii *Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”* otwiera możliwość powiązania monitoringu tego dokumentu oraz kluczowych elementów tworzących raport o stanie województwa.

CZEŚĆ I - Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa

Demografia

Sytuacja ludnościowa regionu

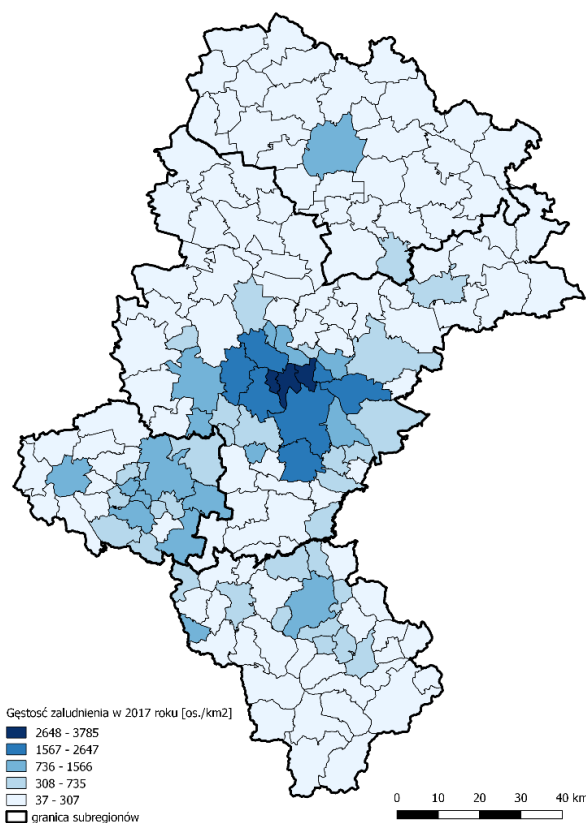
Liczba ludności województwa śląskiego w 2017 r. wyniosła ponad 4,5 mln, co stanowiło prawie 12% ludności kraju i dało województwu drugą lokatę za województwem mazowieckim.

Województwo charakteryzuje się specyficzną strukturą osadniczą na tle kraju, objawiającą się m.in. bardzo gęstą siecią miast (58 miast/10 tys. km²). Gęstość ta jest dwukrotnie wyższa od średniej krajowej wynoszącej 29 miast/10 tys. km². Wyraża się to również w gęstości zaludnienia powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej wynoszącej 2 992 osoby/1 km².

Ponadto o specyfice województwa śląskiego mówi wskaźnik udziału ludności miejskiej w ogólnej licznie ludności. Region pod tym względem zajmował pierwszą pozycję ze wskaźnikiem wynoszącym prawie 77%, przy średniej dla Polski wynoszącej 60,1%.

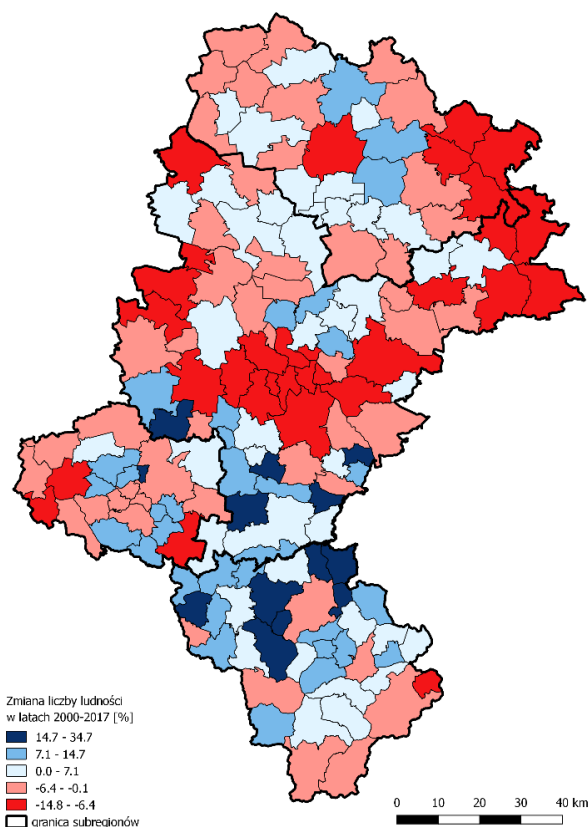
Analizując przestrzennie rozkład liczby ludności, najwięcej osób zamieszkiwało subregion centralny, bo aż 60% mieszkańców (przy powierzchni wynoszącej 45,1% województwa śląskiego), w pozostałych subregionach wielkości udziału mieszkańców są zbliżone i nie przekraczają 15%.

Mapa 1. Gęstość zaludnienia w gminach województwa śląskiego w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Mapa 2. Zmiana liczby ludności w gminach województwa śląskiego w latach 2000-2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W województwie śląskim, tak jak i w całym kraju, udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców był większy i wyniósł w 2017 r. 51,8%. Wskaźnik feminizacji wskazuje, iż w województwie śląskim na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet, a wielkość ta kształtowała się na takim samym poziomie jak wskaźnik dla Polski.

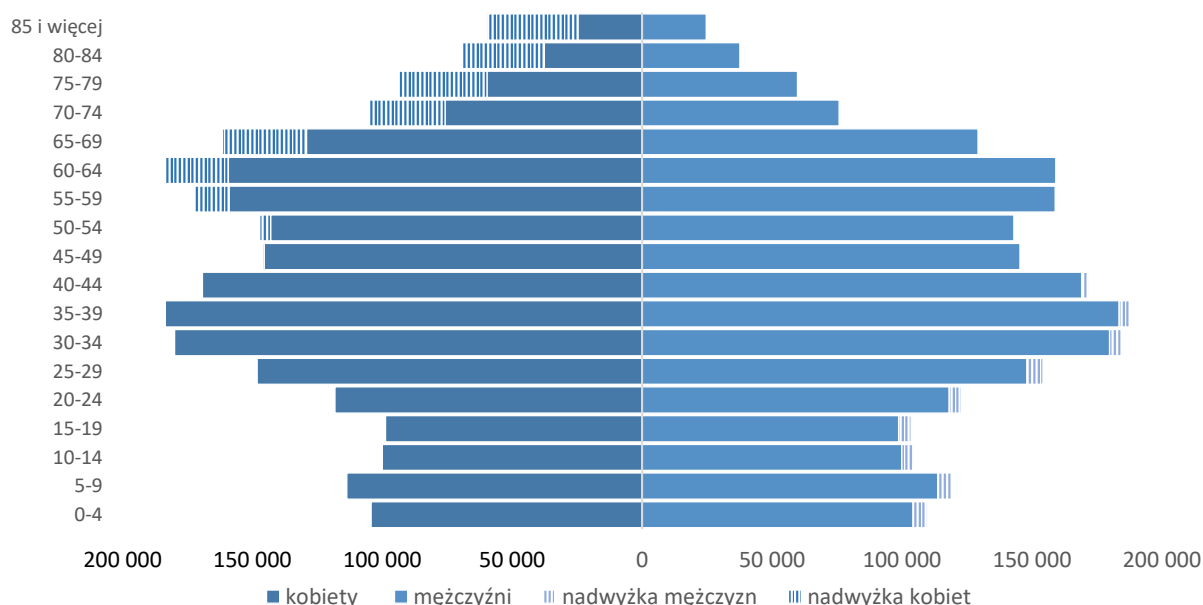
W województwie śląskim zjawisko depopulacji, widoczne jest od dłuższego czasu. W okresie od 2000 do 2017 r. liczba mieszkańców województwa spadła o 4,43%. Region jest na 3. pozycji pod względem spadku liczby ludności wśród województw, za opolskim (-7,52%) i łódzkim (-5,77%).

Niepokojące tendencje depopulacyjne dotyczą w głównej mierze miast, co w zderzeniu z faktem, że województwo śląskie jest najsilniej zurbanizowanym obszarem powoduje, że problem ten będzie miał coraz większe znaczenie i konsekwencje. Liczba osób zamieszkujących obszary wiejskie nieznacznie wzrosła w ostatnich latach. Zjawisko to możemy łączyć z innym procesem – suburbanizacją, gdzie mieszkańcy miast przenoszą się do strefy podmiejskiej.

Największy bezwzględny odpływ ludności zanotowało miasto Katowice, gdzie w analizowanym okresie ubyło ponad 34 tys. osób (co stanowiło ubytek o 10,4% mieszkańców). W następnej kolejności plasowały się: Sosnowiec (30 tys. mieszkańców), Częstochowa (28,8 tys.) oraz Bytom (27,4 tys.). Największy przyrost mieszkańców zanotowała gmina Jasienica (4,6 tys. osób, wzrost o 24%), następnie Pszczyna (wzrost o 3,4 tys.) i Wilamowice (2,9%).

Najliczniejszą grupę wiekową stanowiła ludność w wieku produkcyjnym, tj. wieku zdolności do pracy³. Analizując układ piramidy ludności wskazać można dwie grupy wiekowe, które dominują pod względem udziału liczby osób, jest to grupa kobiet i mężczyzn w wieku 35-39 (w roku 2014 był to przedział 30-34 lata) oraz 60-64 (w roku 2014 był to przedział 55-59 lat), urodzonych w czasie tzw. wyżu demograficznego. Analizując kształt piramidy wieku zauważyć można brak wyraźnego zarysowanego kolejnego wyżu demograficznego. Natomiast wyraźnie widać największy udział osób w wieku produkcyjnym i zarysowującą się tendencję zwiększania się liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 1. Piramida ludności województwa śląskiego wg stanu na 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

³ Dane wg podziału administracyjnego na dzień 31 XII. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat. Wiek mobilny – grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku 18-44 lata, wiek niemobilny – grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku: mężczyźni 45-64 lata, kobiety 45-59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej.

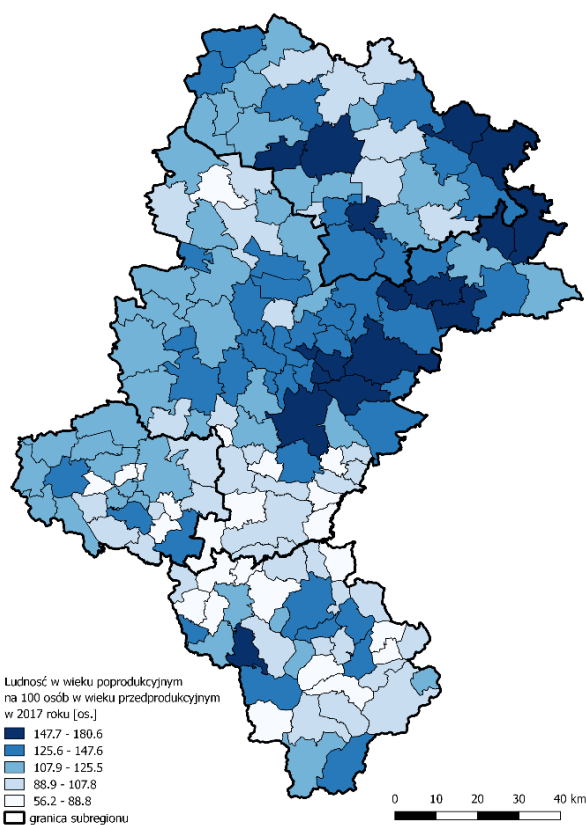
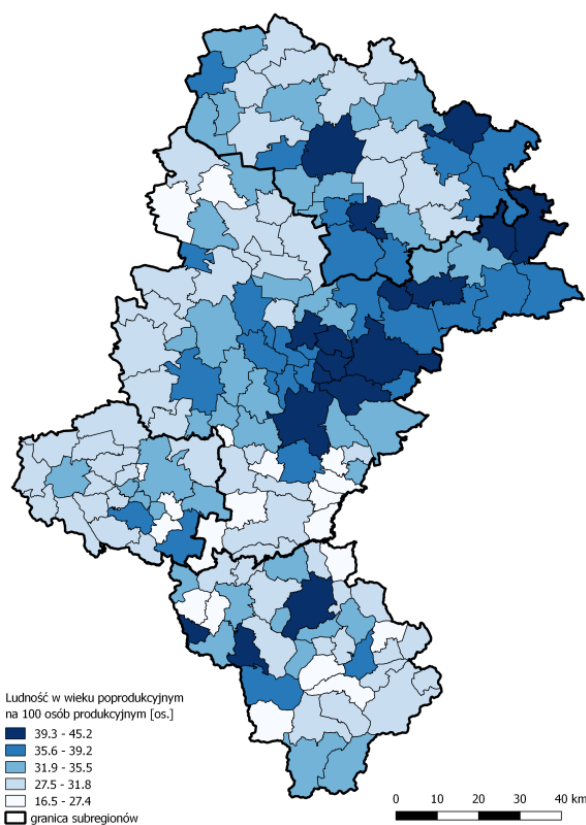

Na przestrzeni ostatnich lat w sposób zdecydowany rośnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym. W województwie śląskim liczba osób w wieku poprodukcyjnym przyrasta szybciej niż średnio w kraju. Niekorzystnym odzwierciedleniem powyższych tendencji są wskaźniki obciążenia demograficznego. Wartość wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2017 r. wyniosła 36 (średnia krajowa 34). Zjawisko to w przestrzeni rozkłada się stosunkowo równomiernie, przy czym można wskazać obszary o większym natężeniu, tj. północno-wschodnia część województwa śląskiego oraz wschodnia część Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Niekorzystną sytuację demograficzną jeszcze bardziej podkreśla wskaźnik obciążenia demograficznego ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Wartość tego wskaźnika dla województwa śląskiego w 2017 r. osiągnęła wartość 129,8, co oznacza większy przyrost osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku do 18 lat.

Mapa 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2017 r.).

Mapa 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2017 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Utrzymująca się tendencja wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy równoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, będzie miała poważne implikacje gospodarcze i społeczne. Na ten stan rzeczy nakłada się równocześnie stały wzrost przeciętnej długości trwania życia.

W 2016 r. przeciętna długość życia w województwie śląskim wynosiła 80,9 lat dla kobiet i 73,5 lat dla mężczyzn. Wydłużającą się długość życia należy uznać za pozytywną zmianę wskazującą m.in. na poprawę jakości życia, na którą składa się wiele elementów, takich jak m.in.: jakość opieki

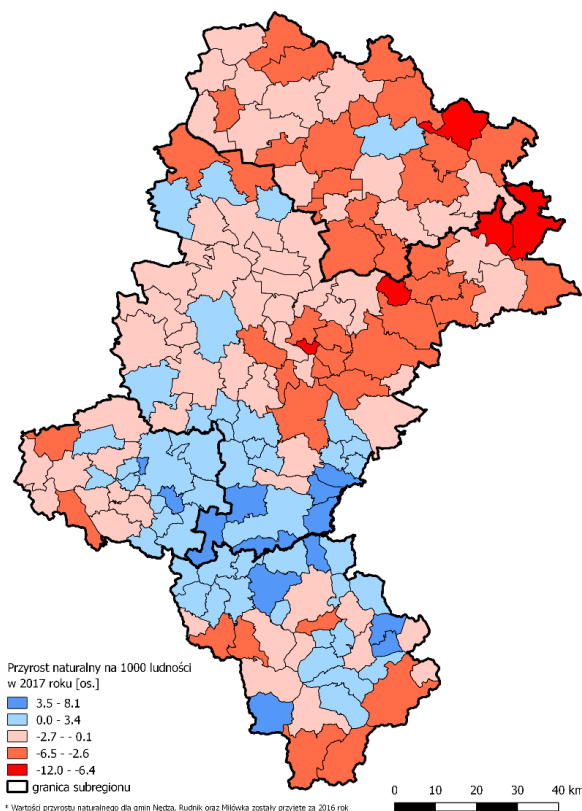
medycznej, warunki życia, jakość środowiska. Niemniej pomimo wzrostu tych wartości są one niższe niż średnia dla Polski, która wynosiła 81,9 lat dla kobiet i 73,9 lat mężczyzn.

Ruch naturalny

Województwo śląskie jest jednym z 8 regionów, w których utrzymuje się ujemny przyrost naturalny. Skalę problemu lepiej oddaje przeliczenie wartości przyrostu naturalnego na 1 000 mieszkańców. W województwie śląskim problem ujemnego przyrostu (-1,41) przyjmuje podobne rozmiary jak w województwach opolskim (-1,81) i lubelskim (-1,19). Wartość przyrostu naturalnego na 1 000 osób w Polsce w 2017 r. również miała wartość ujemną, wielkość ta w ostatnich latach oscyluje blisko zera z niewielką tendencją ujemną.

Analizując zjawisko przestrzennie wskazać należy, iż północno-wschodnia część województwa (subregion północny, oraz wschodnia część subregionu centralnego) wykazują niekorzystne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w odniesieniu do liczby mieszkańców. Natomiast południowa część województwa (południowe gminy subregionu centralnego, północne gminy subregionu południowego oraz wschodnia część subregionu zachodniego) charakteryzują się dodatnim przyrostem naturalnym.

Mapa 5. Przyrost naturalny w gminach województwa śląskiego w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W województwie śląskim następuje poprawa w zakresie urodzeń żywych. w 2017 r. notowano nieco ponad 4 zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych, podczas gdy średnia krajowa wynosi nieco poniżej 4. Poprawa w tym aspekcie wynika m.in. z rozwoju możliwości badań przeprowadzanych w trakcie ciąży, wzrostu świadomości społeczeństwa odnośnie zagrożeń dla płodu i sposobów ich ograniczania. Ponadto stale rozwija się technologia pozwalająca wychwycić

Omawiając zjawiska demograficzne istotnym zagadnieniem jest wiek kobiet rodzących dzieci. Najwięcej, bo ponad 50% dzieci w województwie śląskim, rodzą kobiety w wieku 26-33 lat, przy czym szczyt przypada na wiek równy 30 lat (w Polsce natomiast wiek ten wynosi 29 lat. Odsetek dzieci rodzonych przez kobiety młodsze jest nieco wyższy w województwie śląskim niż w Polsce ogółem. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt przesunięcia wieku, w którym kobiety rodzą dzieci – w 2002 r. najwięcej dzieci w województwie śląskim rodziły kobiety w wieku 25 lat. Decyzja o posiadaniu dzieci często odkładana jest na później. Wpływ na to mogą mieć różne czynniki zarówno ekonomiczne jak i zmiana uwarunkowań społecznych (świadomość macierzyństwa, budowanie pozycji zawodowej itp.).

Analizując współczynnik dzietności należy wskazywać na ubytek ludności w Polsce. Wartość ta w 2017 r. dla Polski wynosiła 1,424 i odbiega od wartości 2,1 – która to zapewnia prostą zastępowalność pokoleń (co nie oznacza demograficznego rozwoju, jedynie stagnację). Dla województwa śląskiego wartość ta jest niższa niż średnia dla kraju i wynosi 1,412 (6. lokata).

coraz więcej nieprawidłowości na wczesnym etapie rozwoju dziecka oraz w odpowiedni sposób reagować na nie jeszcze w okresie życia płodowego dziecka.

Migracje

Problemem województwa śląskiego w odniesieniu do sytuacji demograficznej jest także odpływ migracyjny ludności. Skumulowane za okres 2005-2017 saldo osób w wieku produkcyjnym (osoby z tej grupy wiekowej stanowią zdecydowaną większość migrantów), które zdecydowały się na migrację zagraniczną na pobyt stały wyniosło w województwie śląskim prawie 39 tys. osób. Był to zdecydowanie największy odpływ ludności spośród wszystkich województw.

Województwo śląskie cechuje jeden z największych strumieni odpływu ludności z miast na obszary wiejskie. W ciągu 10 lat (od 2005 r.) w granicach województwa śląskiego niewiele ponad 58 tys. osób zmieniło miejsce zamieszkania z miasta na wieś. Wartości salda migracji wewnątrzwojewódzkich wskazują na tendencję polegającą na przenoszeniu się ludności miejskiej na tereny mniej zurbanizowane.

Analizując ruchy migracyjne wewnątrz kraju można stwierdzić, że województwo śląskie nie jest zbyt atrakcyjnym kierunkiem osiedlania się dla mieszkańców pochodzących z innych regionów. Saldo migracji międzywojewódzkich w 2017 r. wynosiło dla województwa śląskiego -3 260 osoby, natomiast skumulowane saldo za okres 2000-2017 to -66,7 tys. osób. Największy odpływ migracyjny z województwa śląskiego następuje w kierunku województw małopolskiego i mazowieckiego, odpowiednio ponad 20 tys. i 18 tys.

Niekorzystny dla województwa śląskiego jest również bilans migracji na pobyt czasowy - od roku 2006 saldo migracji na pobyt czasowy jest ujemne (w 2017 r. osiągnęło wartość ok. -4 tys. osób, co jest drugim najgorszym wynikiem w kraju).

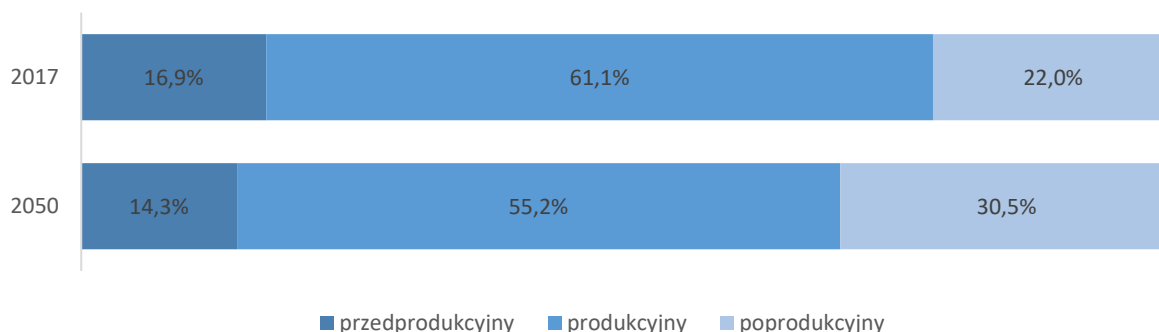
Województwo śląskie jest regionem, który w wyniku ruchów migracyjnych utracił największą liczbę mieszkańców w okresie ostatnich lat. Skumulowane saldo migracji za okres 2000-2017 wyniosło dla województwa śląskiego prawie -88 tys. osób, podczas gdy drugie pod tym względem województwo lubelskie utraciło -66 tys. osób.

Prognozy demograficzne

Zgodnie z prognozami Głównego Urzędu Statystycznego do 2050 r. liczba ludności w województwie śląskim względem roku 2017 zmniejszy się o 19,1%, czyli o prawie 870 tys. osób. Wielkość ta analizowana w wartościach bezwzględnych jest najwyższa w kraju. Natomiast prognozowany ubytek ludności w wartościach względnych jest wyższy tylko w województwach: łódzkim (wartość niewiele wyższa niż w województwie śląskim), opolskim i świętokrzyskim.

Prognozowane zmiany analizowane w układzie miasto-wieś wskazują na zdecydowany prognozowany spadek liczby ludności obszarów miejskich. Do roku 2050 udział ludności w miastach spadnie o 4,4 pp. i będzie to niosło ze sobą pewne implikacje, zarówno dla obszarów miejskich, jak i wiejskich. Szacuje się, że do 2050 r. liczba ludności miejskiej spadnie o prawie 23,6% czyli ponad 825 tys., tymczasem ludność obszarów wiejskich zmniejszy się o prawie 4%, tj. o ok. 41,6 tys. W wyniku zmian w liczbie ludności zmieni się wskaźnik urbanizacji województwa: z 76,9% w roku 2017 spadnie do 72,5% w roku 2050.

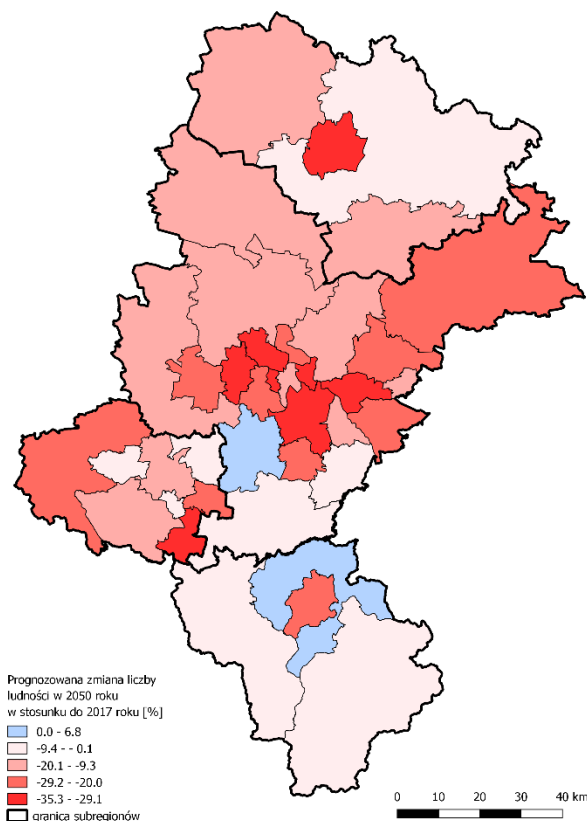
Wykres 2. Prognozowane zmiany ludności wg funkcjonalnych grup wiekowych (% udział) w województwie śląskim do roku 2050.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W sposób niekorzystny zmieni się również struktura grup wiekowych. Zmniejszy się udział osób w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym, natomiast wyraźnie wzrośnie udział grupy poprodukcyjnej, wartość ta zmieni się z 22% w 2017 r. do 31% w 2050 r. (o ponad 122 tys. os.). Wiązać się to będzie zapewne z koniecznością pojawienia się nowej infrastruktury i usług dla najstarszej grupy mieszkańców województwa. Równocześnie będzie to miało duże konsekwencje gospodarcze.

Mapa 6. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiatach województwa śląskiego w 2050 roku w stosunku do 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

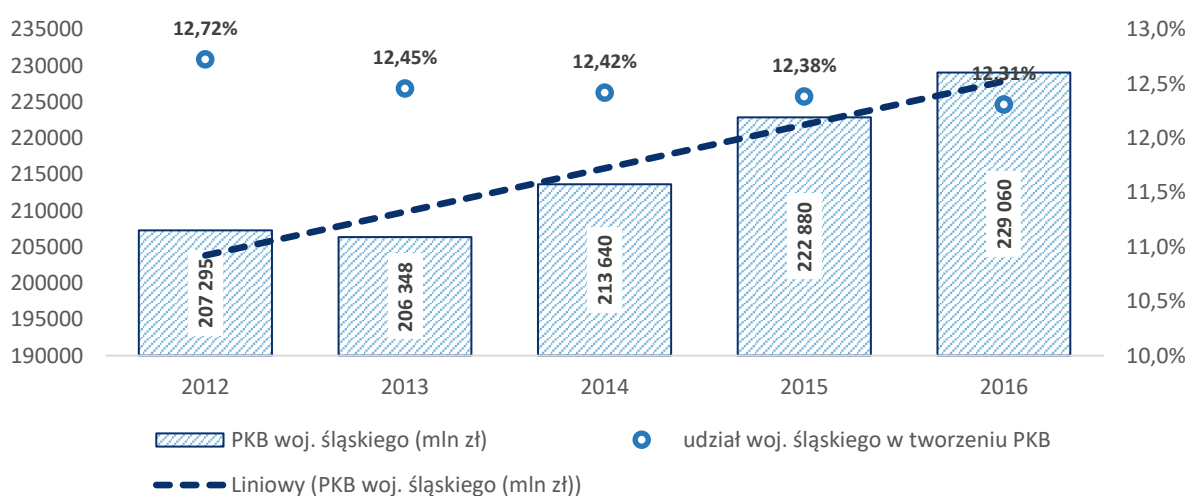
Analizując zróżnicowanie wewnętrzne województwa największy prognozowany spadek dotyczy Sosnowca (o 35,3%), a największy wzrost powiatu bielskiego (6,8%). Należy jednak podkreślić, iż w wartościach bezwzględnych największy spadek liczby ludności dotyczyć będzie Katowic (ponad 88 tys. mieszkańców). Depopulacja dotyczyć będzie w szczególności powiatów grodzkich. Średni spadek liczby ludności wśród miast – powiatów grodzkich wyniesie 26,6%, w tym tylko dwa charakteryzują się prognozowanym spadkiem niższym niż 20% – Chorzów i Mysłowice. Poza pięcioma powiatami grodzkimi są to spadki o ponad 20 tys. mieszkańców. Spadek liczby ludności powyżej 30% dotyczył będzie, oprócz wspomnianego wcześniej Sosnowca, również: Bytomia, Częstochowy, Jastrzębia-Zdroju, Świętochłowic oraz Zabrze. W przypadku powiatów ziemskich średni spadek liczby ludności wyniesie 8,9%. Największy spadek zarówno w wartościach względnych jak i bezwzględnych odnotuje powiat zawierciański (spadek o 21,7%, tj. ponad 25,8 tys. mieszkańców). Wzrostu spodziewać się można poza wspomnianym bielskim również w powiecie mikołowskim.

Gospodarka

Produkt Krajowy Brutto

Województwo śląskie charakteryzuje się wysokim udziałem w tworzeniu Produktu Krajowego Brutto (PKB), ustępując pod tym względem jedynie województwu mazowieckiemu. Pozycję drugiej gospodarki w Polsce region utrzymuje niezmiennie od kilkunastu lat, a zawdzięcza to m.in. dużemu potencjałowi ludnościowemu oraz silnie rozwiniętemu sektorowi przemysłu. Niemniej jednak w obliczu dostępnych danych należy stwierdzić, że województwo powoli, ale stale traci swoją silną pozycję. Pomimo stałego przyrostu wartości PKB w regionie, jego udział w tworzeniu PKB systematycznie się obniża i w 2016 roku wyniósł 12,31%.

Wykres 3. Udział województwa śląskiego w tworzeniu PKB w latach 2012-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W rezultacie pozycja województwa śląskiego w odniesieniu do wartości PKB na 1 mieszkańca stopniowo się obniża i od 2013 roku województwo jest na 4. pozycji w Polsce (przy czym do 2005 roku utrzymywało się na 2. pozycji).

PKB w podregionach województwa śląskiego

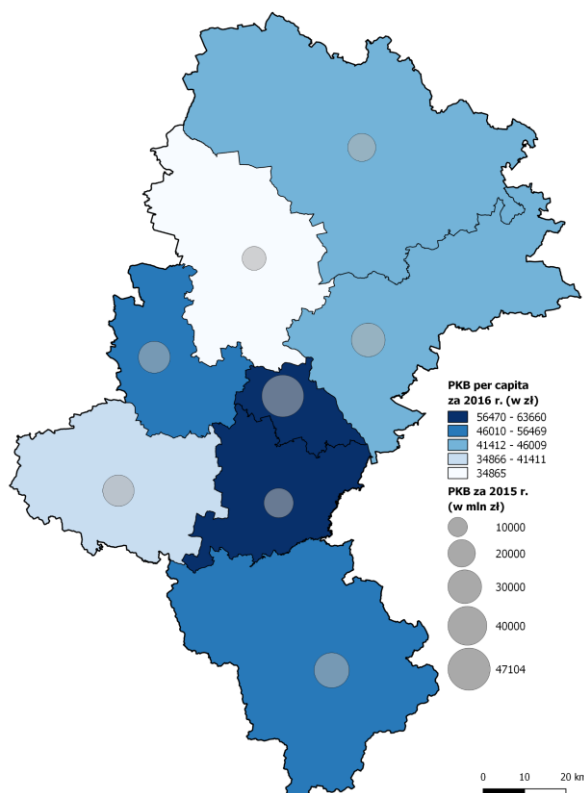
Najsilniejszą pozycję w regionie ma podregion katowicki, wykazujący jednocześnie stabilny przyrost PKB per capita. O pozycji podregionu decyduje fakt, że Katowice są stolicą największej w kraju Metropolii, a co za tym idzie są siedzibą wielu firm, oferując liczne miejsca pracy dla mieszkańców regionu. Jak wykazują badania dojazdów do pracy mieszkańców województwa śląskiego⁴, do Katowic do pracy codziennie dojeżdża najwięcej osób, a jednocześnie strumienie odwrotne, tj. osób wyjeżdżających do pracy z Katowic do innych miast są stosunkowo niewielkie.

Podregionem plasującym się na drugiej pozycji w zakresie PKB na 1 mieszkańca jest podregion tyski. Tempo wzrostu w latach 2012-2016 było tam najniższe w województwie (1,1%), co było efektem spadku wartości wskaźnika zanotowanym w latach 2011-2014 (o prawie 6 %). Fakt ten można wiązać z kryzysem w branży motoryzacyjnej, która ma dominującą pozycję w strukturze przemysłowej podregionu.

⁴ Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego, Katowice 2017.

Najgorsza sytuacja w zakresie PKB per capita występowała w podregionie bytomskim – najniższa wartość PKB per capita oraz relatywnie niski przyrost tej wartości. Głównym problemem podregionu bytomskiego niekorzystne skutki procesów restrukturyzacji przemysłu węglowego na tym obszarze. Wieloletnia dominacja branży górniczej spowodowała znaczącą degradację przestrzeni, wymagającą kompleksowej rewitalizacji i rekultywacji, a likwidacja zakładów w sektorze wymaga wsparcia rozwoju sektora gospodarki podregionu.

Mapa 7. PKB w 2016 roku w podregionach województwa śląskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

średnią dla Polski, a wartość dodana brutto wytwarzana w województwie śląskim po przeliczeniu na 1 pracującego przekraczała krajową średnią o 7,3 pp. Warto zauważyć ponadto zależność pokazującą, że WDB w odniesieniu do liczby mieszkańców ukazuje mniejszą przewagę nad średnią dla kraju niż WDB wyrażone w porównaniu do liczby osób pracujących. Może to wskazywać na dodatkowy problem przed jakim stoi województwo śląskie, a mianowicie niską aktywność zawodową mieszkańców.

Prawie 43% wartości dodanej brutto tworzonej w województwie śląskim pochodzi z sektora przemysłu, a wartość ta w porównaniu z rokiem 2000 dodatkowo wzrosła o 2,7 pp. Dominujące znaczenie w wytwarzaniu WDB w regionie, podobnie jak w całym kraju, ma sektor usług, przy czym w kraju ogółem usługi mają większe znaczenie niż w regionie.

Najmniejszą część PKB spośród wszystkich ośmiu podregionów województwa wytwarza podregion bytomski. Jednocześnie charakteryzuje się najniższą wartością PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca – niemal dwukrotnie niższą niż w podregionie katowickim.

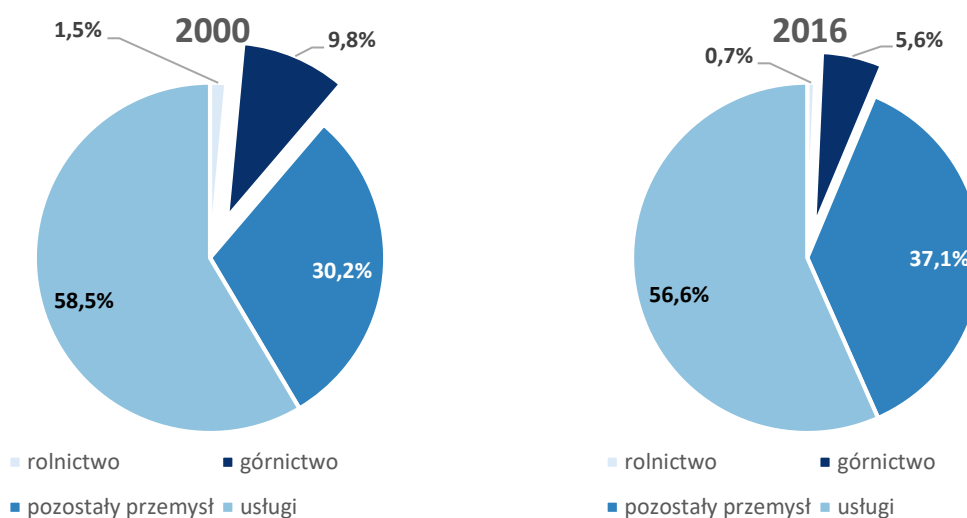
Region w zakresie poziomu rozwoju gospodarczego charakteryzuje się znacznymi różnicowaniami pomiędzy poszczególnymi częściami województwa śląskiego. Szczególnie silne zróżnicowania występują w centralnej części regionu, obejmującej podregiony: katowicki, gliwicki, tyski, sosnowiecki i bytomski, na którym to obszarze usytuowana jest Górnśląsko-Zagłębiowska Metropolia.

Wartość Dodana Brutto

Województwo śląskie jest drugim po województwie mazowieckim regionem w kraju w zakresie tworzenia Wartości Dodanej Brutto (WDB). Wartość dodana brutto województwa śląskiego w 2016 roku wyniosła 202,3 mld zł, natomiast udział regionu w tworzeniu wartości dodanej brutto wyniósł 12,31%.

Wartość dodana brutto w przeliczeniu na mieszkańca w 2016 roku o 3,6 pp. przekraczała

Wykres 4. WDB województwa śląskiego w latach 2000-2016 w podziale na sektory gospodarki.

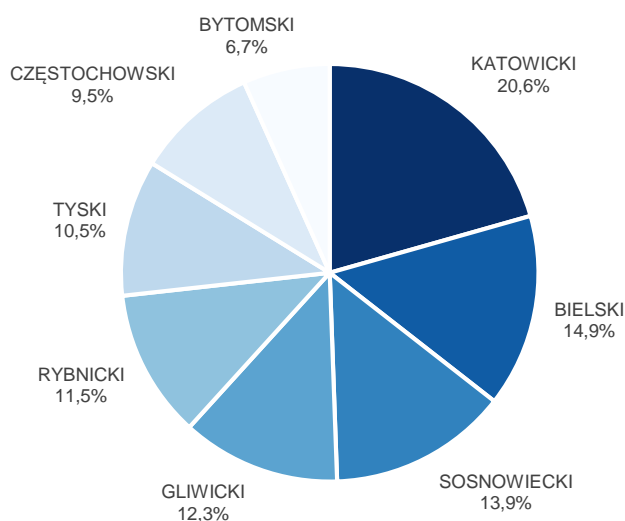
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Istotną rolę w gospodarce województwa śląskiego odgrywa górnictwo, niemniej w świetle dostępnych danych można zauważyć stopniowy spadek jego znaczenia. Udział wartości dodanej brutto pochodzącej z górnictwa na przestrzeni lat 2000-2016 zmniejszył się w regionie o 4,2 pp. (w 2016 roku nieco ponad 5,5% WDB w regionie pochodziło z górnictwa, podczas gdy w roku 2000 było to niemal 10%). Zmniejsza się także rola jaką województwo śląskie pełni w przemyśle górnictwem w Polsce. W 2016 roku prawie połowa (49,4%) WDB powstałej w górnictwie pochodziła z województwa śląskiego. Należy jednak zaznaczyć, że wartość ta w roku 2000 wynosiła aż 60,6%. Również analizując część wartości dodanej wytwarzanej w ramach sektora przemysłowego widać ograniczanie znaczenia górnictwa w gospodarce regionu. W roku 2000 niemal 25% WDB tworzonej w przemyśle w województwie śląskim pochodziła z górnictwa, natomiast po 16 latach udział ten zredukował się do 13,1%.

WDB w podregionach województwa śląskiego

Największa część wartości dodanej brutto wytwarzanej w województwie śląskim pochodzi z podregionu katowickiego (nieco ponad 20% WDB), przy czym podregion ten stopniowo obniża swój udział w wytwarzaniu WDB województwa (w latach 2012-2015 WDB podregionu katowickiego wzrosło jedynie o 7,2%). Największy przyrost wartości dodanej brutto w okresie 2012-2016 zanotował podregion bielski (o 21,4%), co przełożyło się na jego prawie 15% udział w wytwarzaniu WDB regionu. Ponadto sporo zyskały podregiony gliwicki (wzrost wartości WDB o 15,0%) oraz częstochowski (wzrost wartości WDB o 14,9%). Mniejszy przyrost wartości dodanej brutto od podregionu katowickiego zanotowały jedynie podregiony tyski i rybnicki (przyrost odpowiednio o 1,7% i 1,4%).

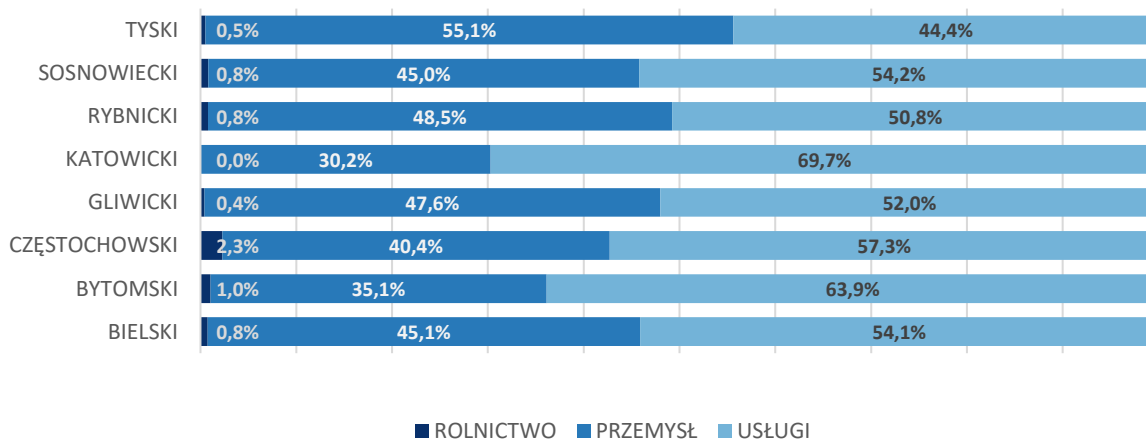
Wykres 5. Udział podregionów województwa śląskiego w tworzeniu WDB województwa w 2016 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wśród ośmiu podregionów województwa tylko w jednym w strukturze wytwarzanej wartości dodanej brutto dominuje przemysł – jest to podregion tyski (nieco ponad 55% udział przemysłu w WDB w 2016). Ponadto niewielka różnica pomiędzy WDB wytwarzaną w sektorach przemysłowym i usługowym występuje w podregionie rybnickim (WDB w usługach wyższe o 2,3 pp.).

Wykres 6. WDB w podregionach województwa śląskiego w latach 2016 roku wg grup sekcji PKD.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Sektor usług zdecydowanie dominuje natomiast w podregionie katowickim (prawie 70% WDB wytwarzanej w tym podregionie), który odpowiada za największą część wartości dodanej w regionie (20,6%). Ponadto usługi największe znaczenie mają w gospodarce dwóch podregionów o najniższym wkładzie w WDB regionu oraz o najniższej jego wartości w przeliczeniu na 1 pracującego, czyli w podregionach częstochowskim i bytomskim.

Handel zagraniczny

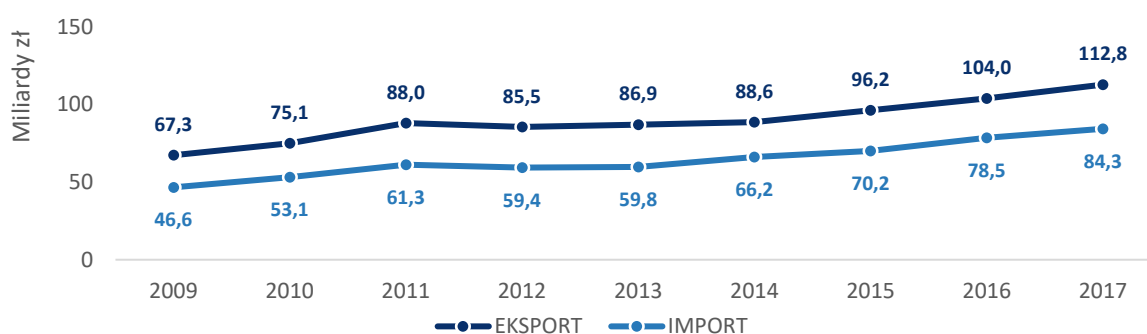
Województwo śląskie jest największym eksporterem w Polsce. W 2017 roku z regionu poza granice kraju sprzedano towary o wartości równej 112,8 mld zł, co stanowiło 13,0% krajowego eksportu. Jednocześnie region należy do największych w kraju importerów, ustępując pod tym względem jedynie województwu mazowieckiemu, które importowało towary o wartości 229,4 mld zł (tj. 27,0% udział w krajowym imporcie) i województwu wielkopolskiemu (89,6 mld zł, tj. 10,5% ogółu). Wartość

importu województwa śląskiego równa była 84,3 mld zł, co oznaczało 9,9% udział w imporcie do Polski.

W porównaniu do roku 2012 wartość eksportu z województwa śląskiego zwiększyła się o 32,0%, natomiast nieco bardziej wzrosła wartość importu (o 42,1%). W tym samym okresie zmienił się także rozkład wymiany międzynarodowej z punktu widzenia kierunków handlowych. Zwiększeniu uległ udział krajów Unii Europejskiej jako kierunku eksportu (z 80,8% do 86,3%). W przypadku importu korekta struktury kierunkowej była odwrotna i obecnie nadal zdecydowanie dominują kraje Unii Europejskiej, jednakże przewaga ta nie jest tak znacząca jak w przypadku eksportu. Udział krajów trzecich (nie należących do UE) w imporcie towarów do Polski w części przypadającej na województwo śląskie wzrósł z 17,4% w roku 2012 do 24,4% w roku 2017. Tym samym w 2017 roku już tylko nieco ponad 3/4 towarów importowanych do województwa śląskiego pochodziło z terenu UE.

Wykres 7. Wartość eksportu oraz importu województwa śląskiego w latach 2009-2017 (mld zł).

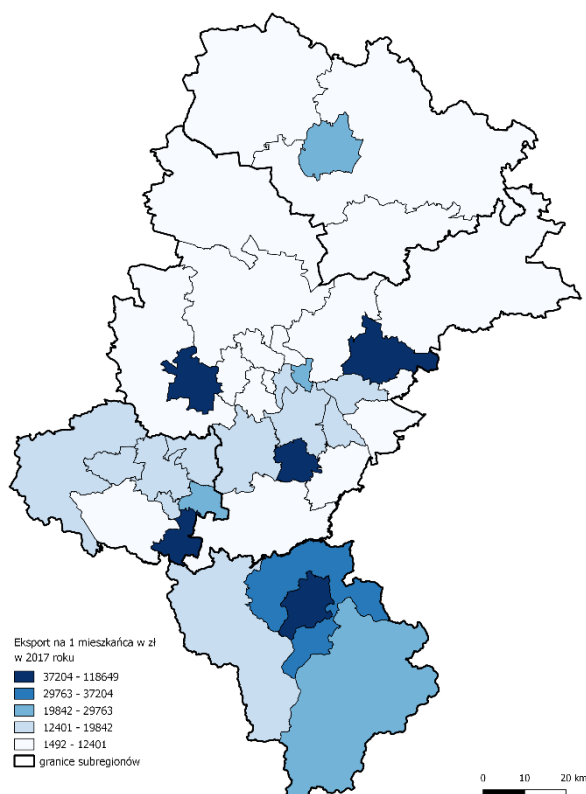

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej w Warszawie.

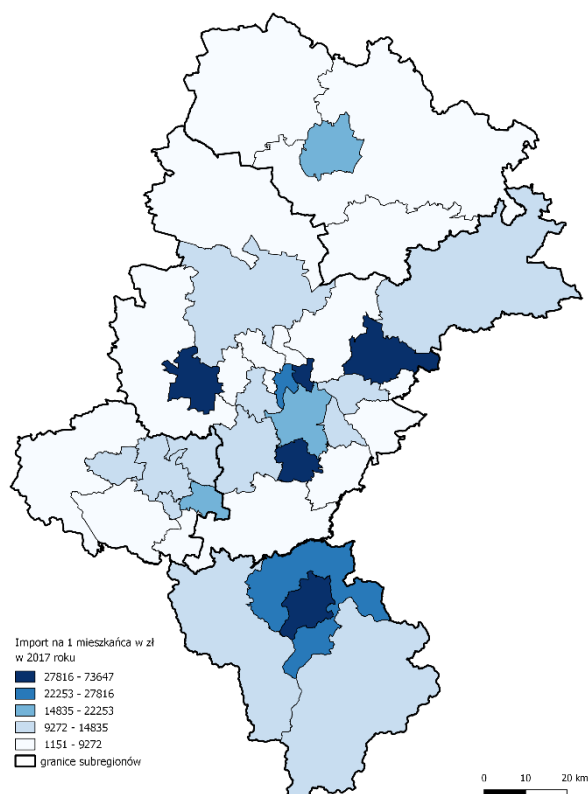
Województwo śląskie w 2017 roku zanotowało zdecydowanie dodatni bilans handlu zagranicznego, nadwyżka eksportu z regionu nad importem wyniosła niemal 28,5 mld zł. W 2017 roku eksport w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie śląskim równy był 24 803 zł, natomiast wartość importu per capita była o ok. 25% niższa i wynosiła 18 544 zł.

W ujęciu terytorialnym widać spore zróżnicowanie udziału w międzynarodowej wymianie handlowej pomiędzy powiatami województwa śląskiego. Należy jednak zaznaczyć, że dane dotyczące handlu zagranicznego są przypisywane do poszczególnych jednostek terytorialnych zgodnie z siedzibą importera/eksportera.

Mapa 8. Eksport w przeliczeniu na 1 mieszkańca wg powiatów w województwie śląskim w 2017 r. (w zł).

Mapa 9. Import w przeliczeniu na 1 mieszkańca wg powiatów w województwie śląskim w 2017 r. (w zł).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej w Warszawie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej w Warszawie.

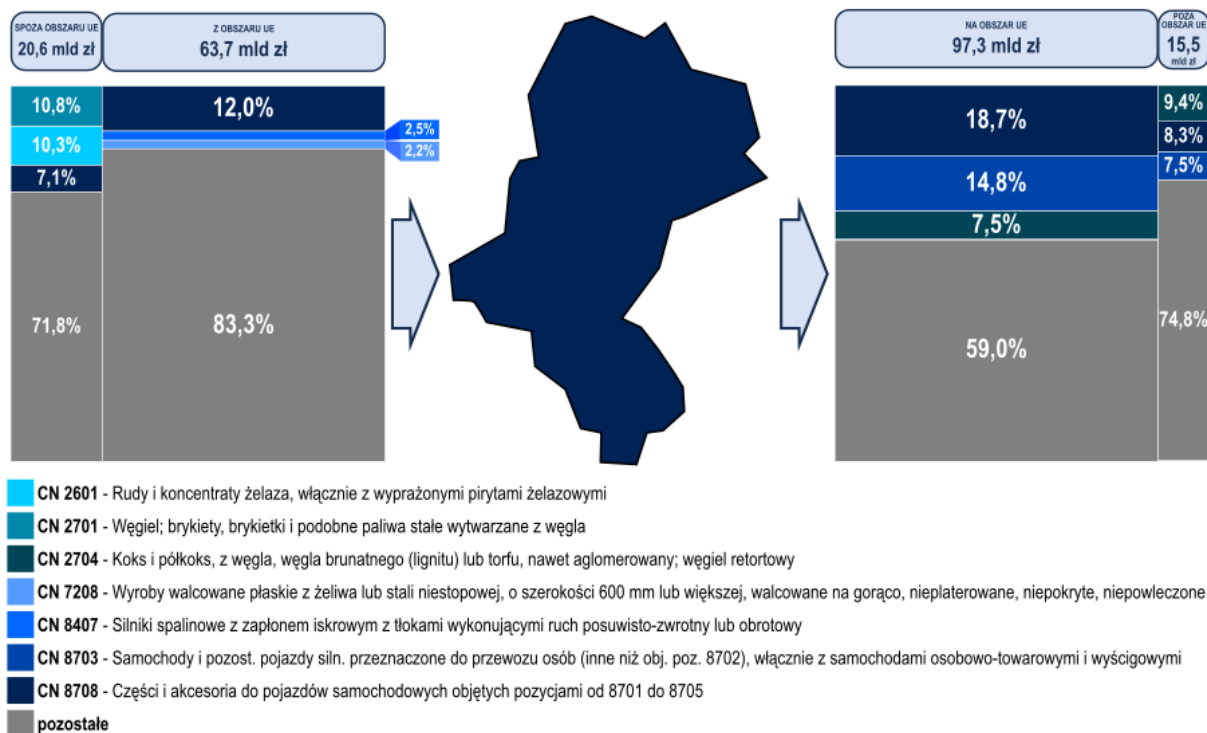
Zarówno w przywozie towarów do kraju, jak i w ich wywozie poza granice Polski w województwie śląskim występują cztery miasta, wiodące zdecydowany prym. Bielsko-Biała, Gliwice, Dąbrowa Górnicza i Tychy odpowiadają za blisko połowę obrotów handlowych województwa śląskiego z zagranicą (realizują łącznie odpowiednio 49,6% wartości eksportu i 46,9% importu regionu). Samo Bielsko-Biała odpowiada natomiast za 18% eksportu i 15% importu województwa.

Zróżnicowania wewnątrzregionalne widać wyraźnie przy przeliczeniu wartości handlu międzynarodowego na osobę. W przypadku Bielska-Białej wartość eksportu na osobę była prawie pięciokrotnie wyższa od średniej dla całego województwa i wynosiła w 2017 roku 118,6 tys. zł. Z kolei import per capita był w przypadku tego miasta czterokrotnie wyższy od średniej dla regionu i wynosił 73,6 tys. zł. W wartościach względnych (na 1 mieszkańca) oprócz Bielska-Białej dominowały również te same miasta, co w przypadku analizy bezwzględnej wartości eksportu oraz importu (Gliwice, Dąbrowa Górnicza i Tychy). Na drugim biegunie plasowały się Bytom i powiat wodzisławski, w których wartości eksportu oraz importu na 1 mieszkańca nie przekraczały 10% średniej wojewódzkiej. Relatywnie niewielki był udział w międzynarodowej wymianie handlowej kilku miast środkowej i północnej części Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, a mianowicie oprócz wymienionego Bytomia także Świętochłowic, Zabrze, Piekary Śląskie i Rudy Śląskie. Wskazuje to na występujące znaczne zróżnicowania poziomu rozwoju gospodarczego nie tylko pomiędzy poszczególnymi częściami województwa, ale także w ramach samej, stanowiącej centrum regionu, Metropolii.

Eksport pochodzący z województwa śląskiego jest dość mocno zdominowany przez niewielką liczbę grup towarów. Niemal 1/5 towarów wywożonych do krajów UE to części i akcesoria do pojazdów samochodowych, a blisko 15% to samochody i pozostałe pojazdy silnikowe do przewozu

osób (tylko w ramach dwóch działów nomenklatury scalonej – 8708 i 8703 – dokonuje się 1/3 eksportu regionu do krajów UE). Silna pozycja w eksporcie dotyczy również produktów związanych z przemysłem węglowym (dział 2704 obejmuje 7,5% eksportu do krajów UE i 9,4% eksportu poza UE).

Wykres 8. Struktura rodzajowa handlu zagranicznego województwa śląskiego w 2017 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej w Warszawie.

W większym stopniu zróżnicowany jest import województwa śląskiego. Z krajów Unii Europejskiej region importuje przede wszystkim części i akcesoria do pojazdów samochodowych (dział CN 8708) – jest to 1/8 importu województwa pochodzącego z tej grupy krajów. Natomiast z krajów spoza Unii Europejskiej województwo śląskie importuje przede wszystkim węgiel, brykiety i brykietki (10,8%) oraz rudy i koncentraty żelaza (10,3%). Silną pozycję mają także części i akcesoria do pojazdów samochodowych.

Struktura rodzajowa handlu międzynarodowego wskazuje na istotną pozycję przemysłu motoryzacyjnego w gospodarce województwa śląskiego, jak również wciąż ważną rolę przemysłu górniczego.

Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego

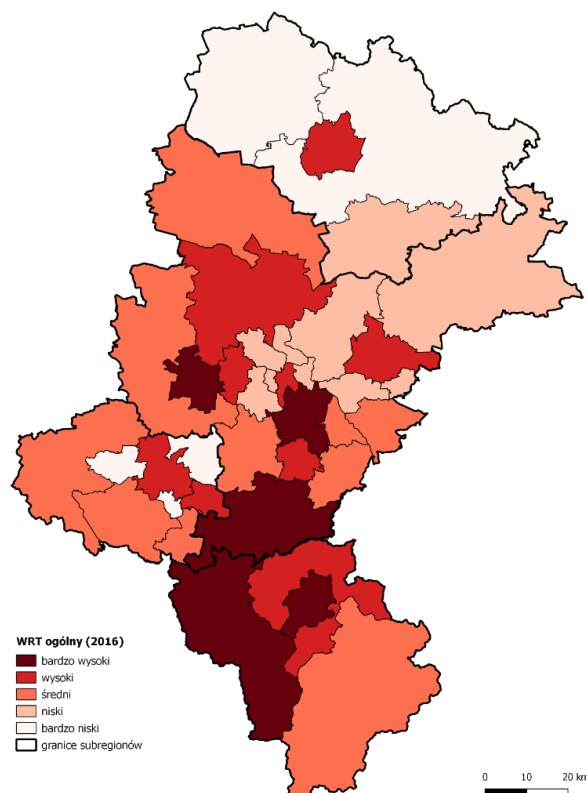
Koncepcja wskaźnika rozwoju terytorialnego została pierwotnie opracowana w latach 2013-2015 w ramach badania prowadzonego w związku z realizacją projektu pn. „**Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim**” przez Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego⁵. U podstaw sformułowania wskaźnika stała potrzeba monitorowania procesów rozwojowych zachodzących w regionie w odniesieniu do czterech obszarów priorytetowych, zidentyfikowanych w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”: Nowoczesna gospodarka, Szanse*

⁵ Wynikiem badania był raport: „Moduł gospodarczy: Część I: Powiązania gospodarcze województwa śląskiego z zagranicą Część II: Regionalne mierniki rozwoju”, Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego, Katowice 2015.

rozwojowe mieszkańców, Przestrzeń, Relacje z otoczeniem. Celem omawianego wskaźnika jest rozszerzenie i pogłębienie analiz w zakresie zróżnicowań wewnętrznych województwa, z uwagi na proces terytorializacji polityki rozwoju regionu⁶.

Poniżej zaprezentowano wartości wskaźnika rozwoju terytorialnego dla poszczególnych powiatów za rok 2016. W związku z przyjętą metodologią **niższa wartość wskaźnika syntetycznego oznacza mniejszą odległość powiatu od obiektu idealnego (wzorcowego), a tym samym wyższą pozycję w rankingu**.

Mapa 10. WRT ogólny w powiatach województwa śląskiego w 2016 roku.¹

Analizując zróżnicowania w poziomie rozwoju powiatów w 2016 roku należy podkreślić, iż najwyższe miejsca pod względem ogólnego wskaźnika rozwoju terytorialnego uzyskały powiaty grodzkie Bielsko-Biała, Katowice oraz Gliwice i powiaty cieszyński oraz pszczyński. Lider rankingu (Bielsko-Biała) odznacza się najwyższą pozycją w zakresie wskaźnika częściowego dotyczącego *Szans rozwojowych mieszkańców*, a drugą w stosunku do obszarów: *Przestrzeń* oraz *Relacje z otoczeniem*. Wysokie miejsce Katowic to w największym stopniu efekt drugiej pozycji w zakresie wskaźników częściowych dla *Szans rozwojowych mieszkańców* i *Relacji z otoczeniem*. Zdecydowanie najwyższą pozycję w zakresie wskaźników częściowych dla obszarów: *Przestrzeń* i *Relacje z otoczeniem* odnotował powiat cieszyński. Gliwice notują z kolei najwyższy wynik w stosunku do obszaru *Nowoczesna gospodarka*.

Relatywnie wysoki poziom rozwoju uzyskały także takie powiaty jak: Tychy, Żory, powiat bielski, Zabrze, Częstochowa, powiat tarnogórski, Rybnik, Dąbrowa Górnicza oraz Chorzów. Analizując wyniki dla wymienionych

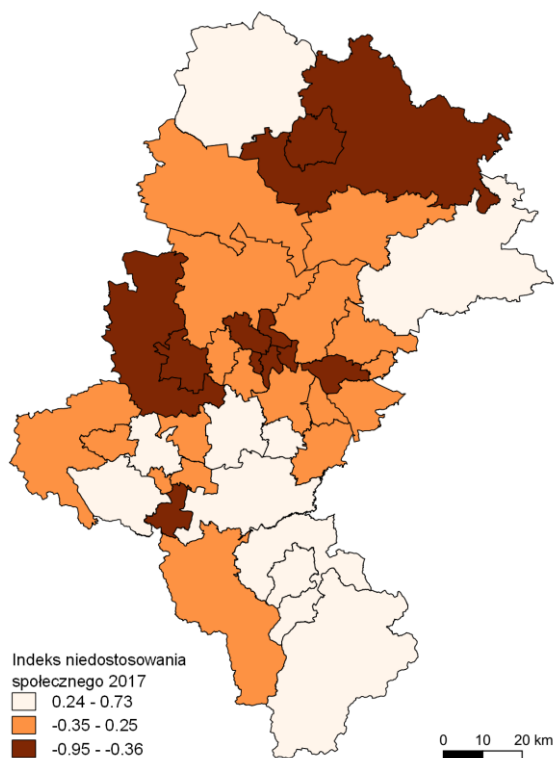
Źródło: opracowanie własne.

powiatów w zakresie określonych wskaźników częściowych należy wskazać w szczególności na: wysokie miejsce Tychów dla obszaru *Nowoczesna gospodarka*, wysoką pozycję Żor w obszarze *Szans rozwojowe mieszkańców*, silną pozycję powiatu bielskiego w obszarze *Przestrzeń* oraz wysokie miejsce Częstochowy w odniesieniu do obszaru *Relacje z otoczeniem*.

Na przeciwnym biegunie w odniesieniu do uzyskanej wartości wskaźnika rozwoju terytorialnego znalazły się trzy powiaty, wśród których dwa obejmują typowo rolnicze tereny leżące w północnej części regionu (częstochowski i kłobucki), a trzecim jest powiat rybnicki o wyraźnie przemysłowej charakterystyce.

⁶ W pierwszej edycji badania wskaźnika rozwoju terytorialnego oszacowano jego wyniki dla powiatów województwa śląskiego na podstawie danych za lata 2008-2012. Następnie w roku 2016 dokonano obliczenia wskaźnika rozwoju terytorialnego za rok 2014, przy czym miał on częściowo zmieniony wymiar metodologiczny (przy kalkulacji wskaźników częściowych zrezygnowano z dwóch zmiennych ze względu na brak danych). Obecnie opracowana została trzecia edycja wskaźnika, a przy jego kalkulacji pominięto dodatkowo zmienną „dochody do dyspozycji na 1 mieszkańca”, dla oszacowania której nie udało się pozyskać wszystkich wymaganych danych. W rezultacie WRT trzeciej edycji został oszacowany na bazie 56 zmiennych, a za podstawę obliczenia wartości wskaźnika przyjęto lata 2010-2016.

Mapa 11. Indeks niedostosowania społecznego w powiatach województwa śląskiego w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego.

Relatywnie niskie pozycje w rankingu ogólnego WRT osiągnęły powiaty obejmujące obszar Jury Krakowsko-Częstochowskiej (zawierciański i myszkowski) oraz powiat będziński. Ponadto niski poziom wskaźnika charakteryzuje także miasta na prawach powiatu leżące w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, a mianowicie: Rudę Śląską, Bytom, Świętochłowice, Piekary Śląskie, Siemianowice Śląskie oraz Sosnowiec.

Indeks niedostosowania społecznego⁷

W województwie śląskim w 2017 r. wysoki poziom niedostosowania społecznego notowały dwa powiaty subregionu północnego: Częstochowa i powiat częstochowski⁸, Jastrzębie-Zdrój w subregionie zachodnim oraz powiaty z subregionu centralnego (Gliwice i powiat gliwicki⁹, Bytom, Chorzów, Piekary Śląskie, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec oraz Świętochłowice). Z kolei niski poziom niedostosowania widoczny był w powiecie kłobuckim w subregionie północnym, w Rybniku oraz powiecie wodzisławskim w subregionie zachodnim, w Tychach oraz powiatach: mikołowskim, pszczyńskim i zawierciańskim w subregionie centralnym, a także w większości powiatów subregionu

⁷ Koncepcja wskaźnika niedostosowania społecznego, podobnie jak wskaźnika rozwoju terytorialnego, została pierwotnie opracowana w latach 2013-2015 w ramach badania prowadzonego w związku z realizacją projektu pn. „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim” przez Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Wynikiem badania był raport: „Moduł gospodarczy: Część I: Aktywność społeczna w województwie śląskim Część II: Niedostosowanie społeczne w województwie śląskim”, Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego, Katowice 2015. Indeks niedostosowania społecznego liczony dla roku 2017 zmienił nieco swój wymiar metodologiczny w stosunku do tego liczonego dla roku 2012. Nadal składa się on z 11 wskaźników wchodzących w skład 2 wskaźników syntetycznych oraz jednego prostego, jednakże ze względu na zmiany zachodzące w formie pozyskiwanych danych, postanowiono zastąpić liczbę zamachów samobójczych zakończonych zgonem liczbą zamachów samobójczych, liczbę osób objętych wyłącznie pomocą społeczną w postaci pracy socjalnej powiększyć do liczby osób w rodzinach objętych tego rodzaju pomocą oraz wskazać liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej tylko za drugie półrocze. Zmianie uległa też metoda przyporządkowywania powiatów do kategorii stosowanej przy tworzeniu mapy. W 2012 r. użyto metody równych przedziałów, podczas gdy w 2017 r. kategoryzowano wg metody Jenksa (naturalny podział Jenksa – metoda polegająca na takim podziale zmiennej na klasy, by zminimalizować wariancję w klasach a zmaksymalizować wariancję pomiędzy klasami), za: <http://manuals.pqstat.pl/przestrzenpl:menmappl:edycjapl>.

⁸ Dane pozyskane z KWP w Katowicach były podane łącznie dla powiatu częstochowskiego i Częstochowy, rozdzielanie ich zostało dokonane na podstawie założeń przyjętych przybliżonych w rozdziale dot. metodologii w „Moduł społeczny”, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego, Katowice 2015.

⁹ Dane pozyskane z KWP w Katowicach były podane łącznie dla powiatu gliwickiego i Gliwic, rozdzielanie ich zostało dokonane na podstawie założeń przyjętych przybliżonych w rozdziale dot. metodologii w „Moduł społeczny”, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego, Katowice 2015.

południowego (tj. Bielsko-Biała, powiat bielski oraz żywiecki).

W 2017 roku wśród powiatów o najlepszej pozycji w zakresie niedostosowania społecznego, (tj. takich gdzie niedostosowanie jest relatywnie niewielkim problemem) znalazły się m.in. powiat kłobucki i powiat żywiecki – oba zanotowały bardzo dużą poprawę w tym zakresie w porównaniu do roku 2012 (awans w rankingu o 19 pozycji). Oprócz dwóch wymienionych bardzo poprawiły swą pozycję w badanym okresie także Tychy, powiat zawierciański, powiat będziński, Mysłowice oraz Zabrze (awans w rankingu o 15-21 miejsc).

Finanse Samorządów

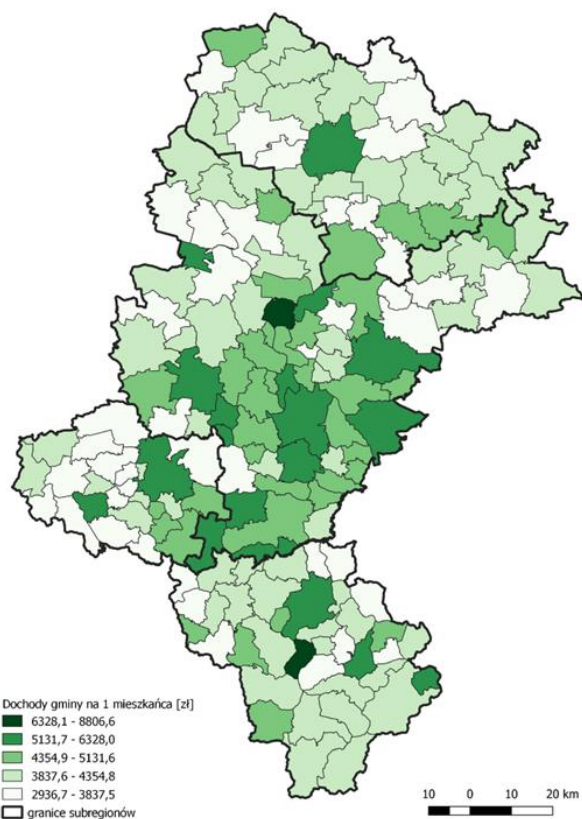
Sprawozdania budżetowe za rok 2017 samorządu województwa, powiatów i gmin województwa śląskiego wskazują, że zarówno dochody jak i wydatki na 1 mieszkańca jednostek samorządu terytorialnego, w tym wydatki majątkowe i inwestycyjne plasują region na ostatnim miejscu wśród wszystkich województw.

Tabela 1. Dochody i wydatki na 1 mieszkańca jednostek samorządu terytorialnego wg województw w 2017 r.

Województwo	Dochody ogółem na 1 mieszkańca	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca
Mazowieckie	7 159,42	7 110,63	1 059,49	1 013,56
Pomorskie	6 376,92	6 378,04	962,44	881,15
Zachodniopomorskie	6 155,57	6 056,69	933,30	889,86
Dolnośląskie	6 029,44	6 054,12	998,97	908,43
Warmińsko-Mazurskie	5 940,91	5 959,29	845,29	796,56
Wielkopolskie	5 875,89	5 957,09	997,88	959,35
Lubuskie	5 870,12	5 841,88	907,53	891,90
Podlaskie	5 866,46	5 939,16	1 174,40	1 160,80
Małopolskie	5 816,47	5 808,01	864,20	836,46
Kujawsko-Pomorskie	5 755,69	5 723,36	780,31	718,26
Podkarpackie	5 717,68	5 783,84	1 046,80	1 032,01
Łódzkie	5 624,56	5 666,82	812,17	764,50
Świętokrzyskie	5 570,59	5 571,91	796,07	781,09
Lubelskie	5 540,51	5 582,93	872,71	840,92
Opolskie	5 443,79	5 460,06	795,07	768,58
Śląskie	5 424,73	5 428,97	736,35	680,84
OGÓLEM	5 981,29	5 988,77	916,26	870,80

Źródło: sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2017 r. Ministerstwo Finansów.

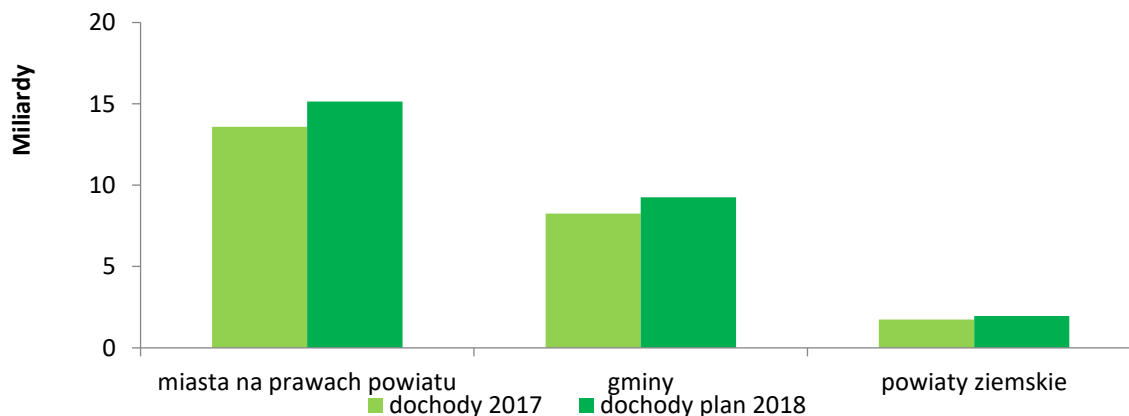
Mapa 12. Dochody gmin województwa śląskiego w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań budżetowych gmin za rok 2017, Ministerstwo Finansów.

Analizując poziom dochodów poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w skali województwa największe zróżnicowanie dotyczy najliczniejszej grupy, tj. gmin, gdzie rozpiętość dochodów na 1 mieszkańca wynosi od 2 936,70 zł w Pszowie do 8 806,80 zł w Świerkłańcu. W przypadku powiatów ziemskich dochody na 1 mieszkańca wahają się od 606,66 zł w powiecie rybnickim do 1 134,31 zł w powiecie lublinieckim. Natomiast w grupie miast na prawach powiatu, dochody na 1 mieszkańca kształtują się na poziomie od 4 374,87 zł w Świętochłowicach do 6 301,47 zł w Gliwicach.

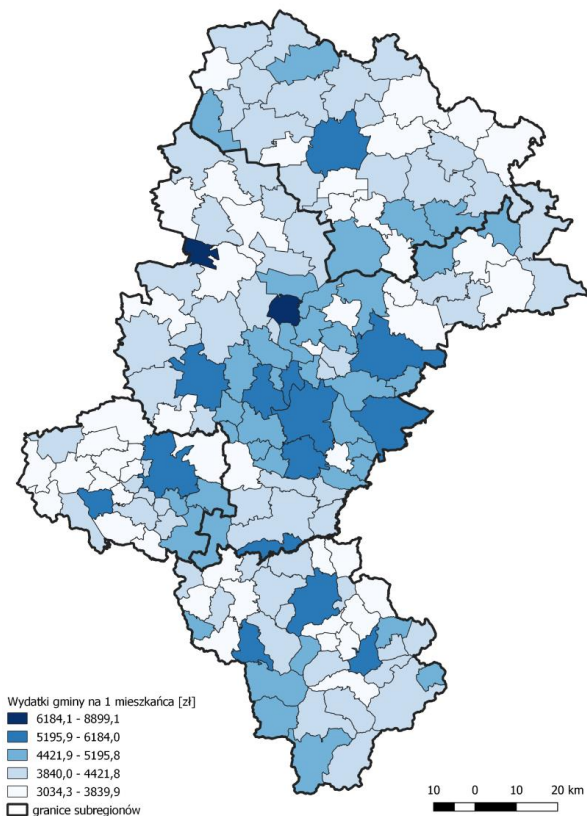
Wykres 9. Dochody jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w latach 2017-2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ze sprawozdań budżetowych gmin za rok 2017 i 2018, Ministerstwo Finansów.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2018 roku według planów powinny wzrosnąć równomiernie na poziomie około 12% dla gmin i powiatów. Planowany wzrost dochodów na rok 2018 w największym stopniu obejmie miasta na prawach powiatu, gdzie poziom dochodów wzrośnie we wszystkich 19 miastach i wyniesie ogółem 11,4%. Najwyższe planowane dochody dotyczą Żor i Rybnika (wzrost odpowiednio o 26,58% i 24,55%) a najniższe Siemianowic Śląskich i Jastrzębia-Zdroju (wzrost odpowiednio o 4,96% i 1,83%). Natomiast wzrost dochodów wśród

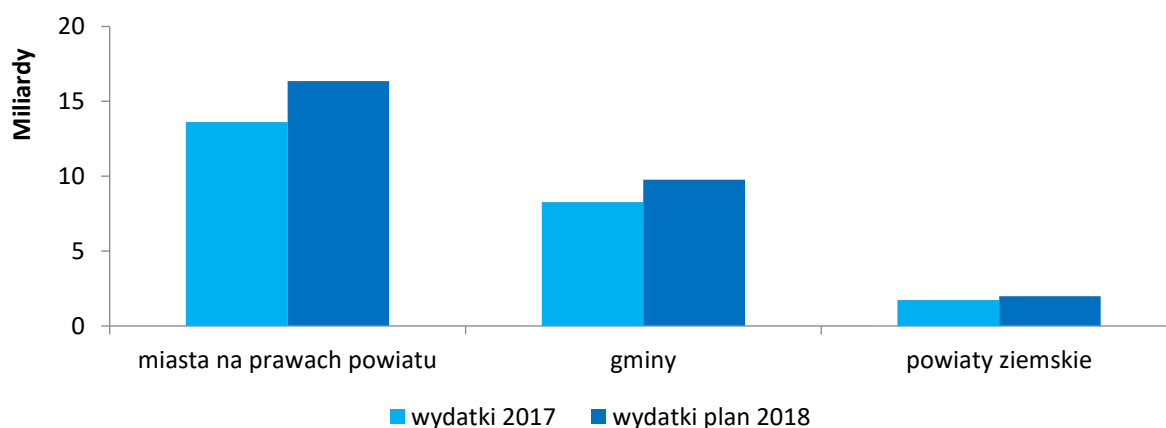
Mapa 13. Wydatki gmin województwa śląskiego w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań budżetowych gmin za rok 2017, Ministerstwo Finansów.

Jednocześnie wśród miast na prawach powiatu, najwyższa wartość ponownie dotyczy Gliwic (6 138,19 zł) a najmniejsza Świętochłowic (4 540,02 zł).

Wykres 10. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w latach 2017-2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ze sprawozdań budżetowych gmin za rok 2017 i 2018, Ministerstwo Finansów.

Wydatki gmin i powiatów województwa śląskiego planowane na rok 2018 w przeciwieństwie do dochodów wykazują lekkie zróżnicowanie w zależności od typu jednostki. Największy planowany wzrost (o 20,16%) obejmie miasta na prawach powiatu, w tym w szczególności: Katowice

samorządów powiatów, choć na podobnym poziomie (11,8%), nie będzie dotyczył wszystkich jednostek, gdyż niewielki spadek dochodów wystąpi w powiecie gliwickim (-0,2%). Ponadto największy wzrost dochodów wśród powiatów koncentruje się w powiecie bieruńsko-lędzińskim (o 31,89%), cieszyńskim (o 23,57%) i żywieckim (o 20,39%). W przypadku gmin województwa śląskiego poziom dochodów planowany na 2018 rok również zmienia się na podobnym poziomie (11,97%), a tendencja wzrostowa będzie dotyczyła zdecydowanej większości jednostek (jedynie 12 gmin ma w planie budżetu spadek dochodów w 2018 roku). Największy planowany wzrost poziomu dochodów wystąpi w gminie Panki (o 67,5%) oraz w gminie Blachownia (o 56,83%).

W przypadku wydatków na 1 mieszkańca wśród gmin województwa śląskiego podobnie jak w przypadku dochodów najwyższą wartość osiągnęła gmina Świerklaniec (8 899,12 zł) a najniższą gmina Pszów (3 034,26 zł). Analogicznie kształtują się wartości wydatków na 1 mieszkańca dla samorządów powiatowych, tj. najmniejszy poziom wydatków dotyczy powiatu rybnickiego (605,68 zł) a największy powiatu lublinieckiego (1 092,28

(o 41,58%) i Tychy (o 39,95%). Miasta na prawach powiatu o najniższym planowanym wzroście wydatków to Ruda Śląska (4,79%) i Mysłowice (2,62%). Natomiast wśród gmin województwa śląskiego wzrost poziomu wydatków wyniesie 18,04% na co w największym stopniu złożą się planowane wzrosty wydatków w gminach: Panki (o 82,63%), Marklowice (o 72,96%) i Sośnicowice (o 63,34%). Jedynie cztery gminy charakteryzują się spadkową tendencją w zakresie planowanych wydatków, tj. Świerklany (-8,03%), Lubomia (-6,37%), Czernichów (-3,74%) oraz Bobrowniki (-2,56%). W przypadku powiatów ziemskich planowane wydatki w 2018 roku miały wzrosnąć w najmniejszym stopniu (o 15,09%) i analogicznie do planowanych dochodów najwyższy poziom wydatków charakteryzuje powiaty: bieruńsko-lędziński (29,44%), cieszyński (26,11%), żywiecki (20,74%) i dodatkowo raciborski (22,5%). Najniższy wzrost poziomu wydatków zaplanowano w samorządzie powiatu częstochowskiego (0,08%).

Realizacja strategii rozwoju województwa

Podstawowym źródłem informacji o postępie realizacji strategii rozwoju województwa są raporty monitoringowe, które przygotowywane są w cyklu dwurocznym. Ponadto w trakcie obowiązywania dokumentu sporządzona została również ewaluacja mid-term. Poniżej przedstawiono wnioski wynikające z opracowanych raportów.

Analiza wskaźnikowa

Wskaźniki rezultatu określone w dokumencie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” odzwierciedlają zakładany postęp w realizacji działań określonych w ramach celów operacyjnych. W ramach priorytetu (A) najbliższej osiągnięcia wartości docelowych dla wskaźników są cele A2 i A4. Nie stwierdzono natomiast znaczących odchyłeń dla pozostałych wskaźników.

Zauważono, że niektóre ze wskaźników mają odwrotną tendencję od zakładanej, niemniej sytuacja ta w przeważającej mierze dotyczy zjawisk o charakterze ogólnokrajowym.

W przypadku Priorytetu (B): *Szanse rozwojowe mieszkańców*, na realizację zapisów Strategii zdecydowanie największy wpływ ma Cel operacyjny: B.3. Szczególną uwagę przy aktualizacji strategii rozwoju województwa należy zwrócić na zagadnienia społeczne, w tym zdrowotne. Niekorzystna tendencja części wskaźników opisujących Cel operacyjny: B.1. wskazuje na oddalanie możliwości osiągnięcia poziomu docelowego w ramach horyzontu czasowego określonego w dokumencie.

W większości tendencje założone dla wskaźników rezultatu przypisanych celom priorytetu (C) są zgodne z założeniami dokumentu. Gorzej od założeń wypadły wskaźniki związane m.in. z czasem przejazdu przewozami kolejowymi między ośrodkami wzrostu, realizacją przewozów komunikacją miejską. Ponadto słabą realizacją charakteryzuje się Cel operacyjny: C.3.

Analiza wskaźników dla priorytetu (D) *Relacje z otoczeniem* wskazuje na wysoki poziom realizacji zapisów Strategii. W większości osiągnięte wartości wskaźników były zgodne z założonymi tendencjami. Najbardziej odbiegające od wzorca były wartości osiągnięte w ramach realizacji celu D.1.

Ocena realizacji celów operacyjnych wg wskaźników rezultatu

Priorytet (A): Nowoczesna gospodarka

Lp.	Wskaźnik	Poziom bazowy 2011	Poziom z 2013	Poziom aktualny ¹⁰	Poziom docelowy 2020	Źródło	Ocena
Obszar priorytetowy: (A) Nowoczesna gospodarka							

¹⁰ Według danych dostępnych na koniec 2018 r.

1	PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) (zł)	43 693	44 796	50 184 (2016)	72 213	GUS	▲
2	PKB na 1 mieszkańca wg PPP (UE27=100)	70	70	71 (2016)	74-79	EUROSTAT	▲
3	PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) – Polska=100	107,4	104,1	103,6 (2016)	powyżej średniej krajowej (min. 7% powyżej)	GUS	▼
Cel operacyjny: A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa							
4	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych – w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z sektora usług (%)	13,2	10,8	9,3 (2017)	wzrost	GUS	▼
5	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych – w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych (%)	15,2	15,4	19,3 (2017)	wzrost	GUS	▲
6	Wartość dodana brutto na 1 pracującego w zł (ceny bieżące)	106 839	112 582	122 175 (2016)	173,5 tys. zł	GUS	▲
7	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB (%)	0,52	0,62	0,53 (2016)	1,7	GUS	▲
8	Liczba udzielonych patentów na wynalazki krajowe przez Urząd Patentowy RP na 100 tys. mieszkańców	6,9	6,4	7,7 (2017)	wzrost	GUS	▲
9	Zatrudnieni w B+R na 1 000 osób aktywnych zawodowo (EPC)	3,7	4,1	5,0 (2017)	4,8	GUS	▲
10	Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych wykorzystujących chronione prawami wyłącznymi projekty wynalazcze krajowych podmiotów zewnętrznych (%)	1,7	2,7	2,2 (2017)	wzrost	GUS	▲
11	Odsetek przedsiębiorstw z sektora usług wykorzystujących chronione prawami wyłącznymi projekty wynalazcze krajowych podmiotów zewnętrznych (%)	4,2	1,6	1,6 (2017)	wzrost	GUS	▼
Cel Operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy							
12	Odsetek przedsiębiorstw oferujących możliwość telepracy (praca zdalna, z wykorzystaniem ICT) (%)	11,5 (2014)	15,6 (2016)	12,9 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲
13	Współczynnik przyjęć do pracy (%)	24,7	17,8	26,5 (2017)	wzrost	GUS	▲
14	Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych z wykształceniem wyższym (%)	11,9	12,3	14,2 (2017)	7,6	GUS	▼
15	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata (%)	62,1	62,3	68,6 (2017)	71,0	GUS	▲
16	Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych (%)	18,3	18,4	26,1 (2017)	27,0	GUS	▲
17	Wskaźnik zatrudnienia kobiet w wieku 20-64 lata (%)	54,1	55,3	62,4 (2017)	64,0	GUS	▲

18	Stopa bezrobocia rejestrowanego (%)	10,2	11,3	5,1	6,6	GUS	▼
Cel operacyjny: A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych							
19	Liczba nowo zarejestrowanych spółek z udziałem kapitału zagranicznego	270	287	29 (zmiana metodologii liczenia)	wzrost	GUS	◀
20	Wskaźnik wypadkowości z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie	9,05	7,81	7,53 (2017)	6,01	GUS	▼
21	Liczba przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym	2 245	2 388	2 211 (2017)	wzrost	GUS	▼
22	Udział przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w ramach inicjatywy klastrowej w ogólnej liczbie przedsiębiorstw współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej (%)	10,8	16,2	20,0 (2015-2017)	wzrost	GUS	▲
23	Odsetek przedsiębiorstw, które w ostatnim roku skorzystały ze wsparcia doradczego (%)	9,7 (2014)	10,9 (2016)	11,6 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲
24	Odsetek przedsiębiorstw, które w ostatnim roku skorzystały ze wsparcia finansowego (preferencyjne finansowanie) (%)	5,6 (2014)	5,0 (2016)	4,8 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▼
25	Odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność eksportową (%)	23,5 (2014)	18,9 (2016)	27,2 (2017)	wzrost	badanie ankietowe	▲
26	Odsetek przedsiębiorstw, które w ostatnim roku skorzystały ze wsparcia finansowego (bezzwrotne) (%)	6,3 (2014)	6,0 (2016)	5,5 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▼
27	Udział przedsiębiorstw z sektora usług współpracujących w ramach inicjatywy klastrowej w ogólnej liczbie przedsiębiorstw współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej (%)	16,9	9,4	28,2 (2015-2017)	wzrost	GUS	▲
28	Przedsiębiorstwa posiadające własną stronę internetową (%)	67,3	71,2	69,6 (2017)	wzrost	GUS	▲
Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały							
29	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1 000 mieszkańców na terenach wiejskich	77,3	81,0	84,7 (2017)	wzrost	GUS	▲
30	Liczba korzystających z noclegów na 1 000 mieszkańców	390	404	570 (2017)	557	GUS	▲
31	Liczba zarejestrowanych produktów regionalnych i tradycyjnych	130	136	144 (2017)	wzrost	MRiRW	▲

32	Turystyczne obiekty noclegowe (bez obiektów hotelowych)	235	342	318 (2017)	wzrost	GUS	▲
33	Osoby fizyczne prowadzące działalność na terenach wiejskich na 100 osób w wieku produkcyjnym	11	12	11 (2017)	wzrost	GUS	▶
34	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1 000 mieszkańców w gminach do 50 tys. mieszkańców	86,5 (2013)	88,4 (2015)	89,8 (2017)	wzrost	GUS	▲
35	Turystyczne obiekty hotelowe	273	279	327 (2017)	wzrost	GUS	▲
36	Wartość dodana brutto w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w mln zł według siedziby lokalnej jednostki działalności	1 486	1 478	1 450 (2016)	wzrost	GUS	▼

Źródło: opracowanie własne (▲ – wzrost, ▶ – bez zmian, ▼ – spadek, kolor zielony – zmiana pozytywna, kolor czerwony – zmiana negatywna)

Priorytet (B): Szanse rozwojowe mieszkańców

Lp.	Wskaźnik	Poziom bazowy 2011	Poziom z 2013	Poziom aktualny 2017	Poziom docelowy 2020	Źródło	Ocena
Obszar priorytetowy B – Szanse rozwojowe mieszkańców							
1	Przeciętne trwanie życia kobiet (lata)	79,8	80,1	80,8	80,9	GUS	▲
2	Przeciętne trwanie życia mężczyzn (lata)	71,9	72,4	73,4	72,4	GUS	▲
3	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	-0,6	-1,4	-1,4	dodatni	GUS	▼
4	Liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych na 1 000 mieszkańców	34,3	31,9	27,2	31,4	GUS	▼
5	Wskaźnik jakości życia – pozycja w rankingu	5	6	6 (2015)	awans w rankingu	Diagnoza społeczna	▼
Cel operacyjny: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa							
6	Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. ludności	85,57	88,16	106,7	wzrost	GUS	▲
7	Zgony z powodu nowotworów na 100 tys. ludności	271,0	286,0	306,0 (2016)	spadek	GUS	▲
8	Zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych	6,0	5,1	4,0	3,0	GUS	▼
9	Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności	469,0	497,8	478,2 (2016)	spadek	GUS	▲
10	Odsetek osób korzystających z bezpłatnych badań profilaktycznych (%)	26,6 (2014)	26,5 (2016)	25,6 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▼

11	Odsetek osób uprawiających sport lub podejmujących aktywność fizyczną przynajmniej raz w tygodniu (%)	61,4 (2014)	64,4 (2016)	72,9 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲
12	Gęstość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² (km)	454,1	484,9	668,2	wzrost	GUS	▲
13	Liczba lekarzy na 10 tys. ludności (personel pracujący według podstawowego miejsca pracy)	23,1	23,2	25,0	wzrost	GUS	▲
Cel operacyjny: B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców							
14	Słuchacze studiów podyplomowych na 10 tys. ludności w wieku 25-64 lat (%)	51,5	43,6	54,6	wzrost	GUS	▲
15	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki (%)	47 (2012)	48 (2016)	51 (2018)	wzrost	CKE	▲
16	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych (%)	50 (2012)	51 (2016)	55 (2018)	wzrost	CKE	▲
17	Zdawalność egzaminu maturalnego (%)	76	82	77	wzrost	GUS	▲
18	Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w wieku 24 lata i mniej (%)	18,5	16,1	10,2 (2018)	spadek	GUS	▼
19	Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w wieku powyżej 45 lat (%)	32,9	34,8	38,0 (2018)	spadek	GUS	▣
20	Odsetek mieszkańców podnoszących w ostatnim roku swoje kwalifikacje za pomocą ICT (%)	17,2 (2014)	22,4 (2016)	17,8 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲
21	Ćwiczący w klubach sportowych na 1 000 mieszkańców (%)	21,8 (2012)	22,7 (2014)	18,6 (2016)	25,0	GUS	▣
22	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15-24 lata (%)	25,3	26,3	29,6	30,0	GUS	▲
23	Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu lub szkoleniu (w wieku 25-64 lata) (%)	4,5	4,5	4,5	10-15	GUS	▣
24	Uczestnicy imprez organizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1 000 mieszkańców	682,0	975,2	896,2	1 130,0	GUS	▲
25	Udział osób pozostających bez pracy powyżej dwunastu miesięcy w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zarejestrowanych (%)	29,8	35,2	36,5 (2018)	27,1	GUS	▣
26	Odsetek osób w wieku 15-64 lata posiadających wyższe wykształcenie (%)	20,1	21,7	25,0	23,1	GUS	▲

27	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata (%)	30,6	34,1	41,4	40	GUS	▲
Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców							
28	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców	37,16	34,41	24,53	30,10	GUS	▼
29	Współczynnik dzietności	1,265	1,247	1,424	1,392	GUS	▲
30	Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura, wyboru do Sejmiku) (%)	42,94 (2010)	43,38 (2014)	52,29	55,00	PKW	▲
31	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (%)	74,4	77,5	86,4	90,0	GUS	▲
32	Liczba kobiet, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	19 635	22 890	14 450 (2018)	spadek	GUS	▼
33	Odsetek mieszkańców, którzy wykorzystują Internet do spraw urzędowych (%)	41,7 (2014)	50,8 (2016)	50,9 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲
34	Liczba podmiotów zaliczanych do III sektora (fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne) na 10 tys. mieszkańców	15,1 (2010)	15,2 (2012)	17,2 (2014)	24,0	GUS	▲
35	Odsetek mieszkańców woj. śląskiego, którzy czują się bezpiecznie w miejscu zamieszkania (%)	87,3 (2014)	90,7 (2016)	91,8 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲

Źródło: opracowanie własne (▲ – wzrost, ► – bez zmian, ▼ – spadek, kolor zielony – zmiana pozytywna, kolor czerwony – zmiana negatywna)

Priorytet (C): Przestrzeń

Lp.	Wskaźnik	Poziom bazowy 2011	Poziom 2013	Poziom aktualny 2017	Poziom docelowy 2020	Źródło	Ocena
Obszar priorytetowy: (C) Przestrzeń							
1	Atrakcyjność inwestycyjna województwa (pozycja w rankingu)	1 (2012)	1	1 (2016)	Utrzymanie poziomu	IBnGR	►
2	Wskaźnik urbanizacji (%)	77,7	77,4	76,9	Utrzymanie poziomu	GUS	▼
3	Wskaźnik struktury użytkowania gruntów	0,14	0,14	0,15	Utrzymanie poziomu	Wydział GK UMWS	►
Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska							
4	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	99,7	99,7	99,7	99,9	GUS	►

5	Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	30,5	30,6	28,1	60,2	GUS	▼
6	Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) sieć krajowa	I	0	0	3	podniesienie jakości	WIOŚ ▲
		II	11	10	19	podniesienie jakości	WIOŚ ▲
		III	54	57	54	podniesienie jakości	WIOŚ ►
		IV	33	33	19	podniesienie jakości	WIOŚ ▼
		V	2	3	6	podniesienie jakości	WIOŚ ▲
7	Jakość wód podziemnych (% udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby punktów) sieć regionalna	I	0	0	0	podniesienie jakości	WIOŚ ►
		II	44	31	36	podniesienie jakości	WIOŚ ▼
		III	45	57	52	podniesienie jakości	WIOŚ ▲
		IV	8	10	10	podniesienie jakości	WIOŚ ▲
		V	3	2	2	podniesienie jakości	WIOŚ ▼
8	Jakość wód powierzchniowych (% JCWP dobrego i powyżej dobrego stanu ekologicznego, badanych w ramach danego typu monitoringu wód powierzchniowych)	44	29	10	podniesienie jakości	WIOŚ ▼	
9	Jakość wód powierzchniowych (% JCWP dobrego i powyżej dobrego potencjału ekologicznego, badanych w ramach danego typu monitoringu wód powierzchniowych)	14	22	18	podniesienie jakości	WIOŚ ▲	
10	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem (hm ³ /rok)	400,3	387,7	380,8	spadek	GUS ▼	
11	Zużycie energii elektrycznej ogółem na 1 mln PKB (GWh)	0,131	0,126	0,110 (2016)	spadek	GUS ▼	
12	Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem (%)	22,1	22,2	22,0	wzrost	GUS ▼	
13	Udział masy składowanych odpadów komunalnych w masie zebranych odpadów komunalnych (%)	88,3	80,9	59,0	79,0	GUS ▼	
14	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku (dam ³)	382 619,7	369 357,6	375 928,5	spadek	GUS ▼	

15	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na km ² (dam ³)	31,0	29,9	30,5	spadek	GUS	▼	
16	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² (ton/km ²)	1,03	0,86	0,70	spadek	GUS	▼	
17	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² (ton/km ²)	3 516,83	3 342,45	3 135,32 (2016)	spadek	GUS	▼	
18	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ilości odpadów komunalnych ogółem (%)	10,2	13,8	35,9	wzrost	GUS	▲	
Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi								
19	Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców ogółem	M. Górnośląska	106,1 (2013)	108,1 (2015)	110,0	wzrost	GUS	▲
		M. Górnośląska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	103,8 (2013)	105,9 (2015)	107,7	wzrost	GUS	▲
		A. Bielska	136,3 (2013)	139,1 (2015)	141,6	wzrost	GUS	▲
		A. Bielska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	125,7 (2013)	128,2 (2015)	129,8	wzrost	GUS	▲
		A. Częstochowska	115,5 (2013)	117,2 (2015)	119,0	wzrost	GUS	▲
		A. Częstochowska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	103,6 (2013)	105,1 (2015)	107,1	wzrost	GUS	▲
		A. Rybnicka	82,5 (2013)	83,7 (2015)	84,1	wzrost	GUS	▲
		A. Rybnicka i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	79,1 (2013)	80,2 (2015)	80,8	wzrost	GUS	▲
20	Czas przejazdu transportem kolejowym między stolicą województwa: Katowice a miastem Częstochowa (godz.)	1,16 (2012)	1,40	1,31	spadek	pkp.pl	▲	
21	Czas przejazdu transportem kolejowym między stolicą województwa: Katowice a miastem Rybnik (godz.)	1,01 (2012)	1,05	1,03	spadek	pkp.pl	▲	
22	Czas przejazdu transportem kolejowym między stolicą województwa: Katowice a miastem Bielsko-Biała (godz.)	1,02 (2012)	1,11	1,05	spadek	pkp.pl	▲	
23	Odsetek mieszkańców województwa śląskiego oceniających jakość transportu publicznego dość dobrze (%)	48,0 (2012)	41,1 (2014)	49,9 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲	

24	Odsetek mieszkańców województwa śląskiego oceniających jakość transportu publicznego bardzo dobrze (%)	8,9 (2012)	13,1 (2014)	14,9 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲
25	Widzowie i słuchacze teatrów i instytucji muzycznych na 1 tys. mieszkańców – pozycja wśród województw	5	7	5	miejsce w pierwszej piątce najlepszych województw	GUS	▶
26	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)						
	M. Górnośląska	6	7	3,5	spadek	GUS	▼
	M. Górnośląska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	5,9	6,9	3,4	spadek	GUS	▼
	A. Bielska	5,3	5,8	2,5	spadek	GUS	▼
	A. Bielska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	5,2	5,7	2,4	spadek	GUS	▼
	A. Częstochowska	9,1	10,6	3,7	spadek	GUS	▼
	A. Częstochowska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	8,9	10,6	3,7	spadek	GUS	▼
	A. Rybnicka	5,3	5,9	3,0	spadek	GUS	▼
A. Rybnicka i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	5,0	5,5	2,8	spadek	GUS	▼	
27	Liczba gospodarstw rolnych realizujących programy rolno-środowiskowe	1 800	1 595	1 331 (2015)	wzrost	UM WSL TW	▼
28	Gęstość zaludnienia						
	M. Górnośląska	1 438	1 422	1 389	wzrost	GUS	▼
	M. Górnośląska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	720	714	701	wzrost	GUS	▼
	A. Bielska	1 146	1 144	1 135	wzrost	GUS	▼
	A. Bielska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	629	633	637	wzrost	GUS	▲
	A. Częstochowska	1 479	1 458	1 402	wzrost	GUS	▼
	A. Częstochowska i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	276	274	268	wzrost	GUS	▼
	A. Rybnicka	1 024	1 019	1 008	wzrost	GUS	▼
A. Rybnicka i jej bezp. otoczenie funkcjonalne	653	651	649	wzrost	GUS	▼	
29	Przewozy pasażerów środkami komunikacji miejskiej (mln osób)	570,3	460,9	406,1	wzrost	GUS	▼
Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni							
30	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1 000 ludności	2,05	2,25	2,69	5,20	GUS	▲
31	Ocena stanu zagospodarowania centrum miasta/wsi przez mieszkańców (dobrze) (%)	43,8 (2014)	41,2 (2016)	36,7 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▼

32	Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych (ha)	317	93	52	wzrost	GUS	▼
33	Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem (%)	0,399	0,388	0,426	0,200	GUS	▼
34	Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni całkowitej ogółem (%)	63,52	65,33	69,40	wzrost	GUS	▲
35	Ocena stanu zagospodarowania centrum miasta/wsi przez mieszkańców (bardzo dobrze) (%)	11,1 (2014)	17,0 (2016)	16,4 (2018)	wzrost	badanie ankietowe	▲
36	Udział terenów zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach w powierzchni ogółem (%)	2,4	2,3	2,2	5,0	GUS	▼

Źródło: opracowanie własne (▲ – wzrost, ► – bez zmian, ▼ – spadek, kolor zielony – zmiana pozytywna, kolor czerwony – zmiana negatywna)

Priorytet (D): Relacje z otoczeniem

Lp.	Wskaźnik	Poziom bazowy 2011	Poziom 2013	Poziom aktualny 2017	Poziom docelowy 2020	Źródło	Ocena
Obszar priorytetowy: (D) Relacje z otoczeniem							
1	Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały (osoby)	- 3 652	-3 880	-3 260	dodatnie	GUS	▲
2	Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	- 2 020	-5 438	-986	dodatnie	GUS	▲
Cel operacyjny: D.1. Współpraca z partnerami w otoczeniu							
3	Liczba wystaw międzynarodowych w województwie – pozycja wśród województw	3	5	5	miejsce w 3-ce najlepszych województw	GUS	▼
4	Liczba wspólnych projektów realizowanych przez uczelnie wyższe z partnerami zagranicznymi/krajowymi	111 (2013)	281 (2015)	324	wzrost	badanie ankietowe	▲
5	Liczba wystaw za granicą – pozycja wśród województw	3	3	5	miejsce w 4-ce najlepszych woj.	GUS	▼
6	Liczba organizacji, których członkiem jest Województwo	2 (2012)	2	2	3	UM WSL GR	▼
7	Liczba inicjatyw o charakterze międzynarodowym realizowanych przez regionalne organizacje gospodarcze	7 (2012)	7	13	wzrost	RIG, IR	▲
Cel operacyjny: D.2. Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego							

8	Liczba turystów (krajowych i zagranicznych) korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych	1 805 020	1 861 147	2 596 643	wzrost	GUS	▲
9	Liczba imprez objęta honorowym patronatem Prezydenta RP w województwie	15 (2012)	5	19	wzrost	www.prezydent.pl	▲
10	Liczba studentów zagranicznych	869 (2012)	1279 (2014)	1 282 (2016)	wzrost	badanie ankietowe	▲
11	Liczba studentów z innych województw	22 742 (2012)	19 139 (2014)	19 146 (2016)	wzrost	badanie ankietowe	▼
12	Odsetek osób spoza województwa zadowolonych z pobytu na terenie województwa śląskiego (%)	81 (2012)	80	84	wzrost	ŚOT	▲
13	Odsetek mieszkańców województwa śląskiego oceniających je pozytywnie (%)	79,5 (2014)	79,5 (2014)	89,3 (2016)	wzrost	badanie ankietowe	▲
14	Saldo migracji gminnych na pobyt stały na 1 000 osób	-1,2	-2,0	-0,9	dodatnie	GUS	▲
15	Turyści zagraniczni korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych	274 151	303 823	374 751	429 800	GUS	▲
16	Średnia ocena zadowolenia z pobytu na terenie województwa śląskiego wśród osób spoza województwa (pkt)	4,1 (2012)	4,1	4,4 (2015)	wzrost	ŚOT	▲
Cel operacyjny: D.3. Region w sieci międzynarodowych i krajowych powiązań infrastrukturalnych							
17	Liczba destynacji z lotniska Pyrzowice - linie pasażerskie regularne	35 (2012)	36	51	wzrost	GTL	▲
18	Liczba destynacji z lotniska Pyrzowice - cargo	7 (2012)	6	9	wzrost	GTL	▲
19	Ruch pasażerów w porcie lotniczym w Pyrzowicach (wyjazdy) (osoby)	1 260 973	1 273 021	1 953 216	wzrost	GUS	▲
20	Lokata portu lotniczego w Pyrzowicach w ogólnym ruchu pasażerów w portach lotniczych w Polsce	3	4	4	miejsce w pierwszej trójce województw	GUS	▼
21	Ruch pasażerów w porcie lotniczym w Pyrzowicach (przyjazdy) (osoby)	1 250 441	1 246 522	1 932 679	wzrost	GUS	▲
22	Przeładunek towarów w porcie lotniczym Pyrzowice (wyładunek) (ton)	6 601	6 048	8 932	wzrost	GUS	▲
23	Przeładunek towarów w porcie lotniczym Pyrzowice (załadunek) (ton)	4 568	3 291	8 409	wzrost	GUS	▲

24	Lokata portu lotniczego w Pyrzowicach w ogólnym przeładunku towarów w portach lotniczych w Polsce	3	2	2	miejsce w pierwszej trójce województw	GUS	▲
25	Przewóz ładunków transportem kolejowym (import-PKP CARGO) w tys. ton	20 759	21 001	24 251	wzrost	PKP CARGO	▲
26	Przewóz ładunków transportem kolejowym (export-PKP CARGO) w tys. ton	40 882	46 322	36 180	wzrost	PKP CARGO	▼
27	Przewóz ładunków transportem kolejowym linia LHS (export+import - PKP LHS) w mln ton	10,1	10,1	10,0 (2016)	wzrost	sprawozdanie LHS	▼
28	Długość dróg krajowych o twardej nawierzchni (km)	1 167,5	1 214,9	1 228,4	wzrost	GUS	▲
29	Gęstość dróg krajowych (km)	9,47	9,85	9,96	wzrost	GUS	▲
30	Przewóz ładunków transportem samochodowym (za granicę) (tys. ton)	8 113	8 923	9773 (2016)	wzrost	GUS	▲
31	Przewóz ładunków transportem samochodowym (z za granicy) (tys. ton)	7 293	8 691	9752 (2016)	wzrost	GUS	▲
32	Obrót ładunkami w Euroterminalu Sławków tys. ton	972	873	1 073	wzrost	Euroterminal	▲
33	Obrót ładunkami w Euroterminalu Sławków UTI (TEU)	125 623	83 027	166 000	wzrost	Euroterminal	▲

Źródło: opracowanie własne (▲ – wzrost, ► – bez zmian, ▼ – spadek, kolor zielony – zmiana pozytywna, kolor czerwony – zmiana negatywna).

Ocena realizacji celów strategicznych wg wskaźników oddziaływania – województwo śląskie na tle pozostałych regionów

Oceniając wartości realizacji wskaźników oddziaływania przypisanych dla celów strategicznych należy wskazać, że większość celów strategicznych odnotowało tendencję wzrostową w odniesieniu do wartości bazowej (7/13). Część wskaźników uzyskała wartości docelowe przypisane do osiągnięcia w roku 2020.

Województwo śląskie zajmuje pierwszą pozycję pod względem realizacji wskaźników oddziaływania dla priorytetu C, pomimo spadku wskaźnika urbanizacji. W ramach priorytetu A województwo utrzymało wysoką czwartą pozycję w kraju. Zachowano trend rosnący odnośnie realizacji wskaźników dla priorytetu D, niemniej w dalszym ciągu region zajmuje jedno z ostatnich miejsc w kraju. Również wskaźniki oddziaływania dla priorytetu B wskazują konieczność podejmowania dalszych działań. W sposób szczególnie świadczy o tym spadek w rankingu oceny jakości życia, jak również pogorszenie lokaty województwa śląskiego względem pozostałych regionów w ramach wyszczególnionych wskaźników oddziaływania.

Lp.	Wskaźnik	Poziom bazowy 2011	Poziom z 2013	Pozycja woj.	Poziom aktualny 2017	Pozycja woj.	Poziom docelowy 2020	Źródło	Ocena
-----	----------	--------------------	---------------	--------------	----------------------	--------------	----------------------	--------	-------

		śląskiego 2013			śląskiego 2017					
Obszar priorytetowy: (A) Nowoczesna gospodarka										
1	PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) (zł)	43 693	44 766	4	50 184 (2016)	4	72 213	GUS		▲
2	PKB na 1 mieszkańca wg PPP (UE27=100)	70	70	4	71 (2016)	4	74-79	Eurostat		▲
3	PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) – Polska=100	107,4	104,1	4	103,6 (2016)	4	powyżej średniej krajowej (min. 7% powyżej)	GUS		▼
Obszar priorytetowy: (B) Szanse rozwojowe mieszkańców										
1	Przeciętne trwanie życia kobiet (lata)	79,8	80,1	11	80,8	12	80,9	GUS		▲
2	Przeciętne trwanie życia mężczyzn (lata)	71,9	72,4	10	73,4	11	72,4	GUS		▲
3	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	-0,6	-1,4	11	-1,4	13	dodatni	GUS		▼
4	Liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych na 1 000 mieszkańców	34,3	31,9	13	27,2	15	31,4	GUS		▼
5	Wskaźnik jakości życia – pozycja w rankingu	5	6	6	6 (2015)	6	awans w	Diagnoza rankingu społeczna		▼
Obszar priorytetowy: (C) Przestrzeń										
1	Atrakcyjność inwestycyjna województwa (pozycja w rankingu)	1 (2012)	1	1	1 (2016)	1	Utrzymanie poziomu	IBnGR		▶
2	Wskaźnik urbanizacji (%)	77,7	77,4	1	76,9	1	Utrzymanie poziomu	GUS		▼
3	Wskaźnik struktury użytkowania gruntów	0,14	0,14	1	0,15	1	Utrzymanie poziomu	Wydział GK UMWS		▶
Obszar priorytetowy: (D) Relacje z otoczeniem										
1	Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały (osoby)	- 3 652	-3 880	15	-3 260	15	dodatnie	GUS		▲

Saldo migracji 2 zagranicznych na pobyt stały	- 2 020	-5 438	16	-986	16	dodatnie	GUS	▲
---	---------	--------	----	------	----	----------	-----	---

Źródło: opracowanie własne (▲ – wzrost, ► – bez zmian, ▼ – spadek, kolor zielony – zmiana pozytywna, kolor czerwony – zmiana negatywna).

Prognozy trendów wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” w większości są aktualne, przy czym konieczne będą pewne przeformułowania i uzupełnienie zapisów z uwagi na pojawiające się sugestie częściowej aktualności zapisów. Nie zmienia to faktu, że w ramach prac warsztatowych związanych z procesem aktualizacji Strategii celowym będzie wskazanie nowych istotnych dla rozwoju województwa trendów i prognoz.

Również w warstwie szans i zagrożeń nie wskazano żadnych znaczących zmian. Pojawiły się nowe szanse i zagrożenia, co powinno mieć odzwierciedlenie w zakresie projektowania zapisów strategicznych. Analiza SWOT dla pełnego obrazu powinna zostać uzupełniona w prowadzonym procesie aktualizacji Strategii o weryfikację sił i słabości.

Zadania i wydatki budżetu Województwa Śląskiego w ujęciu celów Strategii rozwoju województwa

Informacje dotyczące realizowanych zadań zostały pogrupowane według obszarów priorytetowych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”¹¹. Suma zgłoszonych wydatków przeznaczona na realizację priorytetów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” wyniosła w 2018 roku 1 476,7 mln złotych.

W badanym okresie najwięcej środków przypadło na priorytet C: *Przestrzeń*, na który wydatkowano środki w wysokości 893 mln złotych, co stanowiło 60% środków w ramach realizacji Strategii. Wydatki w priorytecie B stanowiły 20% wszystkich środków, niewiele mniej wydatkowano w priorytecie D bo 18% wszystkich środków. Najmniej wydano na realizację priorytetu A: *Nowoczesna gospodarka (Przedsiębiorczość)* 23,1 mln, co stanowiło jedynie 1,6 % wszystkich środków. Niemniej należy zwrócić uwagę na fakt, że analiza nie obejmowała środków przeznaczonych dla beneficjentów korzystających z konkursów ogłaszanych w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 (w przypadku priorytetu A to I oś priorytetowa).

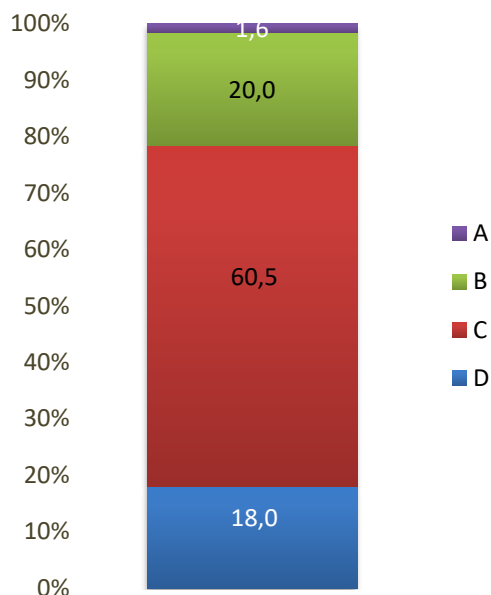
Tabela 2. Wydatki budżetu w podziale na priorytety Strategii i źródła finansowania w 2018 roku (mln zł).

Priorytet	Środki z UE	Środki własne	Środki z innych źródeł	Suma
A	12,2	2,2	8,7	23,1
B	52,2	210,1	32,9	295,2
C	174,2	673,5	45,2	893,0
D	3,3	246,7	15,4	265,4
SUMA	242,0	1 132,5	102,2	1 476,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

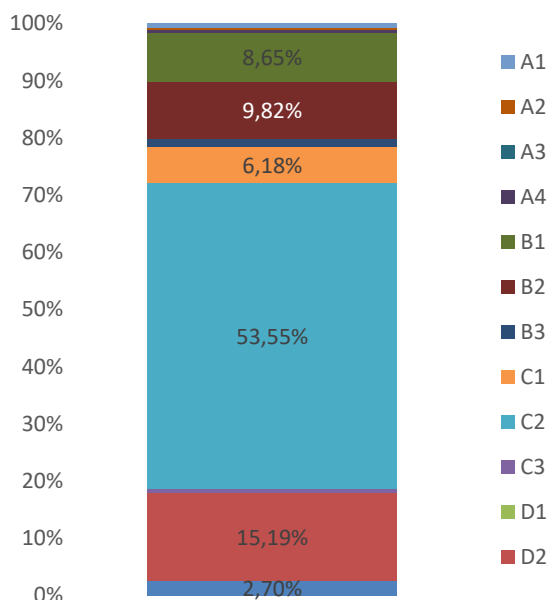
¹¹ W ramach prac nad przygotowaniem raportów monitoringowych strategii rozwoju województwa w latach 2015-2018, w odstępach rocznych realizowane jest badanie ankietowe skierowane do wydziałów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego nt. realizacji budżetu. Wydziały zobowiązane były przekazać ankietę również do jednostek podległych. Wypełniający ankietę przypisywali realizowane zadania do celów strategicznych, oraz określali wysokość oraz źródło środków finansowych (środki własne, środki pochodzące z UE, pozostałe). W 2018 roku z uwagi na prace nad raportem o stanie województwa zmodyfikowano zakres pozyskiwanych danych. Dane dotyczące 2018 roku stanowią zestawienie zadań i projektów realizowanych jedynie przez wydziały i jednostki podległe samorządowi województwa. Projekty realizowane przez wydziały wskazują na trzy źródła finansowania: środki europejskie, środki własne oraz inne. Niemniej podkreślić należy, że wydatkowanie środków z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 w ramach konkursów ogłaszanych przez Instytucję Zarządzającą stanowi odrębny przedmiot analizy

Wykres 11. Struktura wydatków wg priorytetów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” w 2018 r.

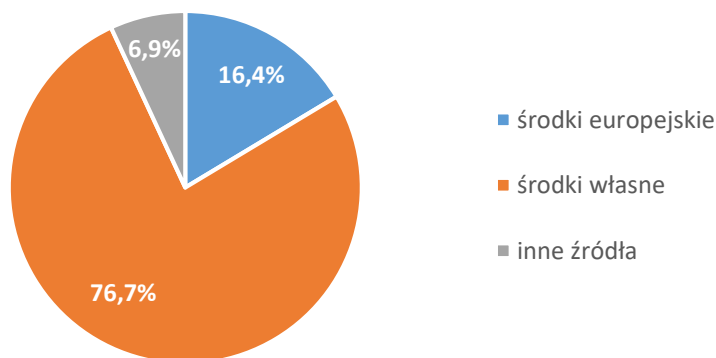
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Wykres 12. Struktura wydatków wg celów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Wykres 13. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

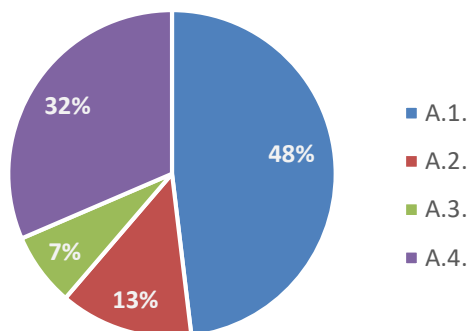
Priorytet A: Nowoczesna Gospodarka

Łączne wydatki na realizację priorytetu A w 2018 r. stanowiły ok. 23,1 mln zł. Udział wydatków w realizacji zapisów Strategii był bardzo niewielki, bo jedynie 1,6%. W ramach tego priorytetu Strategia wskazuje na cztery cele operacyjne.

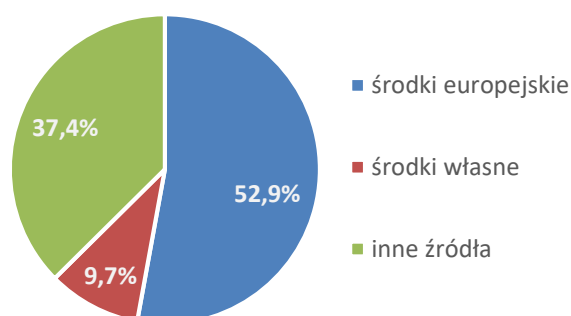
Na Cel operacyjny: *A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa* wykorzystano 11,1 mln złotych, przy czym 65% środków pochodziło z innych źródeł finansowania. Środki wydane w ramach celu A.1. stanowiły prawie połowę środków wydanych w priorytecie A. Na realizację celu *A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy* przeznaczono 3,0 mln (głównie ze środków europejskich). Na realizację celu operacyjnego *A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych* wykorzystano 1,7 mln

złotych w większości ze środków własnych. Dużą część środków przeznaczono na rozbudowę Śląskiej Regionalnej Sieci Szkieletowej. Wydatki na cel A.4. *Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały* wyniosły 7,3 mln złotych (głównie ze środków unijnych). Wydatki na realizację tego celu stanowiły prawie 1/3 wydatków zrealizowanych w ramach priorytetu A.

Wykres 14. Wydatki wg celów priorytetu A w 2018 r.

Wykres 15. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań w ramach priorytetu A w 2018 r..

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

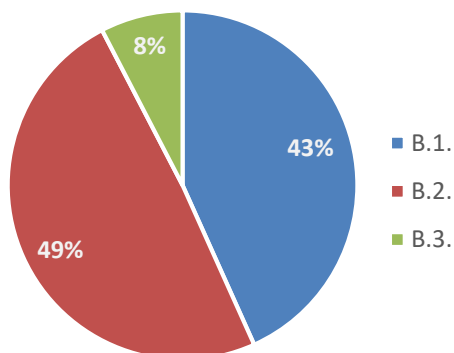
Priorytet B: Szanse Rozwojowe Mieszkańców

Łączne wydatki na realizację priorytetu B w 2018 roku wyniosły 295,2 mln zł, co stanowiło 20% udział wydatków w realizacji Strategii. W ramach tego priorytetu Strategia wskazuje na trzy cele operacyjne, przy czym wydatki skupiają się głównie w zadaniach przypisanych do celu B.1. i B.2.

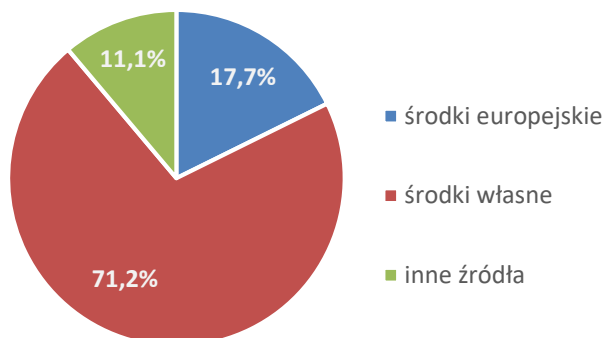
Wydatki na cel operacyjny B.1. *Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa* wynosiły 127,8 mln złotych z czego ponad 60% pochodziło ze środków własnych. Realizacja celu B.1. pochłonęła ponad 40% środków wydatkowanych w ramach priorytetu. Na wydatki w celu operacyjnym B.2. *Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców* przeznaczono 145,1 mln złotych, w głównej mierze ze środków własnych. Cel B.2. stanowił prawie połowę zrealizowanych wydatków w priorytecie B. Na cel operacyjny B.3. *Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców* wydano 22,5 mln złotych, co stanowiło prawie 8% środków wydatkowanych w ramach priorytetu B.

Wykres 16. Wydatki wg celów priorytetu B w 2018 r..

Wykres 17. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań w ramach priorytetu B w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

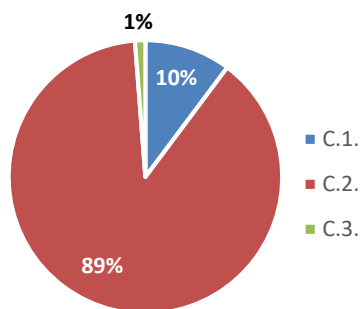
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Priorytet C: Przestrzeń

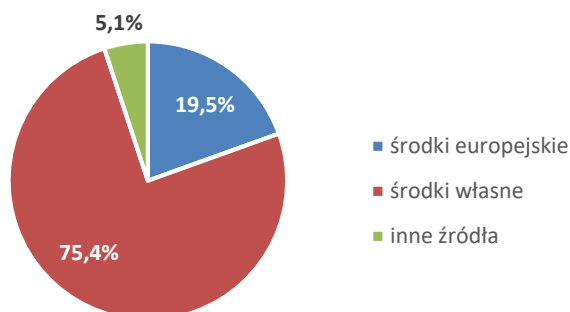
Środki wydatkowane na zadania przypisane do realizacji priorytetu C w 2018 r. stanowiły ponad 60% wszystkich wydatków zgłoszonych w ramach badania i wyniosły one 893 mln zł.

Środki wykorzystane na cel C.1. *Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska* wyniosły 91,3 mln złotych, gdzie źródło finansowania rozłożyło się prawie po połowie na inne źródła finansowania i środki własne. Największe wydatki w analizowanym okresie w ramach priorytetu C przypadły na realizację celu operacyjnego C.2. *Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi* – na ten cel przeznaczono 790,1 mln złotych, co stanowiło ponad 89 % środków wydatkowanych w ramach priorytetu C oraz ponad połowę wszystkich środków wydatkowanych w ramach realizacji zadań Strategii. Głównym źródłem finansowania zadań w tym celu były środki własne (79,4%). W ramach celu operacyjnego C.3. *Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni* wydatkowano 10,9 miliona zł, głównie ze środków europejskich (80%).

Wykres 18. Wydatki wg celów priorytetu C w 2018 r..

Wykres 19. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań w ramach priorytetu C w 2018 r..

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

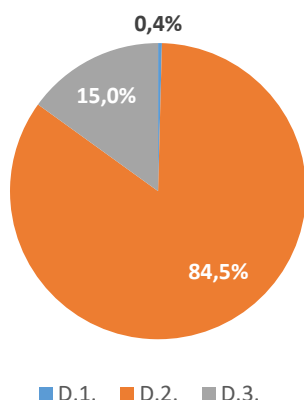
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Priorytet D: Relacje z Otoczeniem

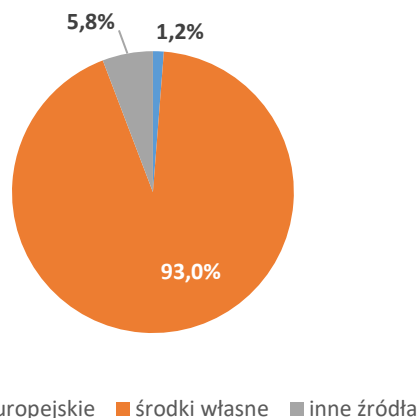
Środki wydatkowane w ramach priorytetu D w 2018 r. stanowiły prawie 20% wszystkich środków wydatkowanych na zadania realizowane w ramach Strategii. Wyniosły one 265,4 mln zł, a wydatki ponoszone były głównie w celach operacyjnych D.2. i D.3.

W celu D.1. *Współpraca z partnerami w otoczeniu* wydatkowano 1,1 mln złotych. Środki w głównej mierze pochodziły ze źródeł własnych oraz stanowiły jedynie 0,4% wydatków poniesionych w ramach priorytetu D. Wydatki w ramach celu D.2. *Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego* wynosiły 224 mln zł (tj. prawie 85% wszystkich wydatków poniesionych w ramach priorytetu D), z czego większość pochodziła z środków własnych. Na cel D.3. *Region w sieci międzynarodowych i krajowych powiązań infrastrukturalnych* wydano 40 mln złotych, środki na realizację celu D.3. stanowiły 15% środków wydatkowanych na realizację priorytetu D.

Wykres 20. Wydatki wg celów priorytetu D w 2018 r.

Wykres 21. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań w ramach priorytetu D w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Wydatkowanie środków z Unii Europejskiej

Zgodnie z Umową Partnerstwa z dnia 21 maja 2014 roku całkowita alokacja na RPO WSL 2014-2020 wynosi **3 476 937 134 EUR**, z tego 72% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz 28% z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

- Środki pochodzące z EFRR 2 498 891 499 EUR,
- Środki pochodzące z EFS 978 045 635 EUR (kwota uwzględnia środki na pomoc techniczną w wysokości 118 000 000 EUR).

W ramach RPO WSL 2014-2020 realizowane są instrumenty rozwoju terytorialnego: Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) oraz Regionalne Inwestycje Terytorialne (RIT).

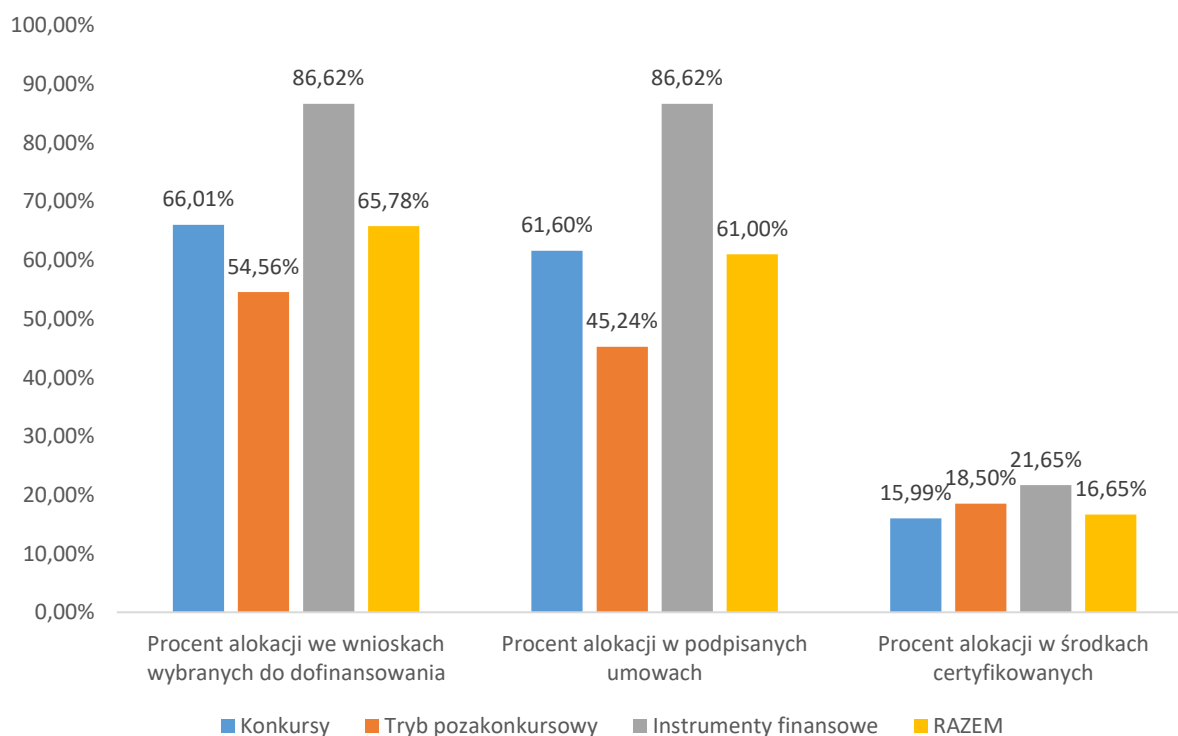
Na realizację ZIT/RIT zostało przeznaczony 1 107 808 551 EUR, w tym 135 942 551 EUR z Europejskiego Funduszu Społecznego i 971 866 000 EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W RPO WSL 2014-2020 wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% jego całkowitej alokacji EFRR, oraz 6,76% jego całkowitej alokacji EFS. Wyższa rezerwa z EFS wynika z wyłączenia z rezerwy wykonania Osi priorytetowej XIII Pomoc Techniczna, finansowanej z EFS.

Na potrzeby niniejszego opracowania alokacja (środki UE) została przeliczona na PLN z wykorzystaniem kursu księgowego Europejskiego Banku Centralnego z dnia 29 listopada 2018 r. (1€ = 4,2916 zł), oraz zgodnie z algorytmem przeliczania środków stanowiącymi załączniki 4a do Kontraktu Terytorialnego.

W ramach RPO WSL 2014-2020 zostało przewidzianych dwanaście merytorycznych osi priorytetowych (finansowanych z EFRR i EFS) oraz jedną oś dedykowaną działaniom w zakresie pomocy technicznej (finansowaną w całości z EFS) na rzecz całego Programu

Wykres 22. Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020 – narastająco – stan na dzień 31 grudnia 2018 r.

Źródło: opracowanie własne referat RRF Wydziału RR na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL

Tabela 3. Stan wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020 (narastająco – stan na 31.12.2018 r.).

	Konkursy	Tryb pozakonkursowy	IF	RAZEM
Alokacja EUR	2 828 954 711	441 810 223	206 172 200	3 476 937 134
Alokacja PLN	12 119 367 622	1 903 697 245	890 830 968	14 913 895 836
(wg algorytmu MF)*				
Liczba wniosków wybranych do dofinansowania**	3 368	222	4	3 594
Wartość wniosków wybranych do dofinansowania PLN	8 000 517 646	1 038 613 005	771 610 347	9 810 740 997
Procent alokacji we wnioskach wybranych do dofinansowania	66,01%	54,56%	86,62%	65,78%
Liczba podpisanych umów	3 081	202	4	3 287
Wartość podpisanych umów PLN	7 465 274 964	861 179 109	771 610 347	9 098 064 420
Procent alokacji w podpisanych umowach	61,60%	45,24%	86,62%	61,00%
Kwota środków zatwierdzonych wniosków o płatność PLN	2 037 317 618	397 399 392	192 902 587	2 627 619 597
Procent alokacji w zatwierdzonych wnioskach o płatność	16,8%	20,9%	21,7%	17,6%
Certyfikacja (środki wnioskowane do Komisji Europejskiej) PLN	1 937 647 106	352 204 909	192 902 586	2 482 754 601
Procent alokacji w środkach certyfikowanych	16,0%	18,5%	21,7%	16,6%

Źródło: opracowanie własne referat RRF Wydziału RR na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL.

*Alokacja ogółem (RW); Kurs do przeliczeń to 1EUR=4,2916PLN (kurs EBC z dnia 31 grudnia 2018 r.).

Zaangażowane środki w ramach RPO WSL 2014-2020

Dotychczas **rozpoczęto 315 naborów konkursowych** na kwotę **11 873,28 mln PLN** dofinansowania, oraz **27 naborów pozakonkursowych** na kwotę **1 288,93 mln PLN** dofinansowania (razem z Pomocą Techniczną), z czego:

- Wydział Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 130 naborów konkursowych na kwotę dofinansowania **7 433,38 mln PLN** oraz 8 naborów pozakonkursowych na kwotę **618,97 mln PLN** dofinansowania;
- Śląskie Centrum Przedsiębiorczości: 13 naborów konkursowych na kwotę dofinansowania **1 469,57 mln PLN**;
- Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego: 124 nabory konkursowe na łączną kwotę **1 964,62 mln PLN** dofinansowania oraz 9 naborów pozakonkursowych na kwotę **131,72 mln PLN** dofinansowania;
- Wojewódzki Urząd Pracy: 48 naborów konkursowych na kwotę łączną **1 005,71 mln PLN** dofinansowania oraz 5 naborów pozakonkursowych na łączną kwotę **232,70 mln PLN**;

- Pomoc Techniczna: 5 naborów pozakonkursowe na łączną kwotę **305,54 mln PLN**.

Dodatkowo ponad 206 mln EUR (ponad 890 mln PLN) zostało przeznaczone na **instrumenty finansowe**.

W dniu 30 listopada 2016 r. została podpisana z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym/Europejskim Funduszem Inwestycyjnym Umowa o Finansowaniu na kwotę ponad 770 mln PLN, na podstawie której Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) i Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) będą pełnić rolę Funduszu Funduszy dla instrumentów finansowych wdrażanych w ramach RPO WSL 2014-2020.

Do dnia 31 grudnia 2018 r. wartość zaangażowanych środków wyniosła **14 080,45 mln PLN**, co stanowi **94%** alokacji Programu.

W 2018 roku ogłoszono 86 konkursów, w tym:

- 33 z EFRR, w tym zawarto 793 umowy na łączną kwotę 2 153,6 mln zł
- 55 z EFS, w tym zawarto 591 umów na łączną kwotę 782,1 mln zł.

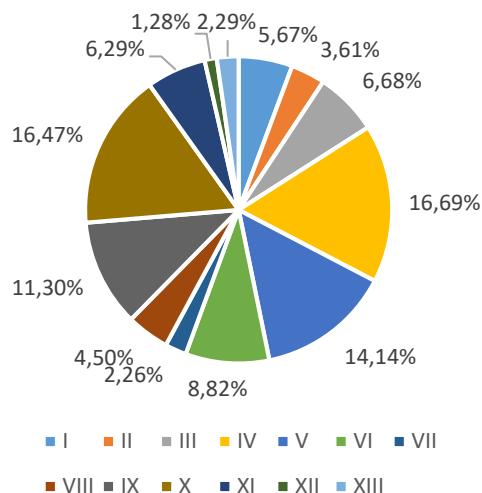
Tabela 4. Umowy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego zawarte w 2018 r.

Nazwa i nr Osi Priorytetowej, działania		Zawarte umowy w 2018 roku	
		Dofinansowanie, wkład UE	Ilość
I	Nowoczesna gospodarka	166 547 805,85	73
II	Cyfrowe Śląskie	105 916 350,91	11
III	Konkurencyjność MŚP	169 207 162,93	238
IV	Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	489 972 797,64	218
V	Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	414 993 197,46	127
VI	Transport	258 937 225,50	3
VII	Regionalny rynek pracy	66 285 222,53	56
VIII	Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	132 041 022,47	88
IX	Włączenie społeczne	331 765 814,84	208
X	Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna	483 546 966,16	99
XI	Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	184 736 593,44	230
XII	Infrastruktura edukacyjna	3 449 935,40	24
XIII	Pomoc Techniczna	67 276 987,75	9
Razem EFS		782 105 641,03	591
Razem EFRR		2 153 571 441,85	793
OGÓŁEM		2 935 677 082,88	1 384

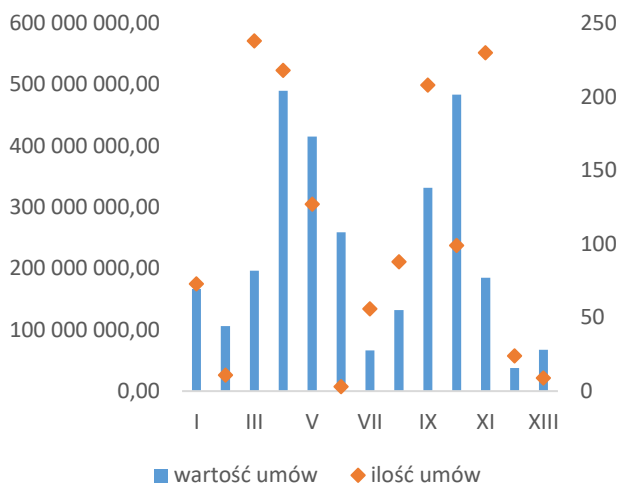
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych LSI 2014 RPO WSL.

Największy udział środków finansowych w ramach zawartych umów widać w osi priorytetowej IV *Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna* i X *Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna* – ponad 16 % udział każdego z priorytetów. Równie duży udział środków finansowych w ramach umów dotyczył osi priorytetowej V *Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów* (14,14%) oraz osi priorytetowej IX *Włączenie społeczne* (11,3%).

Wykres 23. Udział wartości podpisanych umów w 2018 roku wg osi priorytetowych RPO WSL 2014-2020.

Wykres 24. Wartość i ilość podpisanych umów w 2018 r w ramach RPO WSL 2014-2020.

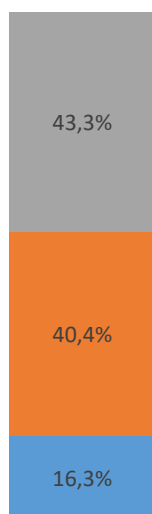

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL .

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL.

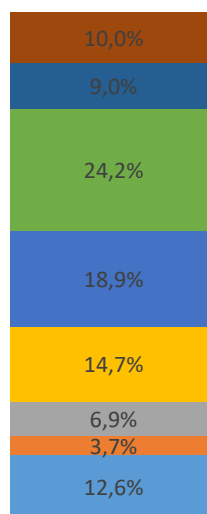
Poniższe wykresy obrazują próbę zestawienia umów zawartych w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 odnośnie realizacji zapisów strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”. Umowy realizowane w ramach poszczególnych osi priorytetowych RPO przypisano do celów operacyjnych wyznaczonych w strategii rozwoju województwa. Powstałe zestawienie pokazuje, że najwięcej projektów, dla których podpisano umowę w 2018 roku, wpisuje się w realizację priorytetu *C Przestrzeń* (43,3%) oraz *Priorytetu B Szanse rozwojowe mieszkańców* (ponad 40%). Nie przypisano żadnego z projektów do priorytetu *D (Współpraca/ Relacje z otoczeniem)* z uwagi na fakt, że cele które znajdują się w tym priorytecie mają często charakter horyzontalny i ich realizacja nie jest pierwszoplanowa, natomiast działania opisujące osie priorytetowe RPO w pierwszej kolejności realizują zapisy strategii SRW odnośnie pierwszych trzech priorytetów. Prawie ¼ środków finansowych w ramach zawartych umów dotyczyła realizacji kierunków działań wskazanych w ramach celu operacyjnego strategii *C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska*.

Wykres 25. Udział zawartych umów względem priorytetów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” w 2018 r.

■ A ■ B ■ C

Wykres 26. Udział zawartych umów względem celów strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” w 2018 r.

■ A.1. ■ A.3. ■ B.1. ■ B.2. ■ B.3. ■ C.1. ■ C.2. ■ C.3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL.

Poniższe zestawienia obrazują poziom realizacji RPO WSL na koniec 2018 roku z uwzględnieniem wysokości:

- zaangażowanych środków (alokacji),
- wartości wniosków wybranych do dofinansowania,
- kontraktacji,
- wartości zatwierdzonych wniosków o płatność, w tym przekazanych do certyfikacji.

Tabela 5. Stan realizacji RPO WSL na lata 2014-2020 w podziale na osie priorytetowe – narastająco stan na 31.12.2018 r.

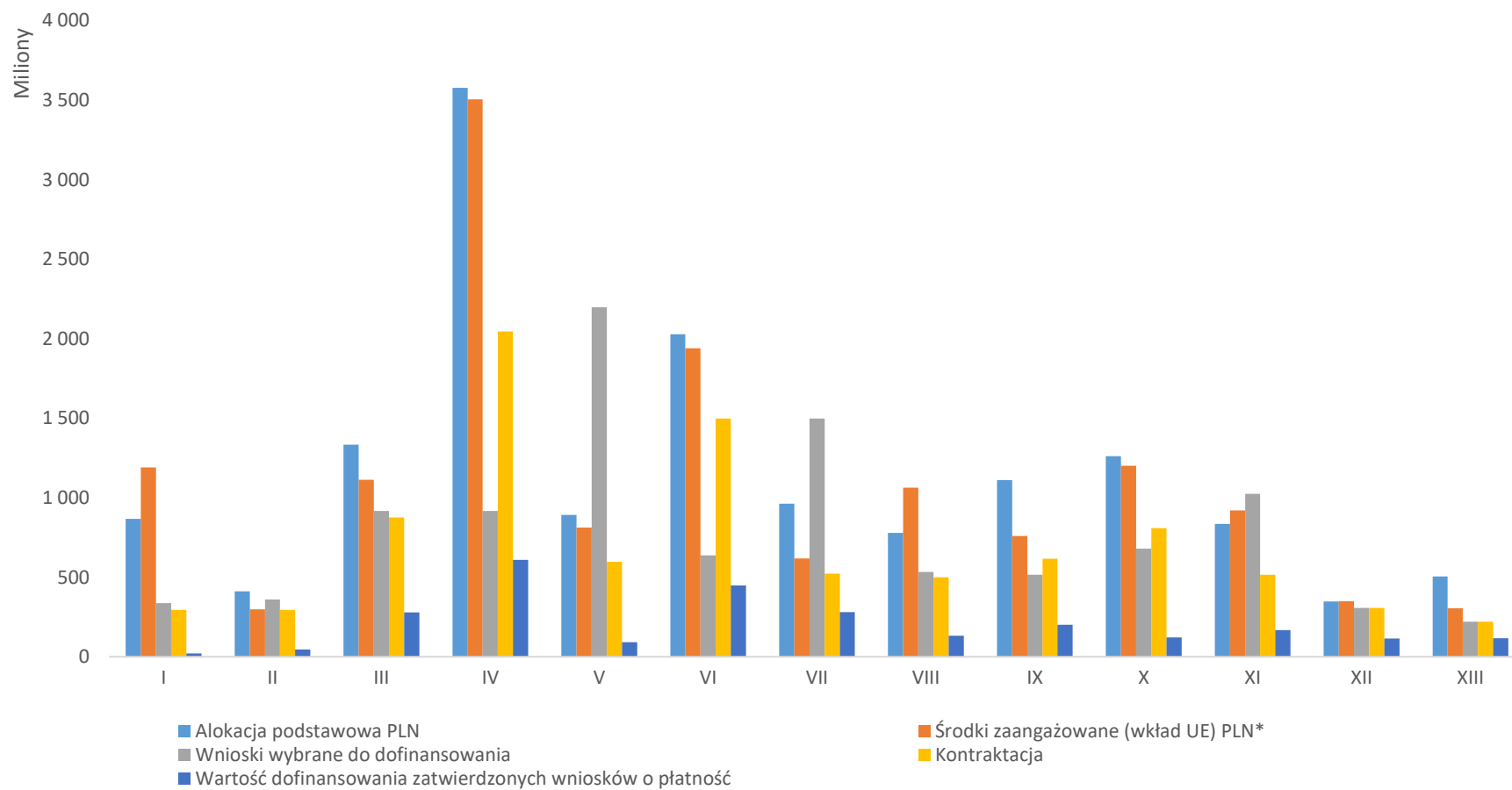
Nazwa i nr Osi Priorytetowej, działania	Zaangażowanie środków finansowych				Wnioski wybrane do dofinansowania			Kontraktacja			Wartość dofinansowania zatwierdzonych wniosków o płatność		
	Alokacja podstawowa PLN	Liczba ogłoszonych oraz uruchomionych naborów	Środki zaangażowane (wkład UE) PLN*	% alokacji	Liczba	Wartość wkładu UE PLN	% alokacji	Liczba	Wartość wkładu UE PLN	% alokacji	Liczba zatwierdzonych wniosków o płatność	Wartość dofinansowania zatwierdzonych wniosków o płatność (wkład UE) PLN	% alokacji
I. Nowoczesna gospodarka	867 424 995	11	1 190 876 410	137%	147	337 993 048	39,00%	119	295 781 096,00	34,10%	99	20 924 897,0	2,41%
II. Cyfrowe Śląskie	411 904 424	3	298 934 355	73%	68	361 061 312	87,70%	67	294 176 174,00	71,40%	267	44 946 828,0	10,91%
III. Konkurencyjność MŚP	1 333 576 515	10	1 113 494 676	83%	681	916 922 312	68,80%	654	875 511 753,00	65,70%	424	279 159 548,0	20,93%
IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	3 577 827 115	52	3 505 095 243	98%	475	916 922 079	61,40%	459	2 045 275 084,00	57,20%	469	608 789 865,0	17,20%
V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	892 872 244	29	812 248 053	91%	262	2 198 150 665	71,50%	221	596 431 217,00	66,80%	180	91 249 872,0	10,22%
VI. Transport	2 028 624 516	5	1 940 620 668	96%	16	638 456 629	73,80%	16	1 497 802 872,00	73,80%	76	448 560 773,0	22,11%
VII. Regionalny rynek pracy	962 369 847	35	617 766 058	64%	321	1 497 802 872	55,50%	311	523 748 530,00	54,40%	1 197	279 986 767,0	29,09%
VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	779 639 544	27	1 063 287 030	97%	194	534 156 785	66,30%	154	499 546 788,00	64,10%	259	131 963 533,0	16,93%
IX. Włączenie społeczne	1 110 626 242	61	759 553 564	96%	449	516 696 317	61,30%	417	615 996 649,00	55,50%	1 255	202 173 253,0	18,20%
X. Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna	1 260 715 308	28	1 202 251 139	95%	194	680 457 269	81,30%	154	809 567 791,00	64,20%	160	121 625 694,0	9,65%

XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	835 144 666	63	920 871 588	110%	628	1 024 513 554	68,90%	558	516 482 699,00	61,80%	1 120	167 636 515,0	20,07%
XII. Infrastruktura edukacyjna	347 157 562	20	349 907 608	101%	125	308 043 199	88,70%	123	306 687 127,00	88,30%	333	114 469 656,0	32,97%
XIII. Pomoc Techniczna	506 012 855	5	305 542 499	60%	34	220 966 640	43,70%	34	220 966 640,00	43,70%	141	116 132 397,0	22,95%
RAZEM	14 913 895 836	349	14 080 448 890	94%	3 594	9 810 740 997	65,80%	3 287	9 098 064 419,60	61,00%	5 980	2 627 619 597,0	17,62%

Źródło: opracowanie własne referatu RRF Wydziału RR na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL.

Wykres 27. Stan realizacji RPO WSL na lata 2014-2020 w podziale na osie priorytetowe – narastająco stan do 31.12.2018 r.

Źródło: opracowanie własne referatu RRF Wydziału RR na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w ramach ogłoszonych naborów zostało złożonych 9 486 wniosków o dofinansowanie na kwotę 20,87 mld PLN. Do realizacji zostały zatwierdzone 3 594 wnioski na łączną wartość dofinansowania 9,81 mld PLN, co stanowi 65,78% wykorzystania alokacji. Do końca roku podpisano umowy/wydano decyzje dla 3 287 projektów o wartości dofinansowania z UE 9,10 mld PLN, co stanowi 61,00% wykorzystania alokacji.

Natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność beneficjenci przedstawili wydatki na kwotę dofinansowania UE w wysokości 2,63 mld PLN. Środki wnioskowane do Komisji Europejskiej w przekazanych wnioskach o płatność wyniosły 2,48 mld PLN, co stanowi 16,65% wykorzystania alokacji.

W ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) oraz Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (RIT) do dnia 31 grudnia 2018 r. podpisano 1 072 umowy na łączną kwotę dofinansowania 2,87 mld PLN, co stanowi 60,52% wykorzystania alokacji przyznanej na instrumenty rozwoju terytorialnego.

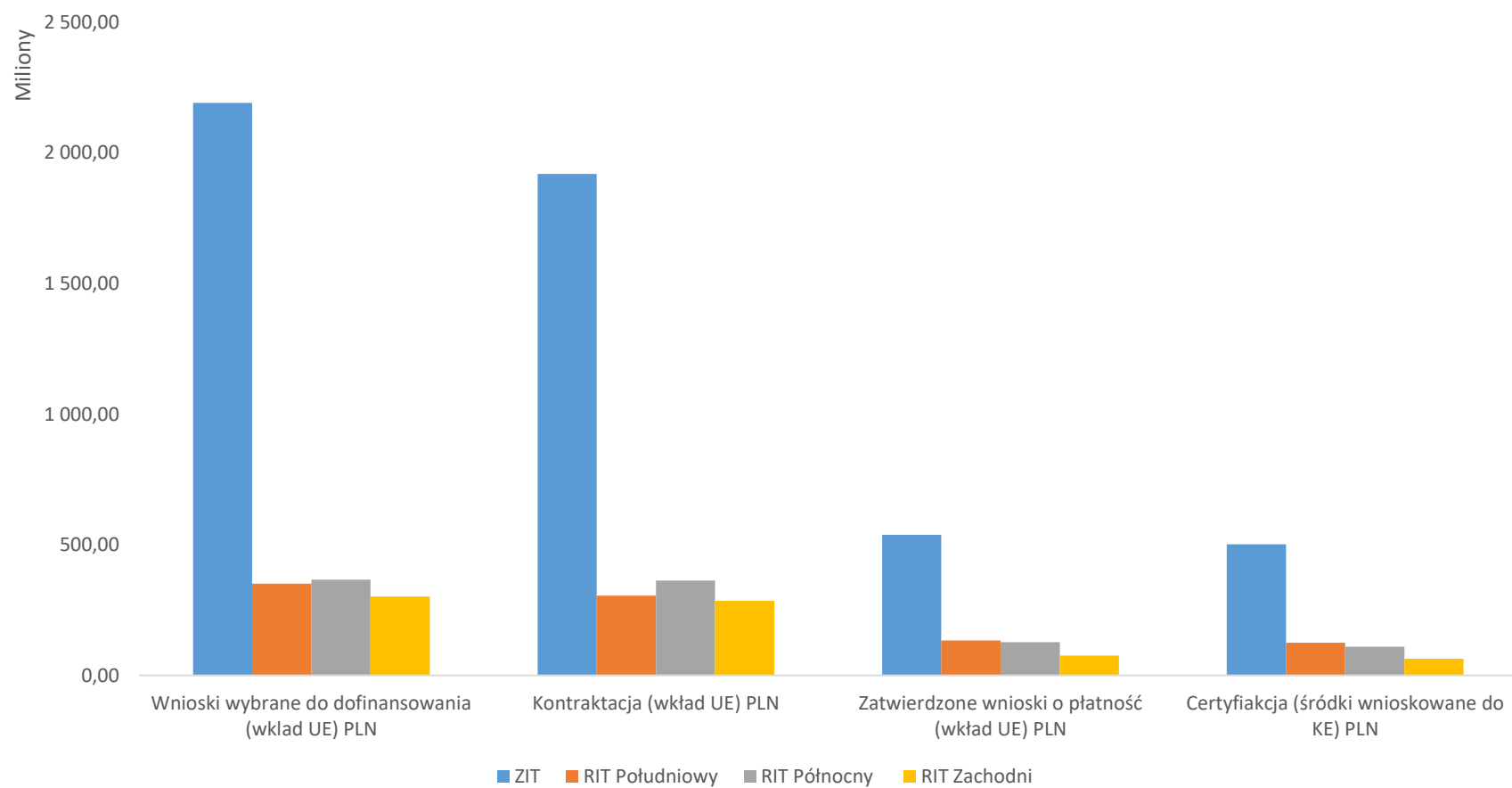
Najwięcej środków w ramach tego instrumentu skierowano do subregionu centralnego. Jednocześnie jest to największy stopień wykorzystania alokacji ze względu na wnioski wybrane do dofinansowania.

Tabela 6. Wnioski wybrane do dofinansowania, podpisane umowy, wnioski o płatność, certyfikacja w ramach ZIT/RIT (narastająco – stan na dzień 31 grudnia 2018 r.).

IOK	Alokacja PLN	Wnioski wybrane do dofinansowania (wkład UE) PLN	% wykorzystania alokacji	Kontraktacja (wkład UE) PLN	% wykorzystania alokacji	Zatwierdzone wnioski o płatność (wkład UE) PLN	% wykorzystania alokacji	Certyfikacja (środki wnioskowane do KE) PLN	% wykorzystania alokacji
ZIT	3 400 689 488,92	2 191 157 575,82	64,43	1 919 632 052,55	56,45	538 009 483,11	15,82	501 709 973,48	14,75
RIT Południowy	449 706 408,50	350 594 159,98	67,95	304 936 411,92	67,81	133 998 429,11	29,80	125 343 447,70	27,87
RIT Północny	445 788 498,44	366 282 934,94	82,17	363 392 258,48	81,52	127 413 619,65	28,58	109 506 108,78	24,56
RIT Zachodni	452 104 442,19	301 723 421,80	66,74	285 587 707,43	63,10	75 969 268,63	16,80	64 328 651,83	14,23
Razem ZIT i RIT	4 748 288 838,05	3 164 758 092,52	66,65	2 873 548 430,38	60,52	875 390 800,50	18,44	800 888 181,79	16,87
RPO WSL	14 913 895 835,61	9 810 740 997,08	66,78	9 098 064 419,60	61,00	2 627 619 597,40	17,62	2 482 754 601,01	16,65

Źródło: opracowanie własne referatu RRF Wydziału RR na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL.

Wykres 28 Stan wdrażania ZIT/RIT – narastająco – stan na 31.12.2018 r.

Źródło: opracowanie własne referatu RRF Wydziału RR na podstawie danych z LSI 2014 RPO WSL

Inne programy finansowane ze środków europejskich

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW)

W ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) na lata 2014-2020 w 2018 roku ogłoszono jeden konkurs nr 2/2018 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które były realizowane w 2018 r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2018-2019. Kwota ogólna do wykorzystania przez Partnerów wynosiła 475 000,00 zł

Wnioski o wybór operacji można było składać w terminie od 22 stycznia do 6 lutego 2018 r.

W wyznaczonym terminie Partnerzy złożyli 23 wnioski. Po ocenie do realizacji zostało przyjętych 15 operacji na łączną kwotę 418 374,58 zł, z czego do refundacji wypłacono kwotę 391 140,76 złotych.

Ponadto w ramach Planu Operacyjnego na lata 2018-2019 zrealizowano 2 operacje własne: (wyjazd studyjny zagraniczny oraz Forum Sołtysów Województwa śląskiego) na łączną kwotę 172 900,00 zł oraz z Planu komunikacyjnego zrealizowano łącznie 6 operacji (szkolenia dla LGD, szkolenia dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów PROW, Punkt informacyjny, Strona internetowa PROW 2014-2020) na łączną kwotę 28 691,60 zł.

Łączna kwota wydatkowana na Plan Operacyjny na lata 2018-2019 za rok 2018 wyniosła 592 732,36 zł

Program Operacyjny RYBY

W ramach realizacji Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze 2014-2020” w roku 2018 Samorząd Województwa Śląskiego wspólnie z Rybackimi Lokalnymi Grupami Działania: Rybacką Lokalną Grupą Działania „Jurajska Ryba” oraz Lokalną Grupą Rybacką Bielska Kraina ogłosił 13 konkursów na realizację lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność na łączną kwotę 8 394 874,89 zł.

W ramach RLGD „JURAJSKA RYBA” w roku 2018 ogłoszono: **8 konkursów** na realizację lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność na łączną kwotę **3 720 820,00 zł**. Pozwoliło to zawrzeć **16 umów** o dofinansowanie na kwotę **1 682 232,00 zł**.

Natomiast w ramach Lokalnej Grupy Rybackiej Bielska Kraina w roku 2018 ogłoszono: **5 konkursów** na realizację lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność na łączną kwotę **4.674.054,89 zł**. Pozwoliło to zawrzeć **26 umów** o dofinansowanie na kwotę: **4.061.182 zł**.

Łącznie zawarto 42 umowy na kwotę: 5.743.414,00 zł. Kwota rozliczonych w roku 2018 projektów w ramach wyżej wymienionych umów wynosi 1.216.843,00 zł.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Samorząd Województwa Śląskiego w 2018 roku ogłosił 3 nabory wniosków na następujące działania:

1. „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”.

Samorząd Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 dysponuje kwotą 17 770 496 EUR. Do końca 2018 roku zakontraktowano kwotę 10 656 268 EUR.

W ramach ogłoszonego w 2018 roku naboru do rozdysponowania jest kwota 7 114 228 EUR, a złożono 62 wnioski na kwotę 68 317 392 zł. Obecnie trwa weryfikacja złożonych w ramach naboru wniosków.

2. „Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury”.

Samorząd Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 dysponuje kwotą 1 144 800 EUR. Do 2018 roku zakontraktowano kwotę 542 800 EUR. W ramach ogłoszonego w 2018 roku naboru do rozdysponowania jest kwota 602 000 EUR , a złożono 3 wnioski na kwotę 1 142 587,00 zł. Obecnie trwa weryfikacja złożonych w ramach naboru wniosków.

3. „Scalanie gruntów” w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”.

Samorząd Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 dysponuje kwotą 24 152 381 EUR. Do 2018 roku zakontraktowano kwotę 17 109 797 EUR. W ramach ogłoszonego w 2018 roku naboru do rozdysponowania jest kwota 7 042 584 EUR , a złożono 5 wniosków na kwotę 27 969 530,57 zł. Obecnie trwa weryfikacja złożonych w ramach naboru wniosków.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w 2018 r. wypłacono w ramach wszystkich działań łącznie 58 555 996,89 zł.

Podsumowanie część I

Województwo śląskie coraz bardziej dotykają problemy depopulacji oraz starzenia się społeczeństwa, co jest szczególnie widoczne na terenach wielkomiejskich regionu. Ponadto skorelowane jest to ze słabnącym tempem rozwoju gospodarczego – mimo stosunkowo wysokiej wartości PKB osiąganego w województwie, z roku na rok zauważa się malejący dystans innych regionów w stosunku do województwa śląskiego. Województwo charakteryzuje się także niskim poziomem zatrudnienia oraz dużym zróżnicowaniem przestrzennym poziomu bezrobocia.

Region stoi zatem przed wyzwaniami demograficznymi w związku z procesem depopulacji. Jest drugim województwem pod względem liczby ludności w Polsce, ma największą gęstość zaludnienia w kraju oraz najwyższy wskaźnik urbanizacji. Liczba mieszkańców województwa śląskiego od kilku lat systematycznie spada, przy czym spadek ten dotyczy przede wszystkim miast. Zaobserwować można również zjawisko suburbanizacji.

Zjawisko depopulacji pogłębiają również procesy migracyjne. Analizując migracje od 2000 r. wskazać należy, iż województwo śląskie charakteryzowało się największym odpływem migracyjnym ludności poza region, a kierunek migracji wewnątrzwojewódzkich świadczy o zachodzących procesach suburbanizacji, rozlewania się miast.

Niekorzystną sytuację demograficzną województwa śląskiego pogłębiać będzie również wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, przy spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Województwo śląskie charakteryzuje się wysokim udziałem w tworzeniu Produktu Krajowego Brutto (drugie miejsce po województwie mazowieckim), a także silną pozycją w odniesieniu do wartości PKB na 1 mieszkańca (4. miejsce w kraju po województwach: mazowieckim, dolnośląskim i wielkopolskim). Pomimo relatywnie wysokiej pozycji gospodarki regionu na tle kraju, zauważalne jest stopniowe jej obniżanie – udział w tworzeniu PKB od kilkunastu lat stale maleje, a poziom rozwoju mierzony wartością PKB per capita pokazuje, że przewaga rozwojowa nad innymi regionami zmniejsza się.

Dane dotyczące PKB, jak również wartości dodanej brutto (WDB) pokazują znaczące zróżnicowania w poziomie rozwoju także wewnątrz samego województwa. Wraz ze słabnącą siłą ekonomiczną regionu zmienia się także struktura gospodarki. Sektor przemysłu w województwie śląskim w dalszym ciągu ma bardzo mocno ugruntowaną pozycję. Udział wartości dodanej brutto wytwarzanej w sektorze przemysłu w ciągu ostatnich kilku lat uległ nawet pewnemu zwiększeniu. Region wciąż należy do największych centrów przemysłowych w Polsce, jednakże wyraźnie zmienia się jego struktura wytwórcza.

W ramach wydatków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostek podległych (z własnych środków) największe środki finansowe zostały zrealizowane w ramach priorytetu *C Przestrzeń* w celu *C.2. „Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi”*, który stanowił ponad połowę wszystkich środków finansowych wydatkowanych w ramach Strategii. Cel ten obejmował m.in. działania w zakresie: poprawy powiązań transportowych poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej wzmacniającej więzki funkcjonalne i przestrzenne czy wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu, w tym transportu publicznego. Środki przeznaczone na realizację priorytetu *B Szanse rozwojowe mieszkańców* stanowiły 20% wszystkich wydatków, w tym w miarę równomiernie były one rozdysponowane w ramach celu *B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa* i *B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców*. Realizacja priorytetu *D Relacje z otoczeniem* wyniosła prawie 20% wszystkich środków, z czego środki przeznaczono głównie na cele *D.2. Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego*. Środki wydatkowane w ramach priorytetu *A Nowoczesna gospodarka* stanowiły zaledwie 1,6% wszystkich środków, w tym prawie

połowę środków wydatkowanych w ramach priorytetu A stanowiła realizacja celu *A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa*.

Realizując Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 ogłoszono konkursy, które do końca 2018 roku angażowały 94% alokacji środków. Ogólna wartość wniosków wybranych do dofinansowania stanowiła 66% zaangażowania środków. Zgodnie z tym najwyższy poziom wykorzystania dotacji dotyczył osi priorytetowej XII Infrastruktura edukacyjna (89%), niewiele mniej, bo 88% przypadło na II oś priorytetową Cyfrowe Śląskie, ponadto wysoką wartość uzyskała również oś X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna. Najmniejsze wykorzystanie alokacji dotyczyło osi priorytetowej I – Nowoczesna gospodarka (jedynie 39%).

W zakresie wartości dofinansowania zatwierdzonych wniosków o płatność ogólny poziom wykorzystania alokacji do końca 2018 roku wyniósł 18%. Największy udział w alokacji środków miała oś priorytetowa XII Infrastruktura edukacyjna (32,9%), niewiele mniej oś VII Regionalny Rynek pracy (29,1%). Najmniejszy udział dotyczył natomiast osi priorytetowej I Nowoczesna gospodarka (2,41%).

CZĘŚĆ II – Syntetyczny opis realizacji polityk, programów i strategii wraz z opisem statystycznym

Obszar PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

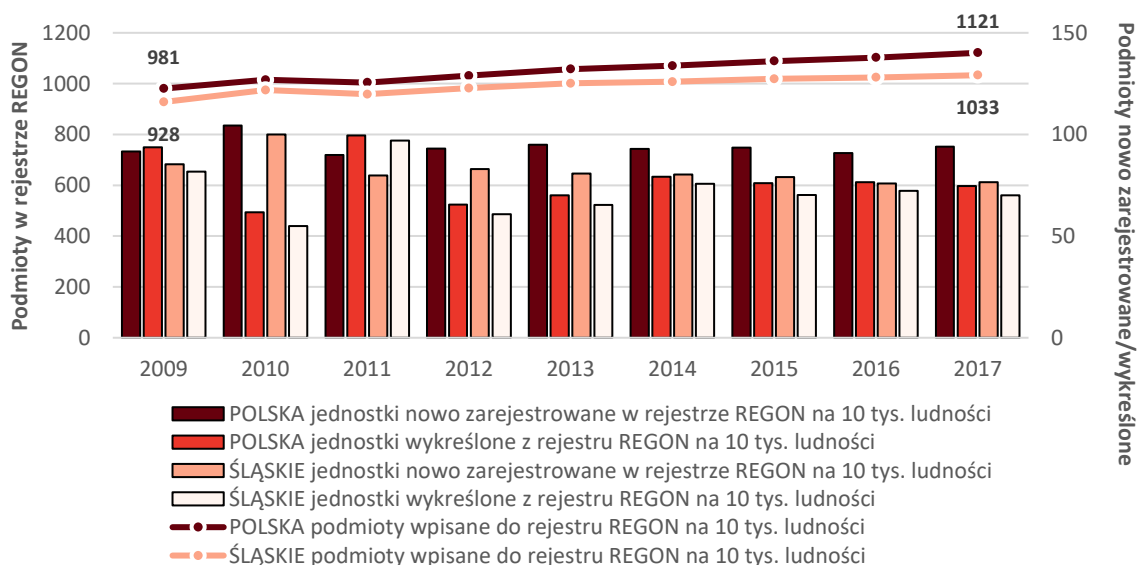
Podmioty gospodarcze

W roku 2017 liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON wyniosła 469 927, co stanowiło prawie 11% podmiotów działających w kraju. Liczba podmiotów gospodarczych w województwie śląskim zwiększyła się w okresie 2009-2017 o 9,1%, niemniej jednak udział podmiotów z regionu w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w Polsce zmniejszył się o 0,6 pp. Przyrost liczby przedsiębiorstw wynikał niemal wyłącznie ze zwiększenia liczebności najmniejszych firm, co może świadczyć o zwiększającej się przedsiębiorczości mieszkańców regionu. Liczba mikroprzedsiębiorstw (czyli podmiotów zatrudniających do 9 osób) zwiększyła się o 41,7 tys., co stanowiło przyrost o 10,3%, podczas gdy w tym samym okresie łączna liczba firm małych (10-49 osób), średnich (50-249 osób) i dużych (250 i więcej zatrudnionych osób) spadła o ponad 2,3 tys. (spadek o 9,2%). Udział podmiotów gospodarczych z województwa w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w Polsce zwiększył się jedynie w grupie firm średnich (wzrost udziału o 0,3 pp.).

Pomimo, że poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą podmiotów na 10 tys. mieszkańców, w województwie śląskim rośnie, to jest on stale na poziomie niższym od średniej krajowej. W 2017 roku liczba podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców wyniosła w regionie 1 033, co oznaczało przyrost względem roku 2009 o 11,4%.

W województwie śląskim mniej jest również podmiotów nowo rejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – liczba ta w ostatnich kilku latach była o mniej więcej 15 podmiotów niższa niż średnio w kraju. Z drugiej strony w regionie niższa jest liczba podmiotów wykreślanych z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, przy czym w okresie 2009-2017 zmniejszyła się ona o 14,2%, podczas gdy średnio w kraju spadek wynosił 20,3%. W ostatnich latach liczba podmiotów wykreślanych z rejestru była w Polsce o ok. 5 podmiotów na 10 tys. mieszkańców wyższa niż w województwie.

Wykres 29. Podmioty w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w latach 2009-2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wśród podmiotów gospodarki narodowej najliczniej reprezentowaną grupą są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W województwie śląskim w 2017 roku stanowiły one 70,4% wszystkich podmiotów gospodarczych, przy czym udział ten w ostatnich kilku latach stopniowo się obniżał. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2017 roku wyniosła w regionie 728 w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność na poziomie kraju była wyższa i wyniosła w 2017 roku 781 na 10 tys. mieszkańców, a jej przyrost następował szybciej niż w województwie śląskim (w tempie 5,8%).

W strukturze własnościowej podmiotów gospodarczych dominują podmioty z sektora prywatnego, które w 2017 roku stanowiły w województwie śląskim 95,9% ogółu przedsiębiorstw. Sektor publiczny obejmował natomiast 3,2% ogółu firm, podczas gdy w Polsce proporcje w tym zakresie były przesunięte nieco w stronę sektora prywatnego (sektor publiczny – 2,7%, sektor prywatny – 96,1%)¹².

Województwo śląskie charakteryzowało się najniższym w kraju udziałem mikroprzedsiębiorstw w strukturze podmiotów gospodarczych (95,0% przy średniej krajowej równej 95,8%), jednak osiągnęło najwyższe wartości w kraju pod względem udziału firm małych (zatrudniających od 10 do 49 osób), który wynosił 4,1% przy średnim poziomie wynoszącym 3,4%. Udział firm średnich i dużych w strukturze przedsiębiorstw w województwie śląskim był również wyższy od średniej krajowej.

Przemysł

Województwo śląskie jest regionem, w którego rozwoju przemysł odegrał niebagatelną rolę. Przez lata o sile regionu decydował przemysł ciężki, w szczególności wydobywczy (węgiel kamienny), energetyczny i metalurgiczny

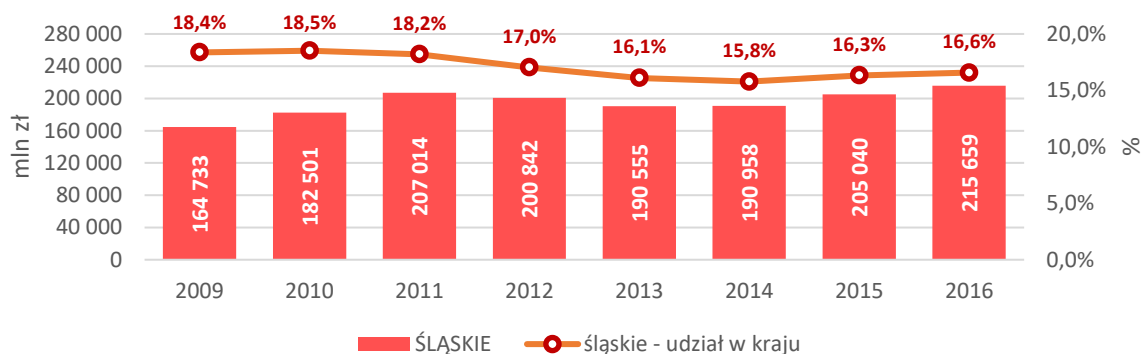
Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, pomimo zmian zachodzących w strukturze gospodarczej regionu, w dalszym ciągu w wytwarzanej wartości dodanej brutto sektor przemysłu ma zdecydowanie silniejszą pozycję niż w kraju ogółem. Jego udział w latach 2009-2016 uległ niewielkiemu zwiększeniu (0,1 pp.) i wyniósł 42,7% WDB województwa (tzn. o 8,2 pp. więcej niż w kraju).

Jednocześnie zwiększa się wartość produkcji sprzedanej przemysłu w województwie śląskim, która w okresie 2009-2016 zanotowała przyrost o 50,9 mld zł, tj. o 30,9% (przyrost dla Polski ogółem wyniósł w tym czasie 47,8%). Pomimo, że udział przemysłu w WDB województwa, jak i wartość produkcji sprzedanej przemysłu zwiększają się, to udział województwa śląskiego w wartości krajowej produkcji sprzedanej przemysłu ma tendencję spadkową. W 2016 roku w porównaniu do roku 2009 był on o 1,8 pp. niższy. Najgorzej wyglądała sytuacja w latach 2011-2013, kiedy produkcja sprzedana przemysłu województwa śląskiego obniżyła się o 16,5 mld zł, a jej udział w kraju spadł o 2,1 pp. W tym samym czasie produkcja sprzedana przemysłu w kraju ogółem wzrosła o 45,6 mld zł. Od 2014 roku wartość produkcji sprzedanej przemysłu w regionie ponownie zaczęła wzrastać.

---

¹² Niniejsze wartości mogą nie sumować się do 100% ze względu na fakt zmian jakie zaszły od 1 grudnia 2014 roku regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego. Istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących m.in. formy własności przedsiębiorstwa.

Wykres 30. Produkcja sprzedana przemysłu w województwie śląskim w latach 2009-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Udział województwa śląskiego w produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce był na poziomie niższym jedynie od województwa mazowieckiego (w roku 2016 mazowieckie odpowiadało za 19,0% produkcji sprzedanej przemysłu).

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca była w roku 2016 na najwyższym poziomie w kraju (47,2 tys. zł) i była wyższa od średniej krajowej o 13,5 tys. zł (33,9 tys. zł). Przyrost tej wartości był jednak na jednym z niższych poziomów w Polsce, w porównaniu do roku 2009 zwiększyła się o 33,2%, przy średniej krajowej równej 44,2%.

Usługi

Sektor usług obejmuje największą część polskiej gospodarki, a w 2016 roku w kraju usługi odpowiadały za 62,9% wartości dodanej brutto. Udział usług w gospodarce województwa śląskiego jest niższy o 6,3 pp., co wynika z faktu, że region ma silnie przemysłowy charakter, zatem większa część WDB niż w kraju pochodzi z tego właśnie sektora.

Udział wartości dodanej brutto wytwarzanej w ramach sektora usług w całym okresie 2009-2016 był w województwie śląskim niższy od średniej krajowej o ok. 6-7 pp. W kraju udział usług we wskazanym okresie wahał się pomiędzy 62,4% a 64,0% wartości dodanej brutto, podczas gdy w województwie śląskim kształtował się w przedziale 55,1% – 57,3%.

Największa część wartości dodanej wytwarzanej w województwie śląskim w sektorze usługowym pochodziła z sekcji G (tj. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – prawie 1/3 WDB sektora usług. Trzykrotnie mniejszy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto regionu miały usługi klasyfikowane w ramach sekcji H (transport i gospodarka magazynowa), a nieco mniej w ramach sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna). Powyższe trzy sekcje PKD obejmowały połowę wartości dodanej brutto województwa śląskiego wytwarzanej w sektorze usługowym.

Usługi turystyczne

Województwo śląskie nie należy do czołówki polskich regionów, które charakteryzują się najwyższą atrakcyjnością turystyczną. Jednocześnie pomimo relatywnie niewielkiej powierzchni, odznacza się dużą różnorodnością oferując indywidualnemu turyście wiele możliwości i form spędzania wolnego czasu. Właściwa promocja regionu i unikatowe atrakcje mogą przyczynić się do wypromowania turystyki jako jednego z ważnych sektorów regionalnej gospodarki.

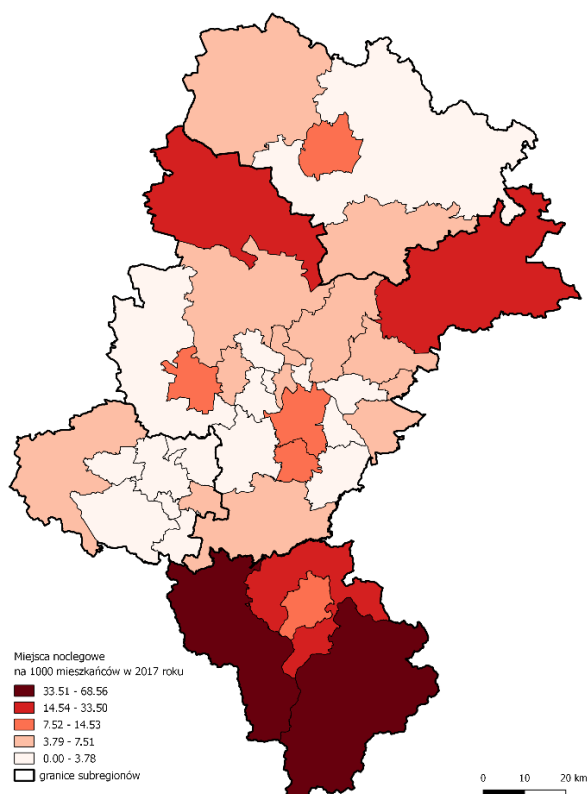
Baza noclegowa województwa śląskiego oferuje 47,2 tys. miejsc noclegowych usytuowanych w 645 obiektach noclegowych. Miejsca noclegowe w regionie stanowią 6,1% wszystkich miejsc noclegowych w Polsce, przy czym odmiennie przedstawia się podział tych miejsc ze względu na rodzaj obiektów noclegowych. Ponad połowa (50,7%) obiektów noclegowych w regionie to obiekty

hotelowe¹³, oferujące razem 59,1% miejsc noclegowych. Pozostałe 40,9% miejsc noclegowych oferowanych jest przez obiekty krótkotrwałego zakwaterowania, kempingi i pola biwakowe. W kraju te proporcje kształtują się inaczej – obiekty hotelowe stanowią 38,0% obiektów noclegowych i oferują 43,4% wszystkich miejsc noclegowych w kraju.

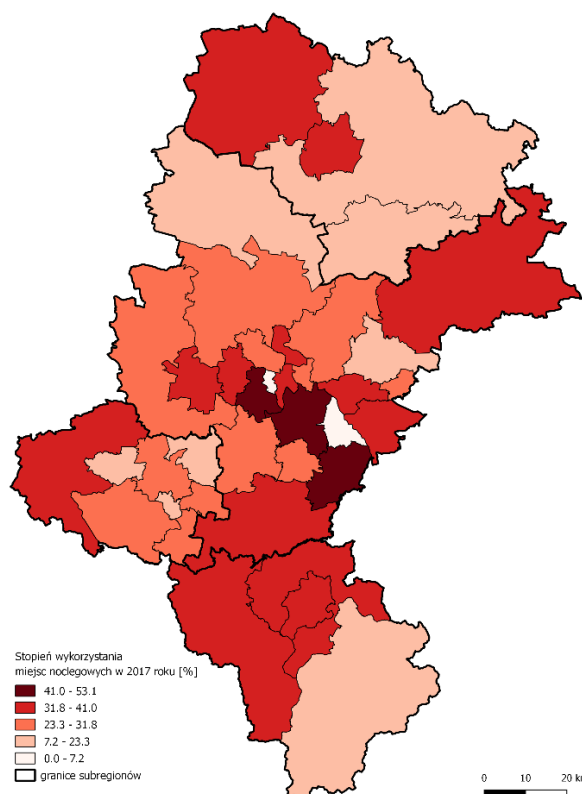
O faktycznej ofercie dostępnej bazy noclegowej dla turystów informuje liczba miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika była w województwie śląskim niższa o połowę od średniej krajowej i plasowała region na jednym z ostatnich miejsc w kraju (niżej były tylko województwa opolskie i łódzkie).

Wskaźnik pokazujący liczbę udzielonych noclegów na 1 000 ludności był o ponad 900 niższy od średniej krajowej. Przekłada się to na wskaźnik mówiący o stopniu wykorzystania bazy noclegowej, który w regionie wynosił w 2017 roku 36% i był niższy od średniej krajowej o 3,3 pp. Dawało to województwu śląskiemu 7. miejsce w kraju.

Mapa 14. Miejsca noclegowe na 1 000 mieszkańców w powiatach województwa śląskiego w 2017 r.

Mapa 15. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w powiatach województwa śląskiego w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Dostępność miejsc noclegowych w województwie śląskim jest zróżnicowana w zależności od części regionu. Zdecydowanie największa ich liczba była dostępna w południowej części województwa – podregion bielski skupiał niemal połowę miejsc noclegowych regionu (48,5%). W samym tylko powiecie cieszyńskim dostępne miejsca noclegowe stanowiły 25,8% ogólnej ich liczby dla regionu, natomiast powiat żywiecki skupiał 10,9% miejsc, a powiat bielski 7,9%. Oprócz wymienionych powiatów znaczną bazą noclegową mogą pochwalić się niektóre większe miasta województwa: Katowice (9,0%), Częstochowa (5,2%), Gliwice (4,5%) oraz Bielsko-Biała (3,9%).

¹³ Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe.

Nieźle wypada także powiat zawierciański z udziałem wynoszącym 5,2% ogólnej liczby miejsc noclegowych w regionie.

Rolnictwo¹⁴

Użytkowanie gruntów

Mimo, że województwo śląskie jest traktowane jako region przemysłowy, to użytki rolne stanowią ponad połowę powierzchni regionu. Przy zatrudnieniu na poziomie 2,2% w sektorze rolniczym, tworzy on 0,6% PKB.

Nieprzerwanie od 2010 do 2017 roku województwo śląskie posiadało najmniejszą w kraju powierzchnię użytków rolnych oraz powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej. Wynosiły one odpowiednio 371 445 ha (30,1% powierzchni województwa) oraz 364 977 ha (29,6% powierzchni województwa). Największą powierzchnią użytków rolnych oraz użytków rolnych w dobrej kulturze dysponowało od kilku lat województwo mazowieckie.

Województwo śląskie od lat cechuje najmniejsza w kraju powierzchnia gruntów ornych. W 2017 roku powierzchnia ta wyniosła 277 731 ha.

Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych na cele nierolnicze w 2016 roku w województwie śląskim wynosiła 249 ha, tj. ok 6% udziału krajowego. W podziale na kierunki wyłączenia było to 15 ha na tereny komunikacyjne i transportowe, 128 ha na tereny osiedlowe, 54 ha na tereny przemysłowe, a także 13 ha na użytki kopalne i 39 ha na inne cele.

Gospodarstwa rolne

W 2017 r w województwie śląskim funkcjonowały 162 ekologiczne gospodarstwa rolne, w których powierzchnia użytków rolnych ogółem wynosiła 3 726 ha. Analogiczna sytuacja dotyczyła ekologicznych gospodarstw rolnych z certyfikatem¹⁵ W 2017 roku funkcjonowało ich 132, a powierzchnia ich użytków rolnych wynosiła 2 973 ha.

Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne wynosiła 54 635 (w tym 54 500 gospodarstw indywidualnych), co stanowiło ok. 3,9% gospodarstw rolnych w Polsce posiadających użytki rolne. Aż 93,2% gospodarstw rolnych posiadało grupy obszarowe użytków rolnych powyżej 1 ha. Największa liczba gospodarstw rolnych obejmowała gospodarstwa od 1 do 2 ha użytków rolnych, a następnie od 3 do 5 ha, z kolei najmniejsza od 30 do 50 ha. W 2017 roku powierzchnia gospodarstw rolnych ogółem posiadających użytki rolne wynosiła 371 445 ha (w tym 346 757 ha w gospodarstwach indywidualnych). Natomiast największe powierzchnie liczone w hektarach dotyczyły użytków rolnych powyżej 50 ha i więcej (107 573 ha), a najmniejsze od 2-3 ha (19 240 ha). W przypadku gospodarstw indywidualnych sytuacja jest podobna.

Produkcja rolnicza

Dynamika globalnej produkcji rolniczej ogółem w województwie śląskim rosła z roku na rok, z poziomu 91,8% w 2013 roku, do 116% w 2016 roku.

Analizując wartości powyższych wskaźników za 2017 roku można stwierdzić, że województwo śląskie na tle pozostałych województw w kraju odznaczało się dość słabymi wynikami w zakresie

---

¹⁴ Począwszy od 2010 roku zastosowano nową definicję gospodarstwa rolnego. Różnice w powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych w 2010 roku wynikają ze zmiany definicji gospodarstwa rolnego, zgodnie z którą, gospodarstwa rolne nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nie prowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy do 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali.

¹⁵ Ekologiczne gospodarstwa rolne (z certyfikatem) – Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

plonów z produkcji roślinnej. Jedynie w przypadku plonów z 1 ha kukurydzy na ziarno, region zajął 2. miejsce w kraju (województwo śląskie: 76,6 dt, Polska: 71,5 dt).

Produkcja zwierzęca

Pogłowie bydła w województwie śląskim w grudniu 2017 roku liczyło 120 tys. sztuk i zmniejszyło się w ciągu roku o 2,5 tys. sztuk, tj. o 2,1%. Liczebność stada bydła w województwie śląskim w 2017 roku stanowiła 2% pogłowia bydła w kraju i lokowała region na 12. miejscu względem pozostałych regionów.

W 2017 roku pogłowie trzody chlewnej ogółem w regionie ukształtowało się na poziomie 241 tys. sztuk. Największy udział w krajowym pogłowie świń od lat posiadało województwo wielkopolskie, a najmniejsze województwo lubuskie. Województwo śląskie w roku 2017 zajmowało 11. miejsce w kraju (ogółem), a jego udział w krajowym pogłowie świń wynosił ok. 2%.

Pogłowie owiec w województwie śląskim w grudniu 2017 roku liczyło 13,4 tys. sztuk i było większe niż przed rokiem o 6%. Udział województwa śląskiego w krajowym pogłowie owiec w grudniu 2017 roku wyniósł 5% i tym samym region zajął 9. miejsce w kraju.

Liczebność drobiu ogółem w grudniu 2017 roku ukształtowała się na poziomie 8,6 mln sztuk i była większa niż przed rokiem o 1,7 mln sztuk, tj. o 29,4%. Udział województwa śląskiego w krajowym pogłowie drobiu ogółem w grudniu 2017 roku wyniósł 4,5% i tym samym region zajął 7. miejsce w kraju.

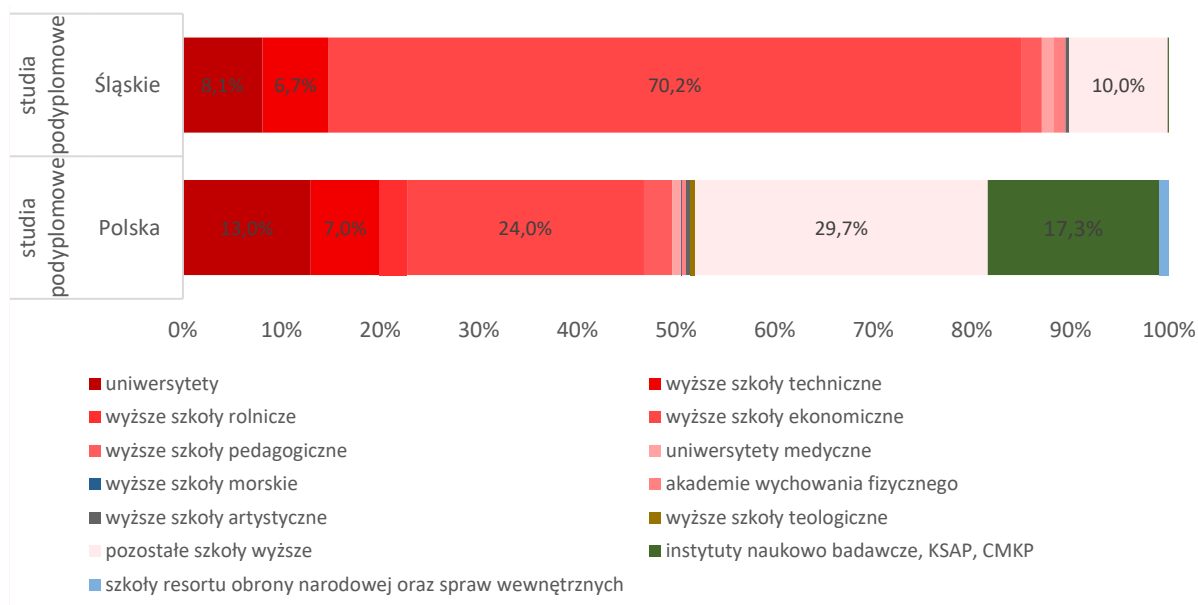
Kształcenie ustawiczne

Studia podyplomowe

Liczba studentów studiów podyplomowych w 2017 roku wyniosła w województwie śląskim ponad 14 tys. osób, co stanowiło 8,4% wszystkich słuchaczy w kraju i dało drugi wynik w odniesieniu do pozostałych województw.

W badanym okresie największą grupę studentów stanowiły osoby uczące się na wyższych szkołach ekonomicznych, natomiast drugą najliczniejszą grupą byli studenci uniwersytetów.

Wykres 31. Odsetek studentów studiów podyplomowych w województwie śląskim i w Polsce w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Ustawiczne szkolenie zawodowe

Przez ustawiczne kształcenie zawodowe rozumie się zaplanowane z wyprzedzeniem działania i przedsięwzięcia związane z doskonaleniem zawodowym pracowników, które w całości lub w części finansuje przedsiębiorstwo.

W 2015 roku w województwie śląskim w kursach zawodowych wzięło udział ponad 313 tys. osób i była to druga po województwie mazowieckim liczba w kraju. Kursanci z województwa śląskiego stanowili ponad 13% wszystkich kursantów w Polsce. W województwie niemal 73% biorących udział w kursach to mężczyźni, co było najwyższym wskaźnikiem wśród województw, o 12 pp. wyższym niż dla Polski. W przekroju wielkości przedsiębiorstw delegujących na kursy zdecydowanie najczęściej kursantami byli pracownicy dużych przedsiębiorstw – powyżej 250 pracowników. Stanowili aż 73% wszystkich kursantów w województwie.

B+R+I

Według danych na 2016 rok w województwie śląskim funkcjonowało 528 jednostek aktywnych badawczo, co stanowiło aż 10,8% jednostek w kraju i było drugim wynikiem po województwie mazowieckim (1 200 jednostek). Nieco inaczej sytuacja kształtuje się po przeliczeniu ilości jednostek względem liczby ludności. W województwie śląskim na 100 tys. mieszkańców przypadało 11,6 jednostek, a więc mniej od średniej krajowej (12,7). Ogółem na 100 tys. podmiotów gospodarki narodowej przypada 113,5 jednostek – niewiele mniej niż w kraju (115,9). Wśród jednostek badawczych w regionie 478 (90,5%) to jednostki działające w sektorze przedsiębiorstw.

Według danych za 2016 rok w działalności badawczej i rozwojowej w województwie śląskim pracowały 14 634 osoby, co odpowiadało 9 226,2 EPC (osobo-rok poświęcony wyłącznie na działalność B+R). W sektorze przedsiębiorstw zatrudnienie wynosiło 4 813 EPC (6 263 osoby), w sektorze szkolnictwa wyższego 4 068,5 EPC (7 929 osób), a w sektorze rządowym 344,7 EPC (442 osoby). Łącznie według EPC na 1 000 osób aktywnych zawodowo przypadało 3,8 pracowników badawczych. Wśród osób pracujących w B+R 82,0% stanowili pracownicy naukowo-badawczy (12 002 osoby), natomiast pozostałą część technicy i pracownicy równorzędni oraz pozostały personel (odpowiednio 1 676 oraz 956 pracowników). W przemyśle (sekcje B, C, D, E PKD 2007) pracowało 2 324 pracowników naukowo-badawczych, 545 techników i pracowników równorzędnych, a także 378 osób pozostałego personelu.

Istotnym czynnikiem dla rozwoju sektora B+R jest wysokość nakładów wewnętrznych. W województwie śląskim w 2016 roku wyniosły one 1 204 581,9 tys. złotych. Nakłady w przeliczeniu na 1 mieszkańca w regionie osiągnęły wartość 263,9 mln, a więc zaledwie 56,5% kwoty na poziomie kraju (466,9 mln). Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku nakładów wewnętrznych przypadających na 1 pracującego w B+R, które w województwie śląskim wynosiły 82,3 mln, a w kraju 104,6 mln. Wśród nakładów wewnętrznych w województwie 84,8% stanowiły nakłady bieżące ogółem, natomiast pozostałe 15,2% nakłady inwestycyjne na środki trwałe.

W województwie śląskim przedsiębiorstwa innowacyjne stanowiły 14,3% ogółu przedsiębiorstw, a więc jedynie o 0,1 pp. mniej niż średnia krajowa., co plasowało region na szóstej pozycji wśród województw.

W regionie w przedsiębiorstwach innowacyjnych przeważały podmioty przemysłowe, które stanowiły 19,3% przedsiębiorstw. Wśród nich najwięcej było firm stosujących nowe lub istotnie ulepszone procesy (16%), natomiast 12,2% ogółu przedsiębiorstw wprowadzało nowe lub istotnie ulepszone produkty. Udział podmiotów z sektora usług wynosił 9,3%. Występowała niewielka przewaga firm wykorzystujących nowe lub istotnie ulepszone procesy (7,3% przedsiębiorstw). Nowe lub istotnie ulepszone produkty wprowadziło 5,2% podmiotów.

Biorąc pod uwagę strukturę własności przemysłowych przedsiębiorstw innowacyjnych w kraju w 2017 roku, najwięcej było podmiotów sektora publicznego (26,2%). Firmy z sektora prywatnego

stanowiły 18,2%, przy czym sektora prywatnego z własnością zagraniczną 29,2%. Nieco inaczej sytuacja wyglądała w województwie śląskim, gdzie udział przedsiębiorstw innowacyjnych sektora publicznego wynosił 35,9%, natomiast prywatnego – 18,8% (31,4% z własnością zagraniczną).

W regionie stosunkowo niewiele przedsiębiorstw przemysłowych współpracowało w ramach inicjatywy klastrowej lub innej sformalizowanej współpracy (w grupie przedsiębiorstw zatrudniających 10-249 osób). Udział tych podmiotów wśród ogółu przedsiębiorstw wynosił jedynie 7,3%, co daje jeden z niższych wyników w kraju, przy średniej krajowej 8,7%.

Według danych na 2017 rok nakłady przedsiębiorstw na działalność innowacyjną w województwie śląskim osiągnęły wysokość 3 752 mln, co stanowiło 9,1% kwoty na poziomie kraju i dawało trzeci wynik po województwie mazowieckim (14 173 mln zł) i łódzkim (4 806 mln zł). Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w województwie w przeliczeniu na 1 osobę aktywną zawodowo wyniosły 1 912 zł, a więc o 473 zł mniej niż w kraju. Nakłady na działalność innowacyjną w regionie poniosło w 2017 roku 15% przedsiębiorstw przemysłowych i 8,7% przedsiębiorstw z sektora usług. Wskaźnik nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w relacji do PKB wyniósł w 2015 roku 1,8 - mniej niż na poziomie kraju (2,4).

W 2017 roku do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej wpłynęły 3 924 zgłoszenia wynalazków, z czego w województwie śląskim dokonano 489 zgłoszeń, co stanowiło 12,5% wszystkich zgłoszeń w kraju. Następnym zgłaszanych wynalazków jest udzielanie przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej patentów. W 2017 roku w Polsce udzielono ich 2 795, najwięcej w województwie mazowieckim (624). W województwie śląskim przyznano 351 patentów, co stanowiło 12,6% patentów udzielonych w kraju. W przeliczeniu na 1 mln mieszkańców opatentowano 77,1 wynalazków, a więc niewiele więcej niż na poziomie kraju (72,7). W województwie śląskim 71,8% zgłoszonych wynalazków zostało opatentowanych, co stanowi szósty wynik wśród regionów (najwyższa wartość w województwie mazowieckim – 87,3%) przy średniej krajowej 71,2%.

Szkolnictwo Wyższe

Według Głównego Urzędu Statystycznego w województwie śląskim w 2017 roku funkcjonowało 35 szkół wyższych oraz 19 jednostek zamiejscowych. Stanowiło to niecałe 9% wszystkich szkół wyższych w Polsce.

W 2017 roku liczba studentów w województwie śląskim wyniosła 118 tys. osób, co stanowiło 9,2% wszystkich studentów w kraju, dając regionowi dopiero 5. lokatę w kraju. Rok rocznie liczba studentów malała i spadek ten w stosunku do roku 2009 wyniósł 36,9% (ubyło prawie 70 tys. studentów). W Polsce spadek ten był niewiele mniejszy i wyniósł w stosunku do 2009 roku 31,4% studiujących. Największy spadek liczby uczelni i studentów zauważyć można w 2013 roku.

Liczba absolwentów studiów na poziomie magisterskim wyniosła w 2017 roku 18,5 tys. osób, co stanowiło 9,9% wszystkich absolwentów w kraju, dając regionowi trzecią pozycję w kraju.

Analizując liczbę studentów województwa śląskiego w odniesieniu do ogólnej wielkości mieszkańców województwa śląskiego, wartość ta nie przekracza średniej dla Polski, stawiając województwo dopiero na 10. pozycji.

Najliczniejszą grupę stanowią studenci podejmujący kierunki związane z biznesem i administracją – stanowili oni w województwie śląskim ponad 15% ogółu (średnia krajowa w tym wypadku wynosiła 17,7%). Drugą grupę stanowił kierunek medyczny – ponad 14,1% studiujących w województwie (średnia dla Polski 10,3%), na trzecim miejscu znalazły się kierunki techniczno-inżynierskie (11,1%). Proporcje te podobnie kształtują się w przypadku absolwentów. Kierunki związane z biznesem i administracją kończyło 18,7% absolwentów województwa śląskiego (ponad 7 tys. osób), następną grupę tworzyli absolwenci kierunków inżyniersko-technicznych (12,8%, tj. prawie 5 tys. osób).

W okresie 2009-2017 zgodnie z danymi GUS wzrósł odsetek cudzoziemców studiujących w województwie śląskim. W 2009 roku wyniósł 0,7% by wzrosnąć do wartości 3,6% w 2017 roku. Niemniej wartości te pozostają poniżej średniej dla Polski wynoszącej odpowiednio: 0,9% i 5,5%.

Uzupełnieniem kształcenia poza studiami podyplomowymi są również studia doktoranckie. W tym zakresie wyraźnie widać wzrost liczby doktorantów zarówno w skali województwa śląskiego jak i całego kraju. W śląskim liczba doktorantów w 2017 roku wyniosła ponad 3,5 tys. osób, co dało 4. lokatę w kraju.

Na studiach doktoranckich największy udział stanowili studenci podejmujący doktoraty na uniwersytetach. W województwie śląskim stanowili oni 36,9% wszystkich doktorantów (przy średniej dla kraju 47,2%). Następną najliczniejszą grupą, stanowiącą 29% to osoby studiujące na wyższych szkołach technicznych. Natomiast kolejną grupą (16,2% osób) byli doktoranci na uczelniach medycznych. Udział dwóch ostatnich grup był wyższy niż średnio dla kraju. W kontekście rozwoju innowacji i technologii pozytywnie ocenia się stosunkowo wysoki udział doktorantów wyższych szkół technicznych.

W województwie śląskim liczba nauczycieli akademickich wyniosła w 2017 roku 8 350 osób, co stanowiło 8,8% wszystkich nauczycieli akademickich w kraju. Dało to regionowi 5. lokatę, za województwami: mazowieckim, małopolskim, wielkopolskim, dolnośląskim. W 2017 roku udział kobiet wśród nauczycieli akademickich wyniósł 46,3% i był niewiele wyższy niż w kraju, gdzie osiągnięto wartość 45% (jedynie w województwie podlaskim udział kobiet przekroczył 50% i osiągnął wartość 52,3%).

Największa grupa nauczycieli akademickich w województwie śląskim związana była z wyższymi szkołami technicznymi. Stanowili oni jedną trzecią wszystkich nauczycieli regionu. Następną grupą byli nauczyciele uniwersyteccy (23,1%), na trzecim miejscu wskazać można nauczycieli uniwersytetów medycznych (15,2%). W Polsce proporcje te kształtowały się trochę inaczej: największy udział stanowili nauczyciele uniwersyteccy (33,8%).

Instytucje Otoczenia Biznesu

Mapa ekosystemu innowacji prowadzona przez Polski Fundusz Rozwoju wskazuje szereg jednostek otoczenia biznesu w kraju w podziale na rodzaj świadczonych usług i proponowanego wsparcia¹⁶. Wśród wyszczególnionych podmiotów znalazło się 13 instytucji z obszaru województwa śląskiego zaklasyfikowanych w 8 grupach (Bielski Fundusz Projektów Kapitałowych pojawia się dwukrotnie jako fundusz pożyczkowy i instytucja doradcza).

Tabela 7. Zestawienie instytucji otoczenia biznesu z województwa śląskiego, uwzględnionych w ramach ekosystemu innowacji Polskiego Funduszu Rozwoju.

NAZWA IOB	ADRES	TYP IOB
ARP Games	ul. Wojska Polskiego 5 43-400 Cieszyn	Akceleratory
Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice”	ul. Konarskiego 18C 44-100 Gliwice	Parki Technologiczne
Park Naukowo-Technologiczny „Euro-Centrum” w Katowicach	ul. Ligocka 103 40-568 Katowice	Parki Technologiczne
Bielski Fundusz Projektów Kapitałowych sp. z o.o. w Bielsko-Białej	ul. Cieszyńska 365 43-382 Bielsko-Biała	Fundusze Poręczeń Kredytowych
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Częstochowie	al. NMP 24/8 42-200 Częstochowa	Fundusz Pożyczkowy
Bielski Fundusz Projektów Kapitałowych sp. z o.o. w Bielsko-Białej	ul. Cieszyńska 365 43-382 Bielsko-Biała	Fundusz Pożyczkowy

¹⁶ <https://www.startup.pfr.pl/pl/ekosystem-innowacji>.

Bielski Fundusz Projektów Kapitałowych sp. z o.o. w Bielsko-Białej	ul. Cieszyńska 365 43-382 Bielsko-Biała	Instytucje świadczące usługi doradcze
Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości	ul. Cieszyńska 367 43-382 Bielsko-Biała	Instytucje świadczące usługi doradcze
Centrum Przedsiębiorczości CP Sp. z o.o.	ul. Kopalniana 6 43-225 Wola	Instytucje świadczące usługi doradcze
Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach	ul. Opolska 15 40-084 Katowice	Instytucje świadczące usługi doradcze
AIP Bielsko-Biała	ul. Willowa 2 43-309 Bielsko Biała	Inkubatory Przedsiębiorczości
AIP Bytom	ul. Rynek 19 41-902 Bytom	Inkubatory Przedsiębiorczości
EEN Fundusz Górnośląski S.A. Oddział w Katowicach	ul. Powstańców 17 40-039 Katowice	Ośrodki Enterprise Europe Network
Hackerspace Silesia	ul. Ondraszka 17 40-857 Katowice	Hackerspace'y

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.startup.pfr.pl/pl/ekosystem-innowacji> (stan na 3.12.2018 r.).

Oprócz wyszczególnionych podmiotów Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii zajmuje się także akredytacją ośrodków Innowacji świadczących usługi doradcze w zakresie innowacji oraz usługi wsparcia innowacji. Lista tego typu jednostek obejmuje pięć podmiotów z województwa śląskiego, które zostały wyszczególnione w tabeli poniżej z uwzględnieniem rodzaju świadczonych usług.

Tabela 8. Ośrodki innowacji w województwie śląskim posiadające akredytację Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (wg stanu na 30.10.2018 r.).

OŚRODEK INNOWACJI	MIJSCOWOŚĆ	USŁUGI DORADCZE	USŁUGI WSPARCIA
Agencja Rozwoju Lokalnego S.A. - Sosnowiecki Park Naukowo - Technologiczny	Sosnowiec	x	x
Instytut Metali Nieżelaznych Gliwice	Gliwice	x	-
Naczelna Organizacja Techniczna Federacja Stowarzyszeń Naukowo - Technicznych Rada Miejska w Gliwicach	Gliwice	x	-
Uniwersytet Śląski w Katowicach	Katowice	x	x
Fundacja na Rzecz Rozwoju Technologii Human Cloud	Gliwice	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.mpit.gov.pl/strony/zadania/wsparcie-przedsiębiorczosci/innowacyjnosc/akredytacja-osrodkow-innowacji-swiadczych-uslugi-proinnowacyjne/>.

Fundusz Górnośląski S.A. – działania w obszarze wsparcia przedsiębiorczości w 2018 roku

Realizując cele i zadania określone w Statucie oraz pełniąc rolę realizatora zadań określonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, Fundusz Górnośląski S.A. prowadził działania polegające na wspieraniu mikro, małych i średnich przedsiębiorców, osób prowadzących, a także rozpoczynających działalność gospodarczą i regionalnych podmiotów samorządowych. Działania polegały na ułatwieniu beneficjentom dostępu do kapitałów, w tym pochodzących ze środków pomocowych UE oraz świadczeniu usług w ramach programów i projektów pomocowych realizowanych przez Oddział (dawniej GARR S.A.) w oparciu o zawarte umowy dofinansowania, z wykorzystaniem unijnych i krajowych środków finansujących tą działalność. Usługi finansowe, doradcze, informacyjne i szkoleniowe świadczone podmiotom gospodarczym były podstawowym przedmiotem działalności Spółki w 2018 roku i były realizowane m.in. poprzez:

Wsparcie dotacyjne dla MŚP

Operator Podmiotowego Systemu Finansowania w województwie śląskim pn.: „**Wsparcie rozwojowe MŚP w województwie śląskim**” – na podstawie umowy o dofinansowanie numer RPSL.08.02.03-24-000A/17-00 zawartej z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach.

Celem projektu jest wzmocnienie adaptacyjności przedsiębiorstw z terenu województwa śląskiego, poprzez prowadzenie dystrybucji środków na realizację usług rozwojowych świadczonych przez podmioty wpisane do Bazy Usług Rozwojowych (BUR). Administratorem serwisu BUR jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Projekt skierowany jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP) i ich pracowników, którzy zrealizują swój cel rozwojowy poprzez uzyskanie kwalifikacji lub nabycie kompetencji zgodnych z indywidualnymi potrzebami. Wysokość środków rozliczonych w ramach usług rozwojowych – szkolenia wyniosła w 2018 roku 44.123.015,48 zł, co stanowiło 45% wartości docelowej projektu do 2023 roku, natomiast wartość środków na doradztwo wyniosła odpowiednio: 1 384 302,78 zł i 6% wartości docelowej.

Operator Podmiotowego Systemu Finansowania w województwie śląskim w ramach projektu **Usługi rozwojowe dla śląskich firm – II** w ramach Poddziałania 8.2.3 RPO WSL. Realizacja rozpoczęła się **1 grudnia 2018** r. i potrwa do 31.12.2023r. Koszty kwalifikowalne projektu to **57 073 235,30 zł**, w tym dofinansowanie 46 757 356,22 zł. Projekt w 100% finansowany ze środków unijnych.

Wsparcie finansowe zwrotne dla MSP

Projekt realizowany na podstawie zawartej z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym (EFI) dnia 27 grudnia 2017 roku umowy dotyczącej pożyczki portfelowej z podziałem ryzyka funkcjonującej pod nazwą: Fundusz Pożyczkowy SILESIA'2020 (w pierwszym roku realizacji projektu (od czerwca 2018 r.) podpisano 14 umów na kwotę 24.032.900 zł, w tym:

- pożyczki inwestycyjne (rozwojowe) – 10 umów na kwotę 21 892 900 zł,
- pożyczki obrotowe (wsparcie) – 4 umowy na kwotę 2 140 000 zł.

Oprócz ww. nowego funduszu pożyczkowego, w ramach dotychczasowych siedmiu komponentów **Regionalnego Funduszu Pożyczkowego** udzielane były pożyczki w następujących ilościach i wartościach:

1. Regionalny Fundusz Pożyczkowy Komponent I – realizowany ze środków własnych Funduszu Górnośląskiego, dotacji Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz dotacji
w roku 2018 udzielono 12 umów pożyczki na kwotę 2 111 810 zł, w tym:
  - pożyczki inwestycyjne – 2 umowy na kwotę 40 550 zł
  - pożyczki obrotowe – 10 umów na kwotę 2 071 260 zł
2. Regionalny Fundusz Pożyczkowy Komponent II,III - realizowany ze środków własnych Funduszu Górnośląskiego oraz dotacji PARP w ramach SPO WKP Działanie 1.2.1 (perspektywa 2004-2006)
w roku 2018 zawarto 4 umowy pożyczki na kwotę 1 168 000 zł w tym:
  - pożyczki inwestycyjne – 1 umowa na kwotę 48 000,00 zł
  - pożyczki obrotowe – 3 umowy na kwotę 1 120 000,00 zł
3. Śląski Fundusz Pożyczkowy, który jest dofinansowany środkami wsparcia w ramach projektu „Rozwój działalności pożyczkowej Funduszu Górnośląskiego S.A. poprzez dokapitalizowanie Śląskiego Funduszu Pożyczkowego działającego na terenie województwa śląskiego” realizowanego w ramach Poddziałania 1.1.1. Infrastruktura rozwoju gospodarczego RPO WSL na lata 2007-2013

w roku 2018 podpisano 68 umów na łączną kwotę 25 346 380 zł, w tym:

- pożyczki inwestycyjne – 65 umów na kwotę 24 196 380 zł
  - pożyczki obrotowe – 3 umowy na kwotę 1 150 000 zł
4. Projekt Rozpocznij działalność – PoŻyczmy Ci sukcesu -, fundusz pożyczkowy pożyczek na rozpoczęcie działalności utworzony w ramach realizowany w ramach Działania 6.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 (umowa o dofinansowanie projektu nr UDA-POKL.06.02.00-24-002/12-04 z dnia 16.12.2012r).
- w roku 2018 udzielono 90 umów pożyczkowych o wartości 3 383 860,00 zł, w tym:
- pożyczek inwestycyjnych – 26 szt. o wartości 1 064 700 zł,
  - pożyczek obrotowych – 1 szt. o wartości 50 000,00zł,
  - pożyczek na cele łączone – 63 szt. o wartości 2 269 160,00 zł.

5. Fundusz pożyczkowy na finansowanie inwestycji przyczyniających się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarze dawnego woj. katowickiego – Komponent I. Dotacja ze środków budżetu Państwa Kontrakt Regionalny dla woj. Katowickiego i Strategii Zintegrowanego Rozwoju Województwa Katowickiego na lata 1998-2002. Uchwała Zarządu GARR S.A. nr 8A/NZ2 z dnia 13 października 1998 r. w sprawie utworzenia Funduszu Pożyczkowego.

źródła finansowania:

- budżet początkowy funduszu: 3 122,00 tys. zł
- stan bieżący: 4 578,66 tys. zł

w roku 2018 podpisano 2 umowy na łączną kwotę 490 000 zł, w tym:

- pożyczki inwestycyjne – 2 umowy na kwotę 490 000 zł

6. Fundusz pożyczkowy na finansowanie inwestycji realizowanych przez mikro i małe przedsiębiorstwa – Komponent IVc przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności firm. Dotacja budżetowa początkowa 1 mln zł. Umowa o udzielenie dotacji na powiększenie kapitału funduszu Nr FP-PL/DM/10/1106 z dnia 19.12.2001 r.

źródła finansowania:

- budżet początkowy funduszu: 1 000,00 tys. zł
- stan bieżący: 1 398,22 tys. zł

w roku 2018 podpisano 5 umów na łączną kwotę 483 500 zł, w tym:

- pożyczki inwestycyjne – 5 umów na kwotę 483 500 zł

7. Fundusz pożyczkowy na finansowanie przedsięwzięć rozwojowych dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw – Komponent VII udzielone zostały pożyczki na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych oraz obrotowych na obszarze całego kraju. Dotacja ze środków wykorzystanego wsparcia przyznanego na podstawie zawartej umowy dotacji nr PL9811.01-03-01 Phare Inicjatywa I.

w roku 2018 podpisano 20 umów na łączną kwotę 5 221 000 zł, w tym:

- pożyczki inwestycyjne – 15 umów na kwotę 4 726 000 zł
- pożyczki obrotowe – 5 umów na kwotę 495 000 zł

Poza wydzielonymi funduszami pożyczkowymi Spółka angażowała nadwyżki własnych środków finansowych w pożyczki komercyjne dla podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na

terenie województwa śląskiego. W 2018 r. ze środków własnych zostały udzielone 4 pożyczki obrotowe na łączną kwotę 5 290 000 zł.

Wsparcie MSP poprzez realizowane projekty

Poza działalnością finansową Fundusz Górnośląski S.A. (FG S.A.) kontynuował obsługę projektów wspierających i aktywizujących przedsiębiorców, które realizowane są w oparciu o wieloletnie umowy zawarte wcześniej przez GARR S.A., a obecnie obsługiwane przez Oddział FG S.A. w Katowicach, wśród których wymienić należy:

1. prowadzenie Ośrodka Sieci Enterprise Europe Network (EEN) finansowanego w 60% przez Komisję Europejską i 40% przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. EEN to sieć wsparcia biznesu działająca na świecie, skupiająca 600 ośrodków w 50 krajach. Pomaga śląskim przedsiębiorcom poznawać i wykorzystywać możliwości Wspólnego Rynku UE.
2. usługi w ramach Regionalnego Centrum Obsługi Inwestora (RCOI). Fundusz Górnośląski S.A. Oddział w Katowicach wspiera przedsięwzięcia inwestycyjne w województwie śląskim poprzez obsługę inwestorów, udostępnianie informacji o terenach inwestycyjnych i możliwości pozyskania finansowania. Zadania RCOI to m.in. prowadzenie strony internetowej www.rcoi.pl, współpraca z Urzędem Marszałkowskim, samorządami lokalnymi i instytucjami wspierającymi rozwój lokalny oraz regionalny.
3. prowadzenie Lokalnych Punktów Informacji o Funduszach Europejskich (PIFE) w Sosnowcu oraz w Rybniku. Zadanie jest realizowane od 15.04.2015 r. na podstawie umowy zawartej z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, która jest corocznie przedłużana do 2020 roku. Celem projektu jest zapewnienie świadczenia usług informacyjnych i szkoleniowych w zakresie Funduszy Europejskich. Sieć PIFE współfinansowana jest ze środków Funduszu Spójności oraz budżetu państwa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020.
4. realizacja projektu pod nazwą Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej (OWES) od 01.09.2015 r. do 31.08.2018 r. w ramach Poddziałania 9.3.1 RPO WSL. Głównym celem projektu było rozwijanie przedsiębiorczości społecznej na obszarze centralno-wschodnim subregionu centralnego, poprzez m.in. zapewnienie kompleksowego wsparcia 148 podmiotom ekonomii społecznej, 587 osobom fizycznym oraz utworzenie 127 miejsc pracy.
5. realizacja projektu Pomysł na biznes od 01.04.2017 r. do 31.03.2019 r. w ramach Poddziałania 7.3.3 RPO WSL. Głównym celem projektu jest poprawa zdolności do zatrudnienia 40 uczestników projektu, bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo po 30 roku życia, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia finansowego (bezzwrotne dotacje i wsparcie pomostowe) oraz szkoleniowo-doradczego z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.
6. realizacja projektu Dotacje na 50+ od 01.06.2017 r. do 31.05.2019 r. w ramach Poddziałania 7.3.3 RPO WSL. Głównym celem projektu jest poprawa zdolności do zatrudnienia 28 uczestników projektu, bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo po 50 roku życia, mieszkańców województwa śląskiego, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia finansowego (bezzwrotne dotacje i wsparcie pomostowe) oraz szkoleniowo-doradczego z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.
7. realizacja projektu Firma bez barier od 01.10.2017 r. do 30.09.2019 r. w ramach Poddziałania 7.3.3 RPO WSL. Głównym celem projektu jest poprawa zdolności do zatrudnienia 48 uczestników, z obszaru subregionu centralnego województwa śląskiego, bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo po 30 roku życia, znajdujących się

w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia finansowego (bezzwrotne dotacje i wsparcie pomostowe) oraz szkoleniowo-doradczego z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Promocja przedsiębiorczości

Działania promocyjne i informacyjne skupiały się na powiększeniu kręgów odbiorców informacji o dostępnych programach pożyczkowych i pomocowych dla przedsiębiorców. Fundusz był aktywnym uczestnikiem kongresów, konferencji i spotkań, współpracował z organizacjami przedsiębiorców. Fundusz Górnośląski S.A. brał udział w takich wydarzeniach jak: VIII Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw, poprzez udział Zarządu FG S.A. w panelach dyskusyjnych oraz stoisko z materiałami reklamowymi dla przedsiębiorców; Letnia Akademia Biznesu 2018 – organizacja cyklu spotkań tematycznych dla MŚP; Forum Nowych Technologii – organizacja międzynarodowych spotkań B2B dla MŚP, III Targi Firm w Siemianowicach Śląskich – stoisko z materiałami reklamowymi dla przedsiębiorców.

Wykaz dokumentów strategicznych – PRIORYTET A

Tabela 9. Wykaz dokumentów strategicznych

NAZWA DOKUMENTU	DATA I FORMA PRZYJĘCIA	CELE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+”	NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODJĘTE W RAMACH REALIZACJI DOKUMENTU W ROKU 2018	OKRES REALIZACJI/OBOWIĄZYWANIA DOKUMENTU	CZY DOKUMENT WYMAGA AKTUALIZACJI? JEŻELI TAK, CZY PODJĘTO PRACĘ W TYM KIERUNKU?
Polityka rozwoju gospodarczego województwa śląskiego	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 133/169/V/2017 z dnia 31.01.2017 r. Aktualizacja: Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1406/264/V/2018 z dnia 19 czerwca 2018 r.	A.3. D.2. D.3.	Systematyczna realizacja w ramach działalności Wydziału GP polityki gospodarczej w zakresie (1) Promocji przedsiębiorczości w regionalnych specjalizacjach; (2) Atrakcyjności inwestycyjnej, bezpośrednich inwestycji zagranicznych; (3) Internacjonalizacji działalności biznesowej rodzimych przedsiębiorstw. Realizacja planów działań na okres 2018-2020 wspólnie z instytucjami otoczenia biznesu.	do 2020	Tak. Dokument ma zostać ujęty w ramach opracowywanej Strategii rozwoju gospodarczego.
Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 716/34/V/2015 z dnia 7 maja 2015 r.	A.4. C.1. C.2.	Ogłoszono dwie edycje otwartych konkursów ofert na zadania publiczne realizowane w oparciu o Program Owca Plus do roku 2020. W ramach pierwszej edycji ogłoszono dwa otwarte konkursy ofert: <ul style="list-style-type: none"> • pierwszy – na zadania publiczne dotyczące ochrony przyrody i krajobrazu, • drugi – na zadania publiczne dotyczące pielęgnowania i rozwijania tożsamości lokalnej Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej. <p>W ramach pierwszego konkursu zawarto jedną umowę na kwotę w wysokości 440 000,00 zł. W ramach drugiego konkursu zawarto 7 umów na łączną kwotę 47 500,00 zł.</p> <p>W ramach drugiej edycji konkursu ogłoszono dwa otwarte konkursy ofert:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trzeci otwarty konkurs ofert na zadania publiczne dotyczące ochrony przyrody i krajobrazu, w ramach którego zawarto jedną umowę na kwotę w wysokości 63 750,00 zł. na zadania publiczne dotyczące pielęgnowania i rozwijania tożsamości lokalnej Beskidów i Jury Krakowsko- 	2015-2020	Nie

			Częstochowskiej, w ramach którego zawarto 4 umowy na łączną kwotę 27 500,00 zł.		
Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego 2020+	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/22/3/2016 z dnia 16 maja 2016 r.	A.3. B.2.	<p>CEL 1 – Rozwój kompetencji cyfrowych Realizacja działań szkoleniowych: Kontynuacja organizacji cyklu bezpłatnych szkoleń/warsztatów/konferencji skierowanych do urzędników JST woj. śląskiego w ramach cyklu SMART Urzędnik. Współorganizacja ze Szczecińskim Parkiem Naukowo-Technologicznym – Technoparkiem Pomerania VIII Śląskiego Konwentu Informatyków i Administracji. Organizacja Konferencji z warsztatami dla nauczycieli – „Młodzi online – co każdy nauczyciel wiedzieć powinien” oraz partnerstwo w konferencji organizowanej przez Wyższą Szkołę Humanitas w Sosnowcu „Edukacja 4.0. Dokąd zmierzamy? Nowoczesna edukacja dla nowoczesnego społeczeństwa” Organizacja projektu Akademia Bezpiecznego Internetu: Cyberbezpieczeństwo – bezpłatne warsztaty "Bezpieczni w Sieci" dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego. Kontynuacja organizacji cyklu bezpłatnych warsztatów/szkożeń/konferencji z narzędzi ICT skierowanych do mieszkańców woj. śląskiego. Organizacja cyklu 4 szkoleń "Informatyczna apteczka prawnika". Ww. szkoleniami/warsztatami/konferencjami objęto 2 746 mieszkańców woj. śląskiego – urzędników, osób fizycznych, przedsiębiorców, nauczycieli i uczniów.</p> <p>CEL 2 – Zwiększenie dostępności danych publicznych. Utrzymywany jest Geoportal Województwa Śląskiego ułatwiający dostęp do danych przestrzennych. Umożliwiają to powstałe interaktywne mapy i związane z nimi usługi. Na stronie internetowej pod adresem www.orsip.pl możliwy jest bezpłatny dostęp do obszernych danych i informacji z terenu województwa śląskiego.</p> <p>CEL 3 – Rozwój elektronicznych usług publicznych Promocja ORSIPu (Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej) Promocja SEKAPu (System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej) Na platformie SEKAP swoje usługi elektroniczne oferuje 133 urzędy i 375 jednostek organizacyjnych. Liczba Partnerów SEKAP stale wzrasta, aktualnie jest to 508 partnerów. Obecnie na platformie SEKAP dostępnych jest 761 elektronicznych usług</p>	2020+	Tak, dokument wymaga aktualizacji. I i II kwartał 2019 – wyodrębnienie Zespołu Roboczego ds. dokumentów strategicznych – składającego się z kierowników poszczególnych zespołów ŚCSI oraz określenie zadań i planu działań Zespołu w I i II kw. 2019. Zostaną także podjęte działania w celu pozyskania zewnętrznego Głównego konsultanta ds. aktualizacji Polityki Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2020-2030.

			publicznych dla mieszkańców i przedsiębiorców. W roku 2018 przystosowano platformę SEKAP do nowych rozwiązań kryptograficznych ePUAP (SHA-2), wdrożono funkcjonalność „Duże pliki”, podjęto działania zmierzające do integracji platformy PeUP SEKAP z Węzłem Krajowym (przedsięwzięciem Ministerstwa Cyfryzacji), przygotowano aneksy do obowiązującej umowy o współpracy w ramach systemu SEKAP (pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego – Partnerami, a Województwem Śląskim), na podstawie którego zostanie przedłużona umowa od dnia 31.12.2020 r.		
Program Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim 2020+	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2110/222/V/2017 z dnia 17 października 2017 roku	A.3. B.1. B.2. B.3. C.3. D.1. D.2.	1. Dalszy rozwój „Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego” (SZT) poprzez: bieżące zarządzanie, zwiększenie liczby użytkowników, organizację i promocję INDUSTRIADY 2018 – święta Szlaku. 2. Beskidzki Obszar Kulturowy-mikrogranty (nagrody dla instruktorów, warsztaty).	2020+	Nie
Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/25/8/2016 z dnia 27 czerwca 2016 r.	A.4. C.2.	Podjęte działania w 2018 roku: Opracowany został Raport monitoringowy Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego za lata 2016-2017. Raport monitoringowy Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Woj. Śląskiego stanowi integralną część Raportu monitoringowego Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, który został przyjęty w dniu 9 stycznia 2019 roku przez Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą Nr 29/11/VI/2019. Na 127 zgłoszonych przedsięwzięć do dokumentu strategii do połowy 2018 roku 110 zostało zrealizowanych, zrealizowanych w części, bądź też pozostają w trakcie realizacji. Ponad 8% z przedsięwzięć ujętych w ww. Strategii (17) pozostało niezrealizowanych.	2016-2030	Nie
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/29/5/2012 z dnia 20 grudnia 2012 r.	A.1. A.2. A.3. A.4.	W 2017 r. przeprowadzono „Ewaluację bieżącą wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020”. W 2018 r. przeprowadzono „Ewaluację on-going wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020”. Zidentyfikowano m.in. 165 dobrych praktyk w obszarach: inteligentnych specjalizacji, kamieni milowych ekosystemu innowacji, celów oraz metaprzedsiewzięć Regionalnej Strategii Innowacji.	2013-2020	Tak – rozpoczęto prace aktualizacyjne Projekt dokumentu, który zostanie opracowany do końca 2019 r.

Model wdrożeniowy Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 (Wersja 2.0)	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 806/252/V/2018 z dnia 10 kwietnia 2018 r. (wersja 2.0 dokumentu) Uchwała Nr 1246/347/2014 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 1 lipca 2014 r.	A.1. A.2. A.3. A.4.	W 2017 r. przeprowadzono „Ewaluację bieżącą wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020”. W 2018 r. przeprowadzono „Ewaluację on-going wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020”. Opracowano m.in. 165 kart dobrych praktyk w obszarach: inteligentnych specjalizacji, kamieni milowych ekosystemu innowacji, celów oraz metaprzedsiewzięć Regionalnej Strategii Innowacji.	2013-2020 (wersja 2.0. obowiązuje od 10.04.2018 r.)	Dokument zaktualizowany (wersja 2.0)
Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020 (Program systemowego wspierania rozwoju technologii województwa śląskiego na lata 2010-2020)	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 729/35/IV/2011 z dnia 29 marca 2011 r.	A.1. A.2. A.3. A.4.	W 2018 r. przeprowadzono „Ewaluację on-going wdrażania Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020”. Opracowano m.in. 40 kart dobrych praktyk w obszarach specjalizacji regionalnych.	2010-2020	Projekt zaktualizowanego dokumentu został opracowany w grudniu 2018 r.
Model wdrażania Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1247/347/2014 z dnia 1 lipca 2014 r.	A.1. A.2. A.3. A.4.	W 2018 r. przeprowadzono „Ewaluację on-going wdrażania Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020”. Opracowano m.in. 40 kart dobrych praktyk w obszarach specjalizacji regionalnych.	2010-2020	Tak – dokument w trakcie aktualizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Dokumenty zaktualizowane w 2018 roku:

- Polityka rozwoju gospodarczego województwa śląskiego;
- Model wdrożeniowy Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 (Wersja 2.0).

Projekty realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych

Tabela 10. Projekty realizowane w 2018 roku przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów wyznaczonych w priorytecie A. „Nowoczesna gospodarka”

Podmiot	Tytuł projektu	Cel/zakres projektu	Instrument finansowania
PROJEKTY REALIZOWANE W 2018 ROKU			
Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Bielsku-Białej	Innova-Fi – instrumenty finansowe dla innowacji	Ulepszenie projektowania i wdrażania Instrumentów Finansowych jako modelu dostarczania Funduszy Strukturalnych.	Interreg Europa
Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach	One an Orchestra Network in Europe. One is more.	Wymiana artystyczna w obrębie państw europejskich; zgodnie z celami zakładanymi i promowanymi przez Unię Europejską – ważne wydarzenia kulturalne upowszechnia daleko szerzej: na poziomie narodowym i transregionalnym.	Kreatywna Europa 2014-2020
Fundusz Górnośląski S.A. w Katowicach	Pomysł na biznes	Poprawa zdolności do zatrudnienia 40 uczestników projektu (UP) (2 grupy po 20 osób) z obszaru woj. śląskiego, bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo po 30 roku życia, znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia finansowego (bezwrotne dotacje i wsparcie pomostowe) oraz szkoleniowo-doradczego z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Fundusz Górnośląski S.A. w Katowicach	Dotacje na 50+	Poprawa zdolności do zatrudnienia 28 UP (2 grupy po 14 osób) z obszaru woj. śląskiego, bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo po 50 roku życia, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia finansowego (bezwrotne dotacje i wsparcie pomostowe) oraz szkoleniowo-doradczego z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Fundusz Górnośląski S.A. w Katowicach	Firma bez barier	Poprawa zdolności do zatrudnienia 48 UP (4 grupy po 12 osób) z obszaru Subregionu Centralnego woj. śląskiego, bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo po 30 roku życia, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia finansowego (bezwrotne dotacje i wsparcie pomostowe) oraz szkoleniowo-doradczego z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach	Montaż instalacji elektrowni solarnej na obiekcie Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. SUW Maczki w Sosnowcu w oparciu o panele fotowoltaiczne jako źródło zasilania obiektów systemu zaopatrzenia w wodę Województwa Śląskiego	Montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy do 144 kW na terenie Stacji Uzdatniania Wody Maczki w Sosnowcu. Energia wyprodukowana przez instalację zużywana będzie na potrzeby własne przedsiębiorstwa.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach	Przebudowa wodociągu stalowego DN500 relacji Czuchów-Knurów na wodociąg PE DZ560 na odcinku od Czuchowa do Szczygłowic	Zmniejszenie awaryjności wodociągu wskutek jego technicznego zużycia oraz podwyższenie jego odporności na wpływy prowadzonej i planowanej w przyszłości eksploatacji górniczej, zwiększenie prędkości przepływu wody poprzez zastosowanie rur polietylenowych (PE), poprawa jakości wody dostarczanej odbiorcom poprzez zastosowaną technologię PE, ograniczenie niekontrolowanych, awaryjnych wycieków wody, negatywnie oddziałujących na uprawy rolne i leśne oraz środowisko gruntowo-wodne, powodujące uszkodzenia obiektów budowlanych.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach	Prace badawczo-rozwojowe nad opracowaniem inteligentnego systemu do zarządzania ryzykiem w przedsiębiorstwie wodociągowym i predykcji jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	Opracowanie prototypu innowacyjnego systemu do predykcji jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i zarządzania ryzykiem.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze	Rewitalizacja wieży ciśnień zlokalizowanej w Zabrzu przy ul. Zamoyskiego 2 na cele społeczne, edukacyjne, naukowe i kulturalne	Kompleksowa rewitalizacja obszarów wskazanych w LPRM m. Zabrze 2016-2023, poprzez adaptację wieży ciśnień przy ul. Zamoyskiego i jej przeznaczenie na cele społeczne, edukacyjne, naukowe i kulturalne.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu	Zachowanie dziedzictwa kulturowego zabytkowej Sztolni Fryderyk w Tarnowskich Górach poprzez zabezpieczenie górotworu i modernizację gospodarki wodnej	Zachowanie dziedzictwa kulturowego części zabytkowych podziemi sztolni Fryderyk w Tarnowskich Górach poprzez odtworzenie stateczności końcowego odcinka sztolni z portalem Brama Gwarków.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Opera Śląska w Bytomiu	Eliminacja czynników ryzyka na stanowiskach pracy w Operze Śląskiej	Doposażenie stanowisk pracy w sprzęt najwyższej jakości. Dzięki przeprowadzonym szkoleniom, których odbiorcami będą pracownicy Opery Śląskiej w Bytomiu, poszerzona zostanie ich świadomość w tematach prozdrowotnych, kształtowania prawidłowej postawy.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Współpraca się opłaca – koordynacja sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim	Wzmocnienie roli przedsiębiorczości społecznej poprzez koordynację i realizację Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie śląskim do roku 2020.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	50 lat doświadczenia	Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa wśród 40 bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo mieszkańców woj. śląskiego powyżej 50 roku życia poprzez udzielenie indywidualnego i kompleksowego wsparcia szkoleniowego, doradczego i finansowego prowadzącego do rozpoczęcia i efektywnego prowadzenia działalności gospodarczej.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	Kierunek zmiana – bis!	Podniesienie zdolności do zatrudnienia poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia outplacement’owego 22 osobom, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dot. zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu oraz pracownikom znajdującym się w okresie wypowiedzenia.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku	Kompleksowa poprawa warunków oraz bezpieczeństwa i higieny pracy personelu SP ZOZ Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku z uwzględnieniem działań szkoleniowych	Poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy poprzez doposażenie stanowisk pracy w sprzęt poprawiający ich ergonomię oraz eliminujący zdrowotne czynniki ryzyka.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego	Cyfrowe Obserwatorium Bezpieczeństwa województwa śląskiego - śląska policja bliżej społeczeństwa	Digitalizacja danych policyjnych dotyczących zdarzeń drogowych i ich udostępniania, utworzenie systemów i aplikacji przyczyniających się do wsparcia rozwoju cyfrowych usług publicznych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego	Mobilne Śląskie. Stworzenie systemu aplikacji mobilnych z wykorzystaniem zdigitalizowanych zasobów kulturowych wraz z rozbudową slaskie.travel celem zapewnienia powszechnego i otwartego dostępu do tych zasobów	Szersze udostępnienie zasobów kulturowych i wzrost dostępu użytkowników do treści publikowanych przez portal slaskie.travel poprzez stworzenie aplikacji na najpopularniejsze platformy mobilne oraz uruchomienie w ramach portalu pełnej responsywności, gwarantującej dostępność treści na dowolnych współczesnych przeglądarkach (w tym urządzeniach mobilnych i zintegrowanych w różnego rodzaju urządzeniach).	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach	Praca z EURESem – Twoim sukcesem!	Pobudzenie aktywności zawodowej w aspekcie podjęcia pracy przez 145 osób (w tym min. 36 kobiet) z terenu woj. śląskiego pozostających bez zatrudnienia.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wydział Rozwoju Regionalnego	Sieć Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych w Procesie Przedsiębiorczego Odkrywania (SO RIS w PPO)	Realizacja Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania mającego na celu wyłonienie sektorów wzrostowych gospodarki, które mogą zaktualizować lub uzupełnić wskazane w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego regionalne inteligentne specjalizacje. Przewidziano aktualizację Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wydział Rozwoju Regionalnego	Proces Przedsiębiorczego Odkrywania w obszarze technologii lotniczych i z nimi powiązanych	Realizacja Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania, który poprzez zintegrowanie różnych Interesariuszy ma doprowadzić do zidentyfikowania priorytetów w zakresie badań, rozwoju i innowacji. Efekty projektu posłużą jako materiał do prowadzonej przez Samorząd Województwa Śląskiego aktualizacji (przeglądu) inteligentnych specjalizacji regionu wskazanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego oraz specjalizacji regionalnych wskazanych w Programie Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wydział Rozwoju Regionalnego	Design for Innovation	Wypracowanie planów działań dotyczących wykorzystania designu i zasad projektowania przez firmy (a pośrednio także przez współpracujące z nimi instytucje i ośrodki naukowe) z terenu województwa, tak by były one bardziej konkurencyjne i tworzyły pożądane przez odbiorców produkty i usługi.	Interreg Europa

Zamek Cieszyn	Graduation Projects Platform	Platforma, która ma pokazać potencjał, jaki tkwi w polskich przemysłach kreatywnych i projektantach i wspomóc jego rozwój przez współpracę z instytucjami i uczelniami projektowymi z Polski, Czech, Słowacji i Węgier. Bazą projektu jest coroczny przegląd projektów dyplomowych „Graduation Projects”, organizowany przez Zamek Cieszyn, kwartalnik 2+3D i partnerów z Krajów V4.	Rozwój Przemysłów Kreatywnych
PROJEKTY ZAKOŃCZONE W ROKU 2018			
Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Bielsku-Białej	InFocus – Smart Specialization at city level	In Focus to sieć miast, które chcą zwiększyć swoją konkurencyjność i zdolność do tworzenia nowych miejsc pracy poprzez dostosowanie do nowych warunków gospodarczych oraz w nawiązaniu do lokalnych strategii specjalizacji gospodarczych, na których każde z miast obecnie się koncentruje.	URBACT III 2014-2020
Fundusz Górnośląski S.A. w Katowicach	Enterprise Europe Network South Poland	Wsparcie MŚP z regionu w rozwoju innowacyjności i zdobywaniu zagranicznych rynków.	Program COSME
Fundusz Górnośląski S.A. w Katowicach	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centralno-Wschodni	Wzrost w okresie 36 miesięcy realizacji projektu o 127 liczby miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej i ich stabilności w subregionie centralnym-wschodnim poprzez działania doradczo-animacyjno-szkoleniowe i udzielanie dotacji na tworzenie nowych miejsc pracy wraz z przyznawaniem wsparcia pomostowego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach	Przebudowa wodociągu stalowego DN600 Maczki-Zagórze na odcinku ul. Rydza-Śmigłego do zbiorników w Zagórze, w Sosnowcu	Uniknięcie w przyszłości licznych awarii wodociągu wskutek jego technicznego zużycia, zwiększenie prędkości przepływu wody poprzez zmniejszenie średnicy, poprawa jakości wody dostarczanej odbiorcom poprzez zmianę wewnętrznej powłoki rurociągu na polietylen (PE).	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach	Przebudowa wodociągu stalowego DN800 w Chorzowie, od ulicy Siemianowickiej do ul. Kluczborskiej – etap I (odcinek od ulicy Siemianowickiej do ulicy Legnickiej)	Uniknięcie w przyszłości licznych awarii wodociągu wskutek jego technicznego zużycia, zwiększenie prędkości przepływu wody poprzez zmniejszenie średnicy, poprawa jakości wody dostarczanej odbiorcom poprzez zmianę wewnętrznej powłoki rurociągu na polietylen (PE).	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach	Modernizacja wodociągu DN1000 Czarny Las-Bytom na odcinku od ul. Jaracza do ul. Stowiańskiej w Rudzie Śląskiej	Uniknięcie w przyszłości licznych awarii wodociągu wskutek jego technicznego zużycia, zwiększenie prędkości przepływu wody poprzez zmniejszenie średnicy, poprawa jakości wody dostarczanej odbiorcom poprzez zmianę wewnętrznej powłoki rurociągu na polietylen (PE).	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	Zwiększenie oferty czytelniczej zgodnie z diagnozą potrzeb przeprowadzoną w formie ankiety dla czytelników, współpraca ze szkołami i placówkami oświatowymi na terenie powiatu rybnickiego w zakresie wspierania aktywności czytelniczej, dostępność wybranych tytułów.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	Kierunek zmiana	Złagodzenie negatywnych skutków restrukturyzacji przedsiębiorstw – głównie w postaci bezrobocia oraz bierności zawodowej – poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia outplacement’owego 64 osobom, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dot. zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do proj. oraz pracownikom znajdującym się w okresie wypowiedzenia.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zamek Cieszyn	Innowacyjne rzemiosło	Innowacyjne rzemiosło to działanie, mające służyć rzemieślnikom z Cieszyna i Śląska Cieszyńskiego - poprzez zainspirowanie ich innowacyjnymi sposobami wykorzystania i rozwoju rzemiosła, które są podejmowane w innych miejscach Polski oraz ośrodkach zagranicznych.	Kultura-Interwencje 2018. Etno Polska
Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny w Koszęcinie	IV Ogólnopolski Festiwal Polskich Tańców Narodowych dla uczniów ogólnokształcących szkół baletowych	Propagowanie polskiej, ludowej kultury tanecznej, polskich tańców narodowych oraz twórczości wybitnych polskich kompozytorów nawiązujących do polskiego folkloru, promowanie twórczości polskich wybitnych kompozytorów, rozwijanie i promowanie osiągnięć szczególnie uzdolnionych uczniów, umożliwienie nauczycielom zaprezentowania osiągnięć w zakresie nauczania tańca i stworzenie możliwości ich porównania.	Edukacja artystyczna
Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny w Koszęcinie	Skarbiec Polskiej Tradycji	Animacja kulturowa i społeczna prowadzona w oparciu o materialne niematerialne dziedzictwo kulturowe, wspomagająca lokalne społeczności w twórczych działaniach nawiązujących do miejscowych tradycji.	Kultura ludowa i tradycyjna

Źródło: opracowanie Wydział Projektów Własnych, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Zadania realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków własnych

Tabela 11. Zadania realizowane w 2018 roku przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych (budżetu województwa) w ramach celów wyznaczonych w priorytecie A. „Nowoczesna gospodarka”.

Nazwa Wydziału/jednostki	Nazwa zadania	Charakter zadania	Opis zadania
ROPS	Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2018-2023	materialne i niematerialne wieloletnie	Program stanowi realizację zapisu ujętego w art. 21 ust. 1) i 3) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Został przyjęty w dniu 10 kwietnia 2018 roku uchwałą Nr 816/252/V/2018 Zarządu Województwa Śląskiego. Jako program operacyjny do Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej zawiera diagnozę skali ubóstwa i wykluczenia społecznego w województwie śląskim, zasobów instytucjonalnych i kadrowych, analizę SWOT, misję, cele operacyjne i działania. W 2018 roku realizowano działania zawarte w 6 celach strategicznych.
GP	Zaświadczenia stwierdzające charakter, okres i rodzaj działalności wykonywanej w Rzeczypospolitej Polskiej	materialne roczne	Wydawanie zaświadczeń stwierdzających charakter, okres i rodzaj działalności wykonywanej w Rzeczypospolitej Polskiej.
GP	Audyt rowerowego Szlaku Orlich Gniazd na obszarze województwa śląskiego	materialne roczne	Wykonanie inwentaryzacji przebiegu szlaku rowerowego poprzez: szczegółową charakterystykę nawierzchni, wskazanie wąskich gardeł, barier i kolizji terenowych z różnymi elementami infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, określenie stanu własnościowego gruntów oraz wykonanie projektu organizacji ruchu.
GP	Audyt rowerowy szlaku łączącego Katowice (Dolina Trzech Stawów), Tychy (Jezioro Paprocańskie), Goczałkowice (Jezioro Goczałkowickie) z Żywcem (Jezioro Żywieckie)	materialne roczne	Wykonanie inwentaryzacji przebiegu szlaku rowerowego poprzez: szczegółową charakterystykę nawierzchni, wskazanie wąskich gardeł, barier i kolizji terenowych z różnymi elementami infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, określenie stanu własnościowego gruntów oraz wykonanie koncepcji projektu organizacji ruchu.
WUP	Organizacja i realizacja badań w zakresie rynku pracy (finansowane z Funduszu Pracy i Krajowego Funduszu Szkoleniowego)	materialne roczne	Zrealizowano następujące badania: - Potrzeby edukacyjne/szkoleniowe przedsiębiorców subregionu zachodniego województwa śląskiego. - Zapotrzebowanie na kwalifikacje/umiejętności w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w obszarach inteligentnych specjalizacji w województwie śląskim. - „Barometr zawodów”. Przeprowadzono 32 panele eksperckie-barometryczne w 31 powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego, w wyniku których powstały plakaty barometryczne oraz

			<p>opracowano raport „Barometr zawodów 2018/2019 r. w województwie śląskim”.</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Wielowymiarowy opis oferty pracy. Formularz zgłoszenia krajowej oferty, pracy badanie empiryczne”. - „Realizacja wsparcia finansowanego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w województwie śląskim w roku 2017”.
WUP	Organizacja konferencji (finansowane z Funduszu Pracy i Krajowego Funduszu Szkoleniowego)	materialne roczne	<ul style="list-style-type: none"> - Zorganizowano konferencję „Śląski rynek pracy w badaniach realizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach w 2017 r.” skierowaną do przedstawicieli publicznych służb zatrudnienia, instytucji rynku pracy, instytucji edukacyjnych, szkoleniowych i doradczych. Konferencja odbyła się 11 kwietnia 2018 roku w Katowicach, podczas której zostały przedstawione przez pracowników Zespołu i przedstawiciela jednego z wykonawcy badań prezentacje z wynikami zrealizowanych badań. - 19 kwietnia 2018 roku zorganizowano konferencję pt. „Zatrudnianie cudzoziemców w Polsce – aspekty prawne, warunki pobytu”. Podczas jej trwania przedstawiono m.in. prezentację dotyczącą barometru zawodów oraz zatrudniania cudzoziemców w województwie śląskim.
Śląskie Centrum Społeczeństwa Informatycznego	Śląska Regionalna Sieć Szkieletowa (trwałość projektu)	materialne wieloletnie	Przedmiotem projektu było zaprojektowanie i wybudowanie na terenie województwa śląskiego pasywnej sieci optotelekomunikacyjnej (ponad 500km), co zapewniło jej neutralność technologiczną i spowodowało, że każdy podmiot rynkowy będzie miał do niej dostęp na jednakowych zasadach. Śląska Regionalna Sieć Szkieletowa (ŚRSS) umożliwi operatorom lokalnych sieci dostępowych świadczenie nowoczesnych usług szerokopasmowych, docelowo w zakresie NGN, stając się tym samym medium umożliwiającym znaczący rozwój usług IT w regionie.
TW	Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO)	materialny roczne	Realizacja w 2018 r. osiemnastu doświadczeń polowych w ramach programu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego przez Stację Doświadczalną Oceny Odmian Roślin Uprawnych w Pawłowicach. Na podstawie wyników badań tworzona jest „Lista zalecanych odmian roślin uprawnych”.
GP	Realizacja Polityki Rozwoju Gospodarczego Województwa Śląskiego wraz z Planami działań na okres 2018-2020 do Polityki Rozwoju Gospodarczego Województwa Śląskiego	niematerialne roczne	Organizacja spotkań, sieciowanie współpracy, przygotowania do realizacji projektów współfinansowanych z UE, Uruchomienie Global Silesia – Akademii Internacjonalizacji
GP	Audyty terenów inwestycyjnych	niematerialne roczne	Audyt terenów inwestycyjnych.
ROPS	Monitorowanie sektora ekonomii społecznej w regionie	niematerialne zadanie roczne	Zadanie stanowi realizację zapisu ujętego w art. 21 pkt 4a) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W 2018 roku opracowano „Raport o stanie ekonomii

			społecznej w województwie śląskim w 2017 roku" z wdrażania przyjętego uchwałą Nr 2428/82/V/2015 Zarządu Województwa Śląskiego „Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie śląskim do roku 2020”. Monitoring obejmował 5 obszarów priorytetowych oraz 16 kierunków działań.
OS	Ogólnodostępna Platforma Informacji o Terenach Przemysłowych i Zdegradowanych (OPI-TPP)	niematerialne zadanie wieloletnie	Projekt (OPI-TPP) został zrealizowany przez Główny Instytut Górnictwa w ramach RPO 2007-2013. Stroną techniczną projektu zajmuje się SCSi. UMWS (Wydział OS) dba o trwałość projektu poprzez administrowanie danymi systemu, prowadzenie szkoleń dla JST, przyjmowanie informacji o błędach w systemie, popularyzowanie informacji o projekcie podczas konferencji, wydarzeń.

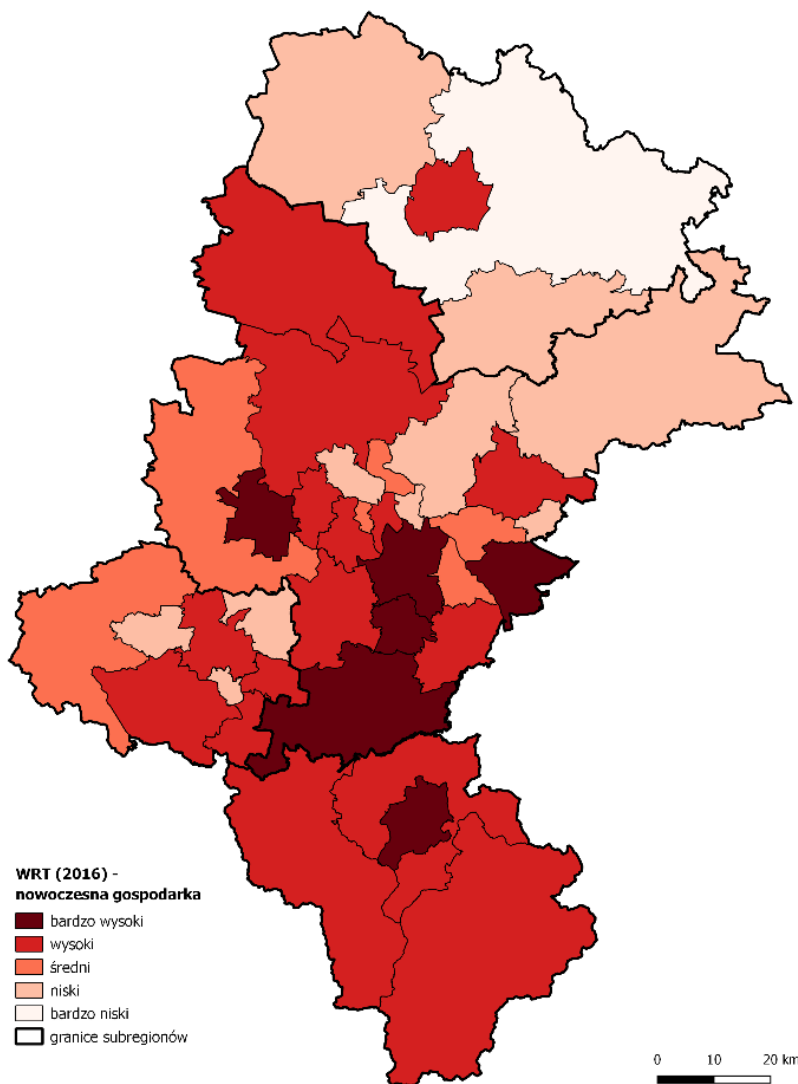
Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego – Nowoczesna Gospodarka

Wskaźniki cząstkowe WRT ukazują poziom rozwoju w powiatach województwa śląskiego w różnych aspektach życia społeczno-gospodarczego. W zakresie odnoszącym się do nowoczesnej gospodarki pod uwagę brane są w największym stopniu wskaźniki odnoszące się do nakładów inwestycyjnych, rynku pracy, czy też edukacji.

Wskaźnik WRT NG (Nowoczesna gospodarka) został zaprezentowany w podziale na 5 równych klas według wartości wskaźnika. Najlepsze pozycje reprezentują miasta z centralnej części regionu, w szczególności: Gliwice, Katowice, Tychy i Jaworzno. Wysoko w rankingu plasują się także Bielsko-Biała, Żory, oraz powiat pszczyński. Słabo w przypadku nowoczesnej gospodarki wypada północno-wschodniej części regionu. Jak pokazuje mapa najbardziej predystynowane do rozwijania nowoczesnej gospodarki są obszary o najwyższym stopniu urbanizacji, z kolei najgorzej wypadają tereny o charakterystyce rolniczej.

Mapa 16. WRT cząstkowy w powiatach województwa śląskiego w 2016 roku wg obszarów: Nowoczesna gospodarka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Banku Danych Lokalnych GUS, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie.

Obszar MIESZKANIEC

Rynek pracy

Aktywność ekonomiczna

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹⁷ w województwie śląskim w 2017 r. wyniosło 756,9 tys. osób (12,6% przeciętnej liczby zatrudnionych w kraju), co plasowało region na 2. miejscu w kraju (po województwie mazowieckim). Województwo charakteryzowało się wysokim udziałem przemysłu w strukturze przeciętnego zatrudnienia, głównie za sprawą przetwórstwa przemysłowego, którego udział w ogóle omawianej wartości wyniósł 42,8%. Na wysokim poziomie pozostawało także przeciętne zatrudnienie w sekcji handel i naprawa pojazdów (14,1% ogółu), które utrzymywało się jednak na poziomie niższym niż w kraju.

W ogólnym ujęciu ponad połowa pracujących w województwie zatrudniona była w przedsiębiorstwach sektora usług (57,8%), dalej w sektorze przemysłowym (40%) oraz rolnictwie (2,2%). Struktura ta na przestrzeni lat utrzymuje się, a transfery pomiędzy sektorami są niewielkie.

Województwo śląskie charakteryzuje się niską aktywnością ekonomiczną ludności. W 2017 r. liczba biernych zawodowo w regionie wyniosła 1,7 mln osób, co dawało najwyższy w kraju odsetek biernych zawodowo w ogóle ludności w wieku 15 lat i więcej (44%). Ponad połowę grupy biernych zawodowo w 2017 r. stanowiły kobiety, których liczba wyniosła ok. 1 mln, co stanowiło 59,8% ogółu grupy oraz osoby z wykształceniem najniższym: zasadniczym zawodowym (29,6%) oraz gimnazjalnym, podstawowym i niższym (27,9%). Jednocześnie zdecydowaną większość biernych zawodowo, bo aż 70,2%, stanowiły osoby w wieku 50 lat i więcej. Wśród deklarowanych przyczyn bierności zawodowej mieszkańców województwa śląskiego wskazać należy przede wszystkim emeryturę, którą zadeklarowała ponad połowa badanej grupy (919 tys.), dalej naukę, uzupełnienie kwalifikacji (267 tys.) oraz obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (235 tys.). Zaledwie 9 tys. osób jako przyczynę swojej bierności zawodowej wskazało wyczerpanie wszystkich możliwości poszukiwania pracy.

Współczynnik aktywności zawodowej dla osób w wieku 15 lat i więcej (rozumiany jako procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności) w województwie śląskim od lat przyjmuje jedną z najniższych wartości w kraju. W 2017 r. wskaźnik ukształtował się na poziomie 53,4% (3 pp. mniej niż na poziomie kraju). Odsetek aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności był wyższy w populacji mężczyzn (60,7% w stosunku do 46,7% wśród kobiet).

Wskaźnik zatrudnienia, liczony jako procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii, w 2017 r. ukształtował się na poziomie 51,3%. Taka wartość wskaźnika plasowała województwo śląskie o 2,4 pp. poniżej wartości dla kraju i jednocześnie wśród regionów o niższej wartości wskaźnika zatrudnienia. Procentowy udział pracujących w ogóle ludności od 2013 r. wykazuje tendencję wzrostową. Wskaźnik zatrudnienia w województwie śląskim przyjmował wartości zdecydowanie wyższe dla mężczyzn (58,4%) niż kobiet (44,8%). Jednocześnie wartości wskaźnika były wyższe dla osób z wykształceniem wyższym (79,1%), policealnym oraz średnim zawodowym (59%) i zasadniczym zawodowym (45,2%), a także dla osób w wieku 30-39 lat (83,5%) oraz 40-49 lat (80,2%).

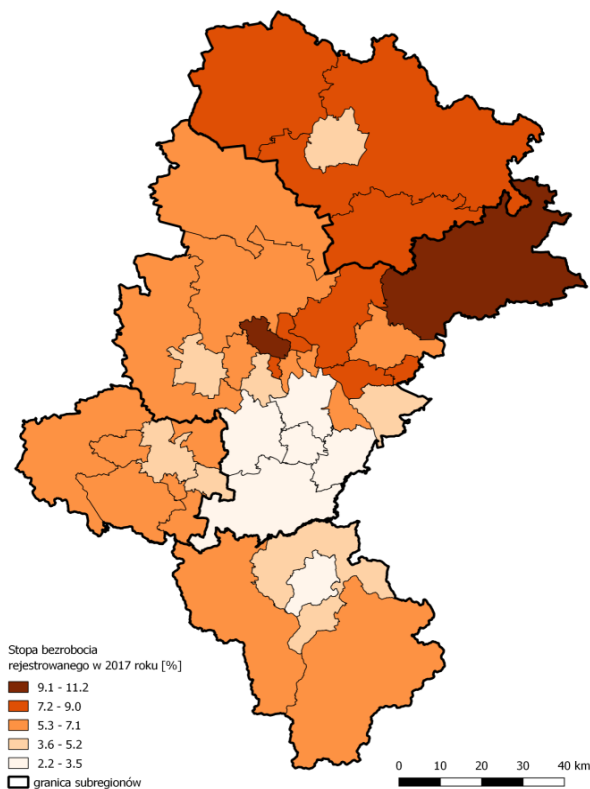
Bezrobocie

Liczba bezrobotnych w województwie śląskim wykazuje tendencje analogiczne do zachodzących na poziomie kraju. W 2017 r. zarejestrowanych było 94,7 tys. osób bezrobotnych, co dawało spadek o 54,5% w stosunku do 2013 r. Na poziomie powiatów najwięcej zarejestrowanych

---

¹⁷ Dane obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Mapa 17. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie śląskim w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

bezrobotnych odnotowano w Sosnowcu (5,7 tys.), Bytomiu (5,3 tys.) oraz Częstochowie (5 tys.). Na przeciwległej pozycji znalazły się powiaty o małej liczbie mieszkańców i jednocześnie bezrobotnych: Świętochłowice (986 osób), Żory (897 osób) oraz powiat bieruńsko-lędziński (663 osoby).

W końcu 2017 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie śląskim wyniosła 5,2% i była niższa o 1,4 pp. od stopy krajowej. Tak niska wartość wskaźnika plasowała województwo wśród regionów o najniższym natężeniu zjawiska (niższą wartość odnotowano tylko w województwie wielkopolskim – 3,7%).

W województwie śląskim utrzymuje się duże terytorialne zróżnicowanie bezrobocia. Najniższe wartości wskaźnika w 2017 r. zanotowano w powiatach, które od lat charakteryzują się niskim poziomem stopy bezrobocia: Katowicach (2,2%), Bielsku-Białej (2,3%) i Tychach (2,7%), a także w powiatach: bieruńsko-lędzińskim (2,8%), pszczyńskim (3,3%) oraz mikołowskim (3,3%).

W 2017 roku najliczniejszą grupę zarejestrowanych bezrobotnych w województwie śląskim stanowiły osoby młode,

w wieku 25-34 lata (26,8%) i 35-44 lata (23,9%), dalej osoby starsze w wieku 55 lat i więcej (19,5%) oraz 45-55 lat (19,4%). Najmniej liczną grupę osób pozostających w rejestrach powiatowych urzędów pracy stanowiły osoby do 24 roku życia (10,4%). Wśród najmłodszych bezrobotnych dominowały kobiety, które stanowiły aż 66,1% tej subpopulacji. Największy udział młodych bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych odnotowano w powiatach: bieruńsko-lędzińskim (15,1%), kłobuckim (14,8%), raciborskim i lublinieckim (po 14,2%) oraz pszczyńskim (14,1%), natomiast najniższy w Częstochowie (6,4%) oraz Bielsku-Białej (6,9%).

Odsetek osób bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w 2017 r. wyniósł 19,5% (18,4 tys.) i był o 1,3 pp. wyższy niż na poziomie kraju. W latach 2009-2016 obserwowany był ciągły wzrost udziału osób starszych w ogóle bezrobotnych (o 9,8 pp.), natomiast w ciągu ostatniego analizowanego roku nastąpił minimalny spadek (o 0,7 pp.). W omawianej grupie wiekowej problem braku pracy najbardziej widoczny był w większych miastach: Częstochowa (25%), Bielsko-Biała (23,3%) i Tychy (22,6%). Warto wspomnieć, że ta grupa wiekowa była jedyną, w której zanotowano zdecydowanie większy procentowy udział mężczyzn (65,6%), a blisko połowa (48,4%) bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej pozostawała bez pracy przez okres dłuższy niż rok.

Pod względem długości pozostawania bez pracy w województwie śląskim 34,9 tys. bezrobotnych (36,9%) stanowiły osoby bezrobotne powyżej 12 miesięcy (długotrwale bezrobotni) oraz bezrobotni 3 miesiące i mniej (30,5 tys., tj. 32,2%). Odsetek długotrwale bezrobotnych w województwie śląskim był o 3,6 pp. niższy niż w kraju i plasował województwo wśród regionów o najniższym nasileniu problemu. W grupie długotrwale bezrobotnych województwa śląskiego 60,9% zarejestrowanych pozostawało bez pracy ponad 24 miesiące, a blisko 63% grupy stanowiły kobiety. Największe nasilenie zjawiska bezrobocia długotrwałego w 2017 r. zanotowano w Dąbrowie

Górnicy (46,9%) oraz powiatach: zawierciańskim, lublinieckim (po 43%) i tarnogórskim (42,8%). Najniższy udział bezrobotnych długotrwale w ogóle zarejestrowanych odnotowano w Rudzie Śląskiej (24,3%), Siemianowicach Śląskich (26,6%) oraz powiecie bielskim (28,8%).

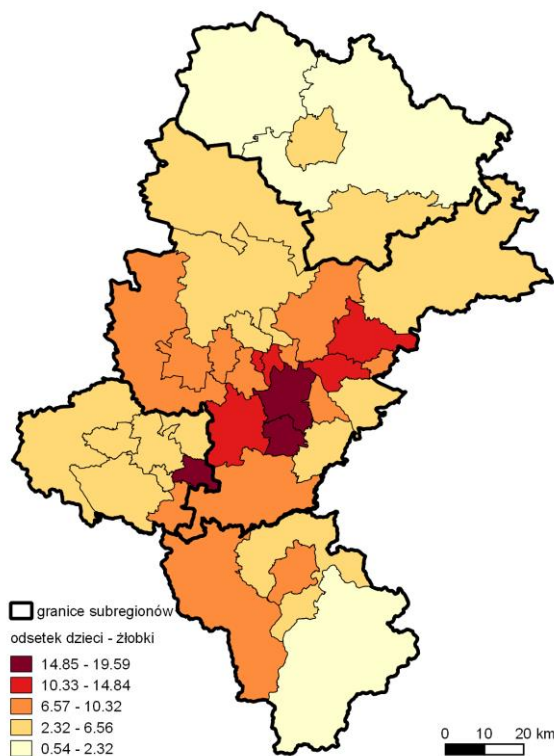
W końcu 2017 r. w województwie śląskim, podobnie jak na poziomie kraju, problem bezrobocia dotyczył głównie osób z wykształceniem najniższego szczebla – gimnazjalnym i niższym (28,3%) oraz zasadniczym zawodowym (25,9%), dalej policealnym i średnim zawodowym (22%), wyższym (14,2%) i średnim ogólnokształcącym (9,6%). Grupa bezrobotnych legitymująca się wykształceniem zasadniczym zawodowym była jedyną, w której dominowali mężczyźni (53,5%), natomiast w pozostałych subpopulacjach odnotowywano zdecydowaną nadreprezentację kobiet.

Oświata i wychowanie

Opieka nad dzieckiem do lat 3

W województwie śląskim w 2017 roku było 246 żłobków i w porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano przyrost obiektów o 42 placówki.

Mapa 18. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w województwie śląskim w 2017 r. (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2017 roku w regionie funkcjonowały 53 kluby dziecięce i w porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano ich wzrost o 5 obiektów, a w porównaniu z 2012 rokiem wzrost o 41 obiektów.

W przypadku liczby oddziałów żłobkowych w 2017 roku region zajął 10. miejsce z liczbą 3 oddziałów żłobkowych (Katowice: 2, powiat będziński: 1) i w porównaniu z rokiem ubiegłym wartość ta wzrosła o 2 obiekty.

W 2017 roku w Polsce dostępnych było 106 473 miejsc w żłobkach ogółem (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi), z czego ok 10,5%, znajdowało się w województwie śląskim. Województwo śląskie z liczbą 11 202 miejsc zajmowało trzecią pozycję w kraju¹⁸ (żłobek: 10 117 miejsc, klub dziecięcy: 997 miejsc, oddział żłobkowy: 88 miejsc).

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2017 roku w województwie śląskim wynosił 8,1% i tym samym w porównaniu do pozostałych województw, region zajął 10. miejsce w kraju (miasto: 9,9%, 14. miejsce w kraju; wieś: 2,7%, 4. miejsce w kraju). Zarówno w Polsce jak i w województwie śląskim wskaźnik z roku na rok wskazywał tendencje wzrostowe.

¹⁸ Trzecia pozycja w krajowym rankingu województw utrzymywana jest przez województwo śląskie od 2012 roku.

Przedszkola

W 2017 roku w województwie śląskim było 1 914 placówek ogółem zajmujących się wychowaniem przedszkolnym¹⁹, czyli o 21 więcej tego typu obiektów niż w roku poprzednim. W 2017 roku liczba placówek w regionie stanowiła ok. 8,7% placówek w Polsce. W ramach placówek do dyspozycji rodziców było 7 539 oddziałów oraz 154 655 miejsc. W powyższych placówkach przebywało łącznie 157 459 dzieci. Województwo śląskie w latach 2009-2017 zajmowało niezmiennie 2. miejsce w kraju w zakresie największej liczby oddziałów, miejsc i liczby dzieci. Lepsze wyniki od województwa śląskiego uzyskiwało jedynie województwo mazowieckie.

Województwo śląskie w latach 2009-2017 charakteryzowało się bardzo dobrą dostępnością miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego na tle pozostałych województw. Wskaźnik dotyczący dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w województwie śląskim w latach 2009-2017 oscylował w przedziale 1,09 – 0,84 osób, co dawało regionowi regularnie wysokie 2. miejsce w kraju w tym zakresie.

Szkoły podstawowe i gimnazjalne

W 2017 roku w województwie śląskim działało 1 437 szkół podstawowych ogółem (szkoły podstawowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych), w porównaniu z rokiem poprzednim było ich więcej o 175 obiektów, tj. o 13,9%, co wiąże się z faktem wygaszania szkół gimnazjalnych (część szkół gimnazjalnych została zmieniona na szkoły podstawowe).

W szkołach podstawowych w województwie śląskim w 2017 roku uczyło się 298 621 uczniów, co stanowiło ponad 11% wszystkich uczniów w szkołach podstawowych w Polsce. W porównaniu do 2016 roku odnotowano wzrost liczby uczniów we wszystkich powiatach województwa śląskiego, wynikający najpewniej z faktu wygaszania szkół gimnazjalnych i wydłużenia czasu trwania edukacji podstawowej. Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych w latach 2009-2015 wynosiła 19 osób. W ciągu kolejnych dwóch lat wskaźnik spadł do 18 osób.

W przypadku gimnazjów liczba szkół w 2017 roku zmalała, co spowodowane było zmianami w systemie edukacji, o których wspomniano wyżej. W latach 2011-2016 województwo śląskie zajmowało 2. miejsce w kraju w zakresie liczby posiadanych obiektów. W 2017 roku pozycja regionu spadła do 4. miejsca w rankingu. Liderem w tym zakresie niezmiennie było województwo mazowieckie. Liczba uczniów oraz absolwentów z roku na rok malała, co było spowodowane zmianami w systemie kształcenia uczniów. W przypadku liczby uczniów na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych, wskaźnik uzyskiwał wyższe wartości niż dla szkół podstawowych (zarówno dla regionu jak i dla Polski).

Współczynnik skolaryzacji netto²⁰ w 2017 roku dla szkół podstawowych wynosił 94,4% (3. miejsce w kraju w latach 2014-2017), a dla szkół gimnazjalnych 89,0%. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano w regionie wzrost współczynnika dla szkół podstawowych o 0,78 pp. oraz spadek dla szkół gimnazjalnych o 2,29 pp. W podziale na poszczególne województwa w kraju, w 2017 roku największe współczynniki skolaryzacji netto stwierdzono w województwie mazowieckim.

---

¹⁹ Przedszkola, przedszkola specjalne, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne.

²⁰ Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Szkoły ponadgimnazjalne

W 2017 roku w województwie śląskim działało 410 placówek szkolnictwa ogólnokształcącego, z czego 57,1% stanowiły licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych, 39,5% licea dla dorosłych i 3,4% specjalne dla młodzieży. Obiekty te stanowiły 11,0% obiektów szkolnictwa ogólnokształcącego w Polsce. Województwo śląskie na tle pozostałych województw w kraju w zakresie liczby szkół ogólnokształcących ogółem, liczby uczniów oraz liczby absolwentów zajmowało 2. miejsce. Lepsze wyniki od województwa śląskiego uzyskiwało jedynie województwo mazowieckie.

W 2017 roku na szkolnictwo policealne składało się 280 obiektów (szkoły policealne dla młodzieży bez specjalnych, szkoły policealne dla młodzieży specjalne, szkoły policealne dla dorosłych, w tym kolegium pracowników służb społecznych).

W województwie śląskim w 2017 roku funkcjonowało 212 szkół średnich zawodowych: 206 techników dla młodzieży bez specjalnych i 6 techników dla młodzieży specjalnych. Region w porównaniu do pozostałych województw zajął odpowiednio 2. i 1. miejsce pod względem liczby obiektów szkół zawodowych.

W 2016 roku w województwie śląskim działały 43 zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży specjalne i 140 zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży bez specjalnych.

Ponad połowę uczniów i absolwentów szkół specjalnych przysposabiających do pracy zawodowej oraz zasadniczych szkół zawodowych²¹ stanowili mężczyźni. W tych pierwszych szkołach w 2017 roku uczyło się ogółem 1 106 uczniów, z kolei w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży bez specjalnych 9 742 uczniów, a w szkołach specjalnych 725 uczniów. W porównaniu do roku ubiegłego, liczba uczniów zmalała o około 2% w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy zawodowej i około 40% w zasadniczych szkołach dla młodzieży specjalnych i bez specjalnych.

W 2017 roku funkcjonowało w województwie śląskim 121 szkół branżowych I stopnia, co stanowiło 10,4% tego typu szkół w Polsce. Wynik ten dał regionowi pierwsze miejsce w rankingu województw w liczbie posiadanych szkół branżowych I stopnia. Najwięcej tego typu szkół funkcjonowało w powiecie cieszyńskim, Częstochowie i Katowicach (po 8 obiektów). Natomiast szkół branżowych I stopnia dla młodzieży specjalnych funkcjonowało w regionie 41, co dało województwu także 1. miejsce w kraju w tym zakresie (12,2% szkół tego typu w Polsce). Najwięcej szkół dla młodzieży specjalnych odnotowano w powiecie tarnogórskim (5 szkół), a w dalszej kolejności w powiecie raciborskim, Częstochowie i Zabrze (po 3 szkoły w każdym powiecie).

W województwie śląskim w 2017 roku w szkole branżowej I stopnia bez specjalnych uczyło się w pierwszej klasie 5 328 uczniów, co dało regionowi 3. miejsce w kraju (10,6% ogółu uczniów w kraju). Większą liczbę uczniów wykazano w województwie wielkopolskim i małopolskim. Zdecydowana większość z uczących się w 1 klasie we wszystkich województwach stanowili mężczyźni (w województwie śląskim – 67,1%). W przypadku szkół branżowych I stopnia specjalnych w 2017 roku w pierwszej klasie uczyło się zdecydowanie mniej uczniów, tj. 476 uczniów, co uplasowało region na 2. miejscu (12,4% ogółu uczniów w kraju) zaraz po województwie mazowieckim.

W maju 2018 roku do egzaminu maturalnego ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych (w części ustnej i części pisemnej)²² przystąpiło 27 402 uczniów szkół ponadgimnazjalnych (16 700 uczniów liceów ogólnokształcących i 10 700 uczniów techników). Spośród nich 21 663 osoby zdały egzamin, tj. 79,1% (84,5% w liceach ogólnokształcących i 70,6% w technikach). Wynik zdawalności

---

²¹ Dla młodzieży specjalne, dla młodzieży bez specjalnych, dla dorosłych.

²² Ubiegający się o świadectwa dojrzałości po raz pierwszy.

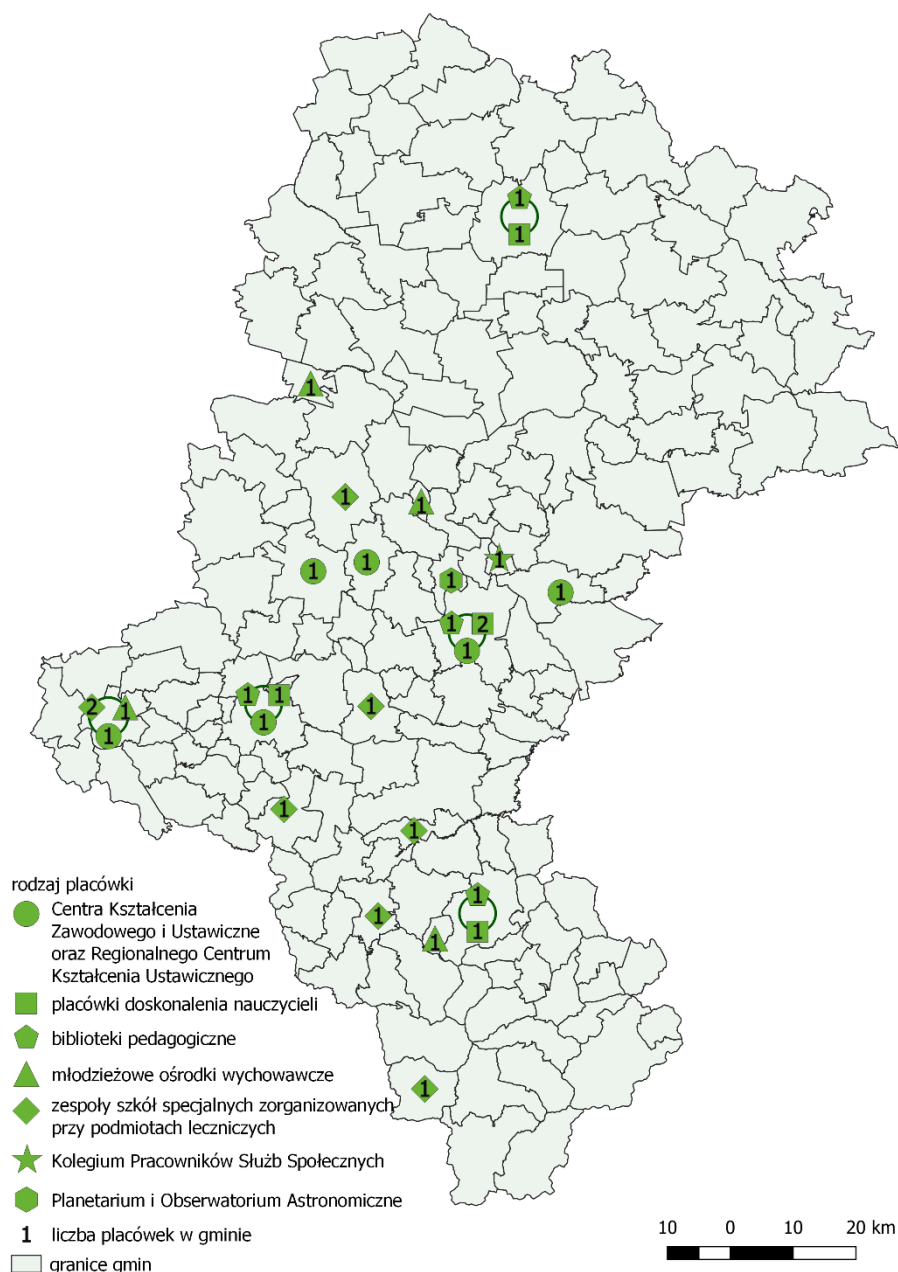
egzaminu poniżej średniej dla regionu wynoszącej 79,1% odnotowany został w 23 powiatach. Najlepszy wynik uzyskał powiat rybnicki (59,0%) oraz Siemianowice Śląskie (61,7%).

Największa zdawalność egzaminu maturalnego w maju 2018 r. na poziomie 85,5% wystąpiła w powiecie cieszyńskim, a w dalszej kolejności w Bielsku-Białej, Gliwicach, powiecie żywieckim, Chorzowie, powiecie mikołowskim, Dąbrowie Górniczej, powiecie bieruńsko-lędzińskim, powiecie pszczyńskim.

W roku szkolnym 2017/2018 Województwo Śląskie wykonywało zadania organu prowadzącego dla:

- 1) 5 Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego oraz Regionalnego Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- 2) 5 placówek doskonalenia nauczycieli,
- 3) 4 bibliotek pedagogicznych, w tym dwóch zlokalizowanych w placówkach doskonalenia nauczycieli,
- 4) 4 młodzieżowych ośrodków wychowawczych,
- 5) 7 zespołów szkół funkcjonujących przy podmiotach leczniczych,
- 6) Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Nieśłyszących i Słabosłyszących im. Marii Grzegorzewskiej w Raciborzu,
- 7) Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. Janusza Kusocińskiego w Raciborzu,
- 8) Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Czeladzi,
- 9) Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego im. Mikołaja Kopernika w Chorzowie.

Mapa 19. Placówki edukacyjne w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne....

Infrastruktura kultury i jej wykorzystanie

Działalność kulturotwórcza oraz następujące po niej działania opierające się na dzieleniu jej wytworami i umożliwiające szerszej publiczności współuczestniczenie w niej opiera się na wykorzystaniu różnorodnych instytucji. W województwie śląskim istnieją liczne instytucje, które umożliwiają mieszkańcom regionu uczestnictwo w różnych dziedzinach sztuki oraz zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym.

Kultura czytelnicza

Podstawowym kanałem nieodpłatnego korzystania z literatury jest biblioteka. W województwie śląskim było ich (wraz z filiami) na koniec 2017 roku 784, co stanowiło blisko 10% wszystkich

bibliotek z filiami w kraju. Dostępność do bibliotek, liczona poprzez liczbę ludności przypadającą na jedną bibliotekę, wynosiła 5 801 mieszkańców i jest to wartość wyższa, aniżeli wskazania dla całego kraju (4 833 mieszkańców). Księgozbiór bibliotek w regionie liczył 16 145 512 woluminów stanowiąc 12,6% ogółu zasobów krajowych, a ich dostępność w województwie śląskim była wyższa niż w Polsce (w województwie na 1 mieszkańca przypadało 3,5 woluminu, gdy w kraju wskaźnik ten wynosił 3,3 woluminu). Liczba bibliotek i filii w województwie śląskim w roku 2009 wyniosła 816 instytucji i była wyższa od tej notowanej w 2017 r. o 4%. W przypadku wielkości księgozbioru także widoczny był czteroprocentowy spadek. Tendencje są takie same w regionie jak i w kraju.

Kino

Kinematografia stanowi istotny element współczesnej kultury. W województwie śląskim w 2017 r. działały 52 kina, co stanowiło 10,5% ogółu kin w Polsce. Spośród istniejących kin zdecydowana większość, bo 47 obiektów, było przystosowanych do obsługi osób z niepełnosprawnościami. Istniejące w regionie kina dysponowały 199 salami projekcyjnymi z ponad 39 tys. miejsc, co oznacza, że przeciętnie na 1 kino przypadało 3,8 sali projekcyjnej, a na 1 salę 196,2 miejsca na widowni. W województwie odbyły się 306 293 seanse, spośród których zdecydowana większość była produkcji pozaeuropejskiej. Seanse filmów produkcji polskiej stanowiły nieco ponad 17% ogółu seansów, a seanse z pozostałych krajów europejskich obejmowały niecałe 18% ogółu. Struktura pochodzenia produkcji wyświetlanych filmów w regionie jest zbliżona do Polski.

Teatr

W 2017 r. w województwie śląskim działało 14 teatrów, w tym 7 teatrów dramatycznych, 2 teatry muzyczne innego typu niż opera, 1 opera oraz 4 teatry lalkowe. Ogólna liczba teatrów nie zmieniła się od 2009 r., jedynie nastąpiły zmiany w liczności poszczególnych rodzajów teatrów. W tym czasie zamknięto 1 teatr muzyczny innego typu niż teatr operowy i powstał 1 teatr lalkowy. 14 istniejących w regionie teatrów stanowi blisko 10% wszystkich teatrów w kraju. Wszystkie teatry w województwie śląskim dysponowały łącznie w 2017 r. 24 scenami, (co stanowiło niecałe 9% wszystkich scen krajowych), przy czym najliczniejsze były sceny teatrów dramatycznych – 14, 5 scen teatrów lalkowych, 2 sceny operowe oraz 3 sceny teatrów muzycznych innych niż operowe. Teatry w województwie śląskim w 2017 r. dysponowały 5 783 miejscami (co stanowiło 9% miejsc w Polsce), a wśród nich największą ilość miejsc skupiały teatry dramatyczne – 3 706 miejsc, a pozostałe rodzaje rozporządzały podobną liczbą miejsc (między 567 a 873 miejsc). Liczba wystawionych przedstawień w regionie wyniosła 3 502 (8,5% ogółu przedstawień w kraju), przy czym najwięcej spektakli wystawionych było w teatrach dramatycznych – 1 910 przedstawień, następnie w kolejności były teatry lalkowe – 965 przedstawień, teatry muzyczne rozrywkowe – 422 realizacje, tymczasem najmniej widowisk zrealizowano w operze – 205 przedstawień. Odbiór zrealizowanych przedstawień kształtował się na poziomie ponad 745 tys. widzów (co stanowiło 8,7% wszystkich widzów w kraju). Widzowie najczęściej wybierali spektakle teatrów dramatycznych (blisko 438 tys. widzów), w drugiej kolejności były to spektakle teatrów lalkowych (ponad 130 tys. widzów), następnie widowiska teatrów muzycznych rozrywkowych (ponad 101 tys. widzów) oraz przedstawienia Opery Śląskiej (powyżej 75 tys. widzów).

Muzyka

W województwie śląskim w 2017 r. funkcjonowały 3 filharmonie: Filharmonia Śląska w Katowicach, Filharmonia Zabrzeńska oraz Filharmonia Częstochowska. Oprócz nich istotną rolę w regionie pełnią Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia oraz Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny. Filharmonie w województwie śląskim dysponowały 1 707 miejscami na widowni, co stanowiło 7% miejsc w filharmoniach w Polsce, z kolei Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” będąc jednym z trzech takich zespołów w Polsce rozporządzał 150 miejscami na widowni, co

stanowiło 1/5 miejsc w kraju. Największą liczbę miejsc na widowni miał do dyspozycji NOSPR, z salą koncertową na 1 800 miejsc oraz salą kameralną obejmującą 283 miejsca na widowni. We wspomnianych obiektach odbyło się 3 319 koncertów (14% koncertów tego typu instytucji w kraju), spośród których w filharmoniach odegrano 1 962 koncerty, w NOSPR było ich 1 183 a „Śląsk” dał 174 koncerty. Koncerty zgromadziły 661 tys. słuchaczy (15% słuchaczy w kraju), spośród których blisko 286 tys. odwiedziło filharmonie, ponad 266 tys. było słuchaczami koncertów Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia oraz ponad 108 tys. wysłuchało koncertów Zespołu „Śląsk”. Struktura tych najważniejszych instytucji muzycznych w regionie nie zmieniła się w analizowanym okresie, jednakże znacząco zmieniła się ich aktywność i popularność. W filharmoniach w badanym okresie znacząco wzrosła liczba dawanych koncertów na scenach stałych (o ponad 40% w stosunku do 2009 r.). Duży wzrost osiągnęła Filharmonia Śląska, która dała blisko dwa razy więcej koncertów niż w roku bazowym, Filharmonia Zabrzeńska dała 72 koncerty na swojej scenie. Największy wzrost liczby granych koncertów odnotował w 2017 r. NOSPR, który zapewnił słuchaczom ponad 20 razy więcej koncertów aniżeli w roku 2009. Liczba słuchaczy koncertów w salach stałych także rosła, choć nie tak dynamicznie jak liczba koncertów. W 2017 r. w województwie śląskim w koncertach filharmonii brało udział 115 tys. słuchaczy, a w koncertach NOSPR ponad 234 tys. słuchaczy. Jest to wzrost liczby słuchaczy koncertów filharmonii o prawie 11%, a w przypadku koncertów prowadzonych przez NOSPR wzrost wyniósł ponad 1 200%.

Muzealnictwo

W województwie śląskim w 2017 r. działało 69 muzeów i oddziałów muzeów (7,3% tego typu instytucji w Polsce), z czego 62 były czynne. W instytucjach muzealnych można było odwiedzić 228 wystaw stałych (8,6% ogółu wystaw stałych w Polsce). Prezentowano w tym czasie także wiele wystaw czasowych, przy czym wystawy własne czasowe obejmowały 312 wydarzeń kulturalnych. Wśród prezentowanych obcych wystaw czasowych 124 pochodziły z Polski, a 5 z zagranicy. Muzea w województwie śląskim odwiedziło ponad 1,6 mln osób (co stanowiło 4,3% zwiedzających w Polsce). Wśród ogółu zwiedzających muzea w regionie 1/4 stanowiły osoby zwiedzające w sposób zorganizowany. Z kolei spośród zwiedzających w sposób zorganizowany 56,3% stanowiła młodzież szkolna. Blisko 400 tys. osób odwiedziło w województwie śląskim muzea bezpłatnie (1/4 wszystkich zwiedzających muzea w regionie). Bezpłatne zwiedzanie muzeów wiąże się w istotny sposób z pojedynczym wydarzeniem kulturalnym, jakim jest „Noc muzeów”, która zgromadziła blisko 85 tys. zwiedzających, co stanowi 21,2% bezpłatnie zwiedzających i ponad 5% wszystkich zwiedzających muzea w regionie.

Galerie

W województwie śląskim w 2017 r. działały 42 galerie (12% krajowych galerii), spośród których większość (29 instytucji) należała do sektora publicznego. Sektor prywatny prowadził 13 galerii, co stanowiło prawie 1/3 wszystkich tego typu obiektów. Zbiory galerii w województwie obejmowały 9 592 obiekty (co stanowiło nieco ponad 1% całości zbiorów w Polsce). Wśród zbiorów galerii w regionie można było odnaleźć dzieła z najróżniejszych dziedzin sztuki. Struktura zbiorów galerii w województwie śląskim wykazywała znaczącą dominację zbiorów fotograficznych (blisko połowa zbiorów). Istotną kategorię stanowiły także zbiory malarskie (16,7% zbiorów) oraz grafiki (8,9% zbiorów). Porównanie struktury regionalnej ze strukturą ogólnopolską wykazuje różnicę w dominancjach. O ile w województwie śląskim kategorią dominującą były fotografie, to w całym kraju dziedziną dominującą w zbiorach było malarstwo (58,4% ogółu zbiorów). Poza nim liczne dzieła sztuki wystawiane w galeriach Polski stanowiły grafiki (28,1% ogółu zbiorów). W całym kraju galerie dysponowały także względnie licznymi pracami z dziedziny „nowych mediów” (5,8% zbiorów), których stosunkowo niewiele było w zasobach galerii w województwie śląskim. Na tle

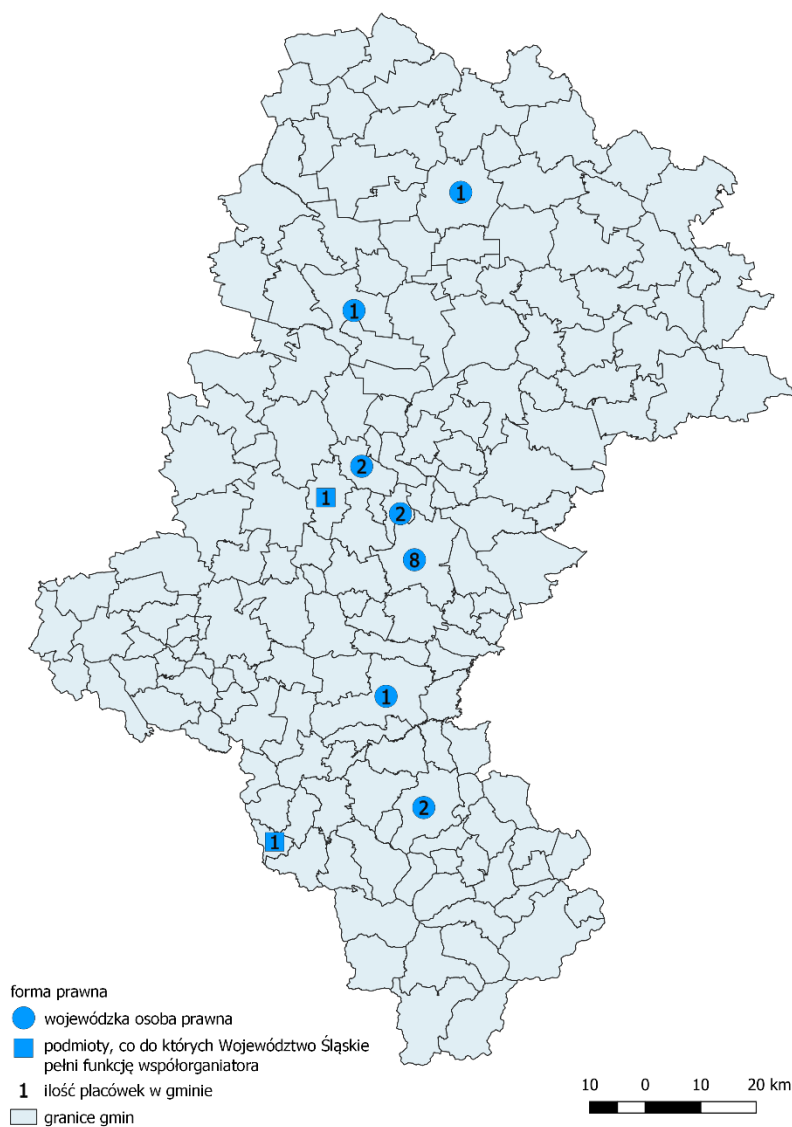
Polski województwo śląskie jednakże zdecydowanie wyróżnia się znaczącymi zasobami zbiorów fotograficznych (zasoby galerii w regionie liczyły w 2017 r. 4 292 obiektów, co stanowiło prawie 17% wszystkich obiektów w Polsce).

Województwo Śląskie jest organem założycielskim dla następujących instytucji kultury:

- Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach,
- Teatr Rozrywki w Chorzowie,
- Opera Śląska w Bytomiu,
- Filharmonia Śląska im. H.M. Góreckiego w Katowicach,
- Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny w Koszęcinie,
- Instytucja Filmowa „Silesia-Film” w Katowicach,
- Muzeum Śląskie w Katowicach,
- Muzeum Górnośląskie w Bytomiu,
- Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”,
- Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej,
- Muzeum Zamkowe w Pszczynie,
- Instytucja Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris Górnośląski Festiwal Sztuki Kameralnej,
- Biblioteka Śląska w Katowicach,
- Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej,
- Regionalny Ośrodek Kultury w Częstochowie,
- Regionalny Instytut Kultury w Katowicach,
- Śląskie Centrum Wolności i Solidarności.

Ponadto pełni rolę współorganizatora dla Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze oraz Zamku w Cieszynie.

Mapa 20. Instytucje kultury w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne.

Infrastruktura sportowa i jej wykorzystanie

Kluby sportowe

W województwie śląskim w 2016 r. funkcjonowało 1519 klubów sportowych, co stanowiło 10% wszystkich klubów w Polsce. Członkostwo w klubach regionu deklarowało 121 546 osób, a ćwiczyło w nich 122 801 osób (w obu przypadkach jest to ok. 12% właściwych kategorii w Polsce). Wśród ćwiczących w regionie widoczna jest przewaga mężczyzn (blisko 3/4 uprawiających sport w klubach) oraz osób do 18 roku życia (72,5% ogółu ćwiczących). Struktura ćwiczących w całym kraju nie odbiega od tej widocznej w województwie śląskim. Różnice natomiast występują w zakresie liczby członków klubów przypadających na 1 klub sportowy oraz liczby ćwiczących w klubach przypadających na 1 klub sportowy. W pierwszym przypadku wskaźnik liczony dla Polski wyniósł 68,6 członków wobec regionalnego wyniku na poziomie 80 członków. Drugi wzmiankowany miernik wyniósł w kraju 69,3 ćwiczących wobec 80,8 ćwiczących liczonych dla województwa śląskiego. Kluby w województwie śląskim prowadziły łącznie 2 392 sekcje (co stanowiło 9,5% wszystkich sekcji w kraju). Porównanie liczby sekcji z liczbą klubów wskazuje na istnienie wielu

klubów jednosekcyjnych – przeciętna liczba sekcji przypadająca na 1 klub wynosiła dla 2016 r. 1,6 (ten sam wskaźnik dla Polski wyniósł 1,7). Kadra szkoleniowa w regionie stanowiła 11,8% wszystkich prowadzących zajęcia w kraju (6 454 osoby). Dostępność osób prowadzących zajęcia w województwie śląskim była wyższa aniżeli w całej Polsce. Liczba osób prowadzących zajęcia sportowe przypadająca na 1 klub sportowy wyniosła w regionie 4,2 osoby (3,7 os. w Polsce), a w przeliczeniu na 1 sekcję było to 2,7 osoby (wobec 2,2 os. w Polsce). Wśród kadry szkoleniowej wyróżnia się różne stopnie kwalifikacji zawodowych do prowadzenia zajęć sportowych. Najczęściej prowadzący zajęcia w województwie posiadali kwalifikacje trenera (46,7% ogółu prowadzących zajęcia), z kolei 37,9% stanowili instruktorzy sportowi, a inne osoby prowadzące zajęcia sportowe stanowiły 15,3%.²³

W województwie śląskim działało w 2016 r. 25 szkół sportowych (17,4% szkół sportowych w Polsce). Uczęszczało do nich 8 281 uczniów, spośród których blisko 46% stanowiły dziewczęta. Uczęszczający do szkół sportowych w województwie śląskim uczniowie stanowili prawie 15% wszystkich uczniów szkół sportowych w Polsce.

W województwie śląskim zorganizowano 503 sportowe imprezy masowe (15,6% wszystkich sportowych imprez masowych w Polsce), z czego 3/4 było zorganizowanych w obiekcie zamkniętym, podczas gdy pozostałe odbywały się na terenie otwartym. W sportowych imprezach masowych organizowanych w regionie uczestniczyło 2 328 536 osób (17% uczestników tego rodzaju imprez w kraju). Zdecydowana większość z nich (99,3%) uczestniczyła w tych imprezach odpłatnie.

Ochrona zdrowia

Na całość usług w zakresie ochrony zdrowia składają się: stacjonarna i ambulatoryjna opieka zdrowotna. Ponadto należy także zwrócić uwagę na opiekę długoterminową i paliatywną oraz uzdrowiskową.

Stacjonarna opieka zdrowotna

Według danych GUS w 2017 roku województwo śląskie dysponowało największą liczbą szpitali ogólnych w Polsce (155). Oferowały one w sumie 25,1 tys. łóżek, co było liczbą mniejszą od wykazywanej dla województwa mazowieckiego (26,0 tys.). W tym samym okresie z usług szpitali w regionie skorzystało 933,5 tys. pacjentów²⁴ (druga wartość w kraju po województwie mazowieckim – 1 164,2 tys. osób).

Porównując wskaźnik liczby ludności przypadającej na 1 łóżko w szpitalach ogólnych na poziomie regionów, w województwie śląskim przybierał on wartość najniższą (181 osób/łożko). Największą wartością wskaźnika charakteryzowało się województwo pomorskie (251 osób/łożko). Tymczasem wskaźnik leczonych w szpitalach w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosił dla województwa śląskiego 2 053 i była to ósma wartość wśród wszystkich regionów w kraju.

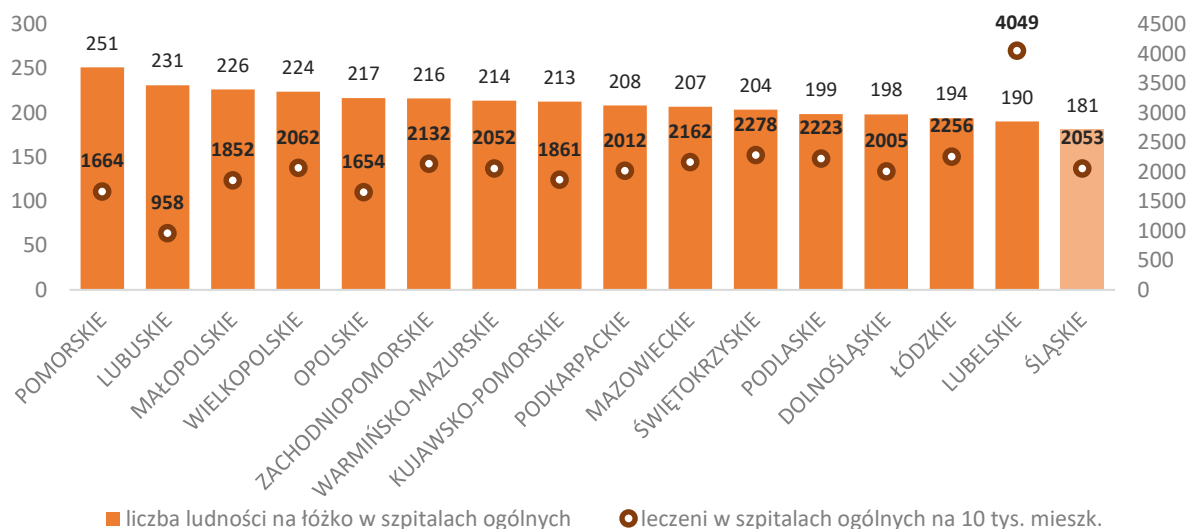
---

²³ Podział kwalifikacji prowadzących zajęcia sportowe według terminologii GUS.

²⁴ Leczeni bez ruchu międzywydziałowego.

Wykres 32. Liczba ludności przypadająca na 1 łóżko w szpitalach ogólnych oraz leczeni w szpitalach ogólnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców według regionów w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wśród oddziałów funkcjonujących w ramach szpitali dominowały oddziały chirurgiczne, następnie chorób wewnętrznych i rehabilitacyjne. Są to też oddziały, które dysponowały największą liczbą łóżek. Analizując liczbę leczonych dodatkowo należy wskazać oddziały ginekologiczno-położnicze. W stosunku do kraju, region charakteryzował się szczególnie dużym odsetkiem oddziałów: geriatrycznych, opieki hospicyjnej i paliatywnej oraz transplantologicznych (udział w liczbie oddziałów w kraju powyżej 20%), a także okulistycznych, rehabilitacyjnych, dermatologicznych i onkologicznych (udział 16-20%). Bardzo niski odsetek oddziałów funkcjonujących w województwie w stosunku do kraju dotyczył natomiast oddziałów: terapii uzależnień, zakaźnych oraz pediatrycznych (poniżej 9%).

Według danych umieszczonych w opracowaniu *Zasoby ochrony zdrowia w województwie śląskim w liczbach 2017*²⁵, przeciętny pobyt chorego w szpitalu w regionie wynosił 6 dni i był to najwyższy wskaźnik wśród wszystkich regionów. Średnie wykorzystanie łóżek w szpitalach wynosiło 235,9 dni – dziesiąta pozycja w kraju. Wykorzystanie łóżek w wartościach bezwzględnych wyniosło 64,6%.

Oprócz szpitali ogólnych w województwie w 2017 roku według danych Głównego Urzędu Statystycznego funkcjonowało 5 szpitali psychiatrycznych, w których znajdowało się 2 239 łóżek (wartość stała od 2015 roku). W analizowanym okresie z ich usług skorzystało 18,3 tys. osób.

Województwo Śląskie jest podmiotem tworzącym dla 36 podmiotów leczniczych funkcjonujących jako samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, w tym dla 28 jednostek lecznictwa stacjonarnego i 8 jednostek lecznictwa ambulatoryjnego.

Tabela 12. Wykaz podmiotów wraz z liczbą łóżek w województwie śląskim.

Lp.	Podmiot leczniczy	Liczba łóżek/ miejsc pobytu dziennego na dzień 31.12.2018 r.
Największe szpitale wieloprofilowe (III poziom PSZ)		
1.	Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej	578/63
2.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu	513/30
3.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. NMP w Częstochowie	1 043/48
4.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu	593/7

²⁵ Śląski Urząd Wojewódzki, Wydział Zdrowia.

Szpitala wiele i monoprofilowe (II i I poziom PSZ, poziom szpitali onkologicznych)		
5.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 3 w Rybniku	741/-
6.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	584/5
7.	Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich	366/-
8.	Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Sakiela w Siemianowicach Śląskich	70/-
9.	Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu	357/8
10.	Katowickie Centrum Onkologii	399/-
11.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Kolejowy w Wilkowicach-Bystrej	200/20
12.	Okręgowy Szpital Kolejowy w Katowicach	156/-
Szpitala pulmonologiczne		
13.	Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej	206/-
14.	Wojewódzki Szpital Chorób Płuc im. dr. A. Pawelca w Wodzisławiu Śląskim	121/-
15.	Szpital Chorób Płuc w Orzeszu	88/2
16.	Szpital Chorób Płuc im. św. Józefa w Pilchowicach	105/-
17.	Wojewódzkie Centrum Pediatrii "Kubalonka" w Istebnej	249/-
18.	Szpital Specjalistyczny w Chorzowie	170/17
Podmioty lecznictwa psychiatrycznego		
19.	Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr. K. Czumy	200/50
20.	Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. dr. E. Cyrana w Lublińcu	785/-
21.	Ośrodek Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu	40/75
22.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku	848/44
23.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Psychiatryczny w Toszku	606/-
24.	Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gorzycach	361/-
Podmioty lecznictwa rehabilitacyjnego		
25.	Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Jastrzębiu-Zdroju	70/-
26.	Beskidzki Zespół Leczniczo-Rehabilitacyjny Szpital Opieki Długoterminowej w Jaworzu	210/60
27.	Górnos Śląskie Centrum Rehabilitacji "Repty" im. gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach	565/120
28.	Śląskie Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu	151/45
RAZEM Szpitala		10 375 łóżek 594 miejsc pobytu dziennego
Lecznictwo ambulatoryjne		
29.	Obwód Lecznictwa Kolejowego – S.P.Z.O.Z. w Bielsku-Białej	-
30.	Wojewódzki Zakład Opieki nad Matką Dzieckiem i Młodzieżą w Częstochowie	-
31.	Obwód Lecznictwa Kolejowego w Gliwicach – S.P.Z.O.Z.	-
32.	Zespół Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach	-
33.	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Katowicach	-
34.	Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	-
35.	Rejonowe Pogotowie Ratunkowe w Sosnowcu	-
36.	Zakład Diagnostyki Obrazowej w Sosnowcu	-

Źródło: opracowanie Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

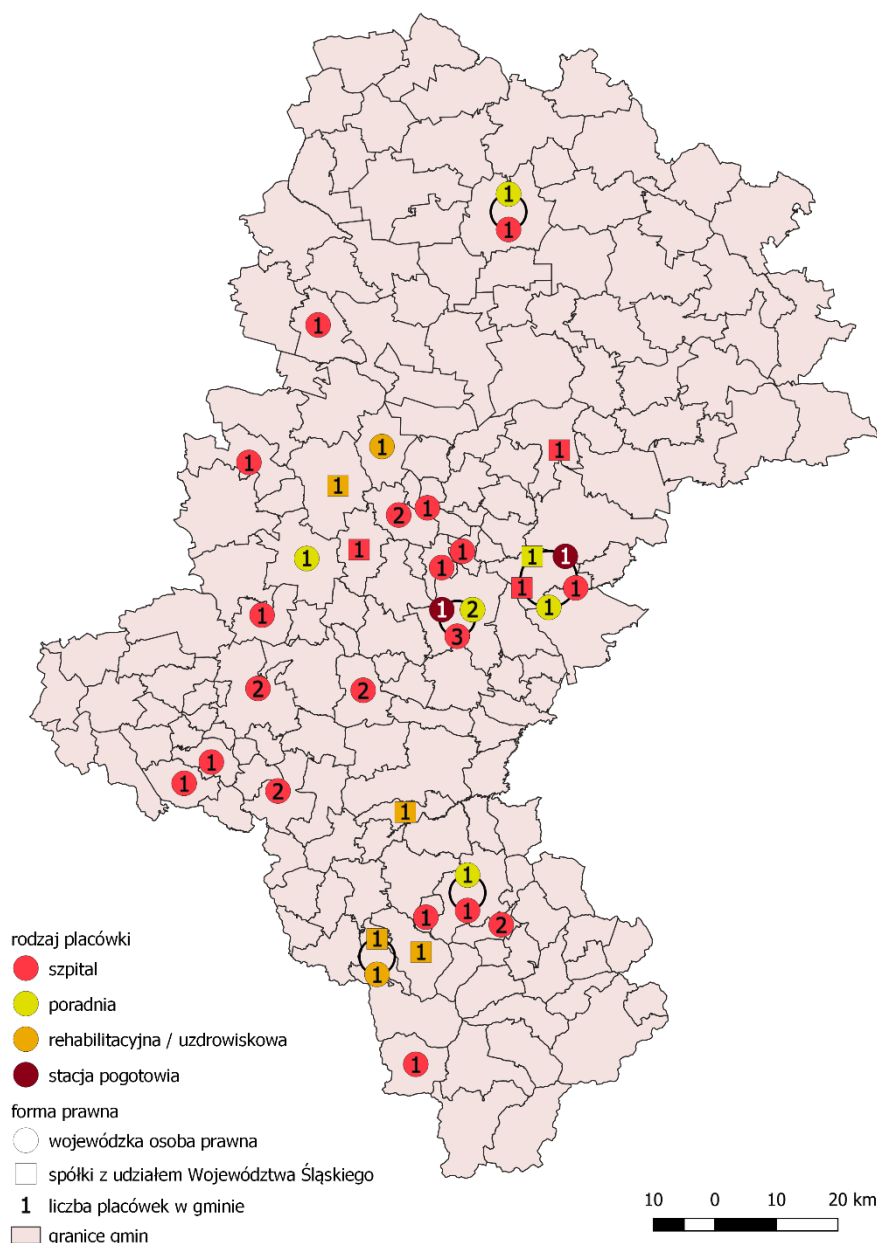
Poza wskazanymi powyżej podmiotami leczniczymi Województwo Śląskie posiada udziały w spółkach będących podmiotami leczniczymi. Ich wykaz oraz zestawienie liczby łóżek poniżej.

Tabela 13. Podmioty lecznicze (spółki) w których udziały posiada Województwo Śląskie.

Podmioty lecznicze	Liczba łóżek/ miejsc pobytu dziennego na dzień 31.12.2018 r.
Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II w Sosnowcu Sp. z o.o.	208/15
Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Bucze” w Górkach Wielkich Sp. z o.o.	98/-
Szpital Specjalistyczny w Zabrze Sp. z o.o.	166/-
Śląskie Centrum Rehabilitacyjno - Uzdrowskie im. dr Adama Szebesty w Rabce-Zdroju Sp. z o.o.	384/-
Śląskie Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności im. Gen. Jerzego Ziętka Ustroniu Sp. z o.o.	229/-
Uzdrowsko Goczałkowice - Zdrój Sp. z o.o.	541/-
Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. w Kamieńcu-Zbroslawicach	-
Szpital Chorób Płuc w Siewierzu Sp. z o.o.	-
OLK Poradnie Specjalistyczne w Sosnowcu sp. z o.o.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Wydział Kontroli, Nadzoru Właścicielskiego i Obsługi Prawnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Mapa 21. Placówki zdrowia w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

W 2017 roku w województwie śląskim funkcjonowało 2 849 przychodni, co stanowiło 13,2% wszystkich przychodni w kraju. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba ta wynosiła 6,3 i stanowiła trzeci wynik w kraju po województwach: łódzkim (6,5) oraz podlaskim (6,4). Regionem, w którym funkcjonowało więcej tego typu jednostek było województwo mazowieckie.

Kadra medyczna

Prawie 14% wszystkich lekarzy i pielęgniarek pracujących w kraju, świadczyło swoje usługi w województwie śląskim. Ich liczba wynosiła odpowiednio 30,2 tys. osób oraz 33,2 tys. osób i stanowiła drugi wynik w kraju po województwie mazowieckim. Ponadto w regionie pracowało 3,4 tys. położnych i 2,7 tys. dentystów (tj. ponad 11% ogółu osób tych specjalności w kraju). W stosunku do roku 2009 liczba osób pracujących w poszczególnych zawodach wzrosła, przy czym

najwięcej wśród lekarzy (wzrost o 43%) i dentystów (wzrost o 29,8%), a mniej wśród pielęgniarek (wzrost o 13,4%) i położnych (wzrost o 11,8%).

Porównując wskaźnik liczby pracowników ochrony zdrowia do liczby mieszkańców należy podkreślić, że sytuacja w województwa śląskim w tym zakresie kształtowała się powyżej średniej. W 2017 roku w regionie pracowało 66 lekarzy oraz 81 pielęgniarek i położnych w przeliczeniu na 10 tys. ludności, co stanowiło odpowiednio trzecią i drugą pozycję wśród wszystkich województw.

Województwo śląskie jest regionem, w którym swoje usługi świadczyło stosunkowo dużo lekarzy o specjalnościach w zakresie: radiologii, chorób wewnętrznych, kardiologii i otolaryngologii (powyżej 15% ogółu lekarzy tych specjalności w kraju). Ponadto w przeliczeniu na 10 tys. ludności duży udział lekarzy występował w specjalnościach: anestezyjologii i intensywnej terapii, pediatrii, chorób płuc, neurologii, chirurgii, położnictwa i ginekologii oraz okulistyki.

Działalność uzdrowiskowa

Na koniec 2017 roku działalność leczniczą w województwie śląskim prowadziło 16 zakładów, w tym 2 szpitale uzdrowiskowe i 14 sanatoriów. Ośrodki te zlokalizowane były w Goczałkowicach Zdroju oraz Ustroniu. Ośrodki te w ciągu roku przyjęły 41,3 tys. kuracjuszy leczonych stacjonarnie, w tym ok. 1,5% stanowiły dzieci i młodzież do 18 roku życia (640 os.) i ok. 1,6% cudzoziemcy (661 os.). Wśród wszystkich kuracjuszy 30,1% stanowili pacjenci pełnopłatni. Na koniec 2017 roku szpitale i uzdrowiska w regionie dysponowały 2,5 tys. łóżek.

Opieka długoterminowa i paliatywno-hospicyjna

W 2017 roku w województwie funkcjonowało 6 hospicjów, 24 zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, 45 zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz 7 oddziałów opieki paliatywnej. Jednostki te oferowały prawie 5 tys. miejsc, a z ich usług w analizowanym okresie skorzystało 11,3 tys. osób.

W odniesieniu do innych regionów w województwie śląskim zauważa się szczególnie dużo zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych (14,9% zakładów tego typu w kraju) i stosunkowo mało hospicjów (6,3% hospicjów w kraju). Podobne tendencje wykazuje analiza liczby łóżek oraz pacjentów – około 19,5% łóżek i pacjentów zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz około 7,5% łóżek i pacjentów hospicjów przypada na województwo śląskie.

Wskaźnik liczby łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-wychowawczych oraz pielęgnacyjno-opiekuńczych w przeliczeniu na 100 tys. ludności w 2017 roku dla województwa śląskiego wyniósł 106,7 i była to trzecia wartość w kraju po województwach: dolnośląskim (137,0) oraz mazowieckim (117,1).

Zgony wg przyczyn

Zgony w województwie śląskim można sklasyfikować wg przyczyn powodujących śmierć. Struktura zgonów wg przyczyn w województwie śląskim jest podobna do tej, która charakteryzuje Polskę. W regionie najczęstszymi przyczynami śmierci były choroby układu krążenia (44,6% zgonów) oraz nowotwory (28,5% zgonów). Na poziomie kraju te dwie kategorie również stanowiły najważniejsze przyczyny śmierci, choć ich udział w ogóle zgonów był nieco mniejszy niż w województwie śląskim. Wśród przyczyn zgonów w regionie wyróżniały się także:

- choroby układu trawiennego,
- zewnętrzne przyczyny,
- objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane,
- choroby układu oddechowego,
- zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej,
- choroby układu nerwowego i narządów zmysłów.

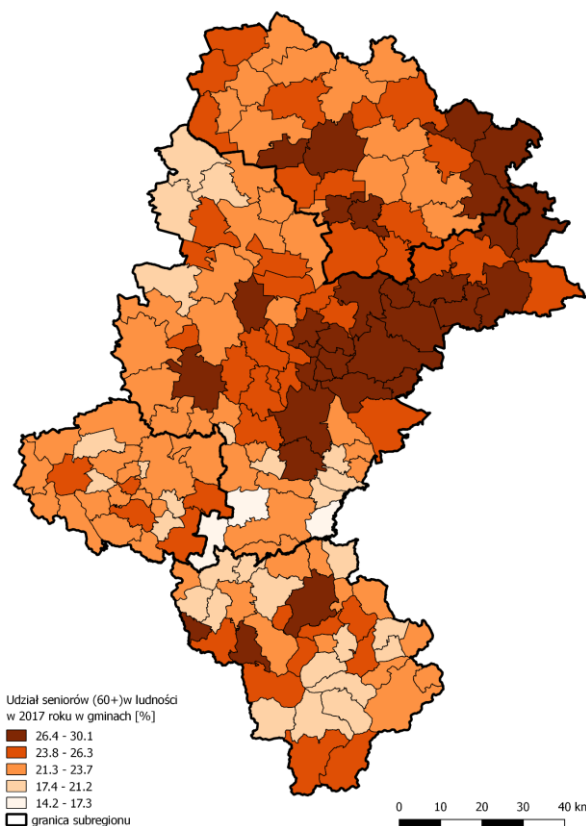
Polityka społeczna

Polityka senioralna

W województwie śląskim w 2017 r. w wieku senioralnym²⁶ było 1 159 806 osób. Stanowili oni 1/4 ludności regionu. Seniorzy zamieszkujący województwo śląskie stanowili znaczną grupę wśród polskich seniorów (12%). Populacja seniorów jest silnie sfeminizowana – w województwie śląskim liczba kobiet wśród seniorów wynosiła 673 407 osób, przy czym liczba mężczyzn to 486 399 osób. Wskaźnik feminizacji w kategorii seniorów wyniósł 138,4 kobiet na 100 mężczyzn w regionie (analogiczny wskaźnik dla Polski wyniósł 140,2).

Udział seniorów w całej populacji w gminach województwa śląskiego wahał się od 14,2% w gminie Miedźna do wartości 30,1% w Sosnowcu. Gminy z największym udziałem seniorów w populacjach sytuują się najczęściej w środkowo-wschodniej części subregionu centralnego oraz w subregionie północnym. Poza nimi występują jeszcze trzy gminy w subregionie południowym z najwyższymi wynikami, są to: Bielsko-Biała, Cieszyn i Ustroń. Z kolei gminy z najniższymi wynikami sytuują się w południowej części subregionu centralnego (Miedźna, Suszec, Pawłowice).

Mapa 22. Udział osób w wieku 60 lat i więcej w populacji gmin w województwie śląskim w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

wszystkich województw. Pod względem liczby seniorów przypadających na lekarza geriatrię bądź

W regionie przeciętna długość trwania życia zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn jest niższa aniżeli liczona dla całego kraju. Jednocześnie należy zauważyć postępujący wzrost przewidywanego życia wśród obu płci. W 2017 roku wynosiła ona w województwie śląskim dla kobiet 80,8 lat (Polska 81,8 lat) a dla mężczyzn 73,4 lat (Polska 74 lat).

W województwie śląskim w 2016 r. funkcjonowało 27 poradni geriatrycznych. Był to najwyższy wynik wśród województw Polski (1/5 wszystkich poradni geriatrycznych w kraju). W poradniach geriatrycznych województwa śląskiego udzielono 24,9 tys. porad lekarskich (1/4 wszystkich porad w tym zakresie w Polsce).

Stacjonarną opiekę zdrowotną w regionie w 2017 r. zapewniało 13 szpitalnych oddziałów geriatrycznych (26,5% oddziałów tego typu w kraju) wyposażonych w 337 łóżek (30,7% łóżek na oddziałach geriatrycznych w kraju), w których leczono 8 164 osoby (1/4 pacjentów oddziałów geriatrycznych w kraju). Kadra lekarska o specjalizacji geriatrycznej w województwie śląskim w 2016 r. ograniczała się do liczby 35 lekarzy (21,2% geriatrów w Polsce) i była to najliczniejsza kadra geriatryczna wśród

²⁶ Polityka senioralna to szereg działań ukierunkowanych na zaspokajanie potrzeb seniorów. Zgodnie z publikacjami GUS seniorzy definiowani są jako osoby w wieku 60 lat i więcej Informacja o sytuacji osób starszych na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego, GUS, Warszawa, wrzesień 2018 r.

lekarza w trakcie specjalizacji geriatrycznej, województwo śląskie plasowało się na 3. pozycji pod względem dostępności do tych usług.

Seniorzy byli najczęstszymi klientami opieki instytucjonalnej w placówkach całodobowej opieki, rodzinnych domach pomocy, zakładach opieki długoterminowej oraz w domach pomocy społecznej (wszystkie wymienione instytucje stanowią formę zakładu stacjonarnej pomocy społecznej). W Polsce udział seniorów w całkowitej liczbie mieszkańców wspomnianych instytucji plasował się między ponad dziewięćdziesięcioprocentowymi wynikami dla placówek całodobowej opieki i rodzinnych domów pomocy a blisko sześćdziesięcioprocentowym wynikiem domów pomocy społecznej.

Dostępność do placówek opieki w województwie śląskim sytuował się na poziomie całego kraju w okolicach 160 miejsc na 10 tys. seniorów.

W kierunku aktywizacji osób starszych prowadzone są działania w formie realizowanych programów rządowych takich jak Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (w skrócie ASOS) czy Program Wieloletni „Senior +” na lata 2015-2020 (wcześniej znany pod nazwą Senior – WIGOR). Programy te mają na celu zwiększenie aktywności społecznej, fizycznej i kulturowej osób starszych oraz zaspokojenie ich potrzeb socjalnych.

Jedną z form uczestnictwa seniorów w życiu kulturalnym i edukacyjnym jest uczestnictwo w zajęciach Uniwersytetów Trzeciego Wieku (UTW). W województwie śląskim w semestrze 2014/2015 istniało 49 Uniwersytetów Trzeciego Wieku (co stanowiło 10,6% wszystkich instytucji tego rodzaju w Polsce). Liczba słuchaczy tych uniwersytetów wynosiła 15 243, z czego 84,6% stanowiły kobiety. Liczba słuchaczy UTW przypadająca na 10 tys. w wieku senioralnym w województwie śląskim wyniosła 142 osoby i jest to 5. wynik wśród polskich regionów. Z kolei dostępność do tego typu instytucji ustawia województwo śląskie w środku stawki. Na jeden UTW przypadało w regionie więcej niż 20 tys. osób. Co prawda nie są to wyniki tak złe jak w województwie świętokrzyskim (powyżej 50 tys. seniorów na jeden UTW), z drugiej strony województwo kujawsko-pomorskie zeszło poniżej 10 tys. seniorów na jeden UTW. W województwie śląskim w 2018 r. działało 55 uniwersytetów III wieku²⁷.

Ubóstwo

Według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego odsetek gospodarstw domowych w województwie śląskim znajdujących się poniżej relatywnej granicy ubóstwa²⁸ w ostatnich latach systematycznie spadał, osiągając w 2017 r. wartość 7,5%. Mniejszy odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej relatywnej granicy ubóstwa odnotowano jedynie w województwie łódzkim (7,2%).

Województwo śląskie charakteryzowało się najniższym w kraju odsetkiem gospodarstw domowych znajdujących się poniżej ubóstwa skrajnego²⁹ (1,8%), kształtując się na poziomie niższym o 2,5 pp. niż minimum egzystencji na poziomie Polski (4,3%).

W 2017 r. poniżej ustawowej granicy ubóstwa³⁰ żyło w Polsce 10,7% ludności. Wskaźnik dla województwa śląskiego osiągnął poziom poniżej średniej dla kraju i wyniósł 6,3%, co plasowało województwo na 2. miejscu na tle pozostałych regionów Polski.

Równolegle przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w regionie systematycznie wzrastał i w 2017 roku w województwie wyniósł 1 645,75 zł. Jest to jedna z najwyższych kwot w

²⁷ Źródło: <https://rops-katowice.pl/do-pobrania-ps/>.

²⁸ 50% średnich wydatków (ekwiwalentnych) gospodarstw domowych.

²⁹ Minimum egzystencji – wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka.

³⁰ Kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej.

kraju zaraz za województwami mazowieckim, zachodniopomorskim oraz pomorskim. Średnia wartość wskaźnika dla kraju w ww. roku wyniosła 1 598,13 zł.

Ekonomia społeczna³¹

Spółdzielnie socjalne stanowią szczególną grupę przedsiębiorstw społecznych³². Na koniec 2017 roku widniało 157 spółdzielni z województwa śląskiego³³. Na podstawie informacji udostępnianych przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej i ogólnodostępnych wykazów, liczbę aktywnych wówczas spółdzielni socjalnych w regionie szacuje się na 146.

W województwie śląskim w 2017 roku funkcjonowało 135 jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, tj.:

- 23 Centra Integracji Społecznej (CIS);
- 44 Kluby Integracji Społecznej (KIS);
- 13 Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ);
- 55 Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ).

Centra Integracji Społecznej były prowadzone przez: jednostki samorządu terytorialnego (8 CIS), stowarzyszenia (8 CIS), fundacje (6 CIS), spółdzielnię socjalną (1 CIS).

W Rejestrze Klubów Integracji Społecznej w województwie śląskim³⁴ w 2017 r. znajdowały się 44 tego typu podmioty, ulokowane w 26 powiatach. W latach 2012-2017 zajęcia w KIS rozpoczęło ogółem 12 494 osób, a ukończyło 9 170³⁵.

W 2017 r. w regionie działało 13 Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ), w których zatrudnienie znalazło 591 osób (wg stanu na koniec roku)³⁶. Spośród niniejszych Zakładów 9 prowadzonych było przez organizacje społeczne, z czego 5 przez stowarzyszenia, 1 przez fundację, 3 przez społeczne podmioty wyznaniowe. Działalność ZAZ w regionie obejmuje świadczenie usług gastronomicznych, szkoleniowych, hotelarskich, usług pralniczych, szwalniczych, dekoratorskich, krawieckich, poligraficznych, stolarskich, zagospodarowania i utrzymania terenów zielonych i leśnych, obsługi monitoringu oraz produkcji w gospodarstwach ogrodniczych i rolniczych³⁷.

Na terenie województwa śląskiego funkcjonowało w 2017 r. 55 Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ), z czego 44 placówki były prowadzone przez organizacje społeczne, w tym: w 30 przypadkach przez stowarzyszenia, w 10 przez społeczne podmioty wyznaniowe, a w 4 przez fundacje. Pozostałe działały przy jednostkach samorządu terytorialnego.

Istotny element sektora ekonomii społecznej stanowią szeroko rozumiane organizacje pozarządowe: fundacje, stowarzyszenia, inne organizacje społeczne podobne do stowarzyszeń, działające jednak na mocy ustaw branżowych lub umów międzynarodowych, jak np. koła łowieckie, rady rodziców lub Polski Czerwony Krzyż, organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego,

---

³¹ Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu. Definicja ekonomii społecznej zastosowana w „Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej”, przyjętym uchwałą nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r.

³² Proces weryfikacji czy spółdzielnia socjalna spełnia warunki przedsiębiorstwa społecznego przebiega inaczej niż w przypadku innych podmiotów ekonomii społecznej. Zob. *Rekomendacje Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczące sporządzenia listy przedsiębiorstw społecznych (PS)*.

³³ <http://www.spoldzielniesocjalne.org/opis.htm>.

³⁴ prowadzonym na podstawie art. 18a ustawy o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016 r. poz. 1828 ze zm.).

³⁵ Centralna Aplikacja Statystyczna, Sprawozdania KIS za lata 2012-2017.

³⁶ Dane Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

³⁷ Zakłady Aktywności Zawodowej działające na terenie Województwa Śląskiego: <https://niepełnosprawni.slaskie.pl/content/zaklady-aktywnosci-zawodowej-dzialajace-na-terenie-wojewodztwa-slaskiego>.

takie jak kółka rolnicze i koła gospodyń wiejskich, izby i zrzeszenia branżowe, cechy, organizacje samorządu zawodowego zawodów zaufania publicznego, organizacje pracodawców, związki zawodowe, partie polityczne.

Niepełnosprawność

Według danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku³⁸ w województwie śląskim zamieszkiwało 552,1 tys. osób niepełnosprawnych (prawnie i biologicznie). Stanowili oni 11,9% ogółu ludności województwa. Pod względem liczby niepełnosprawnych mieszkańców województwo śląskie zajmowało pierwsze miejsce wśród regionów (osoby te stanowiły 11,8% wszystkich niepełnosprawnych w Polsce), natomiast pod względem częstotliwości występowania niepełnosprawności region znalazł się na 11. miejscu w kraju. Do głównych schorzeń, jakie występowały w Polsce u osób niesprawnych biologicznie w 2014 roku należały: uszkodzenia i choroby narządu ruchu (54%), schorzenia układu krążenia (44%), uszkodzenia i choroby narządu wzroku (32%) oraz schorzenia neurologiczne (30%)³⁹. Z kolei wg kryterium statystycznego⁴⁰ w 2014 roku do zbiorowości niepełnosprawnych w województwie śląskim należało 595 tys. osób (13,1% populacji województwa). Wśród nich 174 tys. stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie, 257 tys. – osoby niepełnosprawne tylko prawnie, zaś 164 tys. – osoby niepełnosprawne tylko biologicznie.

W IV kwartale 2017 roku zbiorowość osób niepełnosprawnych prawnie w województwie śląskim liczyła 302 tys. osób (w 2009 roku – 292 tys.)⁴¹. Wśród nich największy odsetek stanowiły osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – prawie 44%. Mężczyźni stanowili 52,3%, a kobiety 47,7% osób niepełnosprawnych. W grupie niepełnosprawnych najliczniej reprezentowane były osoby w wieku 65 lat i więcej (ponad 39% ogółu) oraz w wieku 55-64 lata (ponad 29%). Ponad 81% osób niepełnosprawnych zamieszkiwało obszary miejskie. Osoby niepełnosprawne w większości posiadały wykształcenie zasadnicze zawodowe – prawie 42%. Wysoki był również udział osób niepełnosprawnych z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym (prawie 23%), a także gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (niecałe 22%). W IV kwartale 2017 roku (dane BAEL)⁴² współczynnik aktywności zawodowej⁴³ osób niepełnosprawnych wynosił 18,5%, zaś wskaźnik zatrudnienia⁴⁴ 17,2%. Te same wskaźniki w populacji ogółem kształtowały się na poziomie 53,1% i 51,2%. Mimo wyraźnych różnic, te i inne statystyki obrazujące sytuację osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy wykazują systematyczną poprawę. Na koniec IV kwartału 2017 r. w województwie śląskim liczba pracujących osób niepełnosprawnych wynosiła 52 tys.

Na koniec 2016 roku w województwie śląskim funkcjonowało 118 zakładów pracy chronionej, w których pracowało 17 tys. osób, w tym 13,2 tys. niepełnosprawnych⁴⁵. W połowie 2018 roku tych zakładów było 111⁴⁶. W prowadzonej przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób

---

³⁸ Brak nowszych danych statystycznych

³⁹ *Stan zdrowia ludności Polski w 2014 roku*, GUS, Warszawa 2016, s. 108.

⁴⁰ Metodologia stosowana w badaniach zdrowia, tj. posiadanie orzeczenia prawnego lub/i ograniczonej zdolności wykonywania czynności, ale tylko w stopniu poważnym.

⁴¹ W badaniu reprezentacyjnym BAEL do osób niepełnosprawnych zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.

⁴² *Osoby niepełnosprawne w województwie śląskim w 2017 r. Informacje sygnałne*. Urząd Statystyczny w Katowicach, 22.08.2018 r. <http://katowice.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/inne-opracowania/osoby-niepelnosprawne-w-wojewodztwie-slaskim-w-2017-r-,18,1.html> [dostęp: 15.11.2018 r.].

⁴³ Procentowy udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

⁴⁴ Odsetek ludności pow. 15 lat pracująca zawodowo.

⁴⁵ Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, *Informacja o niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy*, Katowice, sierpień 2017, s. 10.

⁴⁶ Śląski Urząd Wojewódzki, *Wykaz zakładów pracy chronionej z terenu województwa śląskiego*.

Niepełnosprawnych Ewidencji Zatrudnionych Osób Niepełnosprawnych w Polsce, w grudniu 2017 roku było zarejestrowanych 261 tys. pracowników niepełnosprawnych, których wynagrodzenia są dofinansowywane ze środków PFRON, w tym: na chronionym rynku pracy – 122 tys. osób oraz na otwartym rynku pracy – 138 tys. osób.

Korzystający z pomocy społecznej⁴⁷

W 2017 r. w województwie śląskim pomocą społeczną objętych było 98 802 rodzin⁴⁸. Liczyły one 209 491 osób. Odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej był znacznie niższy niż przeciętnie w kraju i kształtował się na poziomie 4,6% (w całej Polsce było to 6,9%). W latach 2010-2017 liczba wspieranych rodzin zmniejszyła się o 32 032, tj. 24,5%, natomiast liczba osób w tychże rodzinach o 127 872, tj. 37,9%, na co złożyło się wiele czynników, w tym: poprawa sytuacji gospodarczej oraz będące jej skutkiem zmniejszenie się poziomu bezrobocia, utrzymywania na niezmiennym poziomie kryteriów dochodowych uprawniających do otrzymania pomocy⁴⁹, a także wdrożenia programu „Rodzina 500 plus”. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w województwie śląskim w 2017 r. było ubóstwo. Na dalszych miejscach znajdowały się: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z kolei najrzadziej korzystano ze wsparcia systemu pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony ofiar handlu ludźmi, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, sieroctwa oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej. Porównując wskaźniki liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej wg przyczyn jej udzielenia w województwie śląskim i całym kraju, w przeliczeniu na 1 000 ludności, można stwierdzić, że w 2017 r. wszystkie wskaźniki dla województwa śląskiego z wyjątkiem jednego – bezdomności – były niższe, czasem znacznie, od analogicznych dla całej Polski.

Spółeczeństwo obywatelskie

Organizacje pozarządowe

W Polsce w 2017 roku funkcjonowało 147 946 organizacji pozarządowych, w tym 27 015 fundacji oraz 120 931 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych. W województwie śląskim działało 8,82% z tych organizacji, tj. 13 043 instytucji, co stanowiło trzeci wynik wśród województw. Najwięcej organizacji znajdowało się na terenie województwa mazowieckiego – 25 737 (17,40%) oraz wielkopolskiego – 13 821 (9,34%). Zupełnie inaczej sytuacja przedstawiała się w przypadku ilości organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W województwie śląskim na 10 tys. ludności przypadało jedynie 29 organizacji i był to wynik najniższy wśród województw.

Według danych za 2017 rok na terenie regionu wśród organizacji dominowały stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, których liczebność wynosiła 10 931 (83,81%). Oprócz nich funkcjonowało też 2 112 fundacji (16,19%). W 2017 roku zarejestrowano 686 nowych organizacji pozarządowych, a wyrejestrowano natomiast 170.

---

⁴⁷ Na podstawie: Centralna Aplikacja Statystyczna, sprawozdanie *MRPiPS-03* oraz Główny Urząd Statystyczny, *Bank Danych Lokalnych*, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>.

⁴⁸ Ustawa o pomocy społecznej definiuje rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące” (art. 6 ust. 14).

⁴⁹ Wzrost dochodów (w tym będących wynikiem wdrożenia programu „Rodzina 500 plus”) oraz utrzymujący się na niezmiennym poziomie poziom kryteriów dochodowych powodują, że dochody coraz mniejszej liczby osób i rodzin mieszczą się poniżej obowiązujących kryteriów.

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy na terenie województwa śląskiego⁵⁰

W 2017 roku na terenie województwa śląskiego sieć jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego składała się łącznie z 413 różnego rodzaju jednostek i placówek. Sieć tworzyło w szczególności:

- 31 komend powiatowych i miejskich PSP, w strukturach których funkcjonowało 46 jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej oraz 3 posterunki interwencyjne PSP (w Siewierzu, Szczekocinach oraz Czechowicach-Dziedzicach);
- 1 jednostka ratowniczo-gaśnicza funkcjonująca w strukturach Centralnej Szkoły PSP w Częstochowie;
- 1 jednostka Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej (18 Bielski Batalion Powietrznodesantowy);
- 378 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej;
- 2 placówki szpitalne funkcjonujące w ramach systemu na podstawie porozumień zawartych na szczeblu centralnym (Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich i Zakład Opieki Zdrowotnej MSWiA w Katowicach).

Ratownictwo specjalistyczne na terenie województwa śląskiego realizowało 46 Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej (JRG PSP) województwa śląskiego. W ramach ratownictwa specjalistycznego działania prowadzone były w ramach 5 typów:

1. Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Technicznego (3 specjalistyczne grupy ratownictwa):
  - SGRT „Dąbrowa Górnicza-Gliwice” w której skład wchodzi:
    - JRG „Dąbrowa Górnicza”,
    - JRG „Gliwice”,
  - SGRT „Bielsko-Biała”,
  - SGRT CSPSP „Częstochowa”.⁵¹
2. Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego (4 specjalistyczne grupy ratownictwa):
  - SGRChem-Eko „Bielsko-Biała”,
  - SGRChem-Eko „Częstochowa”,
  - SGRChem-Eko „Gliwice-Łabędy”,
  - SGRChem-Eko „Katowice-Piotrowice”.
3. Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego (2 specjalistyczne grupy ratownictwa):
  - SGRW „Radzionków”,
  - SGRW „Jastrzębie Zdrój”.
4. Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego (2 specjalistyczne grupy ratownictwa wodno-nurkowego):
  - SGRW-N „Bytom”,
  - SGRW-N OSP „Częstochowa”.
5. Specjalistyczna Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza (2 specjalistyczne grupy Poszukiwawczo-Ratownicze):
  - SGPR „Jastrzębie Zdrój”,
  - SGPR „Radzionków”.

---

⁵⁰ Realizacja zadań Krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG) w województwie śląskim w 2017 roku, KW PSP w Katowicach.

⁵¹ SGRT CSPSP – Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Technicznego Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej

Interwencje jednostek Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w województwie śląskim

W 2017 r. strażacy przeprowadzili łącznie 69 219 interwencji, była to liczba większa niemal o 12 000 interwencji niż rok wcześniej. Od 2013 r. liczba ta rośnie, a wzrost ten spowodowany jest przede wszystkim zwiększającą się liczbą interwencji związanych z zagrożeniami miejscowymi, które stanowią główny powód wyjazdów straży pożarnej. Niestety wzrasta też liczba fałszywych alarmów. Od początku badanego okresu, tj. od 2009 roku, liczba fałszywych alarmów potroiła się. Jednak tylko niewielka część z nich wynika ze złośliwości (w 2017 r. niecałe 4%)⁵², a w większości wynikają one z dobrej woli wzywającego.

W czasie zdarzeń obsługiwanych przez jednostki z województwa śląskiego w 2017 roku, śmierć poniosło 341 osób, było to o 57 osób więcej niż rok wcześniej. Ranne w zdarzeniach zostały 8 472 osoby oraz 56 ratowników. Podobnie jak w przypadku zgonów, liczba osób rannych wzrosła w porównaniu z 2016 r. jednak liczba rannych ratowników zmalała do poziomu 68 ratowników.

Pomoc doraźna i ratownictwo medyczne

W 2017 roku w województwie śląskim funkcjonowało 160 zespołów ratownictwa medycznego (ZRM), 12 szpitalnych oddziałów ratunkowych (SOR) oraz 1 lotnicze pogotowie ratunkowe (śmigłowiec). Ponadto z systemem współpracowało 11 izb przyjęć. W odniesieniu do innych regionów w kraju województwo śląskie charakteryzowało się szczególnie wysoką liczbą ZRM (druga pozycja po województwie mazowieckim), ale niską liczbą SOR-ów (dziewiąta pozycja). Wśród ZRM 51 stanowiły jednostki specjalistyczne, a 109 podstawowe.

W analizowanym okresie zanotowano łącznie 418,5 tys. wyjazdów ZRM na miejsce zdarzenia. Ogółem pomocy udzielono 419 454 osobom. Wśród nich 29,2 tys. stanowiły dzieci i młodzież do 18 roku życia, a 180,9 tys. – osoby starsze powyżej 65 roku życia. W odniesieniu do pozostałych regionów, województwo śląskie zajmowało najwyższą pozycję wśród ilości dzieci i młodzieży, którym udzielono pomocy.

Analizując wskaźnik względny obrazujący liczbę osób, którym udzielono pomocy w przeliczeniu na 1 000 osób, województwo śląskie plasowało się na czwartej pozycji wśród regionów, zaraz po województwie dolnośląskim, zachodniopomorskim i świętokrzyskim. W 2017 roku wskaźnik ten dla województwa wyniósł 92,2 os./1 000 os., tymczasem dla Polski – 89 os./1 000 os.

Na koniec 2017 roku liczba personelu medycznego wchodząca w skład ZRM wyniosła 2 068 pracowników (druga pozycja w kraju). Niestety liczba ta znacząco zmalała w odniesieniu do roku 2010, bo aż o 11,1%. Minimalnie wyższy spadek zanotowało tylko województwo świętokrzyskie.

Szpitalne oddziały ratunkowe (SOR) zapewniały świadczenia zdrowotne w trzech trybach: ambulatoryjnym, leczenia jednego dnia oraz stacjonarnym (powyżej 24h). Najwięcej świadczeń udzielano w systemie ambulatoryjnym. W 2017 roku z tego typu pomocy w województwie śląskim skorzystało 333,6 tys. osób. Wśród osób, którym udzielono pomocy w ramach tego rozwiązania aż, 73,5 tys. stanowiły dzieci i młodzież do 18 roku życia, a 79,9 tys. osoby w wieku 65 i więcej. Z usług w ramach leczenia jednego dnia skorzystało 102,2 tys. osób, a leczenia stacjonarnego 2,5 tys. osób.

Mimo stałego spadku na przestrzeni lat, w 2017 roku liczba osób przypadająca na jeden SOR w regionie była najwyższa wśród wszystkich województw i wyniosła 379 015 os./SOR. Dla porównania średnia wartość analizowanego wskaźnika dla całej Polski wynosiła 170 060 os./SOR. Świadczy to o dużym wykorzystaniu funkcjonującej infrastruktury.

Analizując medianę czasu dojazdu ZRM do miejsca zdarzenia w 2017 roku zdecydowanie krótszy czas przypada na miasta powyżej 10 tys. mieszkańców. Najniższa mediana w tym zakresie występuje w pierwszym rejonie operacyjnym obejmującym północną część województwa. Poza

---

⁵² Realizacja zadań KSRG w województwie śląskim w 2017 roku, KW PSP w Katowicach.

miastami powyżej 10 tys. mieszkańców najniższa mediana występuje natomiast na południu województwa.

Bezpieczeństwo drogowe

W województwie śląskim w 2017 roku w 3,5 tys. wypadkach na drogach życie straciło 246 osób, rannych zostało natomiast 4,3 tys. W rankingu województw pod względem liczby wypadków, województwo śląskie w 2017 roku zajęło 4. miejsce. Podobnie sytuacja wyglądała pod względem liczby rannych. Z kolei w przypadku ofiar śmiertelnych, w 2017 roku, mimo zmniejszenia liczby ofiar śmiertelnych, śląskie było na trzecim miejscu.

Przeliczając dane o wypadkach drogowych na liczbę mieszkańców, w województwie śląskim w 2009 roku było 119,9 wypadków na 100 tys. ludności, w 2017 roku sytuacja się poprawiła (77,0 wypadków na 100 tys. ludności).

Dla województwa śląskiego liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców w 2017 roku wyniosła 5,4 i uplasowało to region na ostatniej, czyli najlepszej pozycji w rankingu województw.

Przestępczość

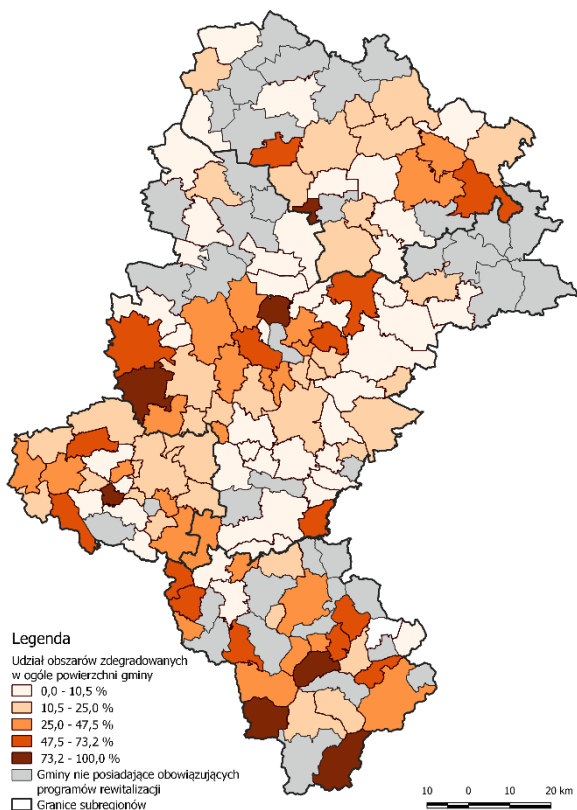
Przeliczając liczbę przestępstw stwierdzonych przez policję ogółem na 1 000 mieszkańców to województwem o największym wskaźniku w 2017 roku było dolnośląskie (25,1), tuż za nim plasowało się województwo śląskie (24,5) i małopolskie (24,3). Województwami o najmniejszej liczbie przestępstw ogółem na 1 000 mieszkańców w 2017 roku były województwa: podlaskie (13,9) i podkarpackie (14).

Obszary zdegradowane i rewitalizacji na terenie województwa śląskiego

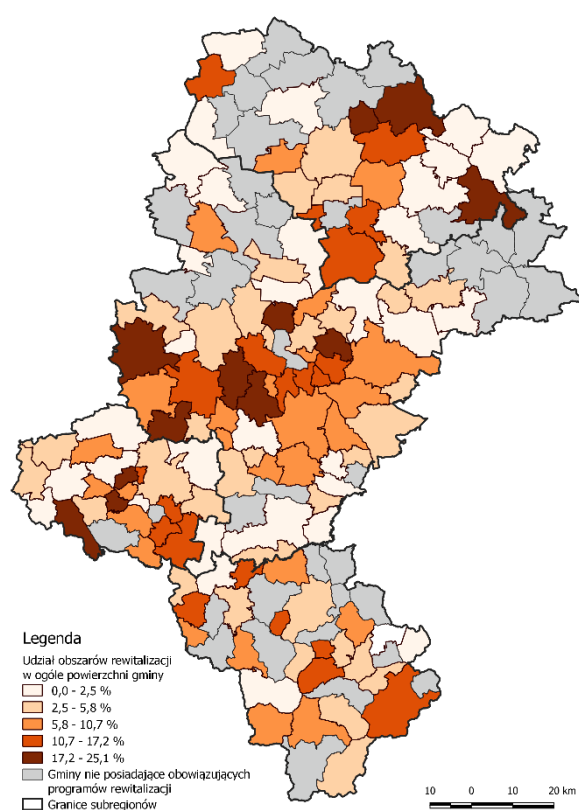
Dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji bądź Gminnego Programu Rewitalizacji posiadało 127 jednostek samorządu terytorialnego, co stanowiło 67% gmin z terenu całego województwa. Wydziałały one łącznie 405 obszarów zdegradowanych oraz 376 obszarów rewitalizacji. Obszary zdegradowane w tych gminach zajmowały łącznie obszar ok. 2 262 km², co stanowiło ok. 18% terenu całego województwa. Natomiast obszary rewitalizacji łącznie miały 626 km² i było to ok. 5% obszaru województwa. Gminy w dokumentach rewitalizacyjnych obszarem zdegradowanym obejmowały średnio ok. 26% swojego terenu, natomiast obszar rewitalizacji obejmował średnio ok. 6,9% powierzchni gminy.

W większości gmin obszar zdegradowany zajmował poniżej 20% obszaru gminy. Taka sytuacja występowała w ponad 55% badanych przypadków, natomiast w 6 gminach (4,7%) obszar wyznaczony w programie rewitalizacji obejmuje więcej niż 80% powierzchni gminy. Jeśli chodzi o obszary rewitalizacji to najczęściej zajmowały one do 5% powierzchni gminy (w 44% programów rewitalizacji).

Mapa 23. Udział obszarów zdegradowanych w ogóle powierzchni gminy w województwie śląskim.

Mapa 24. Udział obszarów rewitalizacji w ogóle powierzchni gminy w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Lokalnych Programów Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Lokalnych Programów Rewitalizacji.

Wykaz dokumentów strategicznych – PRIORYTET B

Tabela 14. Wykaz dokumentów strategicznych.

NAZWA DOKUMENTU	DATA I FORMA PRZYJĘCIA	CELE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+”	NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODJĘTE W RAMACH REALIZACJI DOKUMENTU W ROKU 2018	OKRES REALIZACJI/OBOWIĄZYWANIA DOKUMENTU	CZY DOKUMENT WYMAGA AKTUALIZACJI? JEŻELI TAK, CZY PODJĘTO PRACĘ W TYM KIERUNKU?
Strategia rozwoju kultury w województwie śląskim na lata 2006-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr II/51/1/2006 z dnia 28 sierpnia 2006 r.	A.1. B.2. B.3. D.1. D.2.	W ramach realizacji postanowień dokumentu podjęto m.in. następujące działania: Nadzór nad wojewódzkimi instytucjami kultury, konkurs stypendialny w dziedzinie kultury, ogłoszenie otwartych konkursów ofert na zadanie publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, nagrody Marszałka w dziedzinie kultury, działania w zakresie dostępności kultury, w tym dla osób z niepełnosprawnościami.	2006-2020	Nie
Wojewódzki Program Opieki Nad Zabytkami w Województwie Śląskim na lata 2018-2021	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/50/14/2018 z dnia 19 marca 2018 r.	A.4. D.1. D.2. C.3.	Podjęte działania: Otwarty konkurs na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w 2018 r. przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego, upowszechnianie dziedzictwa przemysłowego - organizacja Święta Szlaku Zabytków Techniki Industriada i zarządzanie siecią Szlak Zabytków Techniki, Industriada, prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w obiektach będących w zasobach samorządu Województwa Śląskiego.	2018-2021	Nie
Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży województwa śląskiego obowiązujący od lipca 2018 roku do czerwca 2021 roku	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/50/9/2018 z dnia 19 marca 2018 r.	A.1. B.2. D.2.	W 2018 r. przeprowadzono pierwszy konkurs, w którym wyłoniono 30 stypendystów. Kolejne będą się odbywać co roku do 2021 r.	2018-2021	Nie
Program Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 346/21/V/2015 z dnia 12 marca 2015 roku	A.1. A.2. B.2. D.2.	W ramach działań wpisujących się w program podjęto następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> Opracowanie fiszki projektu pozakonkursowego (Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego), W ramach Działania 11.2 RPO WSL 2014-2020 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów odbyły się cztery 	2014-2020	Nie

			konkursy. (W sierpniu 2018 Komisja Europejska zatwierdziła zmiany w RPO WSL 2014-2020, polegające na wprowadzeniu możliwości realizacji projektu realizowanego w trybie pozakonkursowym w ramach Działania 11.2 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów, którego celem ma być lepsze dostosowanie ofert edukacyjnych szkół o profilu zawodowym z regionu do kluczowych potrzeb gospodarki).		
Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/19/3/2012 z dnia 12 marca 2012 r.	B.1. B.2. B.3. D.2.	Podjęte działania: 1. Otwarte konkursy ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury fizycznej oraz bezpieczeństwa publicznego. 2. Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego za wybitne osiągnięcia sportowe.	2012- 2020	
Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. Aktualizacja 2015	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/11/6/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r.	A.2. B.1. B.2. B.3.	W 2018 roku opracowano „Raport ewaluacyjny z wdrażania Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. Aktualizacja 2015 za okres 1.09.2015 r. – 01.09.2017 r.". W ramach Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej zaplanowano do realizacji 7 celów strategicznych, 41 kierunków działań i 180 działań strategicznych. Realizatorami działań ujętych w dokumencie strategicznym były m.in.: jednostki samorządu terytorialnego, Samorząd Województwa Śląskiego, Śląski Urząd Wojewódzki, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, instytucje rynku pracy oraz organizacje pozarządowe. W okresie objętym monitoringiem działania strategiczne zostały zrealizowane na poziomie 96,7%. Ponadto, w 2018 roku przystąpiono do aktualizacji Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej i przygotowano diagnozę w obszarze polityki społecznej w regionie, obejmującą 11 rozdziałów dotyczących sytuacji demograficznej, rodziny, dzieci i młodzieży, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, Programu „Rodzina 500+”, osób starszych, wybranych problemów społecznych (bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym bezdomności, niepełnosprawności, uzależnień od środków psychoaktywnych, przemocy w rodzinie), pomocy społecznej (osób i rodzin objętych pomocą społeczną, infrastruktury pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, kadr pomocy społecznej, nakładów finansowy na świadczenia pomocy społecznej) oraz sektora ekonomii społecznej.	2006-2020	Tak, prace w tym kierunku zostały podjęte w 2018 r.
Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr	A.2. B.1. B.2. B.3.	W 2018 r. realizowano przedsięwzięcia dotyczące w celów programów:	2017-2022	Tak, prace w tym kierunku zostały podjęte w 2018 r.

wykluczeniu społecznemu na lata 2017-2022	82/167/V/2017 z dnia 17 stycznia 2017 r.		<ol style="list-style-type: none"> 1. Kreowanie właściwej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. 2. Poprawa dostępności do obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych. 3. Zwiększenie świadomości dotyczącej praw osób niepełnosprawnych. 4. Poprawa dostępności i jakości edukacji dla osób z niepełnosprawnościami. 5. Wzrost poziomu aktywności społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych. 6. Wyrównywanie różnic w dostępie do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. 		
Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 06/290/IV/2013 z 29 października 2013 r.	B.1.	<p>Celem Śląskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2020 jest podjęcie szeroko zakrojonych działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców województwa śląskiego.</p> <p>W ramach realizacji programu w 2018 r. podjęto następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja konkursu ofert na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego, - produkcja 3 filmów informacyjno-edukacyjnych i zakup czasu antenowego w telewizji, - organizacja 6 konferencji, w tym 4 z zakresu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży i 2 z zakresu wzmocnienia zdrowia psychicznego osób dorosłych, - organizacja 26 warsztatów, - zakup czasu antenowego i audycji telewizyjnych. 	2013-2020	Tak
Wojewódzki program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2016-2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2240/152/V/2016 z dnia 8 listopada 2016 r.	B.3.	<p>W programie zaplanowano do realizacji 4 cele szczegółowe, 14 kierunków działań oraz 50 zadań. W wyniku przeprowadzonego w 2018 r. monitoringu i ewaluacji odnotowano, iż w 2017 r. województwie realizowano 96% założonych zadań. W monitorowanym okresie podjęto m.in. następujące działania mające na celu zwiększenie efektywności systemu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie: rozwijano stały monitoring rodzin zagrożonych kryzysem, udzielano specjalistycznego poradnictwa i wsparcia rodzinom zagrożonym kryzysem, organizowano wsparcie rodziny w opiece nad dziećmi w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych, wzmacniano integrację działań różnych służb na rzecz rodziny poprzez</p>	2016-2020	Nie

			opracowywanie standardów współpracy oraz rozwijanie i upowszechnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi, prowadzono kampanie informacyjne promujące rodzicielstwo zastępcze i budujące pozytywny wizerunek organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, diagnozowano i szkolono kandydatów na rodziny zastępcze, dostosowywano instytucjonalne formy pieczy zastępczej do wymogów ustawowych oraz zapotrzebowania na miejsca w poszczególnych formach pieczy, opracowano standardy procedury adopcyjnej, promowano ideę adopcji oraz rozwój współpracy różnorodnych instytucji i podmiotów zaangażowanych w proces adopcji, wspierano, poprzez specjalistyczne poradnictwo rodziny, które przysposobiły dziecko, organizowano różnorodne formy podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych pracowników i wolontariuszy systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, diagnozowano i monitorowano problemy społeczne w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.		
Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2014-2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1359/351/IV 2014 z dnia 22 lipca 2014 r.	B.3.	Zorganizowano (w oparciu o wytyczne MRPiPS) 8 przedsięwzięć w zakresie doskonalenia zawodowego dla 132 osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Były to 4 cykle szkoleniowe (po 28 h), 3 szkolenia (po 24 h) oraz superwizja (28 h). Udostępniano informacje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. na stronach internetowych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Województwa Śląskiego.	2014-2020	Nie
Regionalny program rozwoju ekonomii społecznej w województwie śląskim do roku 2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2428 /82/V/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r.	A.4.	W ramach realizacji dokumentu w 2018 r. podjęto szereg działań, w tym: diagnozowano i monitorowano sytuację sektora ekonomii społecznej w województwie; tworzono nowe przedsiębiorstwa społeczne oraz podmioty ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, generujące nowe miejsca pracy; kontynuowano działania w ramach regionalnej sieci współpracy OWES; wspierano działania na rzecz ekonomii społecznej na poziomie gminnym (doradztwo specjalistyczne dla JST, włączanie problematyki ekonomii społecznej do dokumentów strategicznych gmin, zlecenie zadań publicznych przedsiębiorstwom społecznym oraz stosowanie klauzul społecznych); organizowano przedsięwzięcia o charakterze edukacyjno-informacyjnym adresowane do różnych grup docelowych (fora, szkolenia, konferencje, wizyty studyjne, cykle edukacyjne, targi ekonomii społecznej); promowano ekonomię społeczną poprzez organizację konkursów i kampanii z zakresu ekonomii społecznej, wdrażanie Znak Promocyjnego Ekonomii Społecznej „Zakup Prospołeczny” oraz prowadzenie portali tematycznych.	2015-2020	Tak, Planowana jest aktualizacja dokumentu w 2019 r. Działania w tym zakresie podjęte zostaną po aktualizacji Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (przewidywany termin przyjęcia KPRES – I kwartał 2019 r.).

Program przeciwdziałania narkomanii w województwie śląskim na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/34/8/2017 z dnia 13 lutego 2017 r.	B.1.	Zlecono wykonanie 7 zadań inwestycyjnych realizowanych przez podmioty prowadzące działalność leczniczą z obszaru przeciwdziałania narkomanii. Wsparto 7 zadań konkursowych w zakresie przeciwdziałania narkomanii w oparciu o procedury określone ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492), realizowanych przez organizacje pozarządowe. Wsparto 16 projektów realizowanych przez gminy w oparciu o procedury określone cyt. ustawą o zdrowiu publicznym w zakresie oddziaływań profilaktycznych i socjoterapeutycznych wobec dzieci i młodzieży, będących podopiecznymi placówek wsparcia dziennego w województwie śląskim. Współorganizowano 2 regionalne konferencje w zakresie edukacji publicznej dotyczące problematyki narkotyków i narkomanii dla 386 odbiorców, w tym z SP ZOZ Ośrodkiem Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze oraz z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach. Zorganizowano 5 przedsięwzięć w zakresie doskonalenia zawodowego dla 121 przedstawicieli różnych zawodów w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w tym 2 cykle szkoleń (28 h), 2 szkolenia (14 h) oraz konferencję wyjazdową (12 h). Monitorowano problemy związane z zażywaniem substancji psychoaktywnych (raporty i sprawozdania).	2017-2020	Nie
Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2018-2023	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 816/252/V/2018 z dnia 10 kwietnia 2018 r.	B.3.	W programie zaplanowano do realizacji 6 celów operacyjnych i 29 działań. Realizatorem programu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego. Działania programu są realizowane we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami pomocy i integracji społecznej, sektorem ekonomii społecznej, organizacjami pozarządowymi i partnerami gospodarczymi. Obecnie trwa proces zbierania danych monitoringowych za 2018 rok.	2018-2023	Nie
Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim na lata 2016-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/17/1/2016 z dnia 18 stycznia 2016 r.	B.1.	Udzielono dotacji na realizację zadań ustawowych przewidzianych dla wojewódzkich ośrodków terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia. Zlecono wykonanie 7 zadań inwestycyjnych realizowanych przez podmioty prowadzące działalność leczniczą z obszaru przeciwdziałania alkoholizmowi. Wsparto 9 zadań konkursowych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym w oparciu o procedury określone ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492), realizowanych przez organizacje pozarządowe. Dofinansowano 16 projektów realizowanych przez gminy oraz 3 projekty powiatowe w oparciu o procedury określone cyt. ustawą o zdrowiu publicznym w zakresie wsparcia działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w województwie śląskim.	2016-2020	Nie

			<p>Udzielono wsparcia finansowego Centrum Integracji Społecznej (w Siemianowicach Śląskich) utworzonemu przez Fundację Siemianowickie Centrum Integracji. Wspólnie z innymi podmiotami (SP ZOZ Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze oraz z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach) współorganizowano 2 regionalne konferencje z zakresu problematyki alkoholowej oraz Śląskie Forum Abstynenckie (Regionalny Związek Stowarzyszeń Abstynenckich Województwa Śląskiego) dla łącznie 557 osób. Zorganizowano 7 przedsięwzięć w zakresie doskonalenia zawodowego dla 243 przedstawicieli różnych zawodów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym przemocy w rodzinie, w tym 4 cykle szkoleń (po 28 h), 2 szkolenia (14 h) oraz konferencję. Monitorowano problemy alkoholowe (raporty i sprawozdania).</p>		
<p>Program Profilaktyki Chorób Płuc w Województwie Śląskim na lata 2015-2020</p>	<p>Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1946/141/V/2016 z dnia 27 września 2016 r.</p>	B.1.	<p>Celem Programu jest poprawa stanu zdrowia społeczności województwa śląskiego poprzez podjęcie skutecznych działań z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia ukierunkowanych na choroby układu oddechowego.</p> <p>W ramach realizacji programu w 2018 r. podjęto następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja konkursu ofert na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego, - produkcja filmu informacyjno-edukacyjnego i zakup czasu antenowego w telewizji, - organizacja konferencji pt.: „Palący problem. Palenie tytoniu a zachorowania na nowotwory”, - zakup czasu antenowego i audycji telewizyjnych. 	2015-2020	Nie
<p>Program Zapobiegania Nadwadze i Otyłości w Województwie Śląskim na lata 2015-2020</p>	<p>Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1716/133/V/2016 z dnia 23 sierpnia 2016 r.</p>	B.1.	<p>Celem Programu jest poprawa stanu zdrowia społeczności województwa śląskiego poprzez podjęcie skutecznych działań z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia ukierunkowanych na zmniejszenie występowania nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>W ramach Programu działania (edukacja i promocja zdrowia) kierowane do bezpośrednich adresatów (dzieci i młodzieży) są uzupełnione o działania realizowane wśród osób mających wpływ na wychowanie i kształtowanie postaw prozdrowotnych (rodzice, pracownicy systemu oświaty, osoby zawodowo zajmujące się pracą z dziećmi i młodzieżą).</p> <p>W ramach realizacji programu w roku 2018 podjęto następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja konkursu ofert na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego, - organizacja kampanii promocyjnej w zakresie profilaktyki nadwagi 	2015-2020	Nie

			i otyłości pt. „OdWaż się”, - organizacja konferencji pt.: „Czym skorupka za młodu nasiąknie tym na starość trąci... Aktualne polskie i międzynarodowe rekomendacje zdrowego odżywiania dzieci”, - zakup czasu antenowego i audycji telewizyjnych.		
Program Zdrowego Kręgosłupa Regionalny Program Zdrowotny Województwa Śląskiego na lata 2017-2021 w zakresie wczesnego wykrywania deformacji kręgosłupa u dzieci w wieku szkolnym oraz edukacja w zakresie ergonomii w codziennym życiu dziecka	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1485/207/V/2017 z dnia 25 lipca 2017 r. Aktualizacja: Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1017/256/V/2018 z dnia 9 maja 2018 r.	B.1.	Wdrażanie programu następuje poprzez realizację konkursów w ramach RPO WSL 2014-2020.	2017-2021	Tak, planowana jest całościowa zmiana programu i wdrażanie nowego programu.
Zdrowa Matka i Dziecko Regionalny Program Zdrowotny Województwa Śląskiego na lata 2017-2020 w zakresie poprawy opieki nad kobietą w ciąży w kontekście budowania postaw świadomego rodzicielstwa oraz wczesnego wykrywania i leczenia wad rozwojowych u dzieci w okresie prenatalnym	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1484/207/V/2017 z dnia 25 lipca 2017 r. Aktualizacja: Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1401/264/V/2018 z dnia 19 czerwca 2018 r.	B.1.	Wdrażanie programu następuje poprzez realizację konkursów w ramach RPO WSL 2014-2020	2017-2020	Nie
Regionalny program przeciwdziałania nadwadze, otyłości i cukrzycy w województwie śląskim na lata 2017-2020	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2187/223/V/2017 z dnia 25 października 2017 roku	B.1.	Wdrażanie programu następuje poprzez realizację konkursów w ramach RPO WSL 2014-2020	2017-2020	Nie
Regionalny program rehabilitacji osób	Uchwała Zarządu Województwa	B.1.	Dokumenty zostały opracowane w ramach projektu, pn. „Śląskie Programy Zdrowotne – powrót do zdrowia, powrót do pracy”	2019-2022	Nie

z chorobami układu krążenia na lata 2019-2022	Śląskiego Nr 2374/293/V/2018 z dnia 16 października 2018 r.		realizowanego w okresie: od 01.01.2017 do 30.04.2018 r., wynikały z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa regionu. Programy zdrowotne zorientowane są na działania związane z poprawą jakości i dostępności usług w zakresie rehabilitacji leczniczej i stanowią podstawę do wdrażania w kolejnych latach realizacji RPO WSL 2014-2020 (w drodze konkursowej) działań z ww. zakresu na terenie województwa śląskiego. W związku z tym RPZ mają jedynie charakter kierunkujący te działania i nie wymagają aktualizacji.		
Regionalny program rehabilitacji osób chorych na nowotwory układu pokarmowego na lata 2019-2022	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2374/293/V/2018 z dnia 16 października 2018 r.	B.1.			
Regionalny program rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi afektywnymi oraz nerwicowymi na lata 2019-2022	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2374/293/V/2018 z dnia 16 października 2018 r.	B.1.			
Regionalny program rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych na lata 2019-2022	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2374/293/V/2018 z dnia 16 października 2018 r.	B.1.			
Regionalny program rehabilitacji osób z chorobami przewlekłymi układu kostno-stawowego i mięśniowego na lata 2019-2022	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2374/293/V/2018 z dnia 16 października 2018 r.	B.1.			
Regionalny program rehabilitacji osób z zapalnymi chorobami układu kostno-stawowego i mięśniowego na lata 2019-2022	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2374/293/V/2018 z dnia 16 października 2018 r.	B.1.			

Regionalny program rehabilitacji oddechowej jako droga powrotu do aktywności zawodowej i społecznej na lata 2019-2022	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2374/293/V/2018 z dnia 16 października 2018 r.	B.1.			
Śląski Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia	<u>Plan uchwalany co roku</u>	A.2. B.2. B.3.	Wszystkie zrealizowane zadania zostaną przedstawione w <i>Sprawozdaniu z realizacji RPDZ na rok 2018</i> . Osiągnięto 9 z 13 zaplanowanych wartości wskaźników (Zmniejszenie liczby bezrobotnych w województwie w porównaniu do roku poprzedniego; zmniejszenie stopy bezrobocia w województwie w porównaniu do roku ubiegłego; zmniejszenie udziału długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem; zwiększenie udziału kobiet w programach aktywizujących; zwiększenie udziału osób powyżej 50 roku życia w programach aktywizujących; Zmniejszenie liczby bezrobotnych wśród osób do 30 roku życia; wzrost udziału samozatrudnionych w wyniku otrzymania dotacji/pożyczki ze środków krajowych lub europejskich; wzrost zatrudnienia wśród niepełnosprawnych; wzrost efektywności zatrudnieniowej).	Coroczny	Dokument jest opracowywany na 1 rok i nie jest aktualizowany.
Program dla młodych	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 911/253/V/2018 z dnia 17 kwietnia 2018 r.	B.2.	W ramach realizacji postanowień dokumentu działa m.in.: - Młodzieżowy Sejmik Województwa Śląskiego, - Młodzieżowa Akademia Umiejętności; - Mecenat, - Regionalny Kongres Młodzieżowych Rad.	Program bez ram czasowych.	Nie .
Program współpracy Samorządu Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019	<u>Program uchwalany co roku</u> Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/59/1/2018 z dnia 18 października 2018 r.	A.2. A.4. B.1. B.2. B.3. C.1.. D.1.. D.2.	1.Organizacja otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych 2.Realizacja tzw. "małych grantów" w ramach art..19a przedmiotowej ustawy. 3. Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych.	2019 rok	Tak, prace nad programem na 2020 rok rozpoczną się w drugiej połowie 2019 roku.
Śląskie. Wyzwania demograficzne – Koncepcja polityki	Uchwała zarządu Nr 1893/217/V/2017	A.2. B.1.	Dokument powstał z potrzeby zdiagnozowania problemu depopulacji w województwie śląskim. Przedstawione w nim propozycje mają charakter koncepcyjny. Niemniej samorząd	Brak wyznaczonego	Nie

przeciwdziałania negatywnym zmianom demograficznym, depopulacji i starzeniu się społeczeństwa	z dnia 19 września 2017 r.	B.2. B.3.	realizuje szereg projektów społecznych skierowanych do mieszkańców województwa w tym m.in.: Śląskie dla rodziny – Karta Dużej rodziny czy Śląskie dla Seniora.	horyzontu czasowego.	
---	-------------------------------	--------------	--	-------------------------	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Wydział Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Dokumenty przyjęte w 2018 roku:

- Program dla młodych,
- Regionalny program rehabilitacji osób z chorobami układu krążenia na lata 2019-2022,
- Regionalny program rehabilitacji osób chorych na nowotwory układu pokarmowego na lata 2019-2022,
- Regionalny program rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi afektywnymi oraz nerwicowymi na lata 2019-2022,
- Regionalny program rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych na lata 2019-2022,
- Regionalny program rehabilitacji osób z chorobami przewlekłymi układu kostno-stawowego i mięśniowego na lata 2019-2022,
- Regionalny program rehabilitacji osób z zapalnymi chorobami układu kostno-stawowego i mięśniowego na lata 2019-2022,
- Regionalny program rehabilitacji oddechowej jako droga powrotu do aktywności zawodowej i społecznej na lata 2019-2022,
- Program Zdrowego Kręgosłupa – Regionalny Program Zdrowotny Województwa Śląskiego na lata 2017-2021 w zakresie wczesnego wykrywania deformacji kręgosłupa u dzieci w wieku szkolnym oraz edukacja w zakresie ergonomii w codziennym życiu dziecka,
- Zdrowa Matka i Dziecko – Regionalny Program Zdrowotny Województwa Śląskiego na lata 2017-2020 w zakresie poprawy opieki nad kobietą w ciąży w kontekście budowania postaw świadomego rodzicielstwa oraz wczesnego wykrywania i leczenia wad rozwojowych u dzieci w okresie prenatalnym,
- Programu przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2018-2023,
- Wojewódzki Program Opieki Nad Zabytkami w Województwie Śląskim na lata 2018-2021,
- Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży województwa śląskiego obowiązujący od lipca 2018 roku do czerwca 2021 r.

Dokumenty o charakterze rocznym (przyjmowane co rok):

- Program współpracy Samorządu Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019,
- Śląski Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia.

Projekty realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych

Tabela 15. Projekty realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane z zewnętrznych źródeł w ramach celów wyznaczonych w priorytecie B „Szanse rozwojowe mieszkańców”.

Podmiot	Tytuł projektu	Cel/zakres projektu	Instrument finansowania
PROJEKTY REALIZOWANE W 2018 ROKU			
Beskidzki Zespół Leczniczo-Rehabilitacyjny Szpitala Opieki Długoterminowej w Jaworzu	Profilaktyka poprzez szkolenia i doposażenie miejsc pracy celem ułatwienia pozostania w zatrudnieniu	Zrozumienie potrzeb i oczekiwań personelu Szpitala, związanych z poprawą warunków i i komfortu pracy w celu zachowania dobrego stanu zdrowia fizycznego i psychicznego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Biblioteka Śląska w Katowicach	„Śląski Słownik Geograficzno-Historyczny GEOHIST”: digitalizacja i poszerzenie dostępu do dokumentów (w tym zabytkowych)	Stworzenie interaktywnej mapy historycznej dla okresów 2002, 1950, 1931 i 1910, zasilanej danymi statystycznymi ze spisów powszechnych oraz digitalizowanych czasopism (Oberschlesischer Wanderer z lat 1831-1944) i druków, rękopisów z zasobu działu Zbiorów Specjalnych BŚ, a także wykonanymi skanami map z zasobu Archiwum Państwowego w Katowicach.	Kultura Cyfrowa Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Biblioteka Śląska w Katowicach	Doposażenie stanowisk pracy oraz szkolenia dla pracowników Biblioteki Śląskiej	Zapewnienie właściwych warunków pracy pracownikom i eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy oraz poszerzanie wiedzy pracowników nt. zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy oraz działań prewencyjnych poprzez szkolenia, co ma służyć polepszeniu jakości życia pracowników.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Biblioteka Śląska w Katowicach	Pola Widzenia Książki- Kontynuacja	Stałe przyczynianie się do odkrywania przez młodych ludzi literatury jako dziedziny zaspokajającej bardzo różnorodne naturalne potrzeby umysłowe i duchowe człowieka oraz pogłębiania wiedzy czy kontaktu z autorytetem, a także wzmacnianie zainicjowanej współpracy z biblioteką w Karwinie (Czechy) i bibliotekami w Polsce (m.in. biblioteki w Łomży, Świątkach oraz w Barcinie).	Partnerstwo dla książki Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Biblioteka Śląska w Katowicach	Zakup wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności kulturalnej Biblioteki Śląskiej	Zakup i modernizacja sprzętu komputerowego dla pracowników, komputerowego i audiowizualnego na potrzeby prowadzonych warsztatów oraz zakup specjalistycznego sprzętu i wyposażenia ekspozycyjnego sal wystawowych.	Infrastruktura kultury Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	Utworzenie Wieloośrodkowego Zintegrowanego Instytutu Diagnostyki i Leczenia Ran Przewlekłych Jednostek Opieki Zdrowotnej Województwa Śląskiego – zwiększenie dostępności i jakości usług medycznych poprzez doposażenie istniejącej bazy szpitalnej Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	Utworzenie w województwie Wieloośrodkowego Zintegrowanego Instytutu Diagnostyki i Leczenia Ran Przewlekłych, w oparciu o istniejącą infrastrukturę. Modernizacja i doposażenie w sprzęt i aparaturę oraz prace budowlane planowane w posiadanych zasobach placówki (oddziały szpitala, poradnie, pracownia hodowli komórek i tkanek in vitro) oraz utworzenie Zakładu Medycyny Nuklearnej (ZMN).	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	Program poprawy dostępności i efektywności leczenia pozaszpitalnego dla pacjentów obciążonych raną przewlekłą – podregion sosnowiecki	Poprawa jakości życia oraz zapobieganie hospitalizacji tych pacjentów przez wzmocnienie roli POZ w procesie diagnostyki, leczenia i profilaktyki. Programem objęci zostaną pacjenci (32K i 20M) z ograniczoną sprawnością, obciążeni trudno gojącą się raną, których udział w życiu społecznym i rodzinnym jest zaburzony oraz ich opiekunowie.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	Program poprawy dostępności i efektywności leczenia pozaszpitalnego dla pacjentów obciążonych raną przewlekłą – podregion katowicki		
Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	Innowacyjne materiały i metody dla medycyny, w tym w leczeniu trudno gojących się ran – zakup infrastruktury badawczej i przeprowadzenie prac budowlanych w Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN w Zabrze oraz zakup infrastruktury badawczej dla Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich	Stworzenie w Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN i Centrum Leczenia Oparzeń kluczowej dla regionu infrastruktury badawczej, w szczególności w leczeniu trudno gojących się ran i przeprowadzenie niezbędnych prac budowlanych. Utworzona będzie unikalna linia technologiczna do syntezy materiałów polimerowych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II w Sosnowcu sp. z o.o.	Centrum Zdrowia Psychicznego w Sosnowcu	Deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia psychicznego młodych mieszkańców województwa śląskiego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr. Krzysztofa Czumy	Zdrowie i bezpieczeństwo personelu	Eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, poprzez podjęcie 2 typów działań: szkolenie pracowników i zakup sprzętu i wyposażenia.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej	Optymalizacja zabezpieczenia prognozowanych potrzeb na świadczenia hospitalizacyjne w zakresie chorób układu oddechowego w województwie śląskim (...) w	Uruchomienie oddziału chorób płuc i gruźlicy z wyodrębnionymi salami do właściwej izolacji pacjentów, w tym ze schorzeniami takimi jak mukowiscydoza płuc czy wielolekooporna gruźlica. Oddział pełnić będzie funkcje oddziału leczącego schorzenia układu oddechowego: ostre i przewlekłe. Relokowanie oddziału	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

	Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej	pulmonologicznego z pododdziałem chemioterapii w celu stworzenia komfortowych warunków leczenia pacjentów chemioterapią , z możliwością leczenia pacjentów z powikłaniami infekcyjnym w wyniku leczenia przeciwnowotworowego.	
Katowickie Centrum Onkologii	Podniesienie jakości i dostępności leczenia onkologicznego w Katowickim Centrum Onkologii	Wyposażenie Katowickiego Centrum Onkologii w nowy sprzęt medyczny lub zastąpienie wystużonej aparatury nową w celu poprawy jakości udzielanych świadczeń z zakresu chorób nowotworowych, a także poprawy dostępności do niektórych usług.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Radzionkowie	Europe, our shared home: Regional identity in a common history (Europa nasz wspólny dom: Tożsamość regionalna we wspólnej historii)	Rozwój kompetencji kluczowych 4C (komunikacja, współpraca, krytyczne myślenie). Kształtowanie nowego podejścia do praktyk edukacyjnych w szkołach, skupiającego się na wspólnym Europejskim dziedzictwie i wspólnej tożsamości. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym i przedwczesnemu kończeniu nauki poprzez uatrakcyjnienie rzeczywistości szkolnej. Promowanie używania języka angielskiego i narzędzi ICT do współpracy i komunikacji między uczniami szkół partnerskich.	Program Erasmus+
Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie"	Digitalizacja zbiorów prof. dr. hab. Adolfa Dygacza (Etap I)	Zachowanie i udostępnienie cennych elementów tradycji w postaci spuścizny badawczej prof. Dygacza – wykonanie pierwszego etapu prac związanych z cyfrowym opracowaniem i udostępnieniem muzycznego archiwum etnograficznego prof. dr. hab. Adolfa Dygacza.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze	E-Muzeum digitalizacja i udostępnienie zasobów Muzeum Górnictwa Węglowego	Tworzenie pracowni digitalizacji z podsystemami wspomagającymi zarządzanie i inwentaryzowanie zdigitalizowanych zbiorów.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Okręgowy Szpital Kolejowy w Katowicach – S.P.Z.O.Z.	Eliminacja zdrowotnych czynników ryzyka dla pielęgniarek i położnych w Okręgowym Szpitalu Kolejowym w Katowicach	Zmniejszenie zdrowotnych czynników związanych z obciążeniem układu mięśniowo-szkieletowego, poprawa kondycji zdrowotnej, zmodernizowanie stanowisk pracy oraz szkolenia służące przekwalifikowaniu.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Ośrodek Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży z siedzibą w Orzeszu	Terapeutyczny Oddział Dzienny (TOD)	Deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Grupą docelową projektu będą dzieci objęte obowiązkiem szkolnym.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Ośrodek Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży z siedzibą w Orzeszu	Szpital Domowy (SzD)	Deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Grupę docelową projektu stanowić będą osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi, wymagające pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji oraz ich opiekunowie.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	I edycja: Koordynacja i rozwój usług adopcyjnych; II edycja: W stronę rodziny – wsparcie usług adopcyjnych	I edycja: Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez wdrożenie przyjaznych dziecku ponadstandardowych działań w procesie adopcji. II edycja: Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci zgłoszonych do przysposobienia i przysposobionych poprzez opracowanie, upowszechnienie i wdrożenie kompleksowych, ponadstandardowych działań diagnostycznych, terapeutycznych i szkoleniowych w obszarze adopcji, a także wspieranie procesu deinstytucjonalizacji usług świadczonych na rzecz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, poprzez udział przedstawicieli instytucji realizujących zadania w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w specjalistycznych szkoleniach i superwizji.	PO Wiedza Edukacja Rozwój
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin	Zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji.	PO Wiedza Edukacja Rozwój
REPTY Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach	Górnośląskie Centrum Rehabilitacji "REPTY" – przyjazny pracodawca	Podniesienie jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych pacjentom w GCR „REPTY” oraz poprawa warunków pracy i ergonomii na stanowiskach.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
REPTY Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach	Poprawa dostępności i podniesienie jakości świadczeń kardiologicznych na terenie GCR "REPTY"	Poprawa jakości i dostępności do usług medycznych w zakresie kardiologii. Wykorzystanie sprzętu medycznego zakupionego w ramach niniejszego projektu stanowić będzie istotny czynnik współdecydujący o końcowym wyniku leczenia pacjentów ze schorzeniami kardiologicznymi.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	Młodzi przebojowi	Nabycie kwalifikacji zawodowych przez 20 osób spośród 100 uczestników/uczestniczek projektu (30 K, 70 M, w tym 5 osób z niepełnosprawnością) oraz wzrost kompetencji kluczowych u 56 osób, jak również podjęcie zatrudnienia przez 7 (4 K, 3 M) osób przebywających we wszystkich publicznych młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz zakładach poprawczych woj. śląskiego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	Ruda Śląska stawia na podwórka – integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa społeczności lokalnych – etap 1	Przewyciężenie bierności zawodowej i społecznej 48 osób (32K i 16M) niepracujących zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, mieszkańców rewitalizowanych obszarów miasta Ruda Śląska. Działaniami objętych zostanie również min. 48 osób (32K i 16M) z otoczenia – działania związane z integracją społeczną (wzmocnienie poczucia tożsamości i spójności lokalnej).	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpitala Psychiatrycznego z siedzibą w Toszku	Zdrowy Pracownik – Aktywny Pracownik – Sprawny Szpital!	Poprawa warunków pracy i wiedzy pracowników Szpitala Psychiatrycznego w Toszku, w tym osób w wieku 50+ oraz personelu zarządzającego nt. zidentyfikowanych czynników ryzyka i ich minimalizowanie oraz zapobieganie ich wystąpieniu w przyszłości, a także zastosowanie, możliwych ze względu na specyfikę Wnioskodawcy, zmian w funkcjonowaniu Szpitala.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 3 w Rybniku	Poprawa jakości usług medycznych poprzez inwestycję w infrastrukturę Szpitalnego Oddziału Ratunkowego oraz lądowiska dla śmigłowców ratowniczych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 3 w Rybniku	Zapewnienie dostępu ludności do infrastruktury ochrony zdrowia oraz poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej na terenie województwa śląskiego. Poprawa funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego poprzez wsparcie funkcjonującego Szpitalnego Oddziału Ratunkowego.	PO Infrastruktura i Środowisko
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 3 w Rybniku	Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego dla Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku	Poprawa infrastruktury sprzętowej Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, co przełoży się na poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa w przypadku stanu zagrożenia życia i zdrowia. Inwestycja umożliwi poprawę jakości i dostępności świadczeń medycznych, a tym samym poprawę efektywności systemu ratownictwa medycznego w subregionie zachodnim.	PO Infrastruktura i Środowisko
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 3 w Rybniku	Modernizacja źródła ciepła i energii dla obiektów SPZOZ WSS nr 3 w Rybniku	Inwestycja polega na modernizacji źródła ciepła, tj. szpitalnej kotłowni parowo-wodnej zasilanej gazem ziemnym, olejem opałowym oraz ciepłem z miejskiej sieci ciepłowniczej poprzez zamontowanie urządzenia kogeneracyjnego, w którym spalany będzie gaz ziemny i produkowana energia elektryczna oraz energia cieplna, dla potrzeb szpitala w układzie całodobowym.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieśłyszących i Słabosłyszących im. Marii Grzegorzewskiej w Raciborzu	Profesjonalne szkolnictwo zawodowe – pewna praca	Wsparcie 54 uczniów: 30 ucz. technikum (18 chł. i 12 dz.), 24 ucz. szk. branżowej I stopnia (14 chł. i 10 dz.). Oczekiwanym efektem działań podjętych w projekcie jest podniesienie efektów kształcenia zawodowego, aby wzmocnić zdolności do zatrudnienia i ułatwić uczniom znalezienie dobrej pracy. Grupą docelową są uczniowie niepełnosprawni.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Szpital Specjalistyczny w Zabrze sp. z o.o.	Doposażenie Klinicznego Oddziału Otorynolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej w Szpitalu Specjalistycznym Sp. z o.o. w celu przeciwdziałania chorobom nowotworowym	Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości świadczeń medycznych, tj. diagnozy i leczenia chorób onkologicznych w zakresie otolaryngologii – zakup wyrobów medycznych, które umieszczone zostaną w Poradni Otolaryngologicznej oraz w Klinicznym Oddziale Otolaryngologii.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej	Zdrowy Śląsk! Zwiększenie dostępności i jakości świadczeń medycznych w Szpitalu Wojewódzkim w Bielsku- Białej poprzez doposażenie i wymianę sprzętu medycznego	Zwiększenie dostępności i jakości świadczeń medycznych w województwie śląskim, w szczególności w zakresie opieki nad matką i dzieckiem (ginekologii, położnictwa, neonatologii), kardiologii, leczenia chorób kostno-stawowych, onkologii urologicznej.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej	Poprawa warunków pracy i ograniczenie występowania zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy szansą na długotrwałe zatrudnienie	Ułatwienie pozostania w zatrudnieniu dla 612 pracowników Szpitala Wojewódzkiego w Bielsku-Białej poprzez zapewnienie im warunków pracy ograniczających ryzyko występowania chorób zawodowych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej	Przebudowa i doposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Szpitala Wojewódzkiego w Bielsku-Białej w celu poprawy warunków udzielania świadczeń medycznych i właściwej segregacji w stanach zagrożenia zdrowia i życia	Zapewnienie dostępu ludności do infrastruktury ochrony zdrowia, poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej oraz poprawa funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego na terenie powiatu bielskiego, m. Bielsko-Biała, żywieckiego, cieszyńskiego, wadowickiego oraz oświęcimskiego.	PO Infrastruktura i Środowisko
Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej	Doposażenie szpitalnego oddziału ratunkowego szpitala wojewódzkiego w Bielsku - Białej w celu poprawy warunków udzielania świadczeń medycznych w stanach zagrożenia zdrowia i życia	Zapewnienie dostępu ludności do infrastruktury ochrony zdrowia, poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej oraz poprawa funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego na terenie powiatu bielskiego, m. Bielsko - Biała, żywieckiego, cieszyńskiego, wadowickiego oraz oświęcimskiego.	PO Infrastruktura i Środowisko
Śląskie Centrum Rehabilitacji i Prewencji z siedzibą w Ustroniu	Poprawa jakości usług medycznych w Śląskim Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu poprzez zakup sprzętu medycznego	Poprawa jakości i dostępności do usług medycznych w zakresie kardiologii dla dorosłych i dzieci.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Śląskie Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności im. gen. Jerzego Ziętka w Ustroniu sp. z o.o.	Podniesienie jakości usług zdrowotnych poprzez doposażenie Oddziałów Reumatologicznych Centrum Reumatologii Sp. z o.o. w Ustroniu w nowoczesny sprzęt medyczny	Podniesienie jakości usług zdrowotnych poprzez doposażenie oddziałów reumatologicznych w nowoczesny sprzęt medyczny i aparaturę medyczną wraz z kriokomorą na rzecz dwóch oddziałów reumatologicznych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Śląskie Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności im. gen. Jerzego Ziętka w Ustroniu sp. z o.o.	Poprawa warunków pracy pracowników zatrudnionych w szpitalu	Redukcja obciążeń fizycznych i psychicznych pracowników zatrudnionych w szpitalu poprzez szkolenia poszerzające wiedzę i umiejętności związane z eliminacją występujących w środowisku pracy zagrożeń i czynników uciążliwych oraz doposażenie stanowiska pracy w sprzęt i urządzenia ograniczające obciążenia fizyczne.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Śląskie Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności im. gen. Jerzego Ziętka w Ustroniu sp. z o.o.	Modernizacja bloku operacyjnego w Śląskim Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności ukierunkowana na poprawę jakości i dostępności do świadczeń ochrony zdrowia	Zwiększenie dostępności i jakości świadczeń medycznych poprzez zmniejszenie ryzyka zakażeń szpitalnych dzięki poprawie warunków higieniczno-sanitarnych i poprawie warunków pracy personelu oraz podniesienie poziomu świadczonych usług medycznych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Śląskie Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności im. gen. Jerzego Ziętka w Ustroniu sp. z o.o.	Program badań przesiewowych RZS w Centrum Reumatologii w Ustroniu	Zmniejszenie opóźnień diagnostycznych i poprawa wczesnej wykrywalności Reumatoidalnego Zapalenia Stawów poprzez wdrożenie programu profilaktycznego w tym zwiększenie kompetencji 300 lekarzy/rek i pielęgniarek/rzy POZ w obszarze diagnostyki i leczenia RZS, poprawa świadomości i wiedzy społeczeństwa poprzez realizację 6 akcji edukacyjnych w 3 tematach oraz zwiększenie wykrywalności wczesnego RZS poprzez objęcie badaniami przesiewowymi 1800 osób.	PO Wiedza Edukacja Rozwój
Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach	Międzynarodowy Festiwal „Open the Door”	Przegląd teatralny, którego formuła jest otwarta na zróżnicowane stylistycznie przedsięwzięcia. W ramach przeglądu zostały pokazane międzynarodowe spektakle i projekty artystyczne, które oddają głos tym, których okoliczności, społeczeństwo, choroba, niepełnosprawność zepchnęły na margines.	Teatr i taniec Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach	Teatr Spotkania	Regularne prezentacje najciekawszych spektakli zrealizowanych przez działające w różnych krajach niezależne, eksperymentalne i poszukujące zespoły teatralne oraz twórców realizujących oryginalną, autorską wizję teatru.	Teatr i taniec Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka S.A. w Chorzowie	Kompleksowa rewaloryzacja i modernizacja zabytkowej Hali „Kapelusz” z przeznaczeniem na Parkowe Centrum Kulturalne	Przywrócenie obiektu do możliwości użytkowania, zapobiegnięcie rozbiórki obiektu ze względu na zły stan techniczny, stworzenie możliwości rozwoju nowej oferty kulturalnej oraz utworzenie nowych miejsc pracy.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka S.A. w Chorzowie	Modernizacja Parku Śląskiego	Rewitalizowanie Parku Śląskiego i przywrócenie mu funkcji jednoczących społeczność Śląska wokół kultury, sportu i rekreacji.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Szpital Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim	Zwiększenie dostępności i jakości usług medycznych w Wojewódzkim Szpitalu Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca w Wodzisławiu Śląskim poprzez zakup specjalistycznego sprzętu medycznego oraz adaptację pomieszczeń	Podniesienie jakości i dostępności w zakresie diagnostyki i leczenia przewlekłych chorób układu oddechowego oraz nowotworów płuc.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Jastrzębiu-Zdroju	Wykrywanie wad postawy u dzieci w wieku 7-15 lat w Jastrzębiu Zdroju	Przebadanie dzieci w szkołach podstawowych w Jastrzębiu-Zdroju, w celu wykrycia wad postawy i umożliwienia leczenia dzieci, a także szerzenie wiedzy na temat ergonomii w codziennym życiu dziecka.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie	Inwestycja w infrastrukturę Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie w celu osiągnięcia pełnej funkcjonalności centrum urazowego	Poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia w zakresie ratownictwa medycznego, przyczyniająca się do wyrównania dostępu do zasobów ochrony zdrowia i polepszenia stanu zdrowia społeczeństwa, a jego celem bezpośrednim poprawa dostępności i jakości leczenia specjalistycznego w zakresie urazów wielonarządowych w stanach nagłych, dzięki modernizacji i doposażeniu infrastruktury Szpitala.	PO Infrastruktura i Środowisko

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie	Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego dla Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. NMP w Częstochowie	Poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia w zakresie ratownictwa medycznego, przyczyniająca się do wyrównania dostępu do zasobów ochrony zdrowia i polepszenia stanu zdrowia społeczeństwa, a jego celem bezpośrednim jest poprawa infrastruktury sprzętowej Szpitalnego Oddziału Ratunkowego co przełoży się na poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa w przypadku stanu zagrożenia życia i zdrowia.	PO Infrastruktura i Środowisko
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie	Ułatwienie pozostania w zatrudnieniu dzięki działaniom profilaktycznym	Poprawa warunków i komfortu pracy wytypowanych grup docelowych, aby ułatwić im pozostanie w zatrudnieniu z zachowaniem dobrego stanu zdrowia.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Szkoła Świadomego Rodzicielstwa w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Organizacja Szkoły Świadomego Rodzicielstwa – podjęte działania edukacyjno-informacyjne ułatwia kobietom prawidłowe postępowanie w trakcie przygotowań do ciąży, porodu i porożu, co w bezpośredni sposób spowoduje wzrost poczucia bezpieczeństwa oraz satysfakcji z macierzyństwa.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Doposażenie stanowisk pracy w celu eliminowania zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy	Eliminowanie niekorzystnych czynników zdrowotnych w miejscu pracy, wdrożenie rozwiązań przyczyniających się do likwidacji lub ograniczenia zagrożeń dla zdrowia a w konsekwencji umożliwienie kontynuacji pracy i pozostanie jak najdłużej w zatrudnieniu.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Współpraca transgraniczna między FN w Ostrawie i WSS Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Zwiększenie intensywności współpracy szpitali w Ostrawie i Jastrzębiu-Zdroju – region przygraniczny – z naciskiem na rozwój systemów informacyjnych w zakresie służby zdrowia oraz zapewnienie wymiany informacji klinicznych zgodnie z obowiązującymi przepisami, w celu podniesienia jakości diagnostyki i opieki zdrowotnej świadczonej pacjentom w stanie krytycznym po obu stronach granicy.	Interreg V-A Republika Czeska-Polska
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Poprawa jakości i dostępności do świadczeń ochrony zdrowia z zakresu ambulatoryjnej specjalistycznej i podstawowej opieki zdrowotnej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Przebudowa, remont i doposażenie Poradni Specjalistycznych Przyszpitalnych, Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz pracowni diagnostycznych i zabiegowych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Przebudowa, doposażenie Oddziału Urazowo-Ortopedycznego oraz Zakładu Diagnostyki Obrazowej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju dla osób przewlekle chorych i starszych oraz diagnostyki, leczenia i profilaktyki chorób układu ruchu	Przedmiotem projektu jest przebudowa i doposażenie WSS Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju dotyczące Oddziału Urazowo-Ortopedycznego oraz Zakładu Diagnostyki Obrazowej. Projekt zakłada wyposażenie pracowni w nowe urządzenia m.in.: aparat USG, aparat EKG, monitor parametrów życiowych pacjenta, lampy operacyjne.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu	Modernizacja stanowisk pracy oraz szkolenia służące eliminowaniu zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy oraz nabyciu nowych kompetencji przez pracowników Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu i umożliwiających kontynuowanie pracy osobom w wieku aktywności zawodowej	Eliminacja zdrowotnych czynników występujących w miejscu pracy poprzez realizację dwóch typów działań: szkolenie pracowników, zakup wyposażenia.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu	Rozpoznać w porę chorobę – wczesne wykrywanie RZS przez specjalistów WSS5 w Sosnowcu przy wsparciu placówek POZ z województw: śląskiego, małopolskiego, świętokrzyskiego	Wzrost wykrywalności wczesnego stadium reumatoidalnego zapalenia stawów wśród pacjentów objętych usługami medycznymi w ramach projektu poprzez zwiększenie wiedzy personelu medycznego zatrudnionego w placówkach POZ na temat RZS, zwiększenie dostępności do wyspecjalizowanych usług medycznych dla pacjentów z grupy podwyższonego ryzyka oraz zapobieganie rezygnacji z aktywności zawodowej wśród osób z RZS.	PO Wiedza Edukacja Rozwój
Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach	Działania na rzecz eliminowania zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy pracowników WUP Katowice	Utrzymanie w zatrudnieniu 250 pracowników wnioskodawcy, w tym 188 kobiet, narażonych na negatywne czynniki występujące w ich środowisku pracy, w szczególności stres i wypalenie zawodowe i pracę w pozycji wpływającej na dolegliwości fizyczne, poprzez poprawę dostępu do profilaktyki w okresie realizacji projektu.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach	Wstań z kanapy! Rozwój kompetencji społecznych oraz przedsiębiorczych dla NEETs	Nawiązanie międzynarodowej współpracy w celu wypracowania rezultatów intelektualnych oraz zdobycia praktycznego doświadczenia podczas badań pilotażowych. Zostaną opracowane innowacyjne praktyki m.in.: platforma współpracy online, scenariusze szkoleń z zakresu umiejętności społecznych i przedsiębiorczych, wideo CV, wideo „historia sukcesu” – mediator, webinaria.	Program Erasmus+
Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach	Eko-konsultant biurowy	Opracowanie i przetestowanie innowacyjnego systemu szkoleniowego, narzędzi metodycznych oraz systemu certyfikacji, zaprojektowanych dla interesariuszy z sektora edukacji osób dorosłych poprzez wymianę pomysłów, wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk.	Program Erasmus+
Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach	Budowa i wdrażanie innowacyjnych narzędzi ograniczających zjawisko pracy nierejestrowanej w instytucjach współodpowiedzialnych za minimalizację zjawiska „szarej strefy” na rynku pracy. Sza-WER	Podniesienie poziomu wiedzy o konsekwencjach pracy nierejestrowanej w perspektywie życia, w tym wzrost świadomości pracowników i pracodawców oraz zmniejszenie prawdopodobieństwa podjęcia pracy w szarej strefie dzięki stworzeniu sieci współpracy z instytucjami polskimi i zagranicznymi, przy użyciu innowacyjnych rozwiązań, tj. stworzenie i wdrożenie innowacyjnego programu szkoleń z	PO Wiedza Edukacja Rozwój

		konsekwencji pracy w szarej strefie z perspektywy cyklu życia oraz metody kalkulacji i dezagregacji luki w PIT w oparciu o budowanie sieci współpracy polskich i zagranicznych instytucji.	
Wojewódzki Zakład Opieki Zdrowotnej nad Matką, Dzieckiem i Młodzieżą z siedzibą w Częstochowie	Razem dla zdrowia – eliminacja ryzyk i poprawa ergonomii warunków pracy personelu w Wojewódzkim Zakładzie Opieki Zdrowotnej nad Matką, Dzieckiem i Młodzieżą w Częstochowie	Eliminowanie zdiagnozowanych czynników ryzyka w miejscu pracy i poprawa warunków pracy 82 osób (73 K i 9M), w tym 54 w wieku 50+, wprowadzenie ergonomicznych rozwiązań połączonych z działaniami szkoleniowymi zmniejszających wystąpienie ryzyka w przyszłości oraz wdrożenie rozwiązań organizacyjnych służących efektywniejszemu zarządzaniu personelem, w szczególności w wieku 50+, z uwzględnieniem specyfiki WZOZ.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzki Zakład Opieki Zdrowotnej nad Matką, Dzieckiem i Młodzieżą z siedzibą w Częstochowie	Wzrost jakości udzielanych świadczeń medycznych w obszarze opieki nad matką i dzieckiem poprzez zakup nowoczesnego sprzętu medycznego przez WZOZ w Częstochowie	Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości świadczeń medycznych tj. diagnozy i leczenia chorób w obszarze opieki nad matką i dzieckiem.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	Kwalifikacjom na ratunek 2 edycja	Podniesienie kwalifikacji min. 700 z 780 uczestników projektu w tym min. 175 kobiet (25%) przez uzyskanie tytułu ratownika.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	Podnoszenie kompetencji zawodowych dyspozytorów medycznych dyżurujących w Zintegrowanych Dyspozytorniach Medycznych	Podniesienie kompetencji zawodowych z zakresu procedur medycznych stosowanych w ramach Zintegrowanej Dyspozytorni Medycznej przez min. 85% z 280 dyspozytorów medycznych zatrudnionych w publicznych systemie ochrony zdrowia, zamieszkujących województwo śląskie, opolskie, świętokrzyskie, łódzkie lub małopolskie, którzy z własnej inicjatywy zgłaszają potrzebę uzupełniania kompetencji i przystąpienia do projektu.	PO Wiedza Edukacja Rozwój
Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	Doskonalenie kwalifikacji ratowników medycznych w województwie łódzkim	Podniesienie kwalifikacji zawodowych min. 715 z 795 ratowników medycznych w tym min. 214K z zakresu ratownik medyczny.	RPO Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego UMWSL	Śląskie. Inwestujemy w talenty – IV edycja	Pomoc stypendialna przyznana uczniom szczególnie uzdolnionym w zakresie przedmiotów matematycznych, języków obcych, informatycznych lub przyrodniczych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami UMWSL	Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych subregionu południowego województwa śląskiego	Zbudowanie uniwersalnego subregionalnego zbioru dokumentów cyfrowych stanowiącego rdzeń geoprzestrzennych baz danych jednostek organizacyjnych administracji publicznej szczebla gminnego, powiatowego, wojewódzkiego umożliwiających świadczenie zaawansowanych e-usług zgodnie z wymaganiami i standardami technicznymi, prawnymi na poziomie krajowym i	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

		europęjskim zwiększając efektywność funkcjonowania administracji.	
Wydział Inwestycji UMWSL	Planetarium – Śląski Park Nauki. Modernizacja i rozbudowa Planetarium Śląskiego w Chorzowie	Podniesienie jakości świadczonych przez Planetarium usług edukacyjnych poprzez zastosowanie innowacyjnych metod poszerzenia wiedzy i umiejętności wykraczających poza program nauczania na wszystkich poziomach edukacji.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny w Koszęcinie	Zakup instrumentów z akcesoriami i wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej Zespołu „Śląsk”	Poprawa jakości i wzmocnienie świadczonych usług kulturalnych i edukacyjnych Zespołu „Śląsk”, a także poprawa warunków pracy i ułatwienie organizacji przedsięwzięć instytucji (zakup instrumentów muzycznych z akcesoriami, zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania, zakup wyposażenia techniki scenicznej, zakup mebli).	Infrastruktura kultury
Województwo Śląskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne im. M. Kopernika w Chorzowie ROM-E Metis w Katowicach Zespół Szkół Specjalnych w Skoczowie Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Raciborzu	Ad astra	Poprawa efektów kształcenia 192 uczniów (84 dziewcząt oraz 108 chłopców) poprzez rozwijanie wybranych kompetencji kluczowych w tym wyrównanie szans edukacyjnych 92 uczniów niepełnosprawnych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

<p>Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej Katowickie Centrum Onkologii</p>	<p>Śląska Cyfrowa Platforma Medyczna eCareMed – Elektroniczna Dokumentacja Medyczna</p>	<p>Uruchomienie zautomatyzowanych usług, z ograniczonym udziałem człowieka we wzajemnych relacjach lekarzy, instytucji ochrony zdrowia (szpitali, przychodni) i ich pacjentów. Uruchomione e-usługi bazują na zastosowaniu narzędzi, produktów i systemów dostosowanymi do indywidualnych potrzeb systemu opieki zdrowotnej województwa Śląskiego. Wszystkie e-usługi w zakresie eZdrowia będą usługami publicznymi świadczonymi na rzecz administracji (A2A), mieszkańców (A2C) i przedsiębiorców (A2B). Celem świadczenia usług nie jest zysk a interes publiczny jakim jest ochrona zdrowia publicznego.</p>	<p>RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020</p>
<p>Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Bielsku-Białej Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach</p>	<p>Klucz do sukcesu</p>	<p>Podniesienie kompetencji 150 pracowników systemu wspomaganie pracy szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych na rynku pracy.</p>	<p>PO Wiedza Edukacja Rozwój</p>
<p>PROJEKTY ZAKOŃCZONE W ROKU 2018</p>			
<p>Biblioteka Śląska w Katowicach</p>	<p>Śląska Fotografia Prasowa 2017</p>	<p>Promocja regionu oraz dokumentacja wydarzeń i przemian zachodzących wokół nas, a także promowanie szeroko rozumianej fotografii prasowej i prezentacja dorobku polskich i czeskich fotoreporterów.</p>	<p>Urząd Miasta Katowice</p>
<p>Biblioteka Śląska w Katowicach</p>	<p>Ogólnopolski Konkurs Literacki Śląski Shakespeare im. Anny i Piotra Dobrowolskich</p>	<p>Inspiracja i aktywizacja młodych twórców na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, promocja twórczości młodych literatów, upowszechnianie i rozwijanie świadomości oraz wrażliwości literackiej wśród społeczeństwa oraz zebranie i wyłonienie najlepszych tekstów literackich, które zostaną nagrodzone i zaprezentowane szerszej publiczności.</p>	<p>Urząd Miasta Katowice</p>

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Radzionkowie	Truly Independent (prawdziwie niezależni)	Dla uczniów: nabycie kompetencji/umiejętności w zakresie: zarządzania budżetem osobistym, organizacji pracy, rozwiązywania problemów, współpracy w grupie, poprawa kompetencji językowej, zdobycie wiedzy o innych kulturach i umiejętność odnalezienia się w innej kulturze i współpracy z przedstawicielami innych kultur. Dla nauczycieli: uzyskanie wiedzy na temat działań przyczyniających się do rozwoju niezależności i lepszego przygotowania do dorosłego życia w różnych krajach, zwiększenie kompetencji językowych i interkulturowych.	Program Erasmus+
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Radzionkowie	Europe, our shared home: Regional identity in a common history (Europa nasz wspólny dom: Tożsamość regionalna we wspólnej historii)	Tworzenie i promowanie nowej koncepcji obywatelstwa. Koncepcja ta zakłada promocję tożsamości regionalnej i kulturowej a także odnowienie naszego zainteresowania tradycjami regionalnymi, w zakresie nauk humanistycznych, społecznych i sztuki. Koncepcja ta promuje również świadomość na temat trwających zjawisk w Europie, takich jak: problemy migrantów i radzenie sobie z niepowodzeniami szkolnymi i wczesnym wypadaniem uczniów poza system kształcenia.	Program Erasmus+
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa (filia w Bytomiu)	Doposażenie biblioteki w nowości wydawnicze (książki) zgodnie z profilem działalności.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa (filia w Dąbrowie Górniczej)	Doposażenie biblioteki w nowości wydawnicze (książki) zgodnie z profilem działalności.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa (filia w Gliwicach)	Doposażenie biblioteki w nowości wydawnicze (książki) zgodnie z profilem działalności.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa (filia w Zabrze)	Doposażenie biblioteki w nowości wydawnicze (książki) zgodnie z profilem działalności.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa (filia w Zawierciu)	Doposażenie biblioteki w nowości wydawnicze (książki) zgodnie z profilem działalności.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	Zakup nowości wydawniczych. Działania promocyjne zachęcające do czytelnictwa i korzystania z nowego księgozbioru. Projekt realizowany przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Bielsku-Białej Filia w Cieszynie.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	Zakup nowości wydawniczych. Działania promocyjne zachęcające do czytelnictwa i korzystania z nowego księgozbioru. Projekt realizowany przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Bielsku-Białej Filia w Żywcu.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

Regionalny Instytut Kultury w Katowicach	Mapa Obrzędowa Górnego Śląska	Prace dokumentujące (fotograficzne oraz filmowe), przeprowadzenie kwerend archiwalnych oraz wywiadów kwestionariuszowych wybranych obrzędów na Górnym Śląsku.	Kultura ludowa i tradycyjna
Regionalny Instytut Kultury w Katowicach	Niepodległa lokalnie	Pobudzenie mieszkańców Piekar Śląskich oraz Bobrownik do wspólnego świętowania, przeżywania i współkształtowania jubileuszu stulecia odzyskania niepodległości.	Program dotacyjny Niepodległa
Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	Podjęcie kompleksowych działań stymulujących rozwój czytelnictwa i kształtowanie nawyku czytania, wśród dzieci i młodzieży. Należy do nich m.in. ułatwienie dostępu do książek poprzez wzbogacenie oferty bibliotek o nowości wydawnicze i ich promocje.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach	Enhancing Quality in Primary Physical Education	Identyfikacja przykładów dobrych praktyk w zakresie opisanym w projekcie w krajach reprezentowanych przez partnerów projekt, nawiązanie współpracy z przedstawicielami świata nauki oraz nauczycielami w celu identyfikacji i rozwoju ramowych warunków dobrze prowadzonej edukacji w zakresie wychowania fizycznego oraz nawiązanie współpracy z lokalnymi sieciami szkół w celu zapewnienia adekwatności i użyteczności pakietu edukacyjnego.	Program Erasmus+
Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach	RESILIENCE – european preventive program in the context of risky behavior among young people as tackling premature falling out students from the education system (WYTRZYMAŁOŚĆ - europejski program profilaktyczny w kontekście ryzykownych zachowań wśród młodych ludzi w walce z przedwczesnym opuszczaniem systemu edukacji przez uczniów)	Zmniejszenie liczby uczniów wypadających zbyt wcześnie z systemu edukacji w Polsce, na Litwie i w Rumunii poprzez wdrożenie działań profilaktycznych w kontekście zachowań ryzykownych u młodzieży w wieku 13-18 lat.	Program Erasmus+
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 3 w Rybniku	Modernizacja i rozbudowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku	Zapewnienie dostępu ludności do infrastruktury ochrony zdrowia oraz poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej na terenie województwa śląskiego.	PO Infrastruktura i Środowisko
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 3 w Rybniku	Zakup sprzętu i aparatury medycznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Rybniku	Poprawa bezpieczeństwa i jakości udzielania świadczeń zdrowotnych poprzez zakup nowoczesnej, profesjonalnej aparatury i sprzętu medycznego.	Rezerwa celowa budżetu państwa
Szpital Specjalistyczny w Chorzowie	Zabezpieczenie przeciwepidemiologiczne Województwa Śląskiego – utworzenie 9 izolatek w Szpitalu Specjalistycznym w Chorzowie.	Utworzenie 9 izolatek, w których będzie można izolować wybrane najcięższe przypadki pacjentów o wysokim stopniu zakaźności. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Chorzowa oraz miast ościennych wynikający z powodu posiadania izolatek wysoko zakaźnych.	Rezerwa celowa budżetu państwa

Śląskie Centrum Wolności i Solidarności	Warsztaty ze świadkami historii w miejscu pamięci – 2018	Uzupełnienie wiedzy nabytej na lekcjach historii w szkołach podstawowych i średnich. Wzmacnianie tożsamości historycznej mieszkańców regionu, ale również Polski. Zwiększenie oferty kulturalnej w życiu społecznym mieszkańców woj. śląskiego.	Wspieranie Samorządowych Instytucji Kultury – Opiekunów Miejsc Pamięci
Śląskie Centrum Wolności i Solidarności	Relacje z „Wujka”	Zgrupowanie w jednym wydawnictwie wszystkich najważniejszych relacji związanych z pacyfikacją kopalni „Wujek” 16 grudnia 1981 r., które są opatrzone przypisami naukowymi.	Kultura – Interwencje Narodowe Centrum Kultury
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie	Doposażenie zakładów medycyny nuklearnej w 2018 r.	Zapewnienie odpowiedniej dostępności i jakości realizowania procedur diagnostyki obrazowej w onkologii.	Narodowy Program Zwalczenia Chorób Nowotworowych
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie	Wyposażenie sal nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej (sNWM) w aparaturę i sprzęt medyczny w roku 2018 oraz realizacja programu rehabilitacji pneumonologicznej w warunkach domowych dla chorych na POChP po leczeniu zaostrzenia za pomocą nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej w szpitalu w roku 2018	Zmniejszenie umieralności z powodu zaostrzeń przewlekłej niewydolności oddychania (z powodu różnych chorób, przede wszystkim z powodu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc POChP) poprzez wdrożenie i realizację terapii – nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej (NWM) stosowanej w nowoczesnych, nadzorowanych salach Nieinwazyjnej Wentylacji Mechanicznej (sNWM).	Krajowy program zmniejszania umieralności z powodu przewlekłych chorób płuc poprzez tworzenie sal nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej na lata 2016-2019
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie	Zakup systemu informującego o przewidywanym czasie oczekiwania w kolejce w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym (SIOK)	Realizacja zadań pilotażu "Systemu Informującego o Przewidywanym Czasie Oczekiwania w Kolejce w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym"	Ministerstwo Zdrowia
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Współpraca oddziałów okulistycznych Szpitala w Karwinie oraz w Jastrzębiu-Zdroju	Nawiązanie współpracy pomiędzy dwoma szpitalami w zakresie diagnostyki i leczenia chorób siatkówki. Projekt przyczynił się do zwiększenia dla pacjentów dostępności i jakości diagnostyki i leczenia chorób siatkówki, podwyższenia kwalifikacji personelu medycznego oddziałów okulistycznych szpitali w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju.	Interreg V-A Republika Czeska-Polska
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Przebudowa Oddziału Nefrologiczno-Wewnętrznego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Modernizacja Oddziału Nefrologiczno-Wewnętrznego w celu świadczenia wysokiej jakości usług medycznych, których zakres i ilość systematycznie wzrasta.	Ministerstwo Zdrowia
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu	Krajowy program zmniejszenia umieralności z powodu przewlekłych chorób płuc poprzez tworzenie sal nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej na lata 2016-2019	Rozpowszechnienie stosowania nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej w regionie śląskim, zmniejszenie umieralności z powodu przewlekłych chorób płuc poprzez zorganizowanie 4-stanowiskowej sali w Oddziale chorób płuc, wyposażenie jej w sprzęt niezbędny do prowadzenia i monitorowania NWM,	Krajowy program zmniejszania umieralności z powodu przewlekłych chorób płuc poprzez

		zwiększenie dostępności do nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej.	tworzenie sal nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej na lata 2016-2019
Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach	Uniwersalny model kursu zawodowego na współczesne opiekunki dla dzieci kierowany dla kobiet w wieku 50-64 lat (Universal model of professional course for new age childcarers dedicated for women aged 50-64 years)	Opracowanie koncepcji modelu kształcenia zawodowego dla potencjalnych opiekunek dla dzieci – wypracowanie sposobów sprawdzania predyspozycji przyszłych opiekunek oraz przykładowy zakres tematyczny uniwersalnego modelu kursu zawodowego.	Program Erasmus+
Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach	Sposoby wzmacniania idei aktywnego starzenia się poprzez wolontariat Ways to enhance active aging through volunteering – WEActiveVol	Wzmocnienie działalności wolontariackiej wśród osób powyżej 50 roku życia, co zostanie osiągnięte przez międzynarodową współpracę personelu organizacji uczestniczących w projekcie, który zbada temat wolontariatu poprzez wymianę idei, wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk.	Program Erasmus+
Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	Kwalifikacjom na ratunek	Podniesienie kwalifikacji min. 540 z 600 uczestników projektu w tym min. 150 kobiet (20%) przez uzyskanie tytułu ratownika.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	Doskonalenie zawodowe ratowników medycznych	Podniesienie kwalifikacji zawodowych z zakresu medycznych czynności ratunkowych w zagrożeniach środowiskowo-terenowych przez min. 85% z 640 (160K) ratowników medycznych, zatrudnionych w publicznym systemie ochrony zdrowia, wchodzących w skład lub kandydujących do Europejskiego Korpusu Medycznego (EMC) którzy z własnej inicjatywy zgłaszają potrzebę przystąpienia do projektu.	PO Wiedza Edukacja Rozwój
Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego	Śląskie. Inwestujemy w talenty – III edycja	Pomoc stypendialna przyznana uczniom szczególnie uzdolnionym w zakresie przedmiotów matematycznych, języków obcych, informatycznych lub przyrodniczych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Wydział Projektów Własnych	Śląskie Programy Zdrowotne – powrót do zdrowia, powrót do pracy	Opracowanie 7 Regionalnych Programów Zdrowotnych (RPZ), we współpracy z pracodawcami, ukierunkowanych na rehabilitację osób w wieku produkcyjnym, które zostały dotknięte problemem zdrowotnym w obszarze 5 grup chorobowych, tj. ukł. krążenia, nowotworów, zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania, ukł. kostno-stawowego i mięśniowego oraz ukł. oddechowego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny w Koszęcinie	Nauczanie tańca narodowego i ludowego w Ogólnokształcących Szkołach Baletowych – metodyka i praktyka	Potrzeba stworzenia i uszczegółowienia programu nauczania polskich tańców narodowych w zawodowych szkołach baletowych.	Edukacja artystyczna Program MKiDN
ROZWIĄZANA UMOWA O DOFINANSOWANIE			

Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich	Modernizacja i rozbudowa Pawilonu Diagnostyczno-Zabiegowego w zakresie miejsca startu i lądowania śmigłowców w Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalu Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich	Budowa lądowiska wyniesionego dla śmigłowców na dachu Pawilonu Diagnostyczno-Zabiegowego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.	PO Infrastruktura i Środowisko
--	---	--	--------------------------------

Źródło: opracowanie przez Wydział Projektów Własnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Zadania realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych

Tabela 16. Zadania realizowane w 2018 roku przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych (budżetu województwa) w ramach celów wyznaczonych w priorytecie B. „Szanse rozwojowe”.

NAZWA WYDZIAŁU/JEDNOSTKI	NAZWA ZADANIA		OPIS ZADANIA
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Utrzymanie, aktualizacja i rozwój Ogólnodostępnej bazy danych w portalu dziedzinowym „Przyroda”	niematerialne wieloletnie	Celem zadania jest utrzymanie, aktualizacja i rozwój bazy danych o bio- i georóżnorodności województwa śląskiego. Baza stanowi źródło ogólnodostępnej informacji o środowisku przyrodniczym regionu oraz jest instrumentem wspierającym udział mieszkańców w procesach decyzyjnych oraz działaniach związanych z zachowaniem i eksponowaniem walorów przyrodniczych województwa. Etap trwałości projektu.
Wydział Dialogu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego, dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży województwa śląskiego	materialne zadanie roczne	Zadania zgłaszane do konkursu, miały być realizowane w szczególności poprzez organizację (dla dzieci i młodzieży województwa śląskiego): warsztatów i szkoleń specjalistycznych, których uczestnicy posiadają wiedzę i praktyczne umiejętności pozwalające poprawić bezpieczeństwo (w tym takich, które wiążą się z uzyskaniem certyfikatów, zaświadczeń, uprawnień itp.); innych praktycznych zajęć zwiększających kompetencje dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa własnego. W 2018 roku zawarto 1 umowę.
Wydział Dialogu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego pod nazwą: „Projekt wojewódzkiego budżetu obywatelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieżowego budżetu obywatelskiego”	materialne zadanie roczne	Otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych na stworzenie (zaprojektowanie) mechanizmu wojewódzkiego budżetu obywatelskiego wraz z udziałem interesariuszy projektu (np. z podmiotami trzeciego sektora, mieszkańcami województwa, urzędnikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach). Cele dodatkowe to propagowanie idei partycypacji społecznej wśród mieszkańców województwa śląskiego oraz podniesienie świadomości obywatelskiej. Zawarto 1 umowę.
Wydział Dialogu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	materialne zadanie roczne	1) Realizacja 2 zadań (zawarto 2 umowy) wynikających z art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, „małe granty”: 1. „Ogród Społeczny w Gliwicach” przez Stowarzyszenie Ośrodek Studiów o

			<p>Mieście Gliwice z siedzibą w Gliwicach oraz 2. „TRÓJKĄT GÓRNOŚLĄSKI” przez Stowarzyszenie Rozwoju Sportu i Turystyki „SCOUT” z Chorzowa.</p> <p>2) Współorganizacja VIII Regionalnego Kongresu Kobiet Podbeskidzia w Muzeum Historycznym w Bielsku-Białej.</p> <p>3) Współpraca z ZHP podczas Ogólnopolskiego Zlotu Związku Harcerstwa Polskiego w Gdańsku – realizacja usługi kulturalnej w ramach obchodów 100-lecia ZHP i 100-lecia odzyskania niepodległości.</p> <p>4) Współorganizacja konferencji naukowej „Dokąd zmierza człowiek? STOP mowie nienawiści” w Bibliotece Śląskiej w Katowicach,</p> <p>5) Forum Śląskich Organizacji Pozarządowych „Współpraca, Integracja, Zaangażowanie” w Gliwicach,</p> <p>6) Współorganizacja konferencji naukowej wraz z Fundacją In Corpore z Katowic pod nazwą: „Poznaj swój potencjał – rozwiń skrzydła!”.</p> <p>7) Współudział w Meczu charytatywnym dziennikarze – politycy na Stadionie Śląskim.</p>
Wydział Dialogu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja zadań w ramach „Programu dla Młodych”	materialne zadanie roczne	<p>Założeniem „Programu dla Młodych” jest stworzenie dla młodzieży przestrzeni do działania oraz możliwości rozwoju i kształtowania postaw potrzebnych do wzmacniania kapitału społecznego, służącego budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Istotę działań stanowi partycypowanie młodzieży w procesie decyzyjnym, zwłaszcza w sprawach jej dotyczących. Wszystko to ma ułatwić młodym zdobywanie doświadczenia, wzmocnienie świadomości społecznej i wyposażenie ich w kompetencje umożliwiające pełnienie obywatelskich ról w przyszłości.</p> <p>W ramach Programu realizowane są m.in. następujące projekty: Młodzieżowy Sejmik Województwa Śląskiego (w tym m.in.: kongres młodzieżowych rad, turniej debat oksfordzkich), Młodzieżowa Akademia Umiejętności (w tym m.in.: koncertowe warsztaty z Miuoshem, szkolenia samorządowe dla radnych Młodzieżowego Sejmiku Woj. Śl.), Mecenat (w tym m.in.: spotkania z Szymonem Hołownią, Katarzyną Bosacką, wykład prof. Sławka, spotkanie z autorami bloga „Busem Przez Świat”).</p>
Wydział Dialogu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja zadań związanych z Marszałkowskim Budżetem Obywatelskim Województwa Śląskiego	materialne zadanie wieloletnie zawarte w WPF na lata 2018-2030	Zakup sprzętu komputerowego i stoiska wystawienniczego.
Wydział Dialogu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Inicjatywa uchwalodawcza	niematerialne zadanie wieloletnie	Przyjęcie uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego zasad przyjmowania projektów uchwał, składanych przez mieszkańców województwa.
Wydział Dialogu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konsultacje społeczne	niematerialne zadanie wieloletnie	Przyjęcie uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami województwa śląskiego.

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Zabrze	Zakup kotła gazowego (wydatek inwestycyjny)	materialne roczne	
Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie	Dotacja z przeznaczeniem na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe oraz na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne	materialne roczne	Dofinansowanie zakupu przez szkoły i placówki oświatowe wyposażenia szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe oraz na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne – dotacja z budżetu państwa (zadanie zlecone)
Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie	Ubezpieczenie zdrowotne uczniów, słuchaczy i wychowanków	materialne roczne	Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego – dotacja z budżetu państwa (zadanie zlecone).
Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie	Prowadzenie szkół i placówek oświatowych	materialne roczne	Prowadzenie szkół i placówek oświatowych o znaczeniu regionalnym
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworzu	Zakup pieca CO (wydatek inwestycyjny)	materialne roczne	
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworzu	Zakup serwera wraz z niezbędnymi akcesoriami komputerowymi (wydatek inwestycyjny)	materialne roczne	
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach	Zakup modułu do informatycznego systemu bibliotecznego (wydatek inwestycyjny)	materialne roczne	
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach	Dotacja z Miasta Tychy	materialne roczne	Zakup wydawnictw audiowizualnych i multimedialnych dla nauczycieli dla Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach – filii w Tychach (dotacja jst)
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach	Dotacja z Miasta Chorzów	materialne roczne	Zakup literatury pedagogiczno-psychologicznej dla nauczycieli dla Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach – filii w Chorzowie (dotacja jst)
Planetarium i Obserwatorium i	Komputer wraz z oprogramowaniem	materialne roczne	

Astronomiczne w Chorzowie			
Planetarium i Obserwatorium i Astronomiczne w Chorzowie	Dofinansowanie zadania pn. „Prowadzenie Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego im Mikołaja Kopernika w Chorzowie” (dotacja jst)	materialne roczne	Dofinansowanie zadania pn. „Prowadzenie Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego im Mikołaja Kopernika w Chorzowie”.
Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej WOM w Rybniku	Zakup nowości wydawniczych – książek i czasopism pedagogiczno-psychologicznych, zbiorów audiowizualnych dla Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rybniku – filii w Raciborzu (dotacja jst)	materialne roczne	Zakup nowości wydawniczych – książek i czasopism pedagogiczno-psychologicznych, zbiorów audiowizualnych dla Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rybniku – filii w Raciborzu.
Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli WOM w Częstochowie i Rybniku, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach i Bielsku-Białej,	Wspieranie organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych niebędących podręcznikami	materialne roczne	Wspieranie organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych niebędących podręcznikami – dotacja z budżetu państwa.
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieśłyszących i Słabosłyszących w Raciborzu	Zakup i instalacja urządzenia do zabezpieczenia i monitoringu sieci komputerowej (wydatek inwestycyjny)	materialne roczne	
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży Województwa Śląskiego	materialne wieloletnie	Zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży w rozwijaniu ich uzdolnień, zainteresowań oraz stworzenie możliwości udziału w ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach (olimpiadach, konkursach, festiwalach, turniejach).
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dofinansowanie do nauki religii Kościoła Zielonoświątkowego dla uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu	materialne wieloletnie	Dofinansowanie do nauki religii Kościoła Zielonoświątkowego dla uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie edukacji ekologicznej z uwzględnieniem polityki antysmogowej	materialne roczne	Wsparcie zadań publicznych Województwa Śląskiego w dziedzinie edukacji publicznej z uwzględnieniem polityki antysmogowej (8 umów).

Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego z uwzględnieniem obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości	materialne roczne	Wsparcie zadań publicznych Województwa Śląskiego w dziedzinie edukacji publicznej z uwzględnieniem obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości (4 umowy).
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Małe granty	materialne roczne	Wsparcie zadań publicznych Województwa Śląskiego na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (5 umów).
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Program Niwki – dotacja dla Województwa Opolskiego	materialne roczne	Wsparcie doskonalenia nauczycieli z Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej WOM w Rybniku.
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Wynagrodzenie dla ekspertów za udział w pracach komisji egzaminacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego	materialne roczne	Zdobywanie przez nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego.
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zakup prawa do używania aplikacji firmy Vulcan dla jednostki samorządu terytorialnego	materialne roczne	Usprawnienie pracy w zakresie finansowania nadzorowanych jednostek oświatowych.
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Przebudowa segmentu C budynku Akademickiego Centrum Naukowo-Dydaktycznego przy ul. Bpa Adamskiego 7/Koszarowej 6	materialne roczne	Wsparcie działalności bieżącej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach - dotacja podmiotowa.
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nagrody Marszałka	materialne roczne	Przyznanie Nagród Marszałka Województwa Śląskiego za osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w tym realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa w czasie zajęć organizowanych przez szkołę oraz realizacji innych zadań statutowych szkoły, dla nauczycieli i dyrektorów szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie (przyznano 31 Nagród Marszałka).
Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu	Dotacja z Miasta Racibórz – dowożenie uczniów	materialne roczne	Finansowanie dowożenia uczniów Szkoły Podstawowej wchodzącej w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.
Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu	Dotacja z Miasta Racibórz – oddział mistrzostwa sportowego	materialne roczne	Pokrycie kosztów funkcjonowania oddziału mistrzostwa sportowego utworzonego w Szkole Podstawowej wchodzącej w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.

Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu	Dotacja z Polskiego Związku Pływackiego	materialne roczne	Wspieranie szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.
Zespół Szkół Specjalnych w Skoczowie	Zakup pieca CO (wydatek inwestycyjny)	materialne roczne	
Zespół Szkół Specjalnych w Skoczowie	Dotacja w ramach programu „Aktywna Tablica”	materialne roczne	Zakup pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych – dotacja z budżetu państwa.
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nabycie nieruchomości na potrzeby jednostek służby zdrowia	materialne wieloletnie	Nabycie z mocy prawa przez Województwo Śląskie prawa własności nieruchomości o powierzchni 0,1443 ha w Tarnowskich Górach na potrzeby SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach. Nabycie nieruchomości o powierzchni 0,0357 ha w Chorzowie przy ul. Starego Zdroju na potrzeby Szpitala Specjalistycznego w Chorzowie. Nabycie nieruchomości o powierzchni 0,1703 ha w Katowicach przy ul. Korczaka na potrzeby Centrum Psychiatrii w Katowicach.
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zbycie nieruchomości	materialne wieloletnie	Sprzedaż na rzecz Gminy Lubliniec nieruchomości (dz. 3821/78) z bonifikatą na cel „Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych wraz z budową dróg rowerowych na terenie gmin powiatu lublinieckiego – Gmina Lubliniec”. Działka Województwa Śląskiego (po sprzedaży na rzecz Gminy Lubliniec) będzie stanowiła część infrastruktury objętej tym zadaniem.
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Wyposażenie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej w majątek nieruchomy	materialne wieloletnie	Przekazano w nieodpłatne użytkowanie działkę nr 140/22 na rzecz Wojewódzkiego Ośrodka Lecznictwa Odwykowego i Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Gorzycach. W toku są sprawy przekazania w nieodpłatne użytkowanie następujących nieruchomości: 1) Działek: nr 153/1 i nr 2084/2 na rzecz SPZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach. 2) Działek: nr 4002/262 i nr 2648/262 na rzecz Szpitala Specjalistycznego w Chorzowie. 3) Działki nr 1574/16 na rzecz Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr Krzysztofa Czumy.
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Wyrażenie zgody na udostępnienie nieruchomości we władaniu samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej	niematerialne zadanie roczne	Wyrażenie 14 zgód w zakresie najmu, dzierżawy, użyczenia części nieruchomości Województwa Śląskiego skutkujących rozszerzeniem zakresu usług medycznych na nieruchomości bądź podniesieniem jakości obsługi pacjentów.
Gabinet Marszałka Województwa Śląskiego	Śląskie. Dla Kobiety	materialne roczne	Kampania skierowana do kobiet – mieszanek województwa śląskiego – od nastolatki po seniorki. Celem projektu jest poszerzenie wiedzy z zakresu profilaktyki, leczenia, dobrych praktyk w zapobieganiu i leczeniu nowotworu piersi wśród mieszanek województwa śląskiego. Jest to cykl wielu akcji zdrowotnych i profilaktycznych, a także szkoleń, kursów i warsztatów.
Gabinet Marszałka Województwa Śląskiego	Śląskie. Dla Seniora	materialne roczne	Kampania skierowana do osób starszych z województwa śląskiego mająca na celu wzmoczenie aktywności oraz poprawę stanu zdrowia seniorów. Jest to cykl wielu imprez

			plenerowych – tzw. senioraliów, warsztatów, konferencji poświęconych tematyce senioralnej oraz konkursów. Podczas których promowane są: Koperta Życia, Srebrny Listek, Paszport do Zdrowia Seniora oraz Śląska Karta Seniora.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Upowszechnianie kultury fizycznej	materialne roczne	Wsparcie zadania publicznego Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury fizycznej poprzez: 1. Organizację i uczestnictwo w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach sportowych, 2. Organizację szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz sportowców niepełnosprawnych, 3. Szkolenie i doskonalenie instruktorów, trenerów, sędziów sportowych oraz organizatorów kultury fizycznej, 4. Organizację przedsięwzięć dotyczących sportu dla wszystkich, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży niedostosowanej oraz środowisk o niskim statusie materialnym, 5. Badania diagnostyczne i ogólnolekarskie dla młodzieży uzdolnionej sportowo Województwa Śląskiego, 6. Sport akademicki w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, 7. Szkolenie kadry wojewódzkiej młodzików w 2018 roku, 8. Udział w Finałach Mistrzostw Polski zawodników reprezentujących Województwo Śląskie oraz w Finałach Ogólnopolskich Olimpiad Młodzieżowych.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zapewnienia bezpieczeństwa osobom przebywającym w górach	materialne roczne	Wsparcie zadania publicznego Województwa Śląskiego w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Upowszechnianie kultury fizycznej	materialne roczne	Wsparcie zadania publicznego Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury fizycznej, które będzie realizowane w zakresie: 1. Organizacji imprez sportowych rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej w zakresie kultury fizycznej, 2. Imprezy prestiżowe dla województwa śląskiego, 3. Szkolenia w zakresie sportów lotniczych, 4. Sporty motorowe, 5. Wyłonienie organizatora Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w sportach letnich w 2018 roku.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Upowszechnianie kultury fizycznej	materialne roczne	Organizacja imprez sportowych rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej w zakresie kultury fizycznej.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Upowszechnianie kultury fizycznej	materialne roczne	Organizacja konferencji szkoleniowej dotyczącej współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury fizycznej oraz oceny współzawodnictwa sportowego i analizy wyników sportowych.

Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Upowszechnianie kultury fizycznej	materialne roczne	Małe granty.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zapewnienia bezpieczeństwa osobom przebywającym w górach	materialne roczne	Wsparcie zadania publicznego Województwa Śląskiego w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego za wybitne osiągnięcia sportowe	materialne roczne	Nagrody nadawane są osobom/drużynom, które zdobyły określone miejsca na zawodach rangi Mistrzostw Polski, Europy, świata. Zasady przyznawania Nagród określone są w Regulaminie przyznawania Nagród Marszałka Województwa Śląskiego za wybitne osiągnięcia sportowe.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Działania na rzecz edukacji profesjonalnych kadr turystycznych	Materialne Roczne	Prowadzenie spraw wynikających z przepisów Ustawy o imprezach turystycznych / Kategoryzacja obiektów hotelarskich / Nadawanie uprawnień przewodnikom górskim.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Rozbudowa SP ZOZ „Repty” Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka w Tarnowskich Górach	materialne wieloletnie	Zakres zadania obejmuje rozbudowę Szpitala o dodatkowy pawilon rehabilitacji kardiologicznej, posiadający 170 łóżek szpitalnych, sale gimnastyczne dla pacjentów, szatnie dla personelu medycznego na 100 osób, sale konferencyjne oraz niezbędne zaplecze do wykonywania procedur medycznych. Zadanie współfinansowane obok środków budżetu Województwa, również środkami budżetu państwa oraz środkami własnymi Szpitala.
Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II w Sosnowcu Sp. z o. o.	Zakup sprzętu medycznego i wyposażenia	materialne jednoroczne	Poprawa warunków leczniczych dzięki zakupowi sprzętu medycznego: - tomografu komputerowego i aparatu RTG wraz z dostosowaniem pomieszczeń oraz demontażem i utylizacją dotychczasowej aparatury. - aparat EKG E600G - zakup łóżek szpitalnych - zakup łóżek szpitalnych, wózków inwalidzkich, myjni dezynfektorów, sterylizatorów, wózków medycznych.
OLK Poradnie Specjalistyczne w Sosnowcu Sp. z o.o.	Termomodernizacja wolnostojącego budynku przeznaczonego na nocną i świąteczną opiekę medyczną należącego do OLK Poradnie Specjalistyczne w Sosnowcu Sp. z o.o.	materialne wieloletnie	Termomodernizacja wolnostojącego budynku przeznaczonego na nocną i świąteczną opiekę medyczną należącego do OLK Poradnie Specjalistyczne w Sosnowcu Sp. z o.o.
Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny „Bucze” w Górkach Wielkich Sp. z o.o.	Zakup sprzętu i remont pomieszczeń	materialne jednoroczne	Remont kotłowni CO w budynku głównym wraz z wymianą 2 buforów ciepłej wody oraz zakup spirometru.
Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny „Bucze” w Górkach Wielkich Sp. z o.o.	Przygotowanie miejsca pod plac zabaw i zamontowanie urządzeń pochodzących z darowizny	materialne wieloletnie	Przygotowanie miejsca pod plac zabaw i zamontowanie urządzeń pochodzących z darowizny – wykonanie nastąpi wiosną 2019 roku.

Szpital Chorób Płuc w Siewierzu Sp. z o.o.	Przeniesienie administracji z budynku Zrębiec do budynku mieszkalno-biurowego	materialne jednoroczne	Z uwagi na zaplanowane wdrożenie polityki oszczędnościowej w spółce przeniesiono administrację szpitala ze starego budynku Zrębiec do nowo wyremontowanego budynku mieszkalno-biurowego przystosowanego w pełni do pracy biurowej, zasad ppoż.
Szpital Chorób Płuc w Siewierzu Sp. z o.o.	Remont Oddziału	materialne jednoroczne	Remont części pomieszczeń Oddziału szpitala Chorób Płuc w Siewierzu Sp. z o. o. Przeznaczenie: Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc.
Szpital Chorób Płuc w Siewierzu Sp. z o.o.	Przekształcenie apteki na dział farmacji	materialne jednoroczne	Nowopowstały dział farmacji szpitalnej zlokalizowano w części pomieszczeń medycznych laboratorium diagnostycznego. Zakupiono meble, pomalowano pomieszczenia, dostosowano do wymogów.
Szpital Specjalistyczny w Zabrze Sp. z o.o.	Zakup sprzętu i remont pomieszczeń	materialne jednoroczne	Zadanie obejmuje m.in.: wykonanie nowej nawierzchni miejsc postojowych i fragmentów dróg wewnętrznych; montaż wentylacji nawiewno-wywiewnej z funkcją chłodzenia, remont układu klimatyzacyjnego obsługującego Blok Operacyjny Chirurgii, doposażenie Klinicznego Oddziału Otorinolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej w celu przeciwdziałania chorobom nowotworowym, zakup agregatu prądotwórczego dla potrzeb Szpitala, wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dachu Szpitala, zakup diatermii, zakup sterylizatora.
Szpital Specjalistyczny w Zabrze Sp. z o.o.	Dobre Zabrze – poprawa ergonomii pracy personelu Szpitala	materialne wieloroczne	Niwelacja zidentyfikowanych w oparciu o wyniki analizy zdrowotnych czynników ryzyka i poprawa ergonomii pracy personelu Szpitala. Prewencja i działania edukacyjno-szkoleniowe. Zakup sprzętu podnoszącego ergonomię miejsc pracy.
Śląskie Centrum Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowe im. dr Adama Szebesty w Rabce-Zdroju sp. z o.o.	Zakup sprzętu i remont pomieszczeń	materialne wieloroczne	Zadanie obejmuje m.in.: modernizację dachu, rewitalizację parku sanatoryjnego, modernizację stacji uzdatniania wody basenowej, montaż przegród p. poż., modernizację systemu sygnalizacji pożarowej i świetlnej, zakup wyposażenia sieci LAN w urządzenia typu UTM, pamięć RAM, oprogramowanie Office, zakup zestawów komputerowych.
Śląskie Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności im. Gen. Jerzego Ziętka w Ustroniu Sp. z o.o.	Zakup sprzętu i remont pomieszczeń	materialne zadanie roczne	Zadania obejmują m.in.: modernizację kuchni szpitalnej, budowę zapasowego źródła zaopatrzenia w wodę pitną, zakup sprzętu medycznego, zakup pozostałego sprzętu technicznego.
Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Sp. z o.o.	Zakup sprzętu i remont pomieszczeń	materialne wieloletnie	Zadanie obejmuje m.in.: budowę łącznika (przewiązki) łączącej bazę zabiegową, żywieniową i noclegową w jeden kompleks dostosowanie obiektów do wymogów sanitarnych i przeciwpożarowych, zakup sprzętu niezbędnego do udzielania świadczeń zdrowotnych.
Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Sp. z o.o.	Organizacja lub współorganizacja imprez, wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	niematerialne roczne	Cyklicznie (również w 2018 roku) Uzdrowisko organizuje zazwyczaj we współpracy z Urzędem Gminy Goczałkowice-Zdrój eventy np.: Dni Goczałkowic, Dni Pszczyny, Festiwal Róż, Konkurs Piosenki Jacka Lecha, które wpływają na dobrą współpracę z Gminą, lokalnymi

			firmami, poprawiają wizerunek Spółki a także zachęcają potencjalnych kuracjuszy/pacjentów do skorzystania z usług świadczonych przez Uzdrowisko.
Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Sp. z o.o.	Udział w konferencjach, wydarzeniach, zjazdach	niematerialne roczne	Udział w kongresach uzdrowisk w celu przedstawienia oferty Uzdrowiska, zdobycia nowej wiedzy na wykładach, wymiany poglądów, wzmacniania wizerunku firmy.
Pełnomocnik ds. związanych z obronnością i bezpieczeństwem publicznym	Dofinansowanie zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych	materialne jednoroczne	Udzielenie pomocy finansowej dla Gmin Województwa Śląskiego na dofinansowanie zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych dla Ochotniczych Straży Pożarnych w województwie śląskim.
Pełnomocnik ds. związanych z obronnością i bezpieczeństwem publicznym	Dofinansowanie inwestycji dla Komendy Wojewódzkiej w Katowicach	materialne jednoroczne	Przekazanie środków finansowych na wsparcie realizacji zadania adaptacji pomieszczeń na policyjną strzelnicę ćwiczebną dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.
Biuro ds. Planowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja polityki rowerowej	materialne roczne	Opracowano „Ekspertyzę w zakresie uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych rozwoju transportu rowerowego w województwie śląskim”, wykonano oznakowanie Wiślanej Trasy Rowerowej na obszarze województwa śląskiego, podpisano wraz z regionami nadodrzańskimi list intencyjny w sprawie realizacji projektu BlueVelo – Odrzańskiej Trasy Rowerowej.
Biuro ds. Planowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja projektu „Kolorowe podwórka” w ramach „Śląskie 3.0”	materialne roczne	We współpracy z RIK i w ramach procesu partycypacji społecznej opracowano i wydano mikroprzewodnik: Kolorowe podwórka – mikrorewitalizacja krok po kroku. Przewodnik został upowszechniony wśród mieszkańców woj., stanowi źródło inspiracji, wiedzy i dobrych praktyk i promocji lokalnego współdziałania.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Opracowanie Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej	niematerialne wieloletnie	Zadanie stanowi realizację zapisu ujętego w art. 21 pkt 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W 2018 roku przystąpiono do prac związanych z przygotowaniem projektu aktualizowanej Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej. W 2018 roku opracowano rozdziały diagnostyczne wraz z wnioskami i rekomendacjami dotyczącymi: sytuacji demograficznej, rodziny (dzieci i młodzieży, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, programów wsparcia rodzin), osób starszych, bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym bezdomności, niepełnosprawności, uzależnienia od środków psychoaktywnych, przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, oraz sektora ekonomii społecznej.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Monitorowanie wdrażania Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. (Aktualizacja 2015)	niematerialne wieloletnie	Zadanie stanowi realizację zapisu ujętego w art. 21 pkt 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W 2018 roku opracowano raport monitoringowy z wdrażania przyjętej uchwałą nr V/11/6/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego „Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. Aktualizacja 2015”. Zbierane dane objęły okres od 1.09.2015 r. do 31.08.2017 r. i dotyczyły 7 celów strategicznych, 41 kierunków działania, 180 działań i 848 realizatorów.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych w regionie	niematerialne zadanie roczne	Zadanie stanowi realizację zapisu ujętego w art. 21 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W 2018 roku opracowano raport „Diagnoza i monitoring wybranych problemów społecznych w województwie śląskim – edycja 2017”. Materiał obejmuje

			następujące obszary: demograficzne starzenie się ludności, migracje, bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie, rozwody, niesamodzielność spowodowaną chorobą, niepełnosprawnością lub zaawansowanym wiekiem, alkoholizm, narkomanię, bezdomność i przestępczość.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Sporządzanie Oceny zasobów pomocy społecznej	niematerialne roczne	Zadanie stanowi realizację zapisu ujętego w art. 16a oraz art. 21 ust. pkt 8) ustawy z dnia 12 marca 2004 r.o pomocy społecznej . Raport „Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo śląskie" opracowywany jest corocznie na podstawie danych GUS, Sprawozdań z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach MRiPS-03 oraz formularza OZPS, służącego do zbierania danych z gmin i powiatów.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Program „Śląskie dla rodziny - Karta Dużej Rodziny"	niematerialne roczne	Program przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/9/4/2015 z dnia 25 maja 2015 roku. W ramach programu pozyskiwani są partnerzy udzielający członkom rodzin wielodzietnych, posiadających Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, zniżek na wybrane produkty/ usługi (aktualna liczba partnerów – 91), corocznie organizowane są: seminarium dotyczące obszaru polityki prorodzinnej, dwa konkursy „Gmina przyjazna rodzinie" i „Przyjaciół rodziny" oraz konferencja połączona z wręczeniem nagród laureatom powyższych konkursów.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Projekt „Śląskie dla Seniora - Śląska Karta Seniora"	niematerialne zadanie roczne	Celem głównym projektu „Śląskie dla Seniora – Śląska Karta Seniora" jest zapewnienie dodatkowego wsparcia dla seniorów, poprzez zaoferowanie im specjalnych usług oraz ulg i/lub szczególnych uprawnień. Ponadto w ramach zadania realizowane były działania aktywizujące osoby starsze.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim na lata 2016-2020	materialne wieloroczne	Realizacja zadań Samorządu Województwa Śląskiego w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi m.in. poprzez: organizowanie, wspieranie i promowanie przedsięwzięć o zasięgu regionalnym służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, wspieranie i promowanie programów profilaktycznych, w szczególności rekomendowanych, organizowanie i współorganizowanie różnych form doskonalenia zawodowego osób działających w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień, współpraca z wojewódzkim ośrodkiem terapii uzależnienia i współuzależnienia, dofinansowywanie inwestycji prowadzonych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą, zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, wspieranie lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez organizowanie konkursów lub/i naborów wniosków, w tym m.in. umożliwiających wspieranie zadań realizowanych przez placówki wsparcia dziennego, wspieranie tworzenia centrów integracji społecznej.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Program przeciwdziałania narkomanii w województwie śląskim na lata 2017-2020.	materialne wieloroczne	Realizacja zadań Samorządu Województwa Śląskiego w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w tym m.in.: wykonanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez podmioty prowadzące działalność leczniczą z obszaru przeciwdziałania narkomanii, wsparcie zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe, wsparcie gmin w zakresie oddziaływań profilaktycznych i socjoterapeutycznych wobec dzieci i młodzieży, będących podopiecznymi placówek wsparcia dziennego w województwie śląskim, współorganizacja przedsięwzięć o charakterze bądź znaczeniu regionalnym mających na celu edukację publiczną, szkolenie kadr pracujących w przedmiotowym obszarze.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2014-2020.	materialne wieloroczne	Zadania Samorządu Województwa Śląskiego z obszaru przeciwdziałania przemocy realizowane są w szczególności poprzez organizowanie i współorganizowanie różnych form doskonalenia zawodowego osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, w tym m.in.: konferencji, szkoleń, warsztatów, spotkań, monitoring problemu oraz gromadzenie danych, wspieranie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udostępnianie informacji w przedmiotowym zakresie m.in. na stronach internetowych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Województwa Śląskiego.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Prowadzenie ośrodków adopcyjnych na terenie województwa śląskiego	materialne wieloroczne	Prowadzenie ośrodków adopcyjnych (publicznego wojewódzkiego ośrodka adopcyjnego wraz z 5 filiami i 4 niepublicznych ośrodków adopcyjnych) na terenie województwa śląskiego. Do zadań ośrodka adopcyjnego należy w szczególności kwalifikacja i diagnoza dzieci zgłoszonych do przysposobienia, diagnoza i dobór rodziny przysposabiającej do potrzeb dziecka, organizowanie szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne osób, które już przysposobiły dziecko, zapewnienie pomocy psychologicznej kobietom w ciąży, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu oraz promowanie idei adopcji i poszukiwanie kandydatów do przysposobienia dziecka.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego	Zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie województwa śląskiego	materialne wieloroczne	Prowadzenie placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej: interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego oraz 4 regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych. Placówki zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom wymagającym szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający szczególnej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.
Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego	Regionalny Program Promocji Społeczeństwa Informacyjnego	materialne wieloletnie	Regionalny program promocji społeczeństwa informacyjnego (RPPSI) polega na działaniach podejmowanych w celu podniesienia świadomości i kompetencji mieszkańców w zakresie możliwości wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych. W ramach projektu organizowane są głównie warsztaty, a także spotkania i konferencje tematyczne.
Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego	Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego	materialne wieloletnie	Stworzenie nowej Strategii Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (2020+) jest konsekwencją zarówno zmian w otoczeniu społeczno-ekonomicznym i technologicznym, jak i nowych dokumentów strategicznych przyjętych na poziomie województwa i kraju. Nowa Strategia koncentruje się na trzech głównych celach: rozwoju kompetencji cyfrowych, zwiększeniu dostępności danych publicznych oraz rozwoju elektronicznych usług publicznych.
Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego	Rozbudowa i upowszechnienie Systemu Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej w województwie śląskim - SEKAP 2 (trwałość projektu)	materialne wieloletnie	Projekt miał na celu rozwój społeczeństwa informacyjnego w województwie śląskim realizowany przede wszystkim poprzez wzrost liczby rodzajów oraz jakości usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną na działającej Platformie e-Usług Publicznych (PeUP SEKAP). Obecnie w ramach trwałości projektu ponoszone są koszty usługi serwisowej i utrzymania platformy.
Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego	Budowa Otwartego Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej – ORSIP (trwałość projektu)	materialne wieloletnie	W ramach projektu powstał Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej (ORSIP) – dostępna w Internecie cyfrowa platforma, publikująca dane o charakterze przestrzennym w postaci interaktywnych map oraz świadcząca związane z nimi usługi. System ORSIP zapewnia szybki i prosty dostęp do obszernej bazy danych i informacji pochodzących z wielu rozproszonych zasobów źródłowych. Dostarcza mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom m.

			in. informacji z zakresu przyrody i ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego, dotacji unijnych, infrastruktury komunikacyjnej, turystyki, kultury i zdrowia
Wydział Terenów Wiejskich Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konkurs „Piękna wieś województwa śląskiego”	materialny roczne	Konkurs ogłaszany jest w 5 kategoriach: najpiękniejsza wieś, najpiękniejsza zagroda wiejska, najlepsze przedsięwzięcie odnowy wsi, najlepsza strona internetowa sołectwa, najlepsze przedsięwzięcie popularyzujące tradycje, obrzędy i zwyczaje ludowe. Konkurs kierowany jest do gmin wiejskich i miejsko-wiejskich naszego województwa.
Wydział Terenów Wiejskich Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Forum sołtysów województwa śląskiego	niematerialne roczne	Forum sołtysów województwa śląskiego jest miejscem spotkań wielu środowisk związanych z rolnictwem. Pozwala na wymianę poglądów i doświadczeń. Podczas Forum następuje uroczyste podsumowanie Konkursu „Piękna wieś województwa śląskiego” połączone z wręczeniem nagród.
Wydział Terenów Wiejskich Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Szkolenia	materialne wieloletnie	Szkolenia w ramach wdrażania "Wojewódzkiego programu upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników na lata 2014-2020".
Wydział Terenów Wiejskich Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne dotyczące wsparcia gospodarstw edukacyjnych w województwie śląskim w roku 2018	materialny roczne	Działalność edukacyjna dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć w gospodarstwach edukacyjnych. Popularyzacja idei edukacji w gospodarstwach.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zadania inwestycyjne realizowane przez podmioty lecznicze	materialne wieloletnie	Zadanie obejmuje zakup sprzętu medycznego, doposażenie pomieszczeń szpitalnych, remonty w szpitalach i poradniach dla których Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej prowadzi nadzór.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dotacje celowe na zadania inwestycyjne realizowane przez podmioty lecznicze	materialne roczne/wieloletnie	Zadanie obejmuje finansowanie lub współfinansowanie zakupu sprzętu medycznego, doposażenie pomieszczeń szpitalnych, remonty i modernizacje samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których Województwo Śląskie jest podmiotem tworzącym.
	W tym:		
	Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej		<ol style="list-style-type: none"> 1) Dostosowanie Oddziału Patologii Noworodka do wymogów określonych w przepisach; 2) Przebudowa i doposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w celu poprawy warunków udzielania świadczeń medycznych i właściwej segregacji w stanach zagrożenia zdrowia i życia – wkład własny do projektu realizowanego w ramach środków unijnych; 3) Zakup ambulansu sanitarnego typu C wraz z noszami; 4) Zakup samochodu do przewozu sanitarnego; 5) „Zdrowy Śląsk!” zwiększenie dostępności i jakości świadczeń medycznych poprzez doposażenie i wymianę sprzętu medycznego – wkład własny do projektu realizowanego w ramach środków unijnych; 6) Zakup i montaż dwóch central sygnalizacji p.poż.;

		7) Zakup 4 szt. aparatów do hemodializy.
	Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej	1) Zakup aparatury i sprzętu medycznego w ramach realizacji Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych – doposażenie klinik i oddziałów torakochirurgii w sprzęt do leczenia raka płuca; 2) Zakup ambulansu medycznego.
	Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu	1) Zakup aparatu do znieczulenia ogólnego celem doposażenia Sali endoskopowej Oddziału Klinicznego Pediatrii; 2) Zakup myjni – dezynfektora oraz sterylizatora parowego na potrzeby Centralnej Sterylizatorni; 3) Zakup sprzętu medycznego celem doposażenia Oddziału Klinicznego Ginekologii, Położnictwa i Ginekologii Onkologicznej.
	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4 w Bytomiu	1) Zakup dwóch aparatów do znieczulenia wraz z monitorami; 2) Wymiana uszkodzonego pokrycia dachowego wraz z obróbkami blacharskimi w budynku K; 3) Zakup aparatu USG dla Oddziału Onkologii Klinicznej; 4) Zakup aparatu USG z opcją kardiologii; 5) Zakup echokardiografu; 6) Zakup nebulizatorów z osprzętem dla Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii; 7) Modernizacja systemu klimatyzacji w Centralnej Sterylizatorni w budynku A1.
	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. NMP w Częstochowie	1) Wymiana akceleratora – wkład własny do projektu współfinansowanego z Ministerstwa Zdrowia doposażenia zakładów radioterapii w Polsce; 2) Zakup neuronawigacji dla potrzeb Traktu Operacyjnego; 3) Inwestycja w infrastrukturę w celu osiągnięcia pełnej funkcjonalności centrum urazowego – wkład własny do projektu realizowanego w ramach środków unijnych; 4) Zakup gamma kamery SPECT-CT – wkład własny do projektu doposażenia zakładów medycyny nuklearnej współfinansowanego z Ministerstwa Zdrowia.
	Szpital Specjalistyczny w Chorzowie	Zabezpieczenie przeciwepidemiologiczne województwa śląskiego poprzez utworzenie 9 izolatek – projekt współfinansowany w ramach dotacji z budżetu państwa.
	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	1) Dostosowanie pomieszczeń do osób niepełnosprawnych; 2) Wymiana odcinka kanalizacji wraz z zabudową nowych studzienek kanalizacyjnych; 3) Przebudowa oddziału nefrologiczno-wewnętrzznego - projekt współfinansowany w ramach dotacji z budżetu państwa; 4) Zakup wyposażenia Szkoły Świadomego Rodzicielstwa - pomoc finansowa z jednostki samorządu terytorialnego; 5) Przebudowa części powierzchni Szpitala na Oddział Pediatryczny.

	Okręgowy Szpital Kolejowy w Katowicach	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zakup i dostawa ultrasonografu dla Pracowni USG; 2) Zakup i dostawa ultrasonografu ginekologicznego z oprzyrządowaniem dla Oddziału Ginekologiczno-Położniczego; 3) Zakup i dostawa generatora do termoablacji mikrofalowej Solero ze zintegrowaną pompą dla Oddziału Chirurgii; 4) Doposażenie Oddziału Neonatologicznego w sprzęt medyczny zapewniający podstawowe bezpieczeństwo noworodków; 5) Doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną Oddziału Okulistycznego oraz Poradni Okulistycznej; 6) Zakup i dostawa lasera excimerowego z oprzyrządowaniem dla Oddziału Okulistycznego.
	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zakup agregatów prądotwórczych; 2) Zakup kotłów warzelnych na potrzeby Kuchni centralnej; 3) Zakup sprzętu medycznego na potrzeby Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii; 4) Zakup aparatu RTG z ramieniem C celem zapewnienia ciągłości pracy Zespołu Sal Operacyjnych – projekt współfinansowany w ramach dotacji celowej z budżetu państwa; 5) Zakup sprzętu rehabilitacyjnego na potrzeby Oddziałów Rehabilitacji w Kochcicach; 5) Zakup łóżek szpitalnych na potrzeby Oddziałów Rehabilitacji w Kochcicach; 6) Zakup wózków transportowych na potrzeby Oddziałów Urazowo-Ortopedycznych.
	Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Piłchowicach	Wykonanie zabezpieczeń przeciwpożarowych w budynku Szpitala.
	SPZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku	<ol style="list-style-type: none"> 1) Modernizacja i rozbudowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego – wkład własny do projektu realizowanego w ramach środków zewnętrznych; 2) Modernizacja Oddziału Intensywnej Terapii poprzez zakup aparatury i sprzętu medycznego; 3) Prace modernizacyjne związane z decyzjami administracyjnymi wydanymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku oraz realizacją Programu Dostosowawczego; 4) Zakup sprzętu i aparatury medycznej -projekt współfinansowany w ramach dotacji z budżetu państwa.
	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach	<p>Zwiększenie efektywności i jakości udzielanych świadczeń medycznych poprzez wymianę aparatury i sprzętu medycznego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Termomodernizacja obiektu Szpitala; 2) Zakup łóżek elektrycznych z wyposażeniem i szafkami dla Oddziałów Rehabilitacji; 3) Zakup elektromiografu; 4) Zakup materacy do łóżek rehabilitacyjnych.
	Śląskie Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu	Poprawa jakości świadczeń medycznych poprzez zakup sprzętu medycznego niezbędnego dla zachowania ciągłości udzielanych świadczeń.

	Wojewódzki Szpital Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca w Wodzisławiu Śląskim	Zwiększenie dostępności i jakości usług medycznych poprzez zakup specjalistycznego sprzętu medycznego oraz adaptację pomieszczeń – wkład własny do projektu realizowanego w ramach środków unijnych.	
	Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gorzycach	Termomodernizacja Pawilonu B Psychiatrycznego Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w zakresie poprawy warunków komfortu cieplnego.	
	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Rybniku	1) Budowa wodociągu dla dwustronnego zasilania Szpitala; 2) Zakup łóżek z barierkami, materacy, szafek przyłóżkowych – etap I.	
	Obwód Lecznictwa Kolejowego S.P.Z.O.Z. w Bielsku - Białej	1) Zakup cyfrowego ultrasonografu z kompletem głowic; 2) Zakup modułów cyfrowych do aparatu RTG.	
	Wojewódzki Zakład Opieki Zdrowotnej nad Matką, Dzieckiem i Młodzieżą w Częstochowie	1) „Razem dla zdrowia!” – eliminacja ryzyka i poprawa ergonomii warunków pracy personelu; 2) Wzrost jakości udzielanych świadczeń medycznych w obszarze opieki nad matką i dzieckiem poprzez zakup nowoczesnego sprzętu medycznego.	
	Rejonowe Pogotowie Ratunkowe w Sosnowcu	1) Budowa nowej siedziby Stacji Pogotowia Ratunkowego w Będzinie; 2) Zakup defibrylatora z transmisją EKG i 3 urządzeń do kompresji klatki piersiowej – zadanie zlecone finansowane z budżetu państwa.	
	Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	Budowa obiektu Stacji Pogotowia Ratunkowego w Jastrzębiu Zdroju.	
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dofinansowanie do robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych	materialne roczne	Poprawa dostępności obiektów rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością, w tym: 1) Przebudowa komunikacji pionowej – dobudowa szybu windowego w Domu Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Maryi Nieustającej Pomocy w Krzyżanowicach; 2) Modernizacja dźwigu osobowego w Ośrodku Święta Elżbieta – Domu Pomocy Społecznej dla Osób w podeszłym wieku w Rudzie Śląskiej; 3) Dostawa i montaż nowego dźwigu szpitalnego w budynku pawilonu Nr II Szpitala Pediatricznego w Bielsku-Białej; 4) Wymiana dźwigu osobowego przystosowanego dla osób niepełnosprawnych oraz wymiana drzwi ewakuacyjnych w budynku Domu Pomocy Społecznej „Przyjaźń” w Tarnowskich Górach; 5) Remont istniejących trzech łazienek dla osób z niepełnosprawnościami w budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej „Otwarte Serca” w Dąbrowie Górniczej; 6) Modernizacja dźwigu osobowego dostosowanego dla osób niepełnosprawnych – zabezpieczenie transportu pomiędzy kondygnacjami budynku dla mieszkańców poruszających się na wózkach inwalidzkich – Domu Pomocy Społecznej „Republika” z Chorzowa;

			<p>7) Dobudowa zewnętrznego szybu windowego wraz z platformą (dźwigiem dla osób niepełnosprawnych) przy Pawilonie Nr I w Rybniku;</p> <p>8) Przebudowa dźwigu osobowego w budynku diagnostycznym Okręgowego Szpitala Kolejowego S.P.Z.O.Z w Katowicach umożliwiającą transport osób niepełnosprawnych;</p> <p>9) Modernizacja dźwigów szpitalnych w ciągach komunikacyjnych w Szpitalu Powiatowym w Zawierciu;</p> <p>10) Modernizacja części budynku Domu Pomocy Społecznej Nr 3 w Zabrze dla potrzeb osób niepełnosprawnych;</p> <p>11) Modernizacja i dostosowanie dla osób niepełnosprawnych strefy wejścia głównego do budynku S.P.Z.O.Z Szpitala Kolejowego w Wilkowicach-Bystrej wraz ze schodami, tarasem zewnętrznym oraz windą dla osób niepełnosprawnych;</p> <p>12) Wymiana dźwigu szpitalnego wraz z remontem szybu windowego i wewnętrznych instalacji elektrycznych w Powiatowym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czeladzi – lokalizacja Będzin;</p> <p>13) Rozbudowa z przebudową budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wraz z budową windy celem przystosowania obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz remont elewacji w ramach zadania inwestycyjnego: „Adaptacja pomieszczeń Ośrodka Wsparcia w Knurowie przy ul. 1-go Maja na dzienny dom Senior+.</p>
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dofinansowanie do robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych	materialne wieloletnie	<p>1) Budowa Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Goleszowie;</p> <p>2) Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych strefy wejściowej do budynku D i pomieszczeń parteru oraz wymiana 2 dźwigów szpitalnych w obiekcie przy ul. Białskiej 104/118 Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. NMP w Częstochowie;</p> <p>3) Wymiana dźwigów szpitalnych wraz z remontem szybów windowych i wewnętrznych instalacji elektrycznych w Powiatowym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czeladzi.</p>
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dofinansowanie ze środków PFRON kosztów bieżącej działalności zakładów aktywności zawodowej	materialne wieloletnie	Województwo Śląskie jest liderem pod względem liczby nadzorowanych zakładów aktywności zawodowej oraz ilości zatrudnionych w nich osób z niepełnosprawnością. Obecnie w 14 działających Zakładach nadzorowanych przez Urząd zatrudnione są 623 osoby.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Piknik Integracyjny Osób Niepełnosprawnych	materialne jednoroczne	Śląski Piknik Osób Niepełnosprawnych był organizowany dla osób z niepełnosprawnością somatyczną i intelektualną, z wadami wzroku, słuchu oraz osób chorych z terenu całego województwa śląskiego. Celem było wspólne spędzanie czasu, zaprezentowanie programu artystycznego i wytworów własnych rąk, wzięcie udziału w zabawach i konkurencjach sportowych oraz przede wszystkim propagowanie aktywności społeczno-rehabilitacyjnej w naszym regionie.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zawody Sportowo-Rekreacyjne Osób Niepełnosprawnych	materialne jednoroczne	Celem zawodów było przede wszystkim dążenie do głębszej integracji środowisk osób niepełnosprawnych, jak i propagowanie aktywności sportowo-ruchowej jako jednej z ważnych form rehabilitacji społecznej. Do udziału w imprezie zapraszani byli pracownicy Zakładów Aktywności Zawodowej, uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej, mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej, uczniowie szkół specjalnych, podopieczni fundacji i stowarzyszeń.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej	Kiermasz Rękodzieła Osób Niepełnosprawnych	materialne jednoroczne	Wychodząc naprzeciw potrzebom środowisk działających na rzecz osób niepełnosprawnych, zorganizowano dwa razy w roku, tuż przed świętami Wielkanocnymi i Bożego Narodzenia, kiermasz rękodzieła osób niepełnosprawnych. W budynkach Urzędu Marszałkowskiego

Marszałkowskiego Województwa Śląskiego			osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami mogą zaprezentować swoje wyroby odbiorcom z całego województwa.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Obchody Międzynarodowego Dnia Osoby Niepełnosprawnej	materialne jednoroczne	Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego zorganizował obchody pod przewodnim mottem „Jeśli pomagać – to wspólnie”. Obchodom tym towarzyszyły warsztaty motywacyjne poprowadzone przez Pana Jana Melę – polskiego podróżnika i działacza społecznego, założyciela fundacji „Poza Horyzonty”.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Akcja Doradcy Podatkowi Niepełnosprawnym	niematerialne jednoroczne	Doradcy podatkowi ze Śląskiego Oddziału Krajowej Izby Doradców Podatkowych prowadzili bezpłatne konsultacje z zakresu ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Zgłaszano pytania z zakresu, między innymi warunków i sposobu obliczania kwot z tytułu: • ulg przysługujących osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom, • zakupu leków, sprzętu rehabilitacyjnego oraz dojazdów samochodem na zabiegi.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Działania dotyczące promocji i ochrony zdrowia psychicznego	materialne roczne	1. Organizacja 6 konferencji, w tym 4 z zakresu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży i 2 z zakresu wzmocnienia zdrowia psychicznego osób dorosłych. 2. Zorganizowanie 24 warsztatów w psychiatrycznych jednostkach organizacyjnych Województwa Śląskiego w Toszku, Rybniku, Gorzycach, Lublińcu, Katowicach oraz Kamieńcu. 3. Zorganizowanie 2 warsztatów pn.: „Podnoszenie kompetencji wzmacniających zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży jako wczesna profilaktyka depresji”. 4. Produkcja 2 filmów informacyjno-edukacyjnych z zakresu zdrowia psychicznego: <i>Zdrowie psychiczne a praca zawodowa, Zaburzenia zachowania u dzieci i młodzieży</i> . 5. Produkcja i emisja filmu profilaktycznego w tematyce zachowania równowagi pomiędzy życiem zawodowym a prywatnym. 6. Zakup czasu antenowego i audycji telewizyjnych „Kierunek Zdrowie”.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konkurs ofert na realizację zadania Województwa Śląskiego z zakresu zdrowia publicznego w 2018 roku pod nazwą: „Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym”	materialne roczne	Ogłoszono konkurs ofert skierowany do organizacji pozarządowych na realizację zadania Województwa Śląskiego z zakresu zdrowia publicznego. Tematyka konkursu wynikała z realizowanego programu pn.: „Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2020” Cel: promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym mieszkańców województwa śląskiego ze szczególnym uwzględnieniem: - dzieci i młodzieży, - osób pracujących, - osób w wieku senioralnym, - kobiet ze zdiagnozowanym rakiem piersi. Podpisano 27 umów na realizację ww. zadania.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Działania dotyczące profilaktyki otyłości i nadwagi	materialne roczne	1. Organizacja kampanii promocyjnej w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości pt. <i>OdWaż się</i> . W ramach kampanii przeprowadzono następujące działania: publikacje, specjalny dodatek do wydania gazety, specjalny serwis w strukturach strony internetowej Wykonawcy, event, konferencję. 2. Organizacja konferencji pt.: „Czym skorupka za młodu nasiąknie tym na starość trąci... Aktualne polskie i międzynarodowe rekomendacje zdrowego odżywiania dzieci”.

			Zakup czasu antenowego i audycji telewizyjnych „Kierunek Zdrowie”.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Działania dotyczące profilaktyki chorób płuc	materialne roczne	1. Produkcja i emisja filmu profilaktycznego w tematyce profilaktyki chorób płuc ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zagrożeń dla zdrowia jakie niesie zanieczyszczone powietrze. 2. Organizacja konferencji pt.: „Palący problem. Palenie tytoniu a zachorowania na nowotwory”. Zakup czasu antenowego i audycji telewizyjnych „Kierunek Zdrowie”.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konkurs ofert na realizację zadania Województwa Śląskiego z zakresu zdrowia publicznego w 2018 roku pod nazwą: „Wsparcie działań promujących zdrowie z zakresu: - profilaktyki otyłości i nadwagi, - profilaktyki chorób płuc ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki antynikotynowej oraz zagrożeń jakie niesie dla zdrowia zanieczyszczone powietrze, - profilaktyki onkologicznej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki raka piersi”	materialne roczne	Ogłoszono konkurs ofert skierowany do organizacji pozarządowych na realizację zadania Województwa Śląskiego z zakresu zdrowia publicznego. Tematyka konkursu wynikała z realizowanych przez Województwo Śląskie programów: „Program Zapobiegania Nadwadze i Otyłości w Województwie Śląskim na lata 2015-2020” oraz „Program Profilaktyki Chorób Płuc w Województwie Śląskim na lata 2015-2020” oraz podjętej przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwały w sprawie ogłoszenia roku 2018 r. Rokiem Profilaktyki Raka Piersi. Podpisano łącznie 15 umów na realizację ww. zadania.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konkurs ofert na realizację zadania Województwa Śląskiego z zakresu zdrowia publicznego w 2018 roku w ramach „Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”	materialne roczne	Ogłoszono konkurs ofert skierowany do organizacji pozarządowych na realizację zadania Województwa Śląskiego z zakresu zdrowia publicznego. Tematyka konkursu wynikała z realizacji „Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”. Podpisano 6 umów na realizację ww. zadania.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	V Wojewódzka Konferencja pt.: „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu – powiedz NIE używkom”	niematerialne roczne	Organizacja konferencji pt.: „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu – powiedz NIE używkom” Adresatami konferencji byli nauczyciele oraz osoby zawodowo pracujące z dziećmi. Partnerami konferencji byli: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konferencja naukowa pn.: Gliwickie Spotkania Naukowe 2018 (Gliwice Scientific Meetings 2018)	materialne roczne	Dofinansowanie konferencji naukowej z zakresu promocji zdrowia pn.: Gliwickie Spotkania Naukowe 2018 (Gliwice Scientific Meetings 2018) z Centrum Onkologii – Instytutem im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddziałem w Gliwicach.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej	Konferencja z okazji Światowego Dnia Zdrowia	materialne roczne	Organizacja konferencji z okazji Światowego Dnia Zdrowia pn. „Innowacje w medycynie”. Adresatami konferencji byli m.in.: lekarze, pielęgniarki, dyrekcja szpitali i Oddziału Wojewódzkiego NFZ, radni Województwa Śląskiego.

Marszałkowskiego Województwa Śląskiego			
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Audycje radiowe pt.: „Radiowy Poradnik Medyczny”	materialne roczne	Na antenie Radia Katowice S.A. wyemitowano cykl audycji radiowych pt.: „Radiowy Poradnik Medyczny” w tematach: a) przeciwdziałania nadwadze i otyłości, b) profilaktyki chorób płuc ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zagrożeń dla zdrowia jakie niesie zanieczyszczone powietrze, c) zdrowia psychicznego, d) profilaktyki raka piersi.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Staże podyplomowe lekarzy i lekarzy dentyistów	materialne roczne	Organizacja i finansowanie ze środków przekazanych przez Ministerstwo Zdrowia staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyistów – ok. 960 stażystów.
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nadzór finansowy	materialne roczne	Pokrycie ujemnego wyniku finansowego 5 SPZOZ.
Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny METIS w Katowicach	Kampania Autyzm – Codzienność	materialne roczne	Poszerzenie wiedzy z obszaru autyzmu.
Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny METIS w Katowicach	II i III Regionalnego Forum Doradztwa Zawodowego	materialne roczne	Promocja szkolnictwa zawodowego.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Pomoc finansowa dla innych jednostek samorządu terytorialnego	materialne jednoroczne	Pomoc finansowa dla gmin województwa śląskiego na dofinansowanie udziału nauczycieli w Studiach Podyplomowych z Wiedzy o Regionie.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego	materialne jednoroczne	Wspieranie zadań z dziedziny kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego w drodze otwartego konkursu ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego	materialne jednoroczne	Wspieranie zadań z dziedziny upowszechniania dziedzictwa przemysłowego w drodze otwartego konkursu ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w zakresie upowszechniania dziedzictwa przemysłowego.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego	materialne jednoroczne	Wspieranie zadań w sferze działań na rzecz zachowania wielokulturowości regionu oraz kultury mniejszości narodowych i etnicznych w drodze otwartego konkursu ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w sferze działań na rzecz zachowania wielokulturowości regionu oraz kultury mniejszości narodowych i etnicznych.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego	materialne	Wspieranie zadań w sferze działań na rzecz zachowania wielokulturowości regionu oraz kultury mniejszości narodowych i etnicznych w drodze otwartego konkursu ofert na zadania

			publiczne Województwa Śląskiego w zakresie upowszechniania zasobów dziedzictwa kulturowego regionu objętych wpisem na listę światowego dziedzictwa UNESCO.
Wydział Komunikacji i Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów na prawo jazdy	niematerialne wieloletnie	W 2018 r. rozpatrzono 86 skarg na przebieg egzaminu na prawo jazdy na przeprowadzonych na terenie województwa śląskiego przez Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego 267 928 egzaminów na prawo jazdy.
Wydział Komunikacji i Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Przeprowadzanie egzaminów po kursach ADR oraz wydawanie zaświadczeń ADR	niematerialne wieloletnie	W ciągu roku przeprowadzono 558 egzaminów dla kierowców przewożących towary niebezpieczne oraz wydano 2729 zaświadczeń ADR uprawniających do przewozu towarów niebezpiecznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

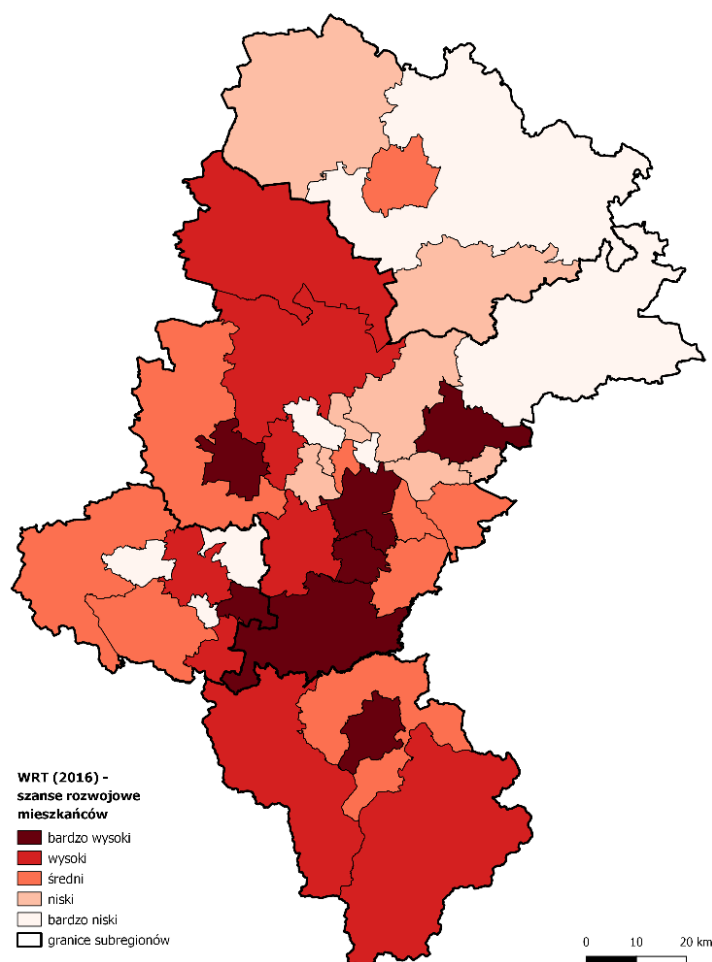
Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego – Szanse Rozwojowe Mieszkańców

Wskaźnik cząstkowy Szanse rozwojowe mieszkańców odzwierciedla m.in. wysokość dochodów mieszkańców, jakość kształcenia, dostępność do ośrodków opieki dla najmłodszych dzieci, stan rynku pracy, tendencje demograficzne, dostęp do instytucji ochrony zdrowia.

Wskaźnik WRT SR (Szanse Rozwojowe Mieszkańców) został zaprezentowany w podziale na 5 równych klas wartości wskaźnika.

Najlepsze pozycje w odniesieniu do wskaźnika WRT Szanse Rozwojowe osiągają duże i silne miasta (Gliwice, Katowice, Bielsko-Biała, a także Sosnowiec, Żory i powiat pszczyński). Relatywnie dobrze kształtuje się sytuacja w powiatach ziemskich o wysokim udziale terenów zielonych (powiaty cieszyński, żywiecki, tarnogórski, czy lubliniecki). Najgorsze wartości tego wskaźnika cząstkowego osiągnięte były w powiatach: rybnickim, częstochowskim, zawierciańskim oraz w Bytomiu i Siemianowicach Śląskich.

Mapa 25. WRT cząstkowy w powiatach województwa śląskiego w 2016 roku wg obszarów: Szanse rozwojowe mieszkańców, Nowoczesna gospodarka, Przestrzeń i Relacje z otoczeniem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Banku Danych Lokalnych GUS, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie.

Obszar PRZESTRZEŃ

Zasoby naturalne

Województwo śląskie jest stosunkowo bogatym w surowce naturalne województwem w skali kraju. Na jego terenie znajdują się strategiczne, z punktu widzenia państwa, zasoby energetyczne, w tym pokłady węgla kamiennego i gazu ziemnego pochodzącego z pokładów węgla.

Na terenie województwa śląskiego występują bogate złoża węgla kamiennego, dzięki którym Górnośląskie Zagłębie Węglowe (GZW)⁵³ jest najważniejszym zagłębiem węglowym Polski, na terenie którego znajdują się wszystkie, poza jedną, czynne kopalnie węgla kamiennego w Polsce. Złoża województwa śląskiego stanowią 80% udokumentowanych zasobów bilansowych kraju. Powierzchnia zagłębia w Polsce szacowana jest w przybliżeniu na około 5 600 km².

Na terenie Górnośląskiego Zagłębia Węglowego znajdują się także udokumentowane złoża metanu zawartego w pokładach węgla kamiennego. Udokumentowane zasoby metanu stwierdzono w 62 złożach wg stanu na dzień 31.12.2017 roku, a ich zasobność wynosi 96 948 mln m³.

Północna i północno-wschodnia część województwa śląskiego zlokalizowana jest na terenie śląsko-krakowskiego regionu występowania złóż rud cynkowo-ołowiowych. Na terenie województwa wyróżniamy dwa obszary występowania: bytomski i zawierciański. Obszar ten uważany jest za największe na świecie skupisko złóż cynkowo-ołowiowych tzw. typu doliny rzeki Missisipi⁵⁴.

Na północno-wschodnim obszarze województwa, w Myszkowie, rozpoznano złożę molibdenowo-wolframowo-miedziowe udokumentowane już w 1993 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny na powierzchni 0,5 km². Ponadto, oprócz złoża Myszków, molibden obecny jest także w złożach węgla kamiennego w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym, jednakże nie jest on odzyskiwany.⁵⁵

Potencjał turystyczny środowiska

Z punktu widzenia turystyki najważniejszymi terenami są góry w obrębie Beskidu Śląskiego, Żywieckiego i Beskidu Małego. Walory krajobrazowe oraz rozwinięta infrastruktura turystyczna (baza noclegowa, gastronomiczna, obiekty sportowe, obiekty kultury i szlaki) powodują, że sezon turystyczny trwa tam cały rok.

W Beskidzie Śląskim położone są liczne miejscowości wypoczynkowe, w tym: Wisła, Szczyrk, Brenna, Górkki Wielkie, Istebna, Jaworze i Grodziec, Buczkowice, Goleszów, Bystra, Koniaków, Jaworzynka, a także Ustroń będący najważniejszym ośrodkiem uzdrowiskiem województwa śląskiego. W obszarze masywu górskiego leży też południowa część Bielska-Białej – głównego miasta Aglomeracji Bielskiej.

Najbardziej znanym górskim szlakiem województwa śląskiego jest Główny Szlak Beskidzki zaczynający się w Ustroniu i prowadzący aż w Bieszczady (woj. podkarpackie), lecz szlaki występują praktycznie w całym województwie – m.in. na Jurze Krakowsko-Częstochowską (Szlak Orlich Gniazd) oraz w miejscowościach aglomeracji (Szlak Zabytków Techniki).

---

⁵³Zgodnie z http://geoportal.pgi.gov.pl/zrozumiec_ziemie/wycieczki/jura_krakowsko_czestochowska_1 GZW to obszar o trójkątnym kształcie, ograniczony miastami: Krakowem, Tarnowskimi Górami i Ostrawą; o całkowitej powierzchni około 7 250 km²

⁵⁴ Ang. Mississippi Valleytype deposits – MVT.

⁵⁵ Bilans zasobów złóż kopalni w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2017 r., Państwowa Służba Geologiczna, Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2018 r.

W górskiej części regionu panują dobre warunki naturalne dla narciarstwa, zwłaszcza zjazdowego. W Beskidach znajduje się ponad 150 wyciągów narciarskich.⁵⁶ Miejscowości turystyczne oferują dostępność odpowiedniej infrastruktury np. sprzętu naśnieżającego, ratraków, kolejek krzesełkowych i gondolowych. W mniejszym stopniu do narciarstwa zjazdowego służy teren Jury Krakowsko-Częstochowskiej oraz stworzone stoki narciarskie w Katowicach, Sosnowcu i Bytomiu.

Do bogactw naturalnych wpływających na atrakcyjność turystyczną należą złoża wód leczniczych (Dębowiec, Ustroń, Goczałkowice Zdrój, Zabłocie), a także torfu leczniczego, czyli borowiny (Goczałkowice Zdrój, Bronów, Zabłocie). Zasoby te mają duże znaczenie z uwagi na potencjał do rozwoju turystyki uzdrowiskowej. Warunki lecznicze umożliwiły rozwój ośrodków sanatoryjnych w Ustroniu oraz w Goczałkowicach Zdroju. Obie miejscowości posiadają rozbudowaną infrastrukturę uzdrowiskową oferującą szeroki wachlarz usług medycznych.

Miejscem wykorzystywanym do uprawiania wspinaczki skałkowej oraz penetracji jaskiń jest, zbudowana ze skał węglanowych, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska.

Na terenie województwa śląskiego występują liczne rzeki oraz zbiorniki wodne, użytkowane w celach rekreacyjnych. Wyznaczone są liczne szlaki turystyki pieszej, których łączna długość wynosi 6 507,8 km co stanowi ponad 8% długości szlaków w kraju. Występują też ukształtowane przez człowieka tereny o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym, do których zalicza się Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie czy Arboretum Bramy Morawskiej w Raciborzu.

Na terenie województwa funkcjonują także liczne parki rozrywki, które działają głównie w obszarze turystyki weekendowej i rekreacyjnej. Możemy do nich zaliczyć: Legendię Śląskie Wesole Miasteczko w Chorzowie, TWINPIGS – Westernowy Park Rozrywki w Żorach, Dream Park w Ochabach, Park Rozrywki Ogrodzieniec, Górski Park Równica czy też Park Miniatur Sakralnych w Częstochowie⁵⁷.

W centralnej części GZM zlokalizowany jest jeden z największych w Europie zespołów wypoczynkowo-rekreacyjno-rozrywkowych – Park Śląski, który wyróżnia się dużym zróżnicowaniem atrakcji. Oprócz atrakcyjnej zielonej przestrzeni znajdują się w nim także m.in.: Legendia Śląskie Wesole Miasteczko, Śląski Ogród Zoologiczny, Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne, Stadion Śląski, Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny, kolejka linowa „Elka”.⁵⁸ Istotną częścią oferty są wydarzenia kulturalne.

Park Śląski

Park Śląski jest spółką akcyjną ze 100% udziałem Województwa Śląskiego, dlatego też wszelkie podejmowane działania na terenie parku są przedmiotem troski Zarządu Województwa.

W dniu 03.04.2018 r. Zarząd Województwa Śląskiego dokonał identyfikacji projektu pn. „Modernizacja Parku Śląskiego” realizowanego przez Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku S.A., który zostanie sfinansowany ze środków zwróconych z Inicjatywy JESSICA (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 772/251/V/2018).

W perspektywie finansowej 2007-2013 powstała Inicjatywa JESSICA, która stanowi instrument zwrotny wykorzystania środków wypłacanych w ramach funduszy strukturalnych. Jej wdrażanie było oparte na regionalnych programach operacyjnych. W RPO WSL na lata 2007-2013 Inicjatywa JESSICA w postaci instrumentu finansowego, a mianowicie funduszu pożyczkowego, została zastosowana w ramach Priorytetu VI „Zrównoważony rozwój miast”, a jej celem było zwiększenie skuteczności działań dotyczących odnowy miast. Województwo Śląskie oraz Europejski Bank

---

⁵⁶ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

⁵⁷ Program Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim 2020+.

⁵⁸ Ibid.

Inwestycyjny (EBI) zawarli umowę, której przedmiotem było utworzenie Funduszu Powierniczego JESSICA celem realizacji Inicjatywy w regionie.

Mając na względzie potrzeby rynkowe oraz cele strategiczne rozwoju zaproponowano objęcie wsparciem projektów realizowanych przez Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka S.A. (WPKiW S.A.) uzupełniająco poprzez wsparcie bezzwrotne ze środków zwróconych z Inicjatywy JESSICA. Zadania, które składają się na modernizację Parku Śląskiego są to działania o szczególnym znaczeniu dla regionu i ściśle odpowiadają na potrzeby jego mieszkańców w zakresie rozwoju obszarów miejskich. W ramach projektu wskazano zadania jakie będą realizowane w ramach modernizacji Parku, szczegóły przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 17 Lista zadań zidentyfikowanych w ramach projektu „Modernizacja Parku Śląskiego”.

Nr	Zadanie
1	Kompleksowa modernizacja ciągów komunikacyjnych
2	Uregulowanie gospodarki wodnej
3	Odbudowa parkowej kolejki szynowej oraz zakup elektrycznego taboru ekologicznego
4	Rewitalizacja otoczenia Hali Wystaw Kapelusz wraz z wyposażeniem hali
5	Inwentaryzacja, rewitalizacja i pielęgnacja terenów zieleni parku
6	Modernizacja kanału regatowego wraz z otoczeniem
7	Rewitalizacja Rosarium wraz z budową placu zabaw
8	Budowa ścieżek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
9	Remont i konserwacja rzeźb w parku
10	Modernizacja Śląskiego Ogrodu Zoologicznego
11	Budowa parku wielu pokoleń
12	Kompleksowy remont i modernizacja obiektów: duży krąg taneczny, trzy małe kręgi taneczne, świątynia dumania, łabędziarnia
13	Budowa Ogrodu Japońskiego
14	Aranżacja przestrzeni publicznej (meble parkowe, elementy małej architektury, toalety publiczne)
15	Remont świątyni Petrycha
16	Budowa systemu informacji przestrzennej - ii etap
17	Budowa centrum bioróżnorodności
18	Kompleksowa modernizacja otoczenia Planetarium Śląskiego
19	Budowa kąpieliska przy ul. Siemianowickiej
20	Rewitalizacja terenu szybu leśnego
	Razem: 226 mln

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WPKiW S.A.

Powyższa lista stanowi przedsięwzięcia, które będą finansowane w ramach Polityki Wyjścia z Inicjatywy JESSICA RPO WSL 2007-2013. Łączna szacowana wartość inwestycji wynosi ponad 226 mln zł. Natomiast należy wskazać jeszcze dwa ważne przedsięwzięcia inwestycyjne, które będą realizowane na terenie Parku Śląskiego, dla których znaleziono inne źródło finansowania. Mowa tutaj o Hali Wystawowej „Kapelusz” oraz o Planetarium Śląskim.

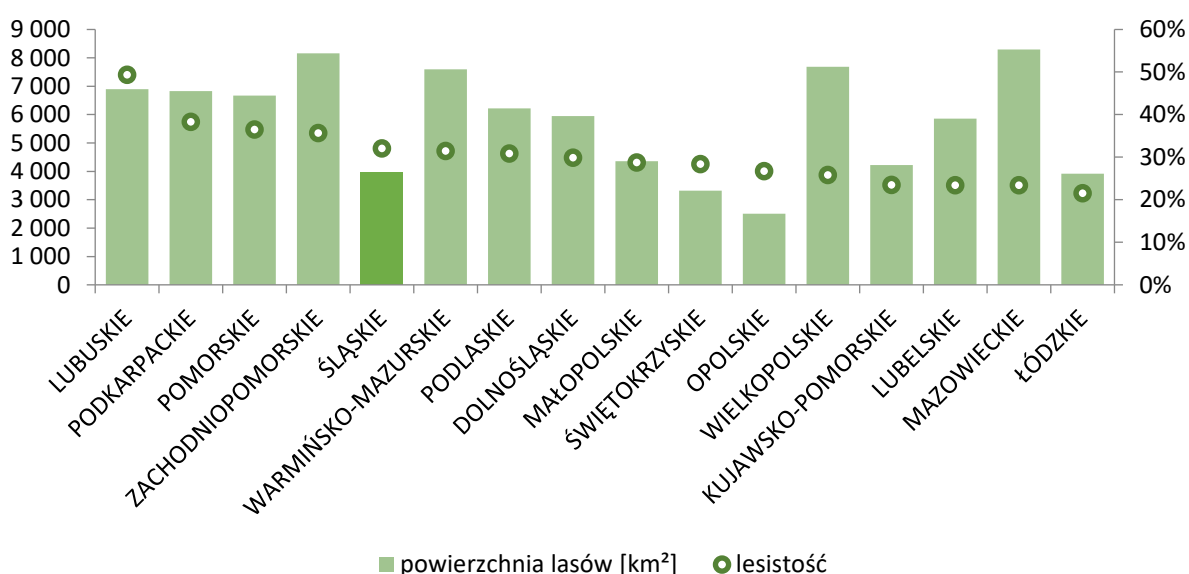
Zabytkowa Hala Wystawowa „Kapelusz” uzyskała dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Wartość realizowanego projektu wynosi ponad 21 mln. Projekt będzie realizowany od maja 2018 r. do czerwca 2020 r. Natomiast kolejną dużą realizacją na terenie parku jest projekt pn. „Planetarium – Śląski Park

Nauki. Modernizacja i rozbudowa Planetarium Śląskiego w Chorzowie”. Przedsięwzięcie realizowane będzie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Szacowaną wartość projektu określono na poziomie 99 mln zł z czego wkład UE określono na 83 mln zł. Projekt ma na celu rozszerzenie działalności popularyzatorsko-edukacyjnej Planetarium Śląskiego w dziedzinie astronomii, sejsmologii i meteorologii. Rozszerzenie tej działalności jest możliwe poprzez modernizację i rozbudowę stanu istniejącego.

Zasoby i ochrona środowiska

Województwo śląskie, w porównaniu do pozostałych województw w kraju, charakteryzuje się wysokim stopniem pokrycia terenu lasami. Łączna powierzchnia lasów wynosiła wprawdzie 3 948,02 km², lecz stanowiła ona 32,0% powierzchni województwa. W strukturze własności wyraźnie dominowały lasy publiczne (80%), wśród których przeważały lasy Skarbu Państwa.

Wykres 33. Powierzchnia lasów i lesistość (udział %) według województw w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Lasy w województwie śląskim rozmieszczone są głównie w południowej i północnej części regionu. Największa powierzchnia lasów występuje w powiatach żywieckim, częstochowskim, lublinieckim, tarnogórskim, zawierciańskim, cieszyńskim i kłobuckim, natomiast w Świętochłowicach lasy nie występują w ogóle. Pod względem własności znaczący udział lasów prywatnych dotyczył powiatu zawierciańskiego (49%), miasta Jastrzębie-Zdrój (47%) oraz powiatu myszkowskiego (46%).

Na obszarze województwa śląskiego występuje niewiele obszarów prawnie chronionych (3% zasobów kraju). Obszary objęte ochroną prawną, według stanu na 2017 rok, zajmowały powierzchnię 2 718,03 km², co stanowiło 22,04% powierzchni regionu i tylko niecałe 3% wszystkich tego typu obszarów w kraju. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na ilość obszarów prawnie chronionych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W województwie śląskim wartość ta wynosiła 597,6 m²/os i była najniższa w porównaniu z innymi województwami.

Na terenie województwa śląskiego wśród obszarów chronionych przeważają parki krajobrazowe, które zajmowały powierzchnię 2 247,09 km² (18% powierzchni województwa i 83% obszarów chronionych). Są to:

- Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich,
- Załęczański Park Krajobrazowy,
- Park Krajobrazowy Lasy Nad Górną Liswartą,

- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd,
- Park Krajobrazowy Stawki,
- Park Krajobrazowy Beskidu Małego,
- Żywiecki Park Krajobrazowy,
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego.

Parkami krajobrazowymi w województwie śląskim kieruje Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, który powstał 1 stycznia 2000 roku na mocy Rozporządzenia nr 222/99 Wojewody Śląskiego z 16 listopada 1999 roku i jest jednostką budżetową województwa śląskiego.

W województwie śląskim znajdują się również obszary Natura 2000, w tym na tle całego kraju niewiele ponad 1% obszarów specjalnej ochrony ptaków i niecałe 3% specjalnych obszarów ochrony siedlisk. Powierzchnia obszarów specjalnej ochrony ptaków wynosi 623,6 km² (5,1% powierzchni ogólnej), natomiast specjalnych obszarów ochrony siedlisk – 920,9 km² (7,5% powierzchni ogólnej).

Ochrona wód

Województwo śląskie charakteryzuje się stosunkowo skąpyimi zasobami wodnymi. Niewiele jest naturalnych zbiorników wodnych. Charakterystyczna jest duża ilość zbiorników antropogenicznych. Pod względem powierzchni i pojemności największym z nich jest Zbiornik Goczałkowice na Małej Wiśle o powierzchni 32 km² i pojemności 165,6 hm³ przy maksymalnym piętrzeniu.⁵⁹ W mniejszym stopniu jest on wykorzystywany do celów rekreacyjnych, jednak jego podstawowym zadaniem jest dostarczanie wód do zaopatrzenia ludności i funkcja przeciwpowodziowa. Inne duże zbiorniki to Jezioro Żywieckie na Sole jak również zbiorniki w wyrobiskach: Dzierżno Duże, Dzieckowice (zbiornik Imieliński) oraz Kuźnica Warężyńska (Pogoria IV) – jedno z czterech jezior Pojezierza Dąbrowskiego. Duże walory rekreacyjne charakteryzują też m.in. Jezioro Międzybrodzkie, pozostałe zbiorniki Pojezierza Dąbrowskiego (Pogoria I, Pogoria II, Pogoria III), Paprocany, Dolinę Trzech Stawów w Katowicach, Sosinę, Jezioro Pławniowice, Rogoźnik, a także Chechło-Nakło.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w 2017 roku przeprowadził badania, których celem była klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego 63 jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp), w tym 30 w dorzeczu Wisły oraz 33 w dorzeczu Odry. Na podstawie uzyskanych wyników wyciągnięto następujące wnioski:

- dobry stan 4 jcwp;
- dobry potencjał 4 jcwp;
- umiarkowany stan 16 jcwp;
- umiarkowany potencjał 13 jcwp;
- słaby stan 19 jcwp;
- słaby potencjał 3 jcwp;
- zły stan 2 jcwp;
- zły potencjał 2 jcwp.

Spośród 63 przebadanych jednolitych części wód powierzchniowych w 2017 roku 13% oceniono na będące w stanie/potencjale dobrym, tj. spełniającym warunki dobrego stanu wód, pozostałe 87% jako będące w stanie/potencjale umiarkowanym, słabym lub złym, tj. nie spełniającym warunków dobrego stanu wód.

Województwo śląskie względem pozostałych województw w ostatnich latach zajmowało niezmiennie szóstą pozycję pod względem ilości odprowadzanych ścieków przemysłowych. W roku 2017 region osiągnął wynik 233 968 dam³, co stanowiło zaledwie 3,2% wartości uzyskanej na

---

⁵⁹ Ibid.

poziomie kraju. Należy również zauważyć znaczący dystans dzielący województwo śląskie od województwa mazowieckiego, będącego liderem we wskazanym zakresie.

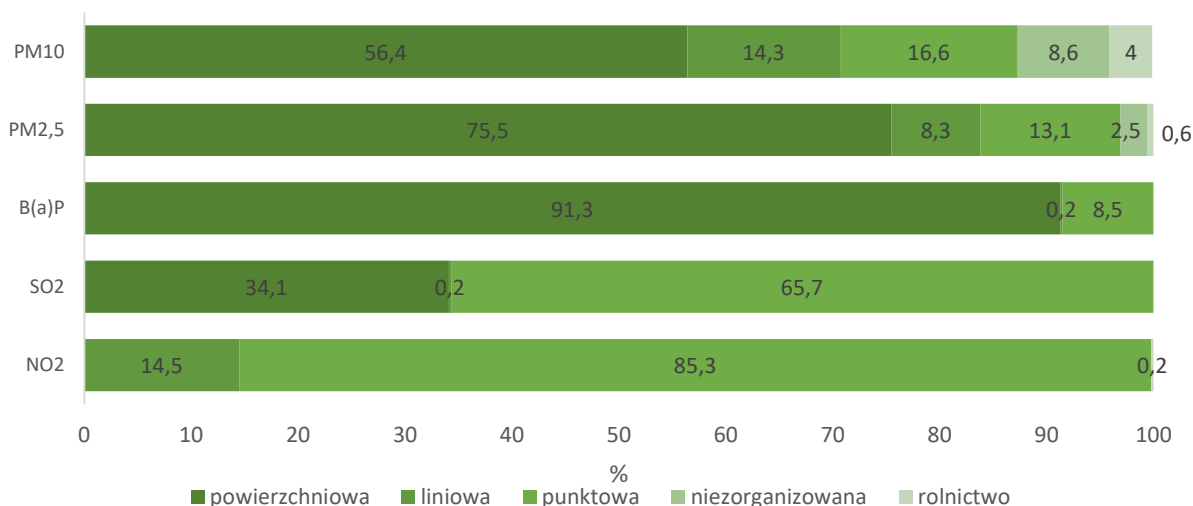
Niepokojący jest natomiast fakt, że region w analizowanym przedziale czasowym niezmiennie był liderem pod względem ilości ścieków przemysłowych odprowadzanych bezpośrednio do wód lub ziemi a wymagających oczyszczenia. W roku 2017 wskazanych ścieków było 222 149 dam³.

Przedsiębiorstwa z województwa śląskiego wytworzyły 25,2% ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego na terenie kraju. Osiąganie wysokich wyników we wskazanym zakresie sprawiło, że w ciągu ostatnich dziewięciu lat śląskie i zachodniopomorskie wymieniały się na pozycji lidera.

Ochrona powietrza w tym niska emisja

Stan powietrza w regionie w 2017 roku został określony w „Szesnastej rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim” pod kątem spełniania kryteriów w celu ochrony zdrowia oraz roślin na podstawie wyników uzyskanych z 134 stanowisk pomiarowych. Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonano w strefie śląskiej, w aglomeracjach górnośląskiej i rybnicko-jastrzębskiej oraz w miastach Bielsko-Biała i Częstochowa.

Wykres 34. Udziały źródeł w emisji powietrza w województwie śląskim w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie opracowania Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018.

W województwie śląskimi głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza była emisja powierzchniowa oraz tzw. emisja związana ze źródłami punktowymi.

Źródła powierzchniowe czyli komunalno-bytowe, będące „producentami” tzw. niskiej emisji, miały w 2017 roku największy udział w emisji zanieczyszczeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 i benzo(a)pirenu (BaP).

Jak wynika z raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach⁶⁰, średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 mieściły się w przedziale od 62% do 139% poziomu dopuszczalnego. Analizując sytuację w rozmieszczeniu terytorialnym stwierdzono, że średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 w 2017 roku wyniosły:

⁶⁰ Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku, Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018.

- w aglomeracji górnośląskiej od 40 µg/m³ (Dąbrowa Górnicza) do 52 µg/m³ (Katowice Al. Górnośląska/Plebiscytowa)⁶¹;
- w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej od 41 µg/m³ (Żory) do 51 µg/m³ (Rybnik);
- w Bielsku-Białej – 38 µg/m³;
- w Częstochowie od 34 µg/m³ (stacja tła miejskiego ul. Baczyńskiego) do 42 µg/m³ (stacja komunikacyjna ul. Armii Krajowej);
- w strefie śląskiej od 25 µg/m³ (Ustroń) do 56 µg/m³ (Pszczyna).

Z punktu widzenia stanu zdrowia mieszkańców województwa śląskiego należy zwrócić uwagę, że w roku 2017 przez 25 dni (16 dni w styczniu, 6 dni w lutym, 1 dzień w listopadzie, 2 dni w grudniu) stężenia 24-godzinne pyłu zawieszonego PM10 były równe lub wyższe niż 200 µg/m³, czyli osiągnęły wartość progową informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczenia alarmowego dla pyłu PM10. Stężenia 24-godzinne pyłu PM10 na takim poziomie wystąpiły na 23 z 24 stanowisk w regionie. Największa liczba dni z przekroczeniem poziomu 200 µg/m³ wystąpiła w strefie śląskiej w Pszczynie.

W roku 2017 wartość dopuszczalna roczna stężenia pyłu zawieszonego PM2,5, wynosząca 25 µg/m³, poza stanowiskiem tła regionalnego w Żółtym Potoku (gmina Janów), została przekroczona na 8 z 9 stanowisk (od 11% do 57%) i wyniosła:

- w aglomeracji górnośląskiej – 31 µg/m³ w Katowicach ul. Kossutha oraz w Gliwicach i 39 µg/m³ w Katowicach ul. Plebiscytowa/A4 (stanowisko komunikacyjne);
- w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej – 29 µg/m³;
- w strefie Bielsko-Biała miasto – 32 µg/m³;
- w strefie Częstochowa miasto – 28 µg/m³;
- w strefie śląskiej – od 20 µg/m³ w Żółtym Potoku do 30 µg/m³ w Godowie.

Należy zwrócić uwagę, że stężenia pyłów PM2,5 w sezonie zimowym w 2017 roku były prawie dwukrotnie wyższe niż w sezonie letnim. Zmienność sezonowa stężeń obserwowana była od wielu lat na wszystkich stanowiskach.

W 2017 roku średnie roczne stężenia benzo(a)pirenu na 11 stanowiskach przekroczyły wartość docelową 1 ng/m³ i wyniosły:

- w aglomeracji górnośląskiej 7 ng/m³ (Dąbrowa Górnicza) i 8 ng/m³ (Katowice);
- w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej 16 ng/m³;
- w Bielsku-Białej 7 ng/m³;
- w Częstochowie 5 ng/m³;
- w strefie śląskiej od 6 do 14 ng/m³.

W okresie zimowym od 1 października 2016 roku do 31 marca 2017 roku najwyższe stężenia benzo(a)pirenu były obserwowane na stanowiskach w Pszczynie (27 ng/m³) i Rybniku (28 ng/m³). Jak wynika z danych opublikowanych przez WIOŚ w Katowicach, główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym w województwie śląskim była emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, natomiast w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych (np. dróg, chodników, boisk) oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s).

Źródła punktowe swym zakresem obejmują energetykę zawodową i przemysłową oraz procesy produkcyjne. Na terenie województwa śląskiego duże znaczenie we wskazanym zakresie miało występowanie zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska. W roku 2017 stwierdzono

⁶¹ Wartość dopuszczalna dla PM10 wynosi 40 µg/m³.

występowanie 329 zakładów szczególnie uciążliwych, a ich liczba była nieporównywalnie wyższa od zakładów tego typu w pozostałych regionach kraju (17,5% ogółu zakładów tego typu w kraju).⁶² W roku 2017 zakłady szczególnie uciążliwe wyemitowały na poziomie kraju 213 920 683 t zanieczyszczeń gazowych. Województwo śląskie było jednym z trzech województw (obok łódzkiego i mazowieckiego), które w ostatnich latach emitowały do atmosfery najwięcej omawianych zanieczyszczeń. W roku 2017 wskazana powyżej emisja gazów osiągnęła wartość 39 662 941 t, co stanowiło 18,5% emisji na poziomie kraju. Należy wskazać, że w przypadku województwa śląskiego, od roku 2014 odnotowywano wzrost „produkcji” zanieczyszczeń.

Hałas

Głównym źródłem hałasu przemysłowego w województwie śląskim były przedsiębiorstwa związane z przemysłem górniczym, energetycznym czy metalurgicznym. Wskazane branże charakteryzują się bowiem dużą koncentracją urządzeń i instalacji stanowiących źródło hałasu.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego uwzględniają przekroczenia poziomu dopuszczalnego hałasu w pięciu skalach: 0,1 – 5 dB, 5 – 10 dB, 15 – 20 dB, ponad 20 dB. Należy zauważyć, że województwo śląskie zajmowało wysokie pozycje w stosunku do pozostałych województw, pod względem ilości przedsiębiorstw w każdej z pięciu grup przekroczeń poziomów dopuszczalnych hałasu, bez względu na to, czy analizowano przekroczenia występujące w dzień czy w nocy. Ponadto w regionie, podobnie jak w pozostałych województwach zauważono tendencję, że wraz ze wzrostem wartości decybeli, spada ilość zakładów przemysłowych wykazująca przekroczenia dopuszczalne.

Tendencje wzrostowe hałasu komunikacyjnego, obserwowane m.in. w województwie śląskim, odnoszą się przede wszystkim do hałasu drogowego i hałasu lotniczego. Wzrost zagrożenia hałasem drogowym związany jest przede wszystkim z gwałtownym przyrostem liczby samochodów w kraju. W przypadku hałasu lotniczego obserwuje się trendy wzrostu poziomu hałasu wskutek przejmowania przez lokalne, intensywnie rozbudowywane lotniska części ruchu, w tym międzynarodowego. Ponadto następuje wzrost połączeń krajowych przez linie dysponujące niewielkimi samolotami, „taksówkami powietrznymi”, śmigłowcami.⁶³

W latach 2012-2016 przeprowadzono w województwie śląskim kontrole na drogach (na odcinku 1 051,4 km dróg) pod kątem emisji hałasu. W przypadku 42,7 km dróg (1,9%) kontrola wykazała przekroczenie maksymalnego dopuszczalnego poziomu hałasu⁶⁴.

W dniu 16 listopada 2015 roku, Sejmik Województwa Śląskiego przyjął *Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie*. W ramach programu przedstawiono zestaw zalecanych rozwiązań technicznych oraz innych działań sprzyjających osiągnięciu tego celu w największym stopniu. Obecnie trwają prace nad programem obejmującym swym zakresem działania z zakresu ochrony przed hałasem do roku 2023.

---

⁶² *Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 roku*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice 2018.

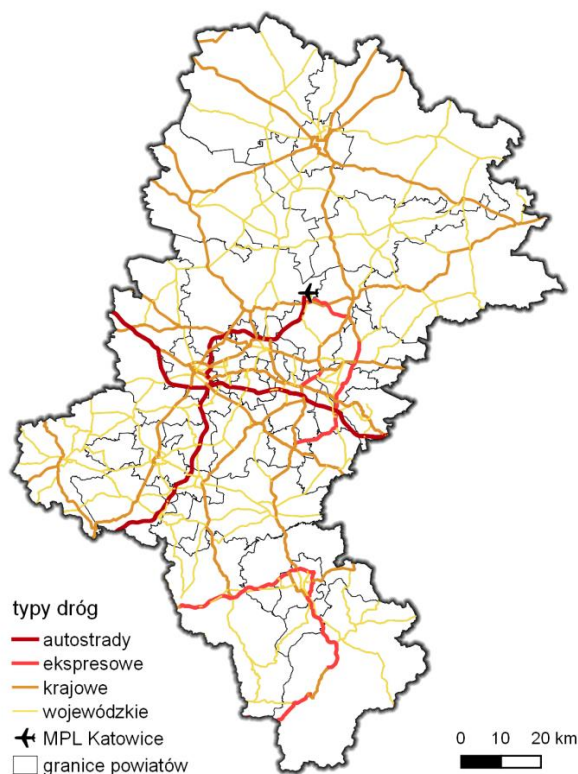
⁶³

http://www.gios.gov.pl/stansrodowiska/gios/pokaz_artykul/pl/front/stanw Polsce/ochrona_dziedzictwa_przyrodniczego/hałas.

⁶⁴ Poziom dopuszczalny 60 dB.

Spójność transportowa regionu

Mapa 26. Sieć dróg w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.

wyniósł 14,2 km. Na drugim miejscu było województwo łódzkie (12,4 km), a na trzecim dolnośląskie (11,1 km). W czterech województwa wartość wskaźnika wyniosła 0, z uwagi na brak autostrad, były to: lubelskie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie.

Transport drogowy

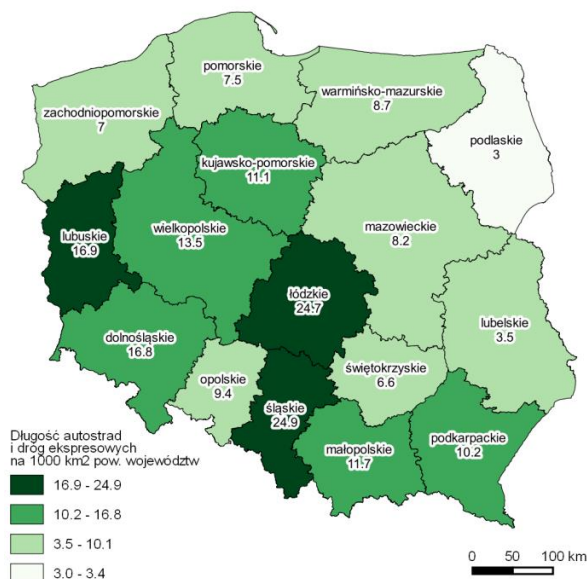
W 2017 roku w Polsce było 422 tys. km dróg publicznych, w tym w województwie śląskim 24,9 tys. km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni w Polsce wskaźnik długości dróg wynosił 135,1 km, a dla województwa śląskiego 202 km i była to druga wartość wśród wszystkich województw. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo małopolskie (207,7 km), a na trzecim kujawsko-pomorskie (152,7 km). Drogi krajowe, w tym autostrady i drogi ekspresowe w 2017 roku miały długość 1 228,4 km, drogi wojewódzkie 1 496,2 km, a powiatowe 6 354,7 km. Najwięcej dróg publicznych w województwie śląskim stanowiły drogi gminne o długości 15 831,8 km⁶⁵.

W 2017 roku w województwie śląskim było 24,8 km autostrad i dróg ekspresowych na 1 000 km² powierzchni, w tym rankingu śląskie zajęło pierwsze miejsce, na drugim uplasowało się województwo łódzkie (24,7 km). Najmniejszą wartością wskaźnika charakteryzowały się województwa: podlaskie (3,0 km) i lubelskie (3,5 km). W przypadku wskaźnika długości autostrad na 1 000 km² w województwie śląskim również miał on najwyższą wartość i

⁶⁵ Dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Głównego Urzędu Statystycznego z 2017 r.

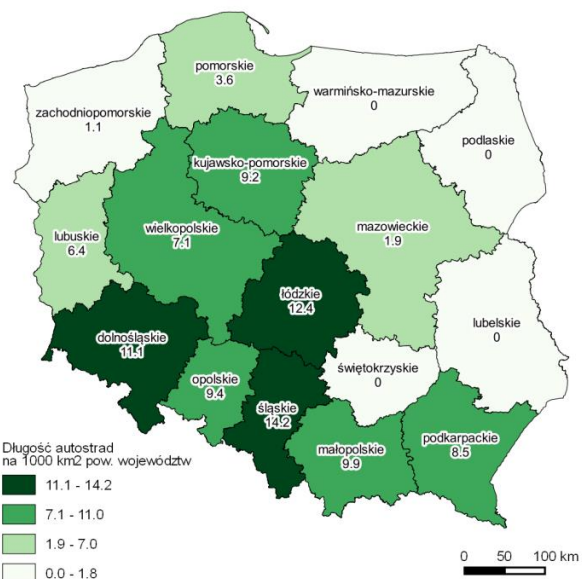

Mapa 27. Długość autostrad i dróg ekspresowych na 1 000 km² powierzchni województw w 2017 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Mapa 28. Długość autostrad na 1 000 km² powierzchni województw w 2017 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Transport Kolejowy

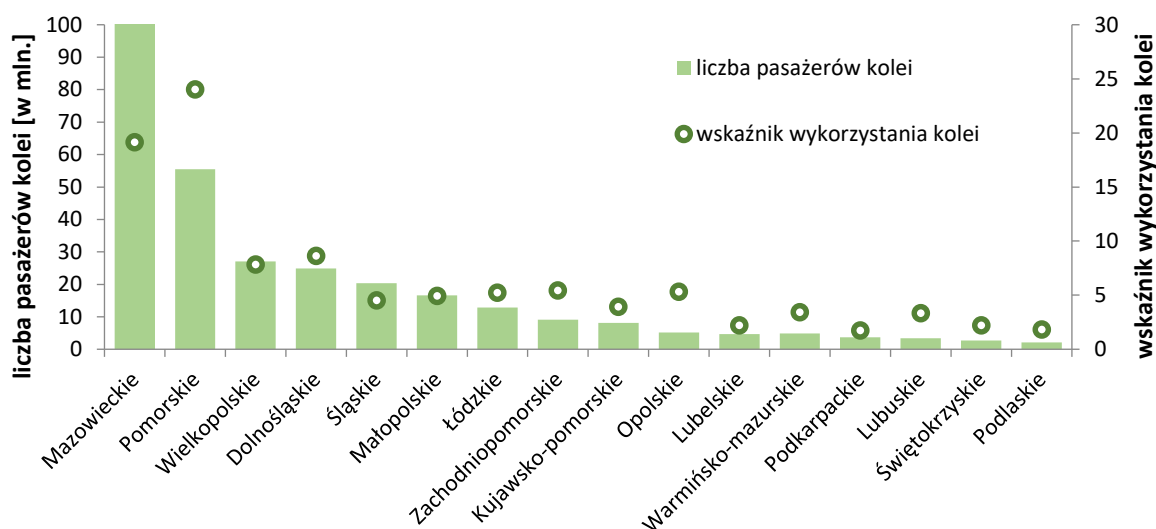
W 2017 roku w województwie śląskim długość linii kolejowych eksploatowanych wynosiła 1 943 km, z tego długość linii kolejowych zelektryfikowanych wyniosła 1 636 km. W ciągu ośmiu lat długość linii kolejowych eksploatowanych zmniejszyła się o 221 km.

Wskaźnik długości linii kolejowych w przeliczeniu na 100 km² powierzchni w województwie śląskim charakteryzuje się najwyższą wartością wśród wszystkich regionów. Na każde 100 km² powierzchni województwa śląskiego przypada prawie 16 km linii kolejowych i wartość ta przez ostatnie osiem lat spadła z 17,5 do 15,8 km w roku 2017. Pomimo tego spadku gęstość linii kolejowych w regionie jest i tak prawie dwa razy większa niż w województwie dolnośląskim i opolskim.

Liczba pasażerów kolei

Według danych Urzędu Transportu Kolejowego w 2017 roku z kolei w całej Polsce skorzystało 303,6 mln pasażerów, z czego najwięcej w województwie mazowieckim (102,6 mln), a najmniej w województwie podlaskim (2,1 mln). Wskaźnik wykorzystania kolei, czyli liczba przejazdów rocznie przypadających na mieszkańca, wyniósł w Polsce średnio 7,9. W przypadku województwa śląskiego, z usług przewoźników kolejowych w 2017 roku skorzystało 20,4 mln pasażerów, co stanowiło 6,7% wszystkich pasażerów w Polsce. Wskaźnik wykorzystania kolei dla województwa śląskiego wyniósł 4,5 (znacznie poniżej średniej dla Polski).

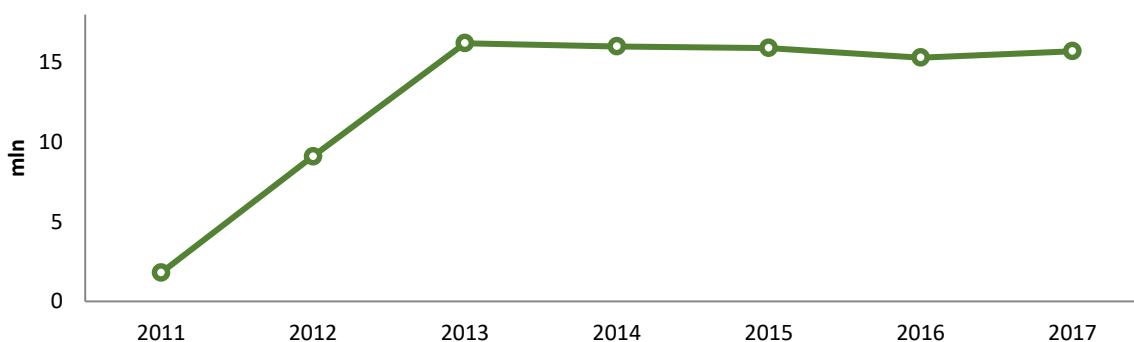
Wykres 35. Liczba pasażerów kolei i wskaźnik wykorzystania kolei wg województw w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Transportu Kolejowego.

Rok 2018 był kolejnym rokiem działalności Kolei Śląskich – spółki samorządowej województwa śląskiego. Pozostałe przewozy realizowała spółka Przewozy Regionalne. Jeśli chodzi o udział Kolei Śląskich w rynku ogólnopolskim wg liczby pasażerów, to w 2017 roku wyniósł on 5,2%. Koleje Śląskie Sp. z o.o. przewiozła w 2018 r. 16.958.381 pasażerów wobec 15.730.040 pasażerów w 2017 r. wzrost liczby pasażerów stanowi 7,8%.

Wykres 36. Liczba pasażerów Kolei Śląskich w latach 2011-2017.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Transportu Kolejowego.

Na terenie województwa międzynarodowe kolejowe przewozy pasażerskie realizowane są przez PKP Intercity S.A., międzywojewódzkie przez: PKP Intercity S.A., Przewozy Regionalne Sp. z o.o. i Koleje Śląskie Sp. z o.o., a przewozy wojewódzkie przez Koleje Śląskie Sp. z o.o. W 2018 roku na polskich torach pojawił się prywatny czeski przewoźnik Leo Express, który operuje na trasie Kraków-Katowice-Ostrawa-Praga.

Najbardziej popularnymi trasami przewozowymi obsługiwanymi przez Koleje Śląskich były w 2018 r. w kolejności: Gliwice – Katowice – Częstochowa, Katowice – Zwardoń, Sosnowiec Główny – Katowice – Tychy Lodowisko. W 2018 r. spółka realizowała bogatą politykę promocyjną mającą na celu przyciągnąć i zwiększyć liczbę osób korzystających z transportu publicznego. Wśród najpopularniejszych akcji promocyjnych można wymienić:

- „Rodzinne Niedziele” – oferta skierowana do rodzin z dziećmi dostępna była od marca do grudnia w każdą pierwszą niehandlową niedzielę, na podstawie biletu zakupionego dla dziecka rodzice odbywali przejazd za darmo;

- „Zielone Środy” – akcja promująca rezygnację z samochodu na rzecz komunikacji zbiorowej, w tym przypadku transportu kolejowego. W każdą trzecią środę miesiąca o od marca do grudnia osoby okazujące dowód rejestracyjny mogły podróżować za darmo wraz z jedną osobą towarzyszącą;
- „Studenciak” – w październiku studenci pierwszego roku studiów pierwszego stopnia mieli możliwość zakupu biletu miesięcznego za złotówkę w aplikacji SkyCash. Bilet był ważny przez miesiąc od dnia zakupu;
- „Przejazdy smogowe” – w dni o bardzo złej jakości powietrza uruchamiane były bezpłatne przejazdy dla posiadaczy dowodu rejestracyjnego oraz jednej osoby towarzyszącej;
- „Industriada” – wszyscy uczestnicy wydarzenia posiadający dedykowany kupon mogli podróżować za darmo;
- „Europejski Dzień bez Samochodu” – każdy kierowca okazujący dowód rejestracyjny, wraz z osobą towarzyszącą mógł 22 września 2018 r. podróżować za darmo;
- „Kolej na Muzea” – współpraca z 29 muzeami znajdującymi się na terenie województwa śląskiego. Na podstawie ważnego biletu kolejowego wejście do muzeum było 20% tańsze.

We wszystkich promocjach uczestnicy mieli możliwość podróżowania w pociągach Kolei Śląskich z wyłączeniem odcinka przygranicznego Chałupki-Bohumin oraz pociągu Ornak na odcinku Żywiec-Zakopane. Według stanu na 31 grudnia 2018 r. spółka użytkowała 61 sztuk taboru kolejowego, w tym 25 sztuk stanowiło jej własność, pozostałe 36 było dzierżawionych (informacja w tabeli).

Tabela 18. Stan użytkowanego taboru Koleje Śląskie Sp. z o.o. (na dzień 31.12.2018 r.).

Lp.	Seria i nr	Typ	Producent	Rok produkcji
1.	EN75-001	Flirt Polska L-4158	StadlerBussnang AG	2008
2.	EN75-002	Flirt Polska L-4158	StadlerBussnang AG	2008
3.	EN75-003	Flirt Polska L-4158	StadlerBussnang AG	2008
4.	EN75-004	Flirt Polska L-4158	StadlerBussnang AG	2008
5.	EN76-001	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
6.	EN76-002	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
7.	EN76-003	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
8.	EN76-004	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
9.	EN76-005	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
10.	EN76-006	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
11.	EN76-007	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
12.	EN76-008	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
13.	EN76-009	22WE	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2011
14.	EN57-3001	5B 6B 5B EN57KM	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1966

15.	EN57-3002	5B 6B 5B EN57KM	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1964
16.	EN57-1178	5B 6B 5B EN57AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1977
17.	EN57-730	5B 6B 5B EN57AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1968
18.	EN57-223	5B 6B 5B EN57AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1975
19.	EN57-1533	5B 6B 5B EN57AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1983
20.	EN57-1563	5B 6B 5B EN57AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1983
21.	EN57-224	5B 6B 5B EN57AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1975
22.	EN57-892	5B 6B 5B EN57AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1972
23.	EN71-100	5B 6B 6B 5B EN71AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1966
24.	EN71-101	5B 6B 6B 5B EN71AKŚ	Państwowa Fabryka Wagonów PAFAWAG	1967
25.	14WE-01	14WE	NEWAG S.A.	2005
26.	14WE-03	14WE	NEWAG S.A.	2005
27.	35WE-007	35WE	NEWAG S.A.	2012
28.	27WEb-001	27WEb	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2013
29.	27WEb-002	27WEb	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2013
30.	27WEb-003	27WEb	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2013
31.	27WEb-004	27WEb	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2013
32.	27WEb-005	27WEb	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2013
33.	27WEb-006	27WEb	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2013
34.	EN57-958		PAFAWAG	
35.	EN57-1013		PAFAWAG	
36.	EN57-1086		PAFAWAG	
37.	EN57-1419		PAFAWAG	
38.	EN57-1753		PAFAWAG	
39.	EN57-1818		PAFAWAG	
40.	EN57-1822		PAFAWAG	
41.	EN57-1823		PAFAWAG	
42.	EN57-1919		PAFAWAG	
43.	21WEa-001	21WEa	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2017
44.	21WEa-002	21WEa	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2017

45.	21WEa-003	21WEa	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2017
46.	34WEa-001	34WEa	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2017
47.	34WEa-002	34WEa	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2017
48.	34WEa-003	34WEa	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2018
49.	34WEa-004	34WEa	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A.	2018
50.	SA109-005	212M	Kolejowe Zakłady Maszyn KOLZAM S.A.	2004
51.	SA109-011	212M	FABLOK S.A.	2012
52.	36WEa-008	36WEa	NEWAG S.A.	2014
53.	36WEa-009	36WEa	NEWAG S.A.	2014
54.	36WEa-010	36WEa	NEWAG S.A.	2014
55.	22WEd-001	22WEd	PESA S.A.	2018
56.	22WEd-002	22WEd	PESA S.A.	2018
57.	22WEd-003	22WEd	PESA S.A.	2018
58.	22WEd-004	22WEd	PESA S.A.	2018
59.	22WEd-005	22WEd	PESA S.A.	2018
60.	22WEd-006	22WEd	PESA S.A.	2018
61.	22WEd-007	22WEd	PESA S.A.	2018

Źródło: Koleje Śląskie Sp. z o.o.

Transport publiczny

W 2017 roku w województwie śląskim czynnych było 12,2 tys. km linii komunikacji miejskiej, z czego 11,7 tys. km linii autobusowych oraz 408 km linii tramwajowych. Województwo śląskie pod względem długości linii komunikacji miejskiej zajmowało pierwsze miejsce w Polsce.

W województwie śląskim w 2017 roku jeździło prawie 2 tys. autobusów komunikacji miejskiej, co dało drugie miejsce w kraju po województwie mazowieckim (2,7 tys. autobusów). Tabor tramwajowy liczył 390 sztuk, z czego jedynie 69 wozów było przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych. Jeśli chodzi o aspekt przystosowania taboru autobusowego do przewozu osób niepełnosprawnych to w 10 województwach ponad 80% taboru stanowi tabor niskopodłogowy. W województwie śląskim odsetek pojazdów niskopodłogowych wyniósł 78,5%.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2017 roku w Polsce komunikacją miejską przewieziono 3 739,4 mln pasażerów, z tego w województwie śląskim 406,1 mln pasażerów. W tym zakresie województwo śląskie zajęło 3. miejsce, po województwach mazowieckim (937,7 mln) i małopolskim (444,9 mln). W 2017 roku przewieziono komunikacją miejską w regionie o 141 mln mniej pasażerów niż w 2009 roku.

Od 1 stycznia 2019 roku organizacją przewozów komunikacji publicznej na terenie GZM, zamiast KZK GOP, zajmuje się Zarząd Transportu Metropolitalnego (ZTM). ZTM przejął tym samym, zadania trzech dotychczasowych organizatorów: KZK GOP, MZKP Tarnowskie Góry i MZK Tychy.

Infrastruktura komunalna

Sieć wodno-kanalizacyjna

Województwo śląskie w 2017 roku zajmowało piąte miejsce w kraju pod względem długości sieci wodociągowej (21,5 tys. km) i jednocześnie drugie miejsce pod względem długości sieci kanalizacyjnej (16,3 tys. km).

Długość czynnej sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej w województwie systematycznie rośnie. Od 2009 roku długość sieci wodociągowej wzrosła o 1,7 tys. km, a sieci kanalizacyjnej o 6,0 tys. km. Największą długość sieci wodociągowej w regionie w 2017 roku posiadały powiaty: częstochowski (1,5 tys. km), cieszyński (1,3 tys. km) oraz bielski (1,3 tys. km), a najkrótszą Świętochłowice (77,9 km). Jeśli chodzi o sieć kanalizacyjną największą długość odnotowano w powiecie żywieckim (1,5 tys. km), a po przeciwnej stronie znalazły się Świętochłowice (84,8 km).

Odsetek korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w ogóle ludności w województwie w 2017 roku wyniósł odpowiednio 95,8% i 78%.

Ilość wody dostarczonej do sieci wodociągowej w czasie doby w województwie śląskim w 2017 roku wyniosła 524,1 dam³. Była to druga najwyższa wartość w kraju zaraz za województwem mazowieckim. Najmniej natomiast sprzedały województwa lubuskie (104,7 dam³) oraz opolskie (109,1 dam³). W województwie śląskim ilość sprzedawanej wody z wodociągów wyniosła 369,0 dam³. Ilość odprowadzanych ścieków w regionie w tym samym okresie wyniosła 153,8 tys. dam³.

Oczyszczalnie ścieków

W 2017 roku dostęp do oczyszczalni ścieków miało 80,8% mieszkańców województwa śląskiego. Uzyskany wynik był wyższy od wyniku uzyskanego na poziomie kraju (73,6%). W porównaniu do pozostałych regionów województwo śląskie znalazło się na czwartej pozycji.

Warto zauważyć, że dostęp do oczyszczalni ścieków w województwie śląskim zależny był od miejsca zamieszkania ludności. Jak wynika z danych statystycznych jedynie 91,1% osób zamieszkujących miasta miało dostęp do oczyszczalni ścieków (16. miejsce w kraju). Analizując sytuację wewnątrz regionu najniższe wartości wskaźnika stwierdzono w powiatach: myszkowskim (74,9%), wodzisławskim (76,5%) i rybnickim (79,4%). W przypadku terenów wiejskich województwa, wartość wskaźnika wyniosła 46,6% (8. miejsce w kraju). Sytuacja przedstawiała się najmniej korzystnie w powiatach: zawierciańskim (3,8%), raciborskim (7,9%), myszkowskim (27,5%) i będzińskim (27,5%). W przypadku powiatów osiągających najniższe wartości wskaźnika zadowalający jest fakt, że w badanym przedziale czasowym odnotowywano wzrost jego wartości.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z obowiązującym Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 na obszarze województwa w 2014 roku, funkcjonowały 4 spalarnie odpadów niebezpiecznych, w tym spalarnie odpadów zawierających PCB⁶⁶, 4 spalarnie przekształcające termiczne odpady medyczne i weterynaryjne które były zlokalizowane w Gliwicach, Dąbrowie Górniczej, Katowicach oraz Bielsku-Białej oraz jedna spalarnia komunalnych osadów ściekowych zlokalizowana w Dąbrowie Górniczej.

W województwie śląskim w 2017 roku znajdowało się 19 składowisk odpadów komunalnych o łącznej powierzchni 127,9 ha. Zlokalizowane one były w powiatach: częstochowskim, raciborskim (po dwa wysypiska) oraz gliwicki, kłobuckim, lublinieckim, mikołowskim, zawierciańskim, żywieckim, Bielsku-Białej, Bytomiu, Gliwicach, Jastrzębiu-Zdroju, Katowicach, Rybniku, Sosnowcu, Świętochłowicach oraz Tychach (po jednym wysypisku). Składowiska o największej sumie

---

⁶⁶ PCB – polichlorowane bifenyle.

powierzchni w 2017 roku znajdowały się w: powiecie częstochowskim (31,1 ha), Świętochłowicach (12,2 ha), Katowicach (10,1 ha) oraz powiecie lublinieckim (10,0 ha).

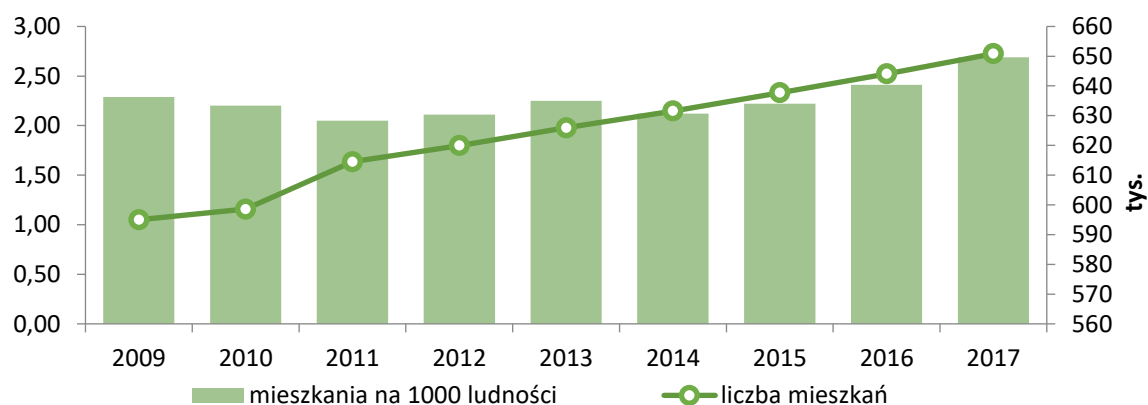
Ilość zebranych odpadów w ciągu roku stale rosła – w 2017 roku wyniosła 1 600,1 tys. ton odpadów. Jednocześnie województwo zgromadziło 13,4% odpadów w skali kraju i był to drugi wynik zaraz po województwie mazowieckim (1 776,9 tys. ton odpadów, tj. 14,9% w skali kraju).

W województwie śląskim w 2017 roku zgromadzono 573,9 tys. ton odpadów zebranych selektywnie, co stanowiło 17,7% odpadów w kraju, co stanowiło jednocześnie najwyższą wartość w kraju.

Zasoby mieszkaniowe

Liczba mieszkań w kraju w 2017 roku, w których skład wchodzi: mieszkania, budynki mieszkalne i mieszkalno-usługowe wyniosła 6 375,7 tys., a województwo śląskie zajmowało trzecie miejsce w kraju pod względem ich ilości. Liczba mieszkań w województwie śląskim stale wzrastała i w 2017 wyniosła 650,8 tys.

Wykres 37. Liczba mieszkań oraz mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności województwie śląskim w latach 2009-2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Największą koncentrację lokali mieszkalnych można zauważyć w centralnej części województwa śląskiego na obszarze Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz w miastach: Częstochowa, Bielsko-Biała i Rybnik. W województwie śląskim średnia oddanych mieszkań do użytkowania na 1 000 ludności w roku 2017 wyniosła 2,7 mieszkania, jednocześnie wydano 8,3 tys. pozwoleń na budowę nowych budynków mieszkaniowych ogółem, co umieściło województwo na trzeciej pozycji w kraju.

Energetyka

Produkcja energii elektrycznej i ciepłej

W 2017 roku na terenie kraju produkcja energii elektrycznej łącznie⁶⁷ osiągnęła poziom 170 465,2 GWh⁶⁸. Elektrownie zlokalizowane na terenie województwa śląskiego odnotowały w 2017 roku moce osiągalne⁶⁹ na poziomie 7 218,7 MW⁷⁰, co stanowiło najwyższą wartość w kraju. Wysokie

⁶⁷ Produkcja energii elektrycznej ogółem – suma produkcji elektrowni ciepłych, wodnych i odnawialnych.

⁶⁸ Gigawatogodziny.

⁶⁹ Maksymalna trwała moc, z jaką elektrownia może pracować w sposób ciągły w czasie co najmniej 15 godzin, przy dobrym stanie urządzeń i w normalnych warunkach.

⁷⁰ Megawat.

wartości w omawianym zakresie odnotowano także w województwie mazowieckim (6 795,9 MW) oraz łódzkim (6 536,7 MW). We wszystkich elektrowniach w Polsce moc osiągalna wyniosła 42 989,7 MW, z czego 16,8% przypadło na województwo śląskie.

W województwie śląskim na najbliższe lata zaplanowane są następujące inwestycje w nowe lub rozbudowę już istniejących elektrowni i elektrociepłowni:

- Elektrownia Jaworzno,
- Elektrownia Rybnik,
- Zakład Wytwarzania Tychy (nowy blok kogeneracyjny),
- EC Zabrze (nowy blok kogeneracyjny),
- Dąbrowa Górnicza (budowa turbogeneratora w Zakładzie Wytwarzania Nowa),
- Koksownia Przyjaźń w Dąbrowie Górniczej (blok energetyczny),
- Elektrociepłownia w Radlinie,
- EC Katowice (nowy blok gazowy),
- EC Zofiówka (fluidalny blok energetyczny),
- Elektrownia Łagisza (nowy blok kogeneracyjny).⁷¹

Równocześnie na terenie województwa śląskiego wytworzono w 2017 roku 50 149,3 TJ ciepła ogółem, co stanowiło 12,7% krajowej produkcji.

Odnawialne źródła energii

Alternatywą dla konwencjonalnych źródeł energii są odnawialne źródła energii (OZE). Ich potencjał teoretyczny w województwie śląskim wynika głównie z warunków geograficznych i klimatycznych regionu. W regionie poziom nasłonecznienia jest na przeciętnym poziomie w porównaniu z innymi województwami. Przeciętne są także warunki do wykorzystania energii geotermalnej, wiatrowej i wodnej. W przypadku warunków wiatrowych wyjątek stanowią np. Beskid Śląski i Beskid Żywiecki. Górzyste tereny korzystnie wpływają także na wykorzystanie energii rzek i spadów.⁷²

W roku 2017 w regionie wyprodukowano 27 834,2 GWh energii elektrycznej. Mimo wysokiej pozycji regionu w produkcji energii należy zauważyć niski udział energii wyprodukowanej z OZE. W ostatnim roku udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem wyniósł zaledwie 2,8%. Uzyskany przez województwo śląskie wynik był najniższy w kraju.

Zgodnie z danymi Urzędu Regulacji Energetyki, w Polsce stwierdzono występowanie 2 958 instalacji OZE, z czego 259 znajdowało się na terytorium województwa śląskiego⁷³.

Tabela 19. Liczba instalacji Odnawialnych Źródeł Energii w województwie śląskim z podziałem na typy.

Typ instalacji	Ilość instalacji	Moc [MW]
Elektrownie biogazowe wytwarzające z biogazu z oczyszczalni ścieków (BGO)	17	7 875
Elektrownie biogazowe wytwarzające z biogazu rolniczego (BGR)	3	2 056
Elektrownie biogazowe wytwarzające z biogazu składowiskowego (BGS)	15	12 227
Elektrownie biomasowe wytwarzające z biomasy z odpadów leśnych, rolniczych, ogrodowych (BMG)	2	0,255
Elektrownie biomasowe wytwarzające z biomasy mieszanej (BMM)	2	90 000

⁷¹ Serwis Informacyjny CIRE: <https://rynek-energii-elektrycznej.cire.pl/st,33,335,tr,145,0,0,0,0,0,budowane-i-planowane-elektrownie.html>, data dostępu: 06.11.2018.

⁷² Rynek odnawialnych źródeł energii w województwie śląskim, Euro-Centrum Park Naukowo-Technologiczny, Katowice.

⁷³ Stan na dzień 31.03.2018 r.

Elektrownie wytwarzające z promieniowania słonecznego (PVA)	151	8 898
Elektrownie wiatrowe na lądzie (WIL)	28	33 325
Elektrownia wodna przepływowa do 0,3 MW (WOA)	27	2 240
Elektrownia wodna przepływowa do 1 MW (WOB)	2	0,890
Elektrownia wodna przepływowa powyżej 10 MW	2	33 520
Elektrownie realizujące technologię współspalania – paliwa kopalne i biomasa (WSB)	10	0,000 ⁷⁴

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urzędu Regulacji Energetyki, stan na dzień 31.03.2018 r.

W regionie najwięcej instalacji OZE wytwarzało energię z promieniowania słonecznego. Województwo śląskie osiągając wynik 151 instalacji (25,1% na poziomie kraju) było liderem względem pozostałych województw.

W województwie śląskim znajdowało się również 28 elektrowni wiatrowych na lądzie. Należy jednak wskazać, że region w tym zakresie znalazł się dopiero na 8 pozycji. Udział regionu w produkcji energii z WIL był niewielki i wyniósł 2,3% na poziomie kraju.

Kolejnym, pod względem liczebności źródłem wytwarzania energii w województwie śląskim, były elektrownie wodne przepływowe do 0,3 MW. W regionie stwierdzono 27 tego typu instalacji (4,6% na poziomie kraju). Jednak podobnie, jak w przypadku elektrowni wiatrowych, województwo śląskie zajmowało dalsze miejsce względem pozostałych województw (11. pozycja).

Należy zwrócić uwagę, że wprawdzie niektóre instalacje występowały w regionie w niewielkiej liczbie, jednak ich udział w ogólnej liczbie instalacji występujących na poziomie kraju był znaczący. Jako przykład można wskazać instalacje realizujące technologię współspalania (paliw kopalnych i biomasy), których udział na poziomie kraju wyniósł 30,3%. Drugim przykładem mogą być znajdujące się na terenie województwa śląskiego elektrownie wodne przepływowe powyżej 10 MW, których udział w ogólnej liczbie na poziomie kraju wyniósł 28,6%.

W zakresie mocy wytwórczych OZE należy stwierdzić, że w województwie śląskim najwięcej energii wyprodukowano z biomasy mieszanej (90 000 MW), w elektrowni wodnej przepływowej powyżej 10 MW (33 520 MW) oraz elektrowni wiatrowych na lądzie (33 325 MW).

Zużycie energii

W województwie śląskim zużyto w 2017 roku 27 564 GWh energii elektrycznej, co stanowiło 16,9% energii zużytej na poziomie kraju. Osiągnięty wynik, był nie tylko najwyższy w kraju, ale również najwyższy uzyskany w ciągu ostatnich dziewięciu lat.

Należy zauważyć, że województwo śląskie w ostatnich latach charakteryzowało się również najwyższym zużyciem energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w 2017 roku: 6 060,45 kWh), natomiast analizy dotyczące zmian zachodzących w wartości wskaźnika w ostatnich latach wykazały tendencję wzrostową. Porównując wynik uzyskany w 2017 roku do roku poprzedniego, stwierdzono wzrost o 5,9%.

Ze względu na przemysłowy charakter województwa śląskiego, najwięcej wytworzonej energii elektrycznej w 2017 roku zostało wykorzystane w sektorze przemysłowym (11 140 GWh) i sektorze energetycznym (6 648 GWh). W przypadku obu sektorów zużycie energii było najwyższe w kraju i niemal dwukrotnie większe od wartości uzyskanej przez województwo zajmujące pozycję wicelidera (dolnośląskie). Warto jednak zauważyć, że w analizowanym okresie czasu obserwowany był wzrost zużycia energii w sektorze przemysłowym, przy jednoczesnym spadku zużycia energii w sektorze energetycznym.

⁷⁴ Zgodnie z informacją URE dla instalacji realizującej technologię współspalania nie można określić mocy.

Znaczące zużycie energii elektrycznej odnotowano również w gospodarstwach domowych. W 2017 roku gospodarstwa domowe z województwa śląskiego zużyły 3 530 GWh energii, co uplasowało region na drugiej pozycji.

Województwo śląskie było w 2017 roku jednym z siedmiu województw, które produkowało energię w ilości zapewniającej zaspokojenie ich potrzeb energetycznych. Niestety, uzyskanie wartości wskaźnika na poziomie 101,0% (siódma pozycja względem pozostałych województw) oznacza, że region produkował energię elektryczną jedynie na własne potrzeby.

Sieć gazowa i ciepłownicza

W województwie w 2017 roku ponad 1,1 mln gospodarstw domowych korzystało z dostaw gazu. Jednocześnie w 2017 roku w województwie śląskim odnotowano blisko 380,3 tys. przyłączy do budynków⁷⁵, których liczba w stosunku do 2009 roku wzrosła o 55,7 tys. (17,2%). Najwyższy przyrost liczby przyłączy charakteryzował powiaty: kłobucki (o 90,7%) oraz częstochowski (o 64,5%). W analizowanym okresie w dwóch powiatach regionu, Częstochowie oraz Świętochłowicach, liczba przyłączy do budynków spadła, odpowiednio o 10,5% i 4,1%. Na poziomie powiatów w 2017 roku największą liczbę przyłączy zarejestrowano w powiatach zlokalizowanych na południu województwa: bielskim (33,7 tys.), cieszyńskim (30,2 tys.) oraz Bielsku-Białej (21,7 tys.). Na przeciwległym biegunie wskazać należy powiat kłobucki, w którym było jedynie 349 przyłączy oraz Świętochłowice (2,2 tys.), które jednocześnie były powiatem, w którym nastąpił spadek liczby przyłączy do budynków.

Długość sieci ciepłowniczej⁷⁶ w regionie w 2017 roku wyniosła 3 369,6 km. W województwie śląskim w stosunku do 2009 nastąpił wzrost długości sieci ciepłowniczej o 2,6% (84,8 km).

Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe

Województwo śląskie leży na obszarze dwóch głównych zlewni kraju – Wisły i Odry. Jest jednym z pięciu województw najbardziej zagrożonych występowaniem powodzi w skali kraju zaraz obok małopolskiego, podkarpackiego, opolskiego oraz dolnośląskiego.⁷⁷

W województwie śląskim wykazano 11 powiatów, które we wskazanym okresie przeprowadziły inwestycje związane z obwałowaniami przeciwpowodziowymi i były to powiaty: raciborski (23,6 km), bielski (13,5 km), cieszyński (8,0 km), bieruńsko-lędziński (4,6 km), pszczyński (2,6 km), Częstochowa (2,4 km), żywiecki (1,4 km), częstochowski (0,8 km), myszkowski (0,5 km), tarnogórski (0,4 km) i gliwicki (0,1 km).

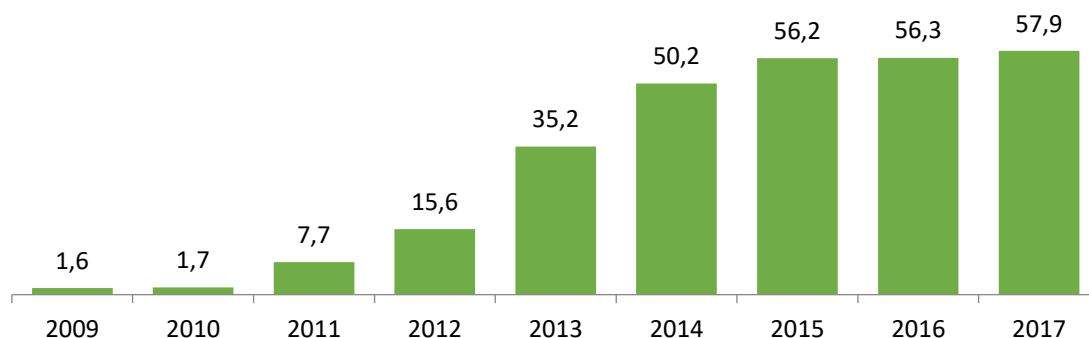
---

⁷⁵ Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych.

⁷⁶ Analiza dotycząca sieci ciepłowniczej oraz produkcji ciepła opracowana na podstawie: „Energetyka ciepła w liczbach-2017” oraz „Energetyka ciepła w liczbach-2009”, Urząd Regulacji Energetyki.

⁷⁷ Zagrożenia okresowe występujące w Polsce, 2010, Biuro monitorowania i analizy zagrożeń, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa.

Wykres 38. Wartość skumulowana nowo wybudowanych obwałowań przeciwpowodziowych w województwie śląskim w latach 2009-2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Spółeczeństwo informacyjne

Województwo Śląskie zajęło w 2018 roku czwartą pozycję wśród pozostałych województw pod względem ponadpodstawowych umiejętności cyfrowych mieszkańców (mazowieckie pierwsze).⁷⁸ Województwo utrzymało tę pozycję, a w porównaniu do roku wcześniejszego odsetek osób o ponadpodstawowych umiejętnościach cyfrowych nieznacznie wzrósł co należy ocenić pozytywnie. Niekorzystną informacją jest natomiast odsetek mieszkańców woj. śląskiego nieposiadających żadnych umiejętności cyfrowych. W 2018 r. wśród osób w wieku 16-64 lata, które korzystały z Internetu w przeciągu ostatnich 3 miesięcy około 1,5% z nich (tj. 48 000 osób) nie posiada żadnych z cyfrowych umiejętności, tj.: informacyjnych, komunikacyjnych, rozwiązywania problemów lub związanych z oprogramowaniem – województwo zajęło w tym względzie ostatnią pozycję w Polsce.

Sposobem na wzrost kompetencji cyfrowych jest udział w szkoleniach. Mieszkańcy województwa śląskiego są na czwartym miejscu w Polsce gdy chodzi o udział w szkoleniach z wykorzystania ICT, tym niemniej biorąc pod uwagę wartości bezwzględne okazuje się, że jest to około 498 000 mieszkańców z ok. 2,6 mln osób w wieku 16-74 lata korzystających z Internetu w ostatnich 3 miesiącach. Najbardziej popularnymi dziedzinami szkoleniowymi są te bezpośrednio związane z oprogramowaniem wykorzystywanym w pracy, a najmniej media społecznościowe.

Wyniki badań GUS z 2018 r. wskazują, że odsetek jednostek administracji publicznej posiadających politykę lub strategię Open Data wynosi w 2017 r. średnio dla Polski 4,9%. Województwo śląskie wypada pod tym względem słabo (2,4%), nie odnotowało poprawy w stosunku do roku 2016 (2,4%) i zajmuje odległe miejsce w rankingu województw. Natomiast mieszkańcy z woj. śląskiego znajdują się w czołówce w Polsce pod względem korzystania z usług e-administracji. Prawie 40% mieszkańców w wieku 16-74 lata korzystających z Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystało z usług administracji publicznej za pomocą tej formy.

⁷⁸ Informacje opracowano na podstawie Raportu Monitoringowego za rok 2018 Strategii Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego, Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego, grudzień 2018

Projekty realizowane przez WFOŚiGW

Działanie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w 2018 roku skupiało się na dofinansowaniu działań z obszarów:

- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
- Likwidacja niskiej emisji;
- Edukacja ekologiczna;
- Zapobieganie poważnym awariom;
- Profilaktyka zdrowotna.

Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

W roku 2018 WFOŚiGW w Katowicach wspierał realizację zadań związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest. Uruchomienie wsparcia finansowego dla działań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, związanych było z realizacją „Rządowego Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Likwidacja niskiej emisji

W zakresie likwidacji niskiej emisji w Województwie Śląskim realizowany był Program SMOG STOP „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji”. Wskazany program był kontynuacją programu pilotażowego realizowanego w roku 2016. Dofinansowanie działania obejmowało beneficjentów, którzy złożyli wnioski w 2017 roku, jednak środki finansowe otrzymali ze środków przeznaczonych na rok 2018.

Program Czyste Powietrze

W roku 2018 ogłoszono również nabór wniosków o dofinansowanie w ramach programu rządowego *Czyste Powietrze*. Celem programu była efektywność energetyczna i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzącej z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych.

Konkurs nr POIS/1.7.2/3/2018

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach wdrażał również działania z zakresu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IiŚ 2014-2020). W ramach Osi Priorytetowej I *Zmniejszenie emisyjności gospodarki*, Działanie 1.7 *Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego* dofinansowywano głównie działania w obszarach odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej oraz bezpieczeństwa energetycznego. W roku 2018 ogłoszono jedynie konkurs z poddziałania 1.7.2. *Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim*.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach we współpracy z wybranymi bankami oferował również Preferencyjne Kredyty Bankowe wraz z dotacją ze środków udostępnianych przez Fundusz. Wskazany powyżej produkt skierowany był do osób fizycznych będących właścicielami nieruchomości oraz do wspólnot mieszkaniowych.

Edukacja ekologiczna

W zakresie edukacji ekologicznej Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach ogłosił konkursy: *Zielona Pracownia – Projekt'18* oraz *Zielona Pracownia'2018*.

Pierwszy z konkursów - *Zielona Pracownia – Projekt'18*, skierowany był do szkół podstawowych i średnich z terenu województwa śląskiego. Przedmiotem konkursu było utworzenie projektu szkolnej pracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, geologicznych oraz chemiczno-fizycznych. Głównym celem konkursu było nagrodzenie projektów ekopracowni, których realizacja wpłynie znacząco na podniesienie świadomości ekologicznej uczniów, m.in. poprzez uatrakcyjnienie warunków nauczania oraz zastosowanie kreatywnych rozwiązań zagospodarowania przestrzeni szkolnej. Przyznawane w konkursie nagrody miały formę pieniężną lub rzeczową.

Drugi z konkursów – *Zielona Pracownia'2018* skierowany był do organów prowadzących placówki oświatowe z terenu województwa śląskiego, w tym nagrodzone w konkursie pn. *Zielona Pracownia – Projekt'2018*, które nie otrzymały dofinansowania w poprzednich edycjach konkursu. Wybrane zadania były dofinansowane w formie dotacji.

W 2018 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłosił również konkurs pn.: *Cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska w 2019 roku*. Konkurs skierowany był do wydawców czasopism oraz nadawców programów telewizyjnych lub audycji radiowych. Wskazany konkurs był rozstrzygany w trzech kategoriach, tj. prasa, radio i telewizja.

Zapobieganie poważnym awariom

W 2018 roku WFOŚiGW w Katowicach ogłosił nabór ciągły wniosków na zakup sprzętu ratowniczego dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu województwa śląskiego w ramach „Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych”. Beneficjentami środków mogły być podmioty (z wykluczeniem państwowych jednostek budżetowych) znajdujące się na liście zaakceptowanej przez Ministra Środowiska w ramach porozumienia Ministrów: Spraw Wewnętrznych oraz Środowiska z dnia 30.10.2015 r. w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska i zostały poinformowane o możliwości składania wniosków przez WFOŚiGW w Katowicach.

Profilaktyka zdrowotna

Działania WFOŚiGW w Katowicach obejmowały również profilaktykę zdrowotną dzieci zamieszkałych na obszarach, na których występowały przekroczenia standardów jakości środowiska. Wykaz gmin został sporządzony na podstawie *Klasyfikacji gmin pod względem występowania zagrożenia środowiska z 1995 roku*, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Dofinansowanie było przyznawane w trzech zakresach:

- profilaktyka dzieci chorych lub zagrożonych schorzeniami związanymi z zanieczyszczeniem środowiska;
- profilaktyka wraz z edukacją ekologiczną, realizowana w trakcie wyjazdów śródrocznych na tzw. zielone szkoły;
- profilaktyka wraz z edukacją ekologiczną, realizowana w okresie wakacji i ferii zimowych.

Wyżej wskazane działania były kierowane do administracji publicznej, przedsiębiorców, instytucji i organizacji pozarządowych. Beneficjenci mogli otrzymać dofinansowanie na wyjazdy dzieci do miejscowości czystych ekologicznie, zgodnie z opinią odpowiedniego inspektoratu ochrony środowiska o stanie czystości.

Wykaz dokumentów strategicznych – Priorytet C

Tabela 20. Wykaz dokumentów strategicznych

NAZWA DOKUMENTU	DATA I FORMA PRZYJĘCIA	CELE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+”	NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODJĘTE W RAMACH REALIZACJI DOKUMENTU W ROKU 2018	OKRES REALIZACJI/OBOWIĄZYWANIA DOKUMENTU	CZY DOKUMENT WYMAGA AKTUALIZACJI? JEŻELI TAK, CZY PODJĘTO PRACĘ W TYM KIERUNKU?
Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/37/7/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 r.	C.1.	1. Realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnej „Śląskie. Odzyskana energia”. 2. Przystąpienie do aktualizacji Pgowś2022 w zakresie wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów. 3. Monitoring stopnia realizacji planowanych przedsięwzięć określonych w Pgowś2022.	2016-2022	Tak. Dokument wymaga aktualizacji w roku 2019 jedynie w zakresie wyznaczenia miejsc tymczasowego magazynowania transportów z odpadami (Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw).
Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/47/5/2017 z dnia 18 grudnia 2017 roku	C.1.	Realizacja działań naprawczych przez gminy i inne wskazane w POP podmioty – sprawozdania są przekazywane do 30 kwietnia 2019 roku.	konieczność aktualizacji co 3 lata jeśli nie są spełnione normy	Tak. Dokument wymaga aktualizacji w roku 2019 jedynie w zakresie Planu Działań Krótkoterminowych (Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw)
Program usuwania azbestu z terenu województwa	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1258/49/IV/2011 z dnia 19 maja 2011 r.	C.1.	Prowadzony jest monitoring realizacji usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa śląskiego.	2011-2032	Nie

śląskiego do roku 2032					
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/11/8/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r.	C.1. C.2. C.3.	Opiniowanie powiatowych programów ochrony środowiska.	2015-2019,2024	Tak. Aktualizacja powinna nastąpić po aktualizacji strategii wyższego rzędu (krajowych) – przewiduje się rok 2020
Program Ochrony Środowiska Przed Hałasem dla Województwa Śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/15/1/2015 z dnia 16 listopada 2015 r.	C.1. D.3.	Opracowanie Sprawozdania z realizacji POŚpH do roku 2018 (...)	2015-2018	Tak. Aktualizacja w roku 2019
Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Śląskiego	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr V/11/9/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r.	C.2.	1. Realizacja zakupu pojazdów kolejowych w ramach projektu pn. "Dostawa co najmniej 10 sztuk elektrycznych zespołów trakcyjnych do wykonywania kolejowych wojewódzkich przewozów pasażerskich". 2. Realizacja umowy o świadczenie usług publicznych z operatorem Przewozy Regionalne Sp. z o.o. 3. Realizacja umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego z operatorem Koleje Śląskie Sp. z o.o.	2015-2020	Nie
Strategia rozwoju systemu transportu	Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego	C.2. D.3.	W ramach zadania: Budowa (obwodnic), przebudowa i remont dróg wojewódzkich,	2014-2020/2030	Tak.

województwa śląskiego	Nr IV/49/7/2014 z dnia 7 kwietnia 2014 r.		których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego w 2018 r. realizowano ok. 70 zadań, w tym m.in. dofinansowane z RPO WSL 2014-2020: obwodnica Buczkowic (DW 942), obwodnica Woźnik (DW 789), obwodnica Myszkowa (DW 791), przebudowa DW 793 Żarki-Myszków, oraz przebudowa DW 936 w m. Wodzisław Śląski, przebudowa DW 421 w Nędzy, przebudowa DW 784 w m. Dąbrowa Zielona, przebudowa DW 793 Janów - Złoty Potok, przebudowa DW 904 w m. Rększowice i Kolonia Poczesna, budowa sygnalizacji świetlnej DW 910 w m. Będzin, remont DW 790 Ogrodziniec - Pilica, remont DW 781 w Łękawicy, remont mostu DW 941 w Istebnej, remont DW 938 w Cieszynie, remont DW 938 w m. Hażlach, remont mostu DW 919 w m. Trachy, remont DW 943 w m. Koniaków. Ponadto został ogłoszony przetarg na roboty budowlane związane z etapem 4 i 5 drogi RDRP - Wschodnia Obwodnica Raciborza, przy której prace powinny ruszyć w II połowie 2019 r.		Podjęto aktualizację dokumentu
Plan wsparcia i zarządzania rozwojem Parku Śląskiego	(aktualizacja – wcześniejsza 2017 rok) Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 453/265/V/2018 z dnia 26 czerwca 2018 r.	C.1. C.3.	Najważniejszym działaniem było podpisanie umowy na z EBI na dofinansowanie Projektu Miejskiego pn. „Modernizacja Parku Śląskiego” realizowanego w ramach drugiego obrotu środkami wracającymi z Inicjatywy Jessica. Kwota dofinansowania: 226 237 000,00 zł (maksymalne wydatki kwalifikowalne), w ramach którego planowana jest realizacja 20 zadań inwestycyjnych; Ponadto uzyskano dofinansowanie do projektu „Kompleksowa rewaloryzacja i modernizacja zabytkowej Hali „Kapelusz” z przeznaczeniem na Parkowe Centrum Kulturalne”. Kwota dofinansowania: 17 135 760,00 zł (16 278 972 zł wydatki kwalifikowalne oraz 856 788,00 zł wkład własny). Całkowita wartość projektu: 21 076 984,80 zł.	niedookreślony	Nie
Strategia Ochrony Przyrody Województwa	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego	C.1. C.3. D.2.	Realizacja Wojewódzkiego Programu Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury	2012-2030	Nie

Śląskiego do roku 2030	Nr IV/28/2/2012 z dnia 12 listopada 2012 r.		Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020 Szlak przyrody województwa śląskiego – opracowanie koncepcji szlaku promującego cenne przyrodniczo obiekty w województwie śląskim oraz ich terenowa weryfikacja.		
------------------------	---	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Dokumenty zaktualizowane w 2018 roku:

- Plan wsparcia i zarządzania rozwojem Parku Śląskiego.

Projekty realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych

Tabela 21. Projekty realizowane w 2018 roku przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów wyznaczonych w priorytecie C. „Przestrzeń”.

Podmiot	Tytuł projektu	Cel/zakres projektu	Instrument finansowania
PROJEKTY REALIZOWANE			
Górnśląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach	PROLINE-CE: Efficient practises of land use management, integrated water resources protection and non-structural flood mitigation (Skuteczne praktyki zarządzania użytkowaniem gruntów, zintegrowana ochrona zasobów wodnych i niestrukturalne łagodzenie skutków powodzi)	Przygotowanie ponadnarodowych wytycznych dotyczących skutecznej ochrony zasobów wody pitnej poprzez zrównoważone i odpowiedzialne zagospodarowanie gruntów oraz zarządzanie środkami i narzędziami, które mają na celu łagodzenie skutków, a docelowo redukcję powodzi i suszy, w ramach wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi.	Interreg Europa Środkowa
Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze	Rewitalizacja i udostępnienie przemysłowego Dziedzictwa Górnego Śląska	Rewitalizacja i udostępnienie przemysłowego dziedzictwa kulturowego Górnego Śląska, materialnego i niematerialnego, jego ochrona i stworzenie unikatowej oferty kulturalnej i edukacyjnej.	PO Infrastruktura i Środowisko
Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze	Eliminacje zagrożeń i szkodliwych emisji generowanych przez historyczne wyrobisko górnicze Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej w obrębie Miasta Zabrze – ETAP I	Maksymalne ograniczenie negatywnych oddziaływań Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej na ekosystem Miasta Zabrze.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku	Przebudowa lamp oświetlenia zewnętrznego na terenie SP ZOZ Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku	Realizacja celu bezpośredniego wyniku ze zidentyfikowanego problemu kluczowego, jakim jest niska efektywność energetyczna w sektorze publicznym na terenie oddziaływania projektu oraz nieodpowiednia, przestarzała infrastruktura oświetlenia zewnętrznego na terenie Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Sp. z o.o.	Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach należących do Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Sp. z o.o. w celu zwiększenia poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych	Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej pochodzącej z elektrowni, na rzecz zielonej energii produkowanej ze źródeł odnawialnych.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie	Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych strefy wejściowej do budynku D i pomieszczeń parteru oraz wymiana 2 dźwigów szpitalnych w obiekcie przy ul. Białskiej 104/118	Zwiększenie efektywności i skuteczności udzielania pomocy poprzez poprawę infrastruktury technicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych.	PFRON
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	LIFE-IP MALOPOLSKA/LIFE 14 IPE PL 021	Wykonanie szeregu działań mających usprawnić realizację programu ochrony powietrza i uchwały antysmogowej dla Województwa Śląskiego.	Program LIFE
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	i-AIR REGION	Poprawa jakości powietrza w Województwie Śląskim i Kraju Morawsko-Śląskim, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przygranicznych.	Interreg V-A Republika Czeska-Polska
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 933	Poprawa dostępności, efektywności i jakości głównych szlaków drogowych na obszarze woj. śląskiego poprzez przebudowę DW933 na odcinku od km 12+151,18 do km 19+344,76 i od km 33+130,14 do km 49+238.95.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Budowa obwodnicy Buczkowic stanowiącej połączenie drogi ekspresowej S 69 z drogą wojewódzką 942	Poprawa dostępności, efektywności i jakości głównych szlaków drogowych na obszarze woj. śląskiego poprzez budowę obwodnicy m. Buczkowice zastępującej obecny przebieg DW942 i uzyskanie nowego układu komunikacyjnego prowadzącego ruch tranzytowy z pominięciem centrum Buczkowic oraz połączenie DW942 z trasą S69.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Przebudowa DW 791 na odcinku od DK1 do DK 78, etap II	Poprawa dostępności, efektywności i jakości głównych szlaków drogowych na obszarze woj. śląskiego poprzez przebudowę DW791 na odcinku od DK1 do DK78 (Zawiercie–Kolonja Poczesna).	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Budowa Regionalnej Drogi Racibórz – Pszczyna na odcinku od włączenia do DK nr 45 w gminie Rudnik do granicy miasta na prawach powiatu Rybnik - etap 4 i etap 5 Wschodnia Obwodnica Raciborza	Poprawa dostępności, efektywności i jakości systemu transportowego południowo-zachodniej części województwa śląskiego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 913, etap II odcinek od skrzyżowania z DK 78 w miejscowości Celiny do skrzyżowania z DK 86	Poprawa dostępności, efektywności i jakości głównych szlaków drogowych na obszarze woj. śląskiego poprzez przebudowę DW913 na odcinku od skrzyżowania z DK78 w miejscowości Celiny do skrzyżowania z DK86.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Przebudowa DW 789 od węzła autostradowego przez Gniazdów, Koziegłowy do Lgota Nadwarcie,	Budowa obwodnicy miejscowości Woźniki spowoduje wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta i zmniejszenie ruchu kołowego na jego obszarze, poprawę warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

	etap I budowa obwodnicy miasta Woźniki	uspokojenie ruchu w obszarze miasta oraz połączenie drogi wojewódzkiej nr 789 autostradą A1.	
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	Ochrona zbiorowisk nieleśnych na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych	Zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej terenów Ostoi Natura 2000 Beskid Śląski (PLH 240005) oraz Beskid Żywiecki (PLH 240006) w oparciu o gospodarkę pasterską, usuwanie samosiewów drzew i krzewów wraz z usunięciem biomasy, koszenie roślinności łąkowej i murawowej wraz z usunięciem biomasy, odbudowa typów siedlisk: zachodniokarpackie murawy bliźniczkowe oraz górskie konietlicowe i mietlicowe łąki użytkowane ekstensywnie, objęcie ochroną czynną stanowisk roślin: dzwonka piłkowanego <i>Campanula serrata</i> , tojad morawski 4109 <i>Aconitum firmum moravicum</i> oraz zachowanie i ochrona związanych ze zbiorowiskami nieleśnymi gatunków zwierząt wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.	Program LIFE
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	Opracowanie planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą	Wdrożenie działań ochronnych i rozpisanie w przestrzeni reżimów ochrony w Parku Krajobrazowym Lasy nad Górną Liswartą na poszczególne obszary – strefy ochronne w zakresie gospodarki przestrzennej, ochrony przyrody i krajobrazu.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Województwo Śląskie (Wydział Komunikacji i Transportu) Koleje Śląskie sp z o.o. w Katowicach	Dostawa co najmniej 10 szt. elektrycznych zespołów trakcyjnych do wykonywania kolejowych wojewódzkich przewozów pasażerskich	Zakup 12 szt. czteroczołowych nowoczesnych elektrycznych zespołów trakcyjnych do obsługi połączeń w ramach świadczenia usług publicznych w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich na terenie województwa śląskiego.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
PROJEKTY ZAKOŃCZONE W ROKU 2018			
Muzeum "Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie"	Zwierzęta górnośląskiej wsi – ekspozycje przyrodnicze	Ochrona bioróżnorodności w obrębie wielu gatunków zwierząt wolnożyjących i gospodarskich występujących na obszarze Górnego Śląska. Zakup pomocy dydaktycznych i materiałów do ich wykonania oraz na potrzeby ekspozycyjne celem przygotowania wystawy edukacyjnej pn. "Zwierzęta górnośląskiej wsi – ekspozycje przyrodnicze".	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zamek Cieszyn	Human Cities. Challenging the City Scale	Współpraca 12 miast i partnerów europejskich by miasta – wspólna, publiczna przestrzeń – stawały się coraz bardziej przyjazne dla swoich mieszkańców (diagnoza problemów dotyczący i wymyślanie rozwiązania – badania, analizy, testowanie i wdrażanie pomysłów)	Kreatywna Europa 2014-2020
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	Czynna ochrona muraw na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd	Ochrona i odtwarzanie ekosystemów nieleśnych, tzw. półnaturalnych ekosystemów otwartych (muraw kserotermicznych i naskalnych) położonych na obszarze Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, poprzez zahamowanie naturalnej sukcesji zachodzącej w obrębie muraw naskalnych i muraw kserotermicznych oraz eliminacja inwazyjnego, obcego gatunku – rdestowca sachalińskiego (<i>Reynoutria sachalinensis</i>) z obszaru położonego w Dolinie Wodącej (Ostoja Środkowojurajska).	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	Kampania edukacyjno-informacyjna Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego „Stawiam na przyrodę”	Aktywna realizacja edukacji ekologicznej, rozbudzanie zainteresowań przyrodniczych, poszerzanie wiedzy przyrodniczej oraz wiedzy na temat parków krajobrazowych i ciekawych pod względem przyrodniczym, krajobrazowym i kulturowym miejsc w województwie śląskim.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Przebudowa DW 791 na odcinku od DK1 do DK 78, etap I budowa obwodnicy miejscowości Myszków	Wybudowana zostanie obwodnica miejscowości Myszków poza zwartą zabudowę miasta. Przedmiotowa obwodnica stanowić będzie nowy przebieg drogi wojewódzkiej nr 791 łączącej Trzebinie i Kolonie Poczesna.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 793 na odcinku Żarki – Myszków	Poprawa efektywności systemu transportu w województwie śląskim poprzez podniesienie jakości infrastruktury dróg wojewódzkich w regionie (przebudowa i poprawa stanu technicznego drogi wojewódzkiej nr 793 odcinek Żarki – Myszków).	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Źródło: opracowanie Wydziału Projektów Własnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Zadania realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowe ze środków własnych

Tabela 22. Zadania realizowane w 2018 roku przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych (budżetu województwa) w ramach celów wyznaczonych w priorytecie C. „Przestrzeń”.

NAZWA WYDZIAŁU/JEDNOSTKI	NAZWA ZADANIA		OPIS ZADANIA
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Ochrona dziedzictwa przyrody	niematerialne coroczne	Zadanie statutowe jednostki obejmujące przede wszystkim monitoring przyrodniczy gatunków i siedlisk, działania z zakresu czynnej ochrony przyrody, interwencje przyrodnicze, opiniowanie projektów dokumentów i przedsięwzięć, udział w pracach organów opiniodawczych i doradczych.
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców województwa poprzez edukację ekologiczną	niematerialne coroczne	Prowadzenie edukacji ekologicznej w formie prelekcji, warsztatów (w tym warsztatów terenowych) oraz konkursów; fundowanie nagród w konkursach ekologicznych oraz rozdawnictwo w celach promocyjnych. Oferta edukacyjna kierowana jest w głównej mierze do dzieci i młodzieży.
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Działalność wydawnicza i popularyzatorska: wydawnictwa naukowe, popularnonaukowe i serwisy internetowe o tematyce ekologicznej	niematerialne coroczne	Publikacja wydawnictw poszerzających i popularyzujących wiedzę o przyrodzie żywej i nieożywionej województwa śląskiego oraz prowadzenie stron internetowych o przyrodzie województwa.
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Monitoring przyrodniczy skutków realizacji „Wojewódzkiego Programu Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-	niematerialne wieloletnie	Monitoring przyrodniczy stanu i reakcji rzadkich i chronionych gatunków roślin oraz siedlisk przyrodniczych w związku z prowadzonymi w ramach programu zabiegami ochrony czynnej dla zachowania różnorodności biologicznej terenów w oparciu o gospodarkę pasterską.

	Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020"		
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Wsparcie procesu planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym	niematerialne coroczne	Opiniowanie spraw z zakresu planowania przestrzennego pod kątem ustaleń środowiskowych Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Aktualizacja obszarów chronionego krajobrazu w województwie śląskim	niematerialne wieloletnie	Celem zadania jest aktualizacja obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa śląskiego do aktualnego brzmienia ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, obejmująca określenie wartości przyrodniczych i krajobrazowych obszaru, weryfikację jego granic oraz opracowanie projektów uchwał.
Beskidzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Żywcu	Wykonanie prac scaleniowych na 4 obiektach: Amandów i Krowiarki oraz Samborowice gm. Pietrowice Wielkie, Krzyżanowice gm. Krzyżanowice, Rudniki gm. Włodowice	niematerialne wieloletnie	Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. Wykonawcą prac scaleniowych realizowanych w ramach porozumienia ze Starostą jest BBGiTR (jednostka wykonawstwa geodezyjnego).
Częstochowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Częstochowie	Wykonanie prac scaleniowych na 6 obiektach: Zawada, Zberezka, Śliwaków gm. Kłomnice, Lubojna, Lubojenka, Lubojenka Majątek gm. Mykanów, Smoleń oraz Biskupice gm. Piłica, Widzów gm. Kruszyna	niematerialne wieloletnie	Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. Wykonawcą prac scaleniowych realizowanych w ramach porozumienia ze Starostą jest CzBGiTR (jednostka wykonawstwa geodezyjnego).
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Regulacje stanów prawnych w księgach wieczystych związane z inwestycjami w zakresie dróg wojewódzkich	materiałne wieloletnie	Regulacje stanów prawnych w księgach wieczystych związane z inwestycjami w zakresie dróg wojewódzkich w miastach na prawach powiatów: Gliwicach, Rybniku, Zabrze i Jastrzębiu-Zdroju (236 działek).
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Aktualizacja bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k) i wykonywanie cyfrowych standardowych opracowań kartograficznych (map topograficznych) w skali 1:10000 dla wybranego obszaru województwa śląskiego (powiat tarnogórski)	materiałne roczne	W ramach zadania dla obszaru całego województwa jest tworzona i aktualizowana baza danych obiektów topograficznych (BDOT10k). To wysokiej jakości dane referencyjne dla opracowań specjalistycznych, cenne źródło informacji dla podmiotów publicznych i gospodarczych realizujących zadania związane m.in. z ochroną środowiska, zagospodarowaniem przestrzennym, zarządzaniem kryzysowym, obronnością i bezpieczeństwem kraju. W oparciu o BDOT10k powstają standardowe opracowania kartograficzne i tematyczne, w tym cyfrowe mapy topograficzne w skali 1:10 000. Wyniki prac zasilają wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny.
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego	Opracowanie 5 Programów prac urzędniowo-rolnych dla Gmin: Janów, Lubomia, Siewierz, Godów i Ogrodzieniec	materiałne roczne	Zadanie obejmuje opracowanie programów prac urzędniowo-rolnych dla obszarów wiejskich wybranych gmin, które opisują aktualny stan rozwoju obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej gmin. Programy pozwalają na ustalenie zapotrzebowania gminy na realizację zabiegów urzędniowo-rolnych w zakresie: scaleń

Województwa Śląskiego			gruntów, budowy i modernizacji dróg transportu rolnego, zalesień oraz melioracji podstawowych i szczegółowych.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nadbudowa II-go piętra wraz z termomodernizacją Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Kuźni Raciborskiej	materiałowe wieloletnie	Wykonano nadbudowę II-go piętra budynku oraz wykonano jego termomodernizację. Zadanie dofinansowane środkami z WFOŚiGW w Katowicach.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Przebudowa pomieszczeń Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Kuźni Raciborskiej dla potrzeb wychowawczo-administracyjnych	materiałowe wieloletnie	Przebudowa pomieszczeń w budynku MOW związana jest z koniecznością dostosowania istniejącego obiektu do aktualnie obowiązujących przepisów dotyczących młodzieżowych ośrodków wychowawczych.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Krupskim Młynie	materiałowe wieloletnie	Budowa boiska wielofunkcyjnego (do gry w piłkę nożną, koszykówkę i siatkówkę) wraz z jego oświetleniem, zagospodarowaniem terenu, ogrodzeniem, piłkochwyłami i małą architekturą (ławki, zieleni).
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Modernizacja kotłowni głównej w Zespole pałacowo-parkowym w Koszęcinie	materiałowe wieloletnie	Zadanie objęło przebudowę kotłowni głównej w Zespole pałacowo-parkowym w Koszęcinie wraz z wykonaniem termomodernizacji budynku kotłowni. Przebudowa była konieczna ze względu na znaczne zużycie techniczne starych urządzeń w kotłowni oraz zwiększone zapotrzebowanie mocy cieplnej.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dostawa stacji ładowania samochodów z napędem elektrycznym wraz z wykonaniem instalacji zasilającej przy ul. Dąbrowskiego 23 w Katowicach	materiałowe jednoroczne	W związku z wejściem w życie Ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych z dnia 11 stycznia 2018 roku, która wymaga, aby od 2020 roku udział pojazdów elektrycznych we flocie użytkowanych pojazdów w Urzędzie był równy lub wyższy niż 10% liczby użytkowanych pojazdów, niezbędnym stał się zakup i montaż stacji ładowania na potrzeby Urzędu, w celu umożliwienia ładowania planowanych do zakupu przez Urząd Marszałkowski samochodów elektrycznych.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Przebudowa instalacji wew. wody z wydzieleniem części instalacji wewnętrznej wody w budynku RODN „WOM” w Częstochowie wraz z rozłączeniem węzłów i układu pomiarowego	materiałowe jednoroczne	Zadanie obejmowało wykonanie przebudowy instalacji wewnętrznej wody w budynku WOM w Częstochowie.
Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. Pion Inwestycji	Modernizacja i przebudowa wodociągów	materiałowe wieloletnie	Wydatki inwestycyjne związane z przebudową i modernizacją istniejących wodociągów, jak również ich rozbudową, przebudową zbiorników wodnych, modernizacją gospodarki ściekowo-osadowej, modernizacją infrastruktury towarzyszącej.
Koleje Śląskie Sp. z o.o.	Kluczowa inwestycja	materiałowe roczne	Inwestycja w docieplenie budynków siedziby Spółki.

Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. gen. Jerzego Ziętka S.A.	Zakup współwłasności w gruncie	materialne roczne	Wykup od osób prywatnych części 6/48 we współwłasności gruntu – ogółem w posiadaniu WPKiW większościowy udział 26/48 daje możliwość wezwania do przymusowego wykupu pozostałej części nieruchomości znajdującej się na terenie Parku Śląskiego.
Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. gen. Jerzego Ziętka S.A.	Konserwacja trzech rzeźb: „Rodzina”, „Kolarze” i „Zbliżenie”	materialne roczne	Konserwacja trzech rzeźb wpisanych do rejestru zabytków wykonana pod nadzorem Miejskiego Konserwatora Zabytków w Chorzowie.
Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. gen. Jerzego Ziętka S.A.	Utwardzone miejsca parkingowe przy ul. Siemianowickiej	materialne roczne	Wykonanie miejsc parkingowych wykorzystywanych podczas imprez w Parku Śląskim oraz na Stadionie Śląskim.
ZSG Gospodarstwo Rybackie	Zarybianie zbiornika Goczałkowickiego zgodnie z operatem rybackim	materialne roczne	Zarybianie zbiornika rybami drapieżnymi ma na celu wspomóc w pierwszy stopień oczyszczania wody po przez ograniczenie ryb karpiowatych.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza	niematerialne wieloletnie	Przygotowanie trzyletniego sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja projektu i-AIR REGION/INTERREG	materialne wieloletnie	Udział w projekcie i-AIR REGION/INTERREG w zakresie rozwiązań prawnych i praktycznych poprawy jakości powietrza.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Parking dla zatrzymanych transportów z odpadami	materialne wieloletnie	Prowadzenie tymczasowego miejsca przetrzymywania zatrzymanych transportów z odpadami.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Kampania edukacyjno-informacyjna „Śląskie. Odzyskana energia”	materialne roczne	Przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej pod hasłem "Śląskie. Odzyskana energia" dotyczącej gospodarki obiegu zamkniętego oraz prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Opiniowanie powiatowych programów ochrony środowiska	niematerialne coroczne	Zaopiniowanie 9 projektów powiatowych programów ochrony środowiska.

Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja projektu zintegrowanego LIFE	materiałowe roczne	Działania wspierające realizację Programu Ochrony Powietrza i uchwały antysmogowej na terenie województwa śląskiego.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Sprawozdanie z realizacji inwestycji w zakresie wodociągów i sanitacji wsi	niemateriałowe roczne	Wykonanie, na prośbę Ministra Rolnictwa, Sprawozdania z realizacji inwestycji w zakresie wodociągów i sanitacji wsi.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Udzielone informacje o środowisku i jego ochronie	niemateriałowe coroczne	Udzielenie 309 informacji o środowisku i jego ochronie.
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	Realizacja czynnej ochrony przyrody na obszarach parków krajobrazowych województwa śląskiego	materiałowe cyklicznie	Zadanie obejmuje m.in. takie działania jak: usuwanie podrostów drzew i krzewów, wykaszanie siedlisk, eliminowanie inwazyjnych gatunków, działania czynnej ochrony w obrębie innych form ochrony m.in. użytki ekologiczne, opracowanie materiałów popularyzujących ochronę przyrody, monitoring zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, organizacja i udział w konferencjach i szkoleniach. Realizowane projekty: „Ochrona zbiorowisk nieleśnych na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych” (zadanie wieloletnie); Czynna ochrona muraw na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd (2018), udział w realizacji Programu „Owca Plus”.
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	Ochrona krajobrazu i dóbr kultury na obszarach parków krajobrazowych województwa śląskiego	materiałowe cyklicznie	Ochrona krajobrazu parków wchodzących w skład ZPKWŚ poprzez monitoring terenu; opracowanie projektów uchwał w sprawie parków, opracowywanie projektów planów ochrony, opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i inwestycji realizowanych na terenach PK, stanu zachowania obiektów zabytkowych oraz realizację projektów. Ochrona środowiska poprzez monitoring terenu ZPKWŚ w celu inwentaryzacji dzikich wysypisk śmieci, nielegalnego odprowadzania ścieków, wydobywania surowców mineralnych oraz zadania: opracowanie planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą, wycinka podrostów drzew i krzewów z cennych przyrodniczo i krajobrazowo powierzchni na wybranych terenach Parków Krajobrazowych Woj. Śląskiego wraz z wykoszeniem terenu.
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	Prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa	materiałowe cyklicznie	Organizacja: konkursów ekologicznych dla dzieci i młodzieży; akcji ekologicznych (np. Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata); zajęć okolicznościowych (np. Międzynarodowy Dzień Roślin, Święto Drzewa, Dzień Krajobrazu); pogadanek propagujących ideę ochrony przyrody, krajobrazu i dóbr kultury, spotkań dla nauczycieli, warsztatów ekologicznych, szkoleń itp. Rozwój i wyposażenie Ośrodków Edukacyjnych ZPKWŚ oraz bazy terenowej. Popularyzacja – opracowywanie i wydawanie publikacji dot. ochrony przyrody, krajobrazu i dóbr kultury na terenie województwa śląskiego. Zrealizowane projekty: Kampania edukacyjno-informacyjna Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego „Stawiam na przyrodę” (dofinansowana z WFOŚiGW w Katowicach).

Biuro ds. Planowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja prac Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej	materialne roczne	WKUA ustawowy organ doradczy Marszałka Województwa w zakresie planowania przestrzennego. Komisja obradowała na 7 posiedzeniach dotyczących m.in.: rozstrzygnięcia Konkursu Najlepsza Przestrzeń Publiczna Woj. Śl., planów budowy osiedla mieszkaniowego w sąsiedztwie Muzeum Śląskiego, problematyki opiniowania projektów uchwał reklamowych, zabudowy osiedla Tysiąclecia stanowiącego dobro kultury współczesnej w Planie 2020+, Okresowej oceny Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego oraz budowy kanału DOL i Kanału Śląskiego. W ramach prac członkowie komisji wykonali 5 zleczonych referatów.
Biuro ds. Planowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja Konkursu na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Śląskiego	materialne roczne	Coroczny konkurs, organizowany od 2000 r. przez Zarząd Woj. Śl. we współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich Odd. Katowice i Towarzystwem Urbanistów Polskich Odd. w Katowicach. Celem konkursu jest promocja rozwoju i zmian jakościowych przestrzeni publicznej w regionie poprzez nagrodzenie realizacji urbanistycznych i architektonicznych kształtujących dobrej jakości przestrzenie publiczne. Jury składające się z członków WKUA pod przewodnictwem Marszałka przyznało 1 nagrodę i 1 wyróżnienie. Swoją nagrodę przyznali także internauci. Wydano folder pokonkursowy oraz zorganizowano wystawę pokonkursową.
Biuro ds. Planowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Opracowanie planów, studiów, koncepcji, programów w ramach prowadzenia polityki przestrzennej	materialne roczne	Sporządzone zostały dokumenty „Rekomendacje do Regionalnej Polityki Miejskiej WSL” ; „Opracowanie koncepcji funkcjonalno-przestrzennej dla metropolitalnej obwodnicy kolejowej” ; opracowano również Okresową Ocenę Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
Biuro ds. Planowania Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja Forum Przestrzeni	materialne roczne	Inicjatywa samorządu woj. ukierunkowana na kształtowania świadomości roli przestrzeni publicznej, wymianę wiedzy, edukację i promocję poprzez organizację konferencji, seminariów, warsztatów. Zorganizowano 2 konferencje i 2 seminaria dla przedstawicieli samorządów lokalnych i służb planistycznych, a także warsztaty studenckie na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej. Zorganizowano konferencję poświęconą polskiej polityce architektonicznej.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja zadań realizowanych na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych	materialny roczne	Dofinansowanie realizacji zadań z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Środki budżetowe przeznaczone są m.in.: na budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz zakup sprzętu informatycznego i komputerowego na zadania związane z ochroną gruntów rolnych.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne dotyczące ochrony przyrody i krajobrazu, zawarte w Programie Owca Plus do roku 2020	materialny roczne	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego poprzez prowadzenie wypasu owiec i kóz oraz popularyzacja wiedzy o zasobach przyrodniczych, zgodnie z Wojewódzkim Programem Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne dotyczące pielęgnowania i rozwijania tożsamości lokalnej Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej, zgodnie z Programem Owca Plus do roku 2020	materialny roczne	Pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej, ekologii, kultury, sztuki, ochrony dziedzictwa przyrodniczego, turystyki i krajoznawstwa zgodnie z założeniami Wojewódzkiego Programu Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020.

Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konkurs Przedsięwzięć inicjatyw lokalnych	materialne roczne	Udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej w ramach Konkursu gminom woj. śląskiego
Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach	Prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego	niematerialne wieloletnie	Prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym: pozyskiwanie, ewidencjonowanie gromadzenie i przechowywanie materiałów i danych oraz wykonywanie kopii zabezpieczających materiały i dane, udostępnianie materiałów i danych z wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym odpłatne udostępnianie materiałów i danych i nieodpłatne przekazywanie danych.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Upowszechnianie dziedzictwa przemysłowego – organizacja Święta Szlaku Zabytków Techniki Industriada i zarządzanie siecią Szlak Zabytków Techniki	materialne jednoroczne	Upowszechnianie dziedzictwa przemysłowego – organizacja Święta Szlaku Zabytków Techniki Industriada i zarządzanie siecią Szlak Zabytków Techniki.
Wydział Komunikacji Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dostawa co najmniej 10 szt. elektrycznych zespołów trakcyjnych do wykonywania kolejowych wojewódzkich przewozów pasażerskich	materialne wieloletnie	Zakup 12 szt. czteroczołowych nowoczesnych elektrycznych zespołów trakcyjnych do obsługi połączeń w ramach świadczenia usług publicznych w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich na terenie województwa śląskiego.
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich, których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego	materialne roczne/wieloletnie	Zadanie dotyczy budowy nowych odcinków dróg obwodnic miejscowości, oraz przebudowy dróg wojewódzkich w celu podwyższenie parametrów technicznych i eksploatacyjnych istniejącej drogi. Realizacja zadania ma na celu zwiększenie płynności ruchu i bezpieczeństwa komunikacyjnego oraz wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrów miast i miejscowości. W 2018 r. obejmowało ok. 60 zadań, w tym m.in. dofinansowane z RPO WSL 2014-2020: obwodnica Buczkowic (DW 942), obwodnica Woźnik (DW 789), obwodnica Myszkowa (DW 791), przebudowa DW 793 Żarki Myszków, oraz przebudowa DW 936 w m. Wodzisław Śląski, przebudowa DW 421 w Nędzy, przebudowa DW 784 w m. Dąbrowa Zielona, przebudowa DW 793 Janów Złoty Potok, przebudowa DW 904 w m. Rększowice i Kolonia Poczesna, budowa sygnalizacji świetlnej DW 910 w m. Będzin.
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Remonty dróg wojewódzkich, których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego	materialne roczne/wieloletnie	Zadanie dotyczy remontów dróg wojewódzkich w celu przywrócenia pierwotnego stanu istniejącej drogi i zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników dróg. W 2018 r. obejmowało ok. 10 zadań w tym m.in.: remont DW 790 Ogrodzieniec Pilica, remont DW 781 w Łękawicy, remont mostu DW 941 w Istebnej, remont DW 938 w Cieszynie, remont DW 938 w m. Hażlach, remont mostu DW 919 w m. Trachy, remont DW 943 w m. Koniaków.
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	Bieżące utrzymanie (letnie i zimowe) dróg wojewódzkich, których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego	materialne wieloletnie	Zapewnienie odpowiedniego stanu infrastruktury dróg wojewódzkich zwiększającego bezpieczeństwo i wygodę ruchu.
Wydział Komunikacji Transportu Urzędu Marszałkowskiego	Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w ciągach dróg wojewódzkich, których zarządcą jest	materialne roczne/wieloletnie	Realizacja zadania ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu. Zadanie dotyczy budowy chodników, ścieżek pieszorowerowych, zatok autobusowych oraz przebudowy skrzyżowań w oparciu o porozumienia zawierane z gminami i powiatami. W 2018 r.

Województwa Śląskiego	Zarząd Województwa Śląskiego realizowana we współpracy z gminami i powiatami		obejmowało ok. 20 zadań w tym m.in.: budowa chodnika DW 943 Istebna Beskid Jaworzynka Krzyżowa, budowa chodnika DW 904 w Poczesnej, budowa chodnika DW 790 w m. Podzamcze, budowa chodnika DW 923 w m. Dzimierz, budowa ciągu pieszego i pieszorowerowego DW 904 i 907 w m. Konopiska, budowa ścieżki pieszorowerowej DW 789 Woźniki.
Wydział Komunikacji Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Bieżące utrzymanie (letnie i zimowe) dróg wojewódzkich, których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego, realizowane w systemie powierzenia powiatom	materiałowe wieloletnie	Zapewnienie odpowiedniego stanu infrastruktury dróg wojewódzkich zwiększającego bezpieczeństwo i wygodę ruchu.
Wydział Komunikacji Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Wyplata odszkodowań za grunty, które stały się własnością Województwa, niezbędne do realizacji zadań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich	materiałowe roczne	Wyplata odszkodowań za nabycie gruntów w oparciu o przepisy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, nabycie gruntów przewidzianych do zajęcia pod budowę nowych odcinków dróg wojewódzkich oraz gruntów koniecznych do zajęcia w celu przebudowy dróg wojewódzkich.
Wydział Komunikacji Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja umowy o świadczenie usług publicznych z operatorem Przewozy Regionalne Sp. z o.o.	materiałowe wieloletnie	Świadczenie usług publicznych w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich w rozkładach jazdy pociągów 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019.
Wydział Komunikacji Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Realizacja umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego z operatorem Koleje Śląskie Sp. z o.o.	materiałowe wieloletnie	Świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w wojewódzkich przewozach pasażerskich w transporcie kolejowym na terenie województwa śląskiego w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2030 r.
Wydział Komunikacji Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Przeprowadzenie badań i analiz poziomu napełnienia pociągów w przewozach pasażerskich organizowanych przez Województwo Śląskie	materiałowe wieloletnie	W zakres zadania wchodziło: 1) Przeprowadzenie badań (pomiarów) napełnień pociągów w przewozach pasażerskich organizowanych przez Województwo Śląskie. Wykonanie pomiarów polega na zliczaniu podróżnych wsiadających i wysiadających do/z pociągów na wszystkich stacjach i przystankach osobowych województwa, gdzie pociąg rozpoczyna, zatrzymuje się lub kończy bieg zgodnie z obowiązującym rozkładem jazdy pociągów. 2) Przeprowadzenie analizy poziomu napełnień pociągów w przewozach pasażerskich organizowanych przez Województwo Śląskie.
Wydział Komunikacji Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Udzielanie zezwoleń na wykonywanie regularnych i regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym	niemateriałowe wieloletnie	Przygotowanie w 2018 roku 229 decyzji administracyjnych w sprawie zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych i regularnych specjalnych w krajowym transporcie drogowym wraz z kontrolą działalności tych podmiotów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

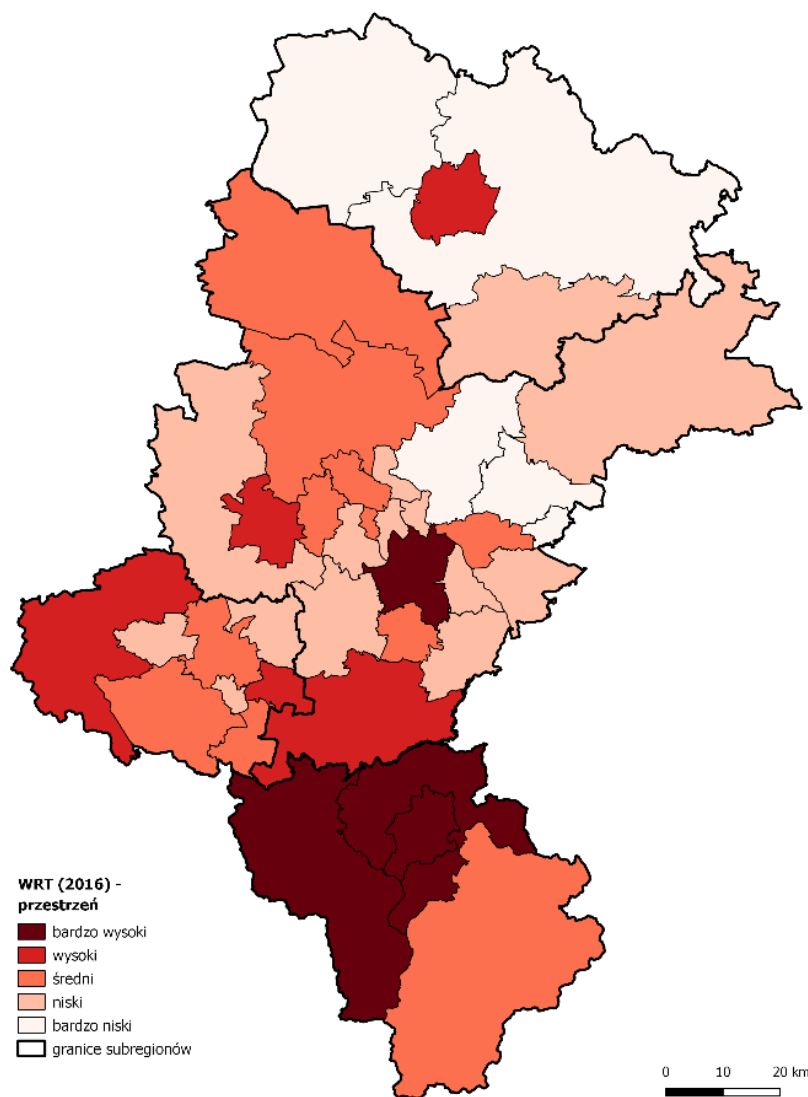
Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego – Przestrzeń

Wskaźnik cząstkowy odnoszący się do Przestrzeni wyznaczany jest w oparciu o m.in. czynniki środowiskowe (odpady, zanieczyszczenia środowiska, wykorzystanie sieci komunalnych). Ponadto wskaźnik ten uwzględnia dostępność do mieszkań, infrastrukturę drogową czy też poziom wydatków inwestycyjnych.

Wskaźnik WRT P (Przestrzeń) został zaprezentowany w podziale na 5 równych klas według wartości wskaźnika.

Najlepiej klasyfikowane w zakresie tego wskaźnika cząstkowego WRT są powiaty południowej części regionu, w szczególności bielski i cieszyński oraz w miasto Bielsko-Biała. Dobrze przedstawia się również sytuacja w stolicy województwa – Katowicach. Zdecydowanie najslabiej wypada pod tym względem północ województwa.

Mapa 29. WRT cząstkowy w powiatach województwa śląskiego w 2016 roku wg obszarów: Przestrzeń.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Banku Danych Lokalnych GUS, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie.

Obszar WSPÓŁPRACA I POWIĄZANIA Z OTOCZENIEM

Członkostwo w organizacjach międzynarodowych

Samorząd Województwa Śląskiego prowadził aktywne działania oparte o współpracę z partnerami zagranicznymi. Województwo Śląskie w 2018 r. było członkiem w dwóch organizacjach międzynarodowych, tj. w:

- Europejskim Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego ERIH;
- Europejskim Ugrupowaniu Współpracy Terytorialnej TRITIA.

ERIH (ang. European Route of Industrial Heritage (ERIH)) to największa w Europie sieć informacji turystycznej o dziedzictwie przemysłowym. Wzorem dla projektu ERIH był Szlak Dziedzictwa Przemysłowego w Zagłębiu Ruhry, największa wówczas sieć turystyczna łącząca obiekty dziedzictwa przemysłowego. ERIH przejął strukturę tej sieci – z tzw. punktów kotwicznych (najistotniejszych i najatrakcyjniejszych turystycznie miejsc europejskiej historii przemysłu) rozchodzą się pomniejsze szlaki regionalne lub tematyczne. System szlaków ERIH składa się z trzech głównych elementów, do których zaliczamy:

- punkty kotwiczne – obiekty o ogromnym znaczeniu historycznym i turystycznym, które zostały wybrane przez gremium ekspertów w oparciu o zdefiniowane kryteria jakościowe,
- szlaki regionalne – przedstawiające historię przemysłu różnych regionów w Europie,
- szlaki tematyczne - ukazujące szczegółową historię głównych gałęzi przemysłu.

Celem projektu jest zwrócenie uwagi na wspólne europejskie dziedzictwo przemysłowe oraz promocja turystyczna miejsc związanych z historią przemysłu.

W portalu stowarzyszenia prezentowanych jest ponad 1 500 zabytków techniki z 47 krajów. Wirtualny Szlak ERIH obejmuje ponad 100 tzw. „punktów kotwicznych”, 20 szlaków regionalnych i 13 tras tematycznych oraz ponad 140 biografii przemysłowców. Wszystko razem tworzy wyjątkową w skali świata mozaikę europejskiego dziedzictwa przemysłowego, w której poszczególne obiekty są ze sobą powiązane wspólną historią.

Województwo Śląskie jako zarządca Szlaku Zabytków Techniki jest członkiem ERIH od 2010 roku. Szlak Zabytków Techniki to pierwszy szlak z Europy Środkowo-Wschodniej, który został w całości wpisany do Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego. W ramach Szlaku Zabytków Techniki wybrano pięć Gwiazd Techniki, które są jednocześnie punktami kotwicznymi europejskiego szlaku. Są to: Kopalnia Guido w Zabrze, Sztolnia Królowa Luiza, Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach, Muzeum Tyskich Browarów Książęcych w Tychach oraz Muzeum Browaru Żywiec.

Współpraca transgraniczna

Jedną z inicjatyw w obszarze współpracy transgranicznej realizowanej przez Województwo Śląskie razem z innymi regionami było utworzenie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością (EUWT TRITIA), które oficjalnie zostało zarejestrowane w dniu 25 lutego 2013 r. decyzją Ministra Spraw Zagranicznych. Od stycznia 2018 r., kiedy Województwo Opolskie wystąpiło z ugrupowania, obszar aktywności działań EUWT TRITIA obejmuje wspólne terytorium: Region Morawsko-Śląski w Czechach, Województwo Śląskie w Polsce oraz Samorządowy Kraj Żyliński na Słowacji.

EUWT TRITIA zostało założone w celu usprawnienia i promowania współpracy transgranicznej, ponadnarodowej i międzyregionalnej między jej członkami, głównie dla wzmocnienia spójności ekonomicznej i społecznej, w szczególności poprzez realizację projektów i programów współpracy terytorialnej o następujących celach:

- Ułatwienie codziennego życia mieszkańców polsko-czesko-słowackiego pogranicza.

- Zapewnienie transgranicznej spójności na poziomie całego obszaru.
- Realizacja projektów strategicznych w celu wspólnego rozwoju obszaru członków.

Dla realizacji powyższych założeń EUWT TRITIA wykonuje zadania mające na celu:

1. Identyfikację, promowanie i realizację programów i projektów, wspólnych inicjatyw współpracy terytorialnej w czterech głównych obszarach: transporcie, gospodarce, ruchu turystycznym, energetyce ukierunkowanej na odnawialnych źródłach energii.
2. Identyfikację, promowanie i realizację programów i projektów, wspólnych inicjatyw współpracy terytorialnej w następujących uzupełniających obszarach: kulturze, ochronie środowiska, sporcie, kapitale ludzkim, edukacji i współpracy szkół wyższych, szkoleniach w ścisłej współpracy z uczelniami oraz współpracy z instytucjami publicznymi, a także realizacji wymiany doświadczeń i staży międzynarodowych.
3. Identyfikację, promowanie i wdrażanie programów, projektów i wspólnych działań w ramach współpracy terytorialnej w obszarach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r.:
  - wsparcie przedsiębiorczości, szczególnie małych i średnich firm oraz handlu transgranicznego,
  - ochrona zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego oraz zapobieganie zagrożeniom,
  - wspieranie wspólnej ochrony dziedzictwa kulturalnego,
  - wspieranie powiązań między obszarami miejskimi i wiejskim,
  - zmniejszanie izolacji poprzez poprawę dostępu do usług i sieci transportowych, informacyjnych i komunikacyjnych, a także systemów i urządzeń dostarczania wody i energii oraz gospodarki odpadami o charakterze transgranicznym,
  - promowanie współpracy i tworzenie sieci podmiotów działających w obszarze konfiguracji, w celu skutecznego wykorzystywania wspólnej infrastruktury w sektorach takich jak ochrona zdrowia, kultura, turystyka i edukacja,
  - promocja współpracy, w tym administracyjnej i prawnej, między mieszkańcami i instytucjami na terenie Ugrupowania.

Województwo Śląskie w ramach współpracy z regionami zagranicznymi uczestniczy w licznych umowach partnerskich. Poniżej przedstawiono wykaz regionów partnerskich wraz z okresem obowiązywania umowy/porozumienia.

Tabela 23. Wykaz regionów partnerskich Województwa Śląskiego (stan na 31.12.2018 r.).

POROZUMIENIA			
Lp.	Region partnerski	Dokument o współpracy	Data zawarcia/ Okres obowiązywania/ Uwagi
1	Nord-Pas de Calais (obecnie Hauts-de-France - region utworzony w wyniku reformy administracyjnej we Francji z połączenia Nord-Pas de Calais i Pikardii) (Francja)	Porozumienie o współpracy pomiędzy Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) a Regionem Nord-Pas de Calais (Republika Francuska)	18 lipca 2012 r. Weszło w życie 2 sierpnia 2012 na 2 lata, automatyczne przedłużenie na kolejny okres 2 lat, (do 2 sierpnia 2016 r.) . Strony uzgodniły, że rozpoczną prace nad nową umową dwustronną: Województwo Śląskie – region Hauts-de-France, którego częścią w obecnej strukturze administracyjnej jest Nord-Pas de Calais.
2	Nadrenia Północna-Westfalia (Niemcy)	Wspólne Oświadczenie o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem Śląskim (Rzeczpospolita	14 listopada 2008 r. na 5 lat, przedłużone o kolejne 5 lat notą z 28 czerwca 2013 (do 14 listopada 2018 r.)

		Polska) a Krajem Nadrenią Północną-Westfalią (Republika Federalna Niemiec)	Prace nad nową umową dwustronną.
1 a 2 a	Nadrenia Północna-Westfalia (Niemcy) Region Hauts-de-France (Francja)	Wspólne Oświadczenie o współpracy między Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska), Krajem Związkowym Nadrenią Północną-Westfalią (Republika Federalna Niemiec) a Regionem Hauts-de-France (Republika Francuska)	Pierwsze Oświadczenie o współpracy podpisano 24 sierpnia 2001 r. w Düsseldorfie, następnie 22 sierpnia 2014 r. w Lens, a obecnie obowiązujące podpisano w Lille 20 lipca 2018 r. 3 lata, automatyczne jednokrotne przedłużenie na kolejne 3 lata.
3	Kraj Morawsko-Śląski (Czechy)	Porozumienie o współpracy pomiędzy Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) i Krajem Morawsko-Śląskim (Republika Czeska)	21 listopada 2001 r. 5 lat, automatyczne przedłużenie na kolejne pięcioletnie okresy.
4	Samorządowy Kraj Żyliński (Słowacja)	Porozumienie o współpracy Województwa Śląskiego (Rzeczpospolita Polska) i Samorządowego Kraju Żylińskiego (Republika Słowacka)	14 listopada 2002 r. 5 lat, automatyczne przedłużenie na kolejne pięcioletnie okresy.
5	Obwód Lwowski (Ukraina)	Porozumienie o współpracy międzyregionalnej Województwa Śląskiego (Rzeczpospolita Polska) i Obwodu Lwowskiego (Ukraina)	5 października 2001 r. 5 lat, automatyczne przedłużenia na kolejne pięcioletnie okresy.
6	Obwód Czerniowiecki (Ukraina)	Porozumienie o współpracy międzyregionalnej Województwa Śląskiego (Rzeczpospolita Polska) i Obwodu Czerniowieckiego (Ukraina)	23 września 2002 r. 5 lat, automatyczne przedłużenia na kolejne pięcioletnie okresy.
7	Obwód Doniecki (Ukraina)	Porozumienie o współpracy międzyregionalnej między Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) a Obwodem Donieckim (Ukraina)	21 grudnia 2005 r. 3 lata, automatyczne przedłużenia na kolejne trzyletnie okresy.
8	Obwód Żytomierski (Ukraina)	Porozumienie o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) a Żytomierską Obwodową Administracją Państwową (Ukraina)	10 października 2015 r. 3 lata, począwszy od dnia podpisania, przedłużone na kolejne pięć lat Deklaracją z 5 października 2018 r.
9	Autonomiczny Region Asturii (Hiszpania)	Porozumienie o współpracy między Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) a Autonomicznym Regionem Asturii (Hiszpania)	11 czerwca 2004 r. Na czas nieokreślony.
10	Borsod-Abauj-Zemplen (Węgry)	Porozumienie o współpracy między Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) a Borsod-Abauj-Zemplén (Republika Węgierska)	9 kwietnia 2001 r. 5 lat, automatyczne przedłużenia na kolejne pięcioletnie okresy.
11	Region Walii (Wielka Brytania)	Porozumienie o współpracy między Województwem Śląskim a Rządem Walii	16 października 2002 r.

			4 lata, automatyczne przedłużenia na kolejne czteroletnie okresy.
12	Region Walonii (Belgia)	Województwo Śląskie realizuje trzyletnie Programy wykonawcze oparte na Umowie o współpracy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Wspólnoty Francuskiej Belgii i Rządem Regionu Walonii, zawartej 10 października 1996 r. oraz Umowie o współpracy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Komisją Współnotową Francuską Regionu Stołecznego Brukseli, zawartej 29 listopada 2004 r.	Aktualny Program wykonawczy na lata 2017-2019. Ze strony polskiej współpracę koordynuje MSWiA.
13	Zachodnia Gotalandia (Szwecja)	List intencyjny dot. współpracy między Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) a Regionem Zachodniej Gotalandii (Szwecja)	27 czerwca 2004 Na czas nieokreślony.
14	Prowincja Liaoning (Chiny)	Porozumienie o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem Śląskim a Rządem Ludowym Prowincji Liaoning	24 maja 2012 r. Na czas nieokreślony.
15	Adżarska Republika Autonomiczna (Gruzja)	Porozumienie o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem Śląskim a Adżarską Republiką Autonomiczną	17 czerwca 2011 r. Na czas nieokreślony.
16	Stan Nevada (USA)	Porozumienie o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem Śląskim a Stanem Nevada	11 października 2016 r. 5 lat, począwszy od dnia podpisania.
17	Stan Bengal Zachodni (Indie)	Porozumienie o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem Śląskim a Stanem Bengal Zachodni	17 stycznia 2018 r. 5 lat, począwszy od dnia podpisania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Współpraca ponadregionalna w ramach Polski Południowej

Współpraca ponadregionalna Województwa Śląskiego urzeczywistnia się głównie we współpracy z województwem małopolskim i wyraża się przede wszystkim w realizacji zapisów „Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020”. Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 8 stycznia 2014 roku. Jest dokumentem programowym przedstawiającym politykę rządu wobec makroregionu Polski Południowej i tworzących go województw: śląskiego i małopolskiego. Jego podstawowym celem jest podejmowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju obu województw. Z uwagi na swój zasięg terytorialny, zapisane w *Strategii* działania mają stanowić rozwiązanie problemów wykraczających poza granice jednego regionu, lecz nie mających zasięgu krajowego. W celu osiągnięcia założonych celów strategicznych zawartych w *Strategii*, w roku 2017

województwo śląskie i województwo małopolskie zrealizowało wiele wspólnych działań i przedsięwzięć.

Wśród działań mogących świadczyć o współpracy można wskazać m.in.: powstanie Domu Polski Południowej w Brukseli, którego celem jest budowanie marki i wizerunku Polski Południowej, jako silnego europejskiego makroregionu wobec instytucji Unii Europejskiej, organizacja licznych konferencji i spotkań o charakterze gospodarczym (np. Europejski Kongres Gospodarczy (EKG), Forum Nowej Gospodarki (FNG), Forum regionalne „Między Małopolską a Górnym Śląskiem” i inne), czy też wydarzeń kulturalnych (np. Tydzień Kultury Beskidzkiej, Noc Muzeów, Małopolskie Dni Dziedzictwa i inne). Wydarzenia kulturalne obejmowały również: koncerty, spektakle, wypożyczenia obrazów, wykłady czy spotkania. W obszarze turystyki rozpoczęto prace nad wykreowaniem Szlaku Orlich Gniazd, jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej. Natomiast w przypadku komunikacji zbiorowej, zwiększono liczbę połączeń kolejowych oraz uruchomiono nowy pociąg studencki i turystyczny. Polem współpracy była również sfera naukowo-badawcza realizowana poprzez liczne prace naukowo-badawcze, usługowo-badawcze, projekty, publikacje naukowe, jak również festiwale (koncerty), konferencje, targi edukacyjne, seminaria oraz wykłady i sesje naukowe. Należy również wspomnieć o współpracy polegającej na studenckich wymianach semestralnych, stażach naukowych czy też w przypadku uczelni artystycznych np. o wypożyczaniu prac dyplomowych. Z 11 uczelni wyższych (publicznych) województwa śląskiego, aż 9 z nich podjęło w 2017 roku współpracę z uczelnią lub jednostką z województwa małopolskiego. Współpraca ponadregionalna z województwem małopolskim wyraża się również w realizacji wspólnych projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W systemie teleinformatycznym SL Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 zidentyfikowano 4 projekty realizujące cele *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*⁷⁹. Jako projekt o ponadregionalnej komplementarności można wskazać budowę ścieżek rowerowych – „Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Województwie Małopolskim” i „Śląska Sieć Tras Rowerowych”. Jako inne przedsięwzięcie o znaczeniu ponadregionalnym można wymienić realizowany przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie projekt pn. „Obwodnica Oświęcimia od ronda ul. Chemików i ul. Fabrycznej w Oświęcimiu do DW nr 933 w m. Bobrek”. Jego realizacja przyczyni się do poprawy dostępności pomiędzy Małopolską i Śląskiem. Projekt ten jest komplementarny z przedsięwzięciem pn. „S-1 Pyrzowice – Bielsko Białą”, które jest ujęte w kontraktach terytorialnych obu województw.

Analiza projektów wybranych do dofinansowania w 2017 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO WSL 2014-2020), realizujących cele *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, wskazuje na 12 projektów, które realizują kryteria: partnerstwa (wspólna realizacja), komplementarności lub zasięgu terytorialnego. Projekty wskazane w ramach pierwszej kategorii dotyczyły w głównej mierze zwiększenia aktywności zawodowej na rynku pracy, kursów i szkoleń podnoszących kompetencje i umiejętności. W ramach kategorii *ponadregionalna komplementarność* wpisywały się projekty obejmujące obszary: aktywizacji edukacyjnej i zawodowej, dziedzictwa kulturowego oraz turystyki. Natomiast projekty w ramach *zasięgu terytorialnego* (liniowego) dotyczyły kolei – przedsięwzięć wpisanych do Kontraktu Terytorialnego.

Szlaki tematyczne

Jednym z najbardziej znanych szlaków tematycznych w województwie śląskim jest Szlak Zabytków Techniki (SZT) obejmujący obiekty dziedzictwa przemysłowego. Stanowi on markowy produkt

---

⁷⁹ Jednocześnie podczas analizy mającej na celu zidentyfikowanie tego typu projektów, dostrzeżono błędy w systemie SL mogące sugerować, iż w ramach podpisanych w Małopolsce umów istnieje więcej projektów ponadregionalnych.

turystyczny prezentujący najważniejsze, ze względu na walory turystyczne, historyczne i architektoniczne, różnego rodzaju obiekty industrialne województwa. Zabytki Szlaku są związane z historią regionu oraz przemysłem, w szczególności z tradycją górniczą i hutniczą, kolejnictwem, energetyką, łącznością, produkcją wody, a także z przemysłem spożywczym⁸⁰. Szlak odgrywa nie tylko znaczącą rolę turystyczną, ale i promocyjną dla poszczególnych atrakcji oraz całego regionu, ukazując część jego tożsamości i charakter. Można zatem uznać, iż zawiera on w sobie zarówno elementy przeszłości regionu, zachodzące w nim przemiany, jak i współczesne oblicze.

Obecnie w skład Szlaku wchodzi 42 obiekty, z których najwięcej zlokalizowanych jest w centralnej części województwa. Do najbardziej znanych z nich można zaliczyć: Kopalnię Guido i Sztolnię Królowa Luiza w Zabrze, osiedle górnicze w Nikiszowcu, Fabrykę Porcelany oraz Muzeum Śląskie w Katowicach. Na szczególną uwagę zasługuje Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach – zabytki wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Unikatowa jest też kultura związana z browarnictwem, w ramach której udostępniono takie obiekty muzealne jak: Muzeum Tyskich Browarów Książęcych, Muzeum Browaru Żywiec oraz Browar Zamkowy w Cieszynie.

Od 2010 r. organizowane jest co roku w czerwcu święto Szlaku Zabytków Techniki – Industriada, która stanowi najważniejszy i największy w Polsce festiwal promujący dziedzictwo przemysłowe. Główna część imprezy trwa jeden dzień i odbywa się na terenie obiektów Szlaku w kilkudziesięciu miastach województwa. Festiwal ten inicjowany i koordynowany jest przez Samorząd Województwa Śląskiego. To największe tego typu wydarzenie w Polsce i drugie pod względem frekwencji w całej Europie. W 44 obiektach, w tym w dwóch wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO, zlokalizowanych w 25 miastach województwa śląskiego, odbyło się łącznie 517 wydarzeń (482 z nich było bezpłatnych). Motyw przewodni festiwalu skupił się wokół hasła „Industria jest kobietą”. Celem było przedstawienie wpływu kobiet na kulturę przemysłową oraz ukazanie znaczenia ich pracy dla życia gospodarczego i społecznego.

W Industriadzie 2018 uczestniczyło łącznie prawie 100 000 osób, z czego podczas piątkowego „rozruchu maszyn” (w dn. 8 czerwca) 8 obiektów odwiedziło ponad 10 tysięcy z nich. Wydarzenie otwarcia pt. „W poszukiwaniu kobiety” odbyło się na terenie Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach. Organizowane było przez wojewódzką, samorządową instytucję kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris oraz samorząd miasta Tarnowskie Góry. Z kolei finał festiwalu pt. „Kobiety grają industrię” zorganizowany został przez Regionalny Instytut Kultury w Katowicach, Industrialne Centrum Kultury i Zabytkową Kopalnię „Ignacy” w Rybniku. Dzięki tym podmiotom powstało widowisko, które doskonale oddało klimat całego festiwalu oraz wyjątkowo trafnie przedstawiło motyw przewodni zeszłorocznej edycji.

W organizację festiwalu zaangażowanych było łącznie 525 podmiotów i 3 838 osób. Oprócz wyżej wymienionych, wojewódzkich, samorządowych instytucji były to również: Silesia Film, Zamek Cieszyn, Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego, Muzeum Górnośląskie, Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej, Regionalny Ośrodek Kultury w Częstochowie oraz Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny. Uczestnicy Industriady mogli skorzystać z bezpłatnego transportu zbiorowego. Jego organizatorami były Koleje Śląskie, KZK GOP i MZK Tychy. Dodatkowo bezpłatnie można było podróżować pomiędzy zabytkami w południowej części województwa oraz w wybranych miastach. Podczas festiwalu zewnętrzny podmiot badawczy przeprowadził wśród uczestników badania sondażowe (639 wywiadów w 15 zabytkach biorących udział w święcie). Według uzyskanych wyników 93% pytanym oceniło święto Szlaku Zabytków Techniki bardzo dobrze i dobrze (w skali od 1 do 5 przekłada się to na ocenę 4,58). Po 9. edycjach festiwalu nadal 84% pytanym deklaruje udział w kolejnej edycji Industriady. Tylko 16% badanych chciałoby coś ulepszyć w święcie SZT (ten odsetek stale maleje). Festiwal skutecznie upowszechnia dziedzictwo

---

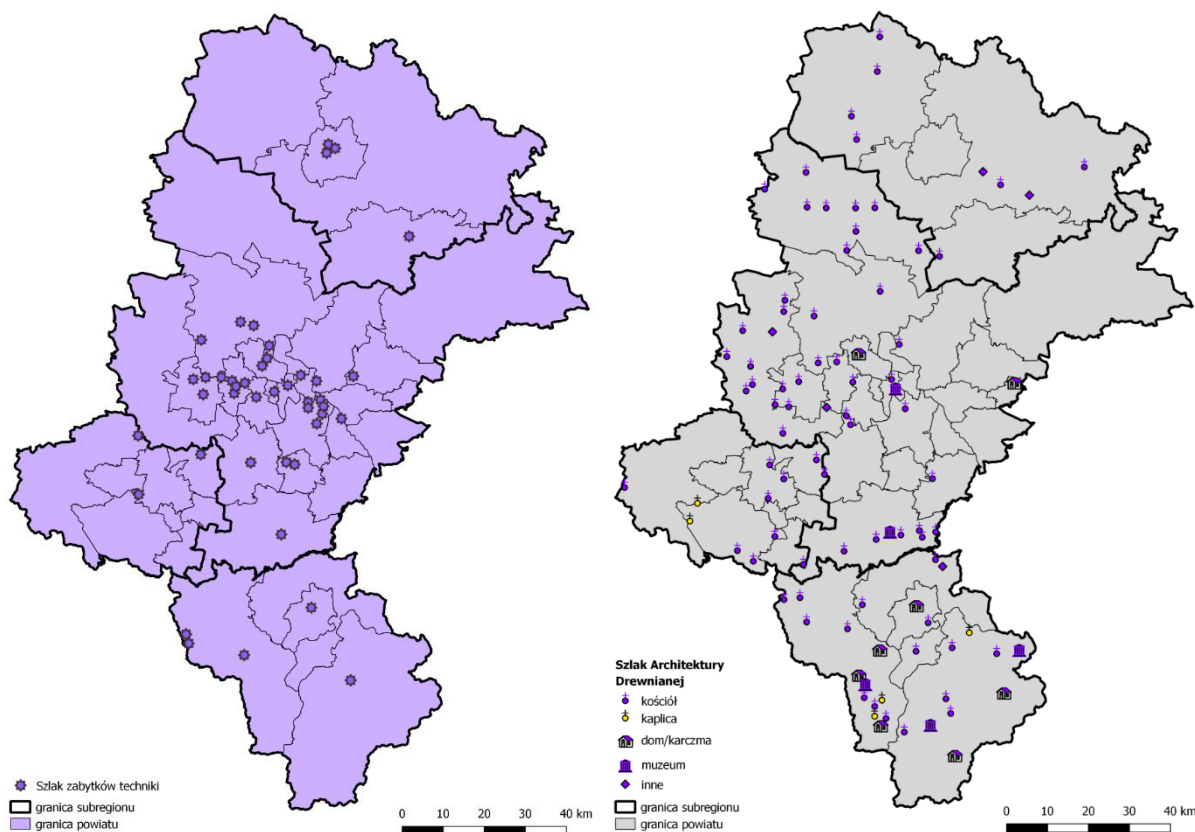
⁸⁰ <https://www.zabytkotechniki.pl/Pokaz/27320/opis-szlaku>.

kultury przemysłowej. Aż 53% respondentów odwiedziło dany obiekt po raz pierwszy. Jednocześnie aż 19% badanych przyznało, że dotąd wcale nie odwiedzało zabytków techniki na terenie województwa śląskiego, zatem do bliższego poznania wyróżniającego region dziedzictwa kulturowego zachęciła ich właśnie Industriada. 98% uczestników docenia i chwali atmosferę Industriady.

Z raportu Instytutu Monitorowania Mediów wynika, że od 10 kwietnia do 29 czerwca 2018 r. ukazało się 4 124 materiałów na temat festiwalu. 1 240 z nich pochodziło z mediów klasycznych, a 2 884 z mediów społecznościowych. Informacje o festiwalu i wydarzeniach organizowanych w ramach tego święta dotarły do prawie 14,76 mln osób, głównie mieszkańców województwa śląskiego. Całkowity ekwiwalent reklamowy wygenerowany przez publikacje prasowe, internetowe i RTV oraz media społecznościowe wyniósł 2,87 mln zł.

Na terenie regionu istnieje również Szlak Architektury Drewnianej, skupiający 94 zabytkowe obiekty i zespoły architektoniczne. Szlak liczy około 1 060 km⁸¹ i składa się z pięciu pętli. Na trasie szlaku znajdują się zarówno liczne obiekty sakralne (drewniane kościoły), jak i karczmy, chałupy, leśniczówki, młyny itp. Prowadzi on także do skansenów.

Mapa 30. Szlak Zabytków Techniki w województwie śląskim. Mapa 31. Szlak Architektury Drewnianej w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.slaskie.travel>.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.slaskie.travel>.

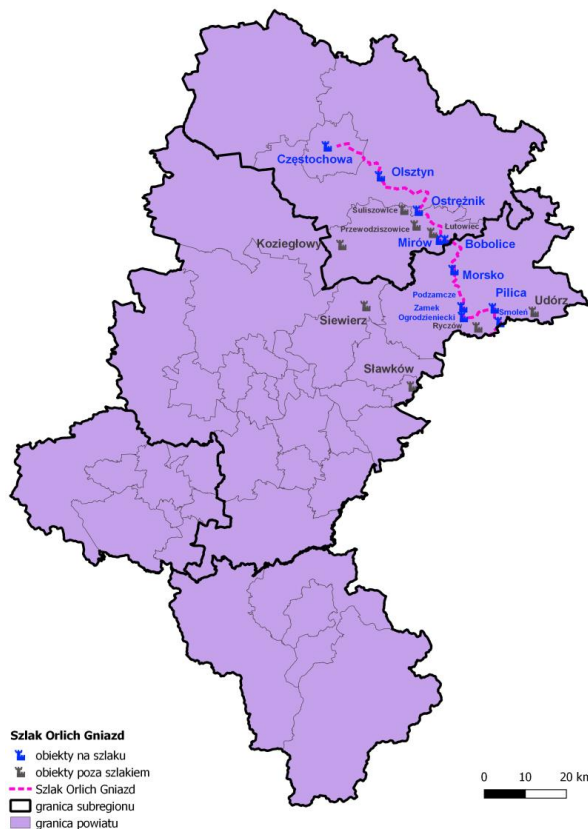
Kolejnym szlakiem jest Szlak Orlich Gniazd skupiający zamki i ruiny warowni, które położone są na wzgórzach Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Nazwa wynika z położenia atrakcji pośród skał wapiennych na szczytach wzniesień. Szlak wyróżnia się szczególną malowniczością, znajdują się na nim nie tylko zamki, ale i zabytkowe budowle sakralne oraz wytwory przyrody. Aktualnie szlak rozciąga się na większości obszaru Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej i dzięki rozwiniętej

⁸¹ <https://www.slaskie.travel/>.

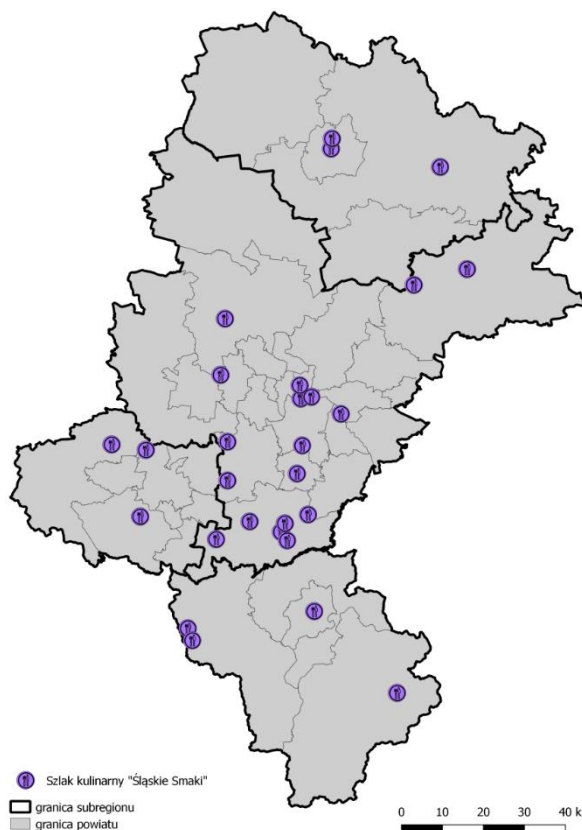
infrastrukturze oferuje szeroki wachlarz form spędzania czasu (np. jazda na rowerze, wspinaczka, zwiedzanie jaskiń, spacer, narty). Szlakiem opiekuje się Związek Gmin Jurajskich.

W województwie funkcjonuje też Szlak Kulinarny „Śląskie Smaki”, który tworzy 29 restauracji i lokali gastronomicznych. Serwują one tradycyjne potrawy kuchni regionalnej: śląskiej, jurajskiej, zagłębiowskiej oraz beskidzkiej. O jego znaczeniu świadczy zapisanie na Liście Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi 138 produktów⁸². W ramach tego szlaku tematycznego organizowane są imprezy kulinarne (np. Festiwal „Śląskie Smaki”). W regionie jest organizowanych ok. 25 wydarzeń promujących regionalną kulinarię.

Mapa 32. Szlak Orlich Gniazd w województwie śląskim. Mapa 33. Szlak Kulinarny „Śląskie Smaki” w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.slaskie.travel>.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.slaskie.travel>.

Przez województwo śląskie przebiegają także szlaki religijne (np. Droga św. Jakuba, Szlak Papieski). W regionie znajduje się wiele znanych miejsc kultu religijnego oraz miejsc pielgrzymkowych, z których najważniejsze jest Sanktuarium na Jasnej Górze w Częstochowie, nazywane „duchową stolicą Polski” oraz Sanktuarium Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Piekarach Śląskich wraz ze Wzgórzem Kalwaryjskim.

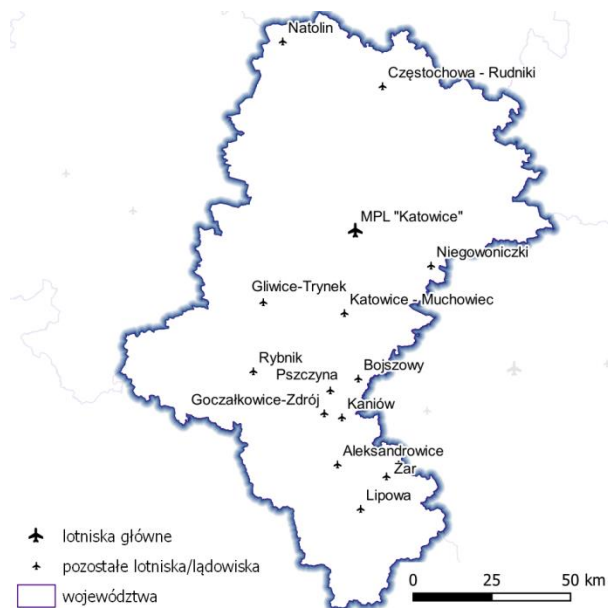
Region w europejskiej sieci transportowej

Podstawowym elementem usytuowania systemu transportu województwa śląskiego w europejskim systemie transportowym jest jego położenie w zasięgu paneuropejskich korytarzy transportowych oraz w sieci TEN-T.

⁸² Program Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim 2020+.

Transport lotniczy

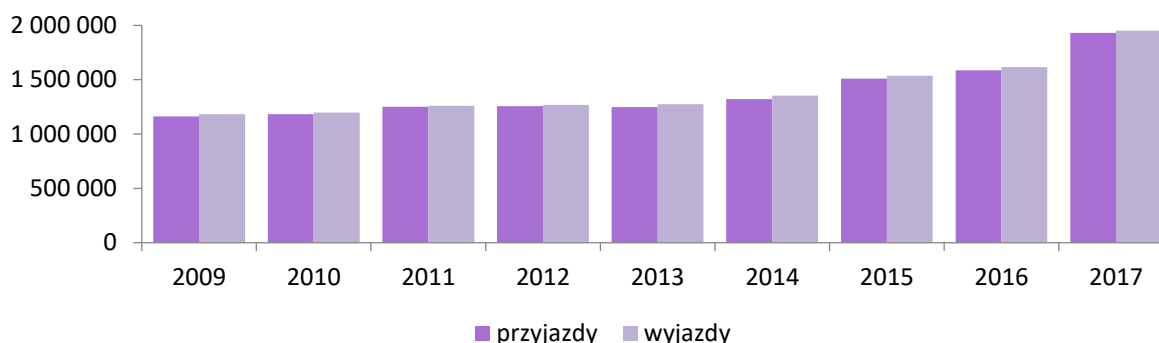
Mapa 34. Lotniska/lądowiska w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

W województwie śląskim zlokalizowany jest Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach, bezpośrednio przy autostradzie A1 i drodze ekspresowej S1. Pod względem liczby pasażerów w 2017 roku zajmował 4. miejsce w Polsce, po portach w Warszawie, Krakowie i Gdańsku. W 2017 roku w MPL „Katowice” obsłużono 3,9 mln pasażerów, a wzrost w stosunku do 2009 roku stanowił 66%.

Wykres 39. Liczba pasażerów przylatujących i wylatujących do/z MPL „Katowice” w Pyrzowicach w latach 2009-2017.

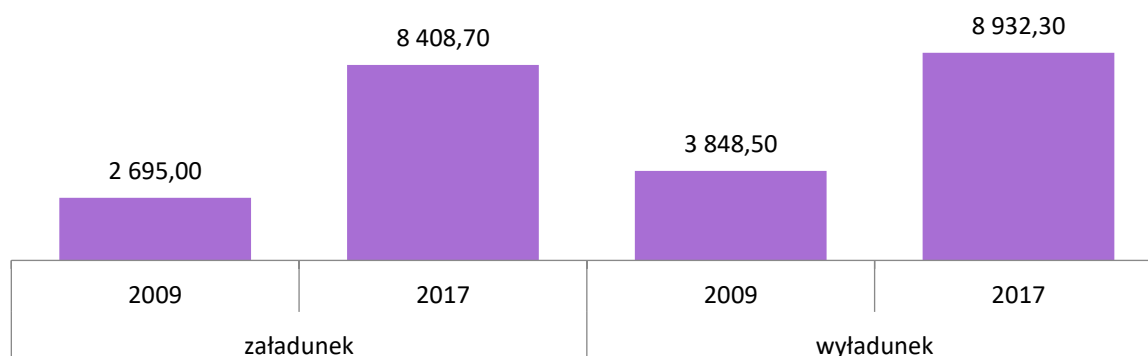
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Lotnisko w Pyrzowicach w ostatnich latach intensywnie rozwija swoje zaplecze infrastrukturalne, dzięki któremu przepustowość obsługi ruchu znacznie się zwiększyła. Obecnie w porcie lotniczym funkcjonują trzy terminale pasażerskie i jeden terminal cargo. W 2017 roku zakończono proces przekształcania starej drogi startowej w drogę kołowania oraz dostosowania infrastruktury do CAT II (kierunek podstawowy, pas 27) operacji lotniczych, co znacznie zwiększyło bezpieczeństwo operacji lotniczych w porcie. Do 2020 roku ILS CAT I zostanie również zainstalowany na kierunku pomocniczym (pas 09) drogi startowej, co oprócz bezpieczeństwa, podniesie również dostępność operacyjną lotniska.

Planowane jest połączenie kolejowe w śladzie linii kolejowej 182 Tarnowskie Góry – Zawiercie. Dzięki niemu miasta Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM) zyskają połączenie z portem lotniczym w Pyrzowicach. W listopadzie 2018 roku GZM uruchomiła cztery ekspresowe linie

autobusowe na lotnisko w Pyrzowicach. Dwie linie kursują z Katowic przez Sosnowiec i Będzin, jedna z Gliwic przez Zabrze oraz jedna nocna z Tychów.

Wykres 40. Ładunki w MPL „Katowice” w Pyrzowicach w latach 2009 i 2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Port lotniczy „Katowice” był drugim portem w Polsce, po lotnisku Chopina w Warszawie, pod względem ilości przeładunków towarów. W 2017 roku w MPL „Katowice” w Pyrzowicach przeładowano 17,3 tys. ton ładunków.

W 2018 roku na lotnisku ruchu regularnym funkcjonowało trzech przewoźników niskokosztowych (Wizzair, Ryanair i Transavia) oraz dwóch tradycyjnych (PLL LOT i Lufthansa). W segmencie ruchu czarterowego operacje lotnicze prowadziło 19 linii lotniczych. W 2018 roku uruchomiono 9 połączeń regularnych oraz 5 połączeń czarterowych. Nowe połączenia regularne umożliwiły loty do sześciu krajów (Grecja – Ateny, Portugalia – Faro i Porto, Ukraina – Lwów i Charków, Hiszpania – Malaga, Czarnogóra – Podgorica, Niemcy – Memmingen i Monachium). Nowe połączenia czarterowe operowały na trasach do Splitu, Chios, Santorini, Tivatu i Gazipasy. W sumie, w 2018 roku z lotniska w Pyrzowicach można było odbyć bezpośrednią podróż na 56 regularnych kierunkach i 69 połączeniach czarterowych.

Centra logistyczne

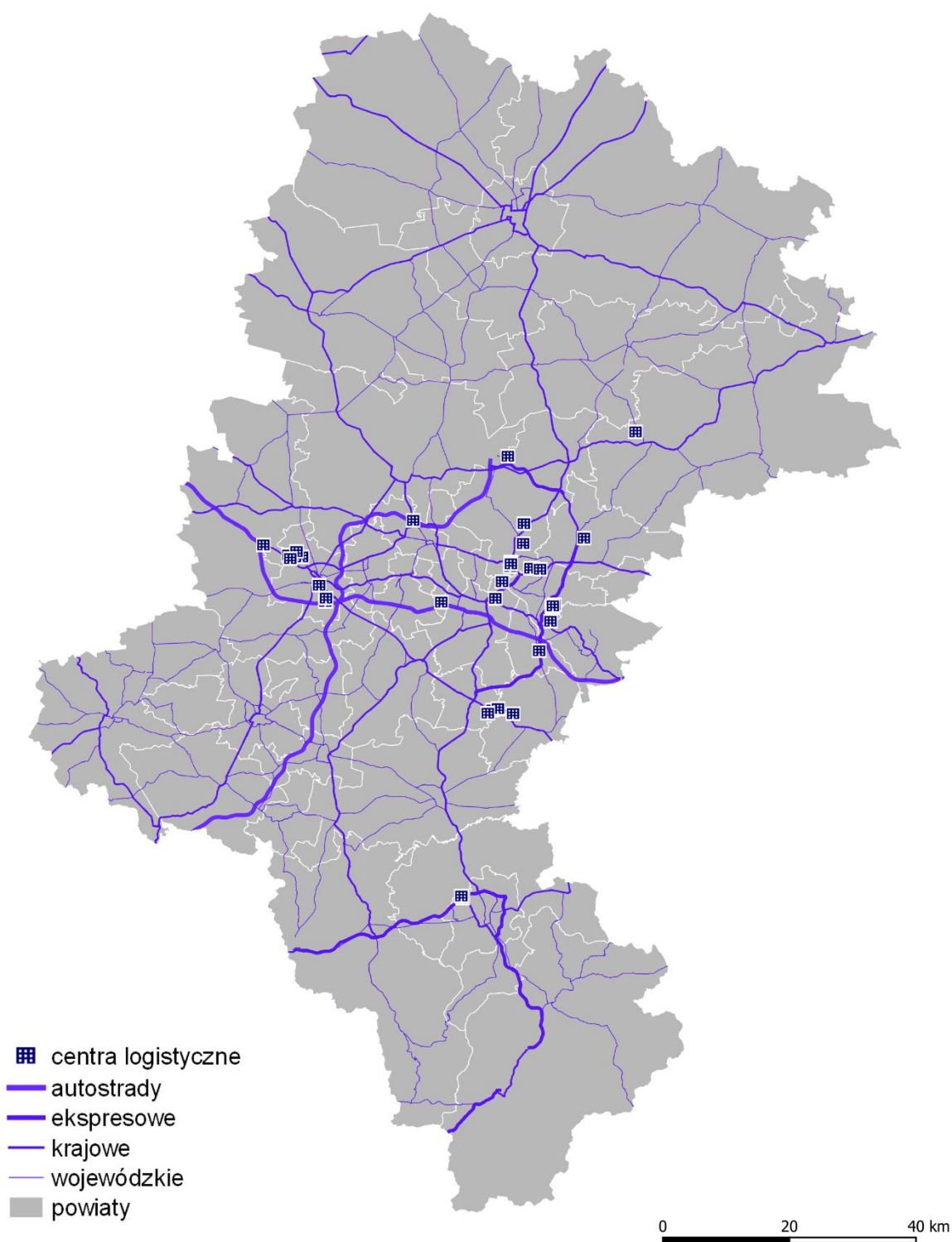
W województwie śląskim transportem samochodowym przewieziono w 2017 roku 295 mln ton ładunków, z czego nadano 149 mln ton, a przyjęto 146 mln ton.

W pierwszym kwartale 2018 roku w obszarze Metropolii GZM rynek magazynowy posiadał ok 2,6 mln m² powierzchni⁸³, stanowiło to 18% całkowitej powierzchni magazynowej w Polsce. Największa koncentracja magazynów miała miejsce w gminach Metropolii GZM, w pobliżu autostrad A1 i A4 oraz wzdłuż wschodniej obwodnicy GOP i drogi krajowej nr 1. Z kolei gminami o największej liczbie magazynów były Gliwice i Sosnowiec. Powierzchnia magazynowa w Sosnowcu w pierwszej połowie 2018 roku oscylowała w granicach 600 tys. m², a w Gliwicach 550 tys. m².

W I połowie 2018 roku ukończono m.in. Panattoni Park Sosnowiec IV o powierzchni 42 tys m² oraz Panattoni Park Gliwice III (33 tys. m²). W 2018 roku w budowie było kilka znaczących projektów magazynowych w Gliwicach, Sosnowcu i Czechowicach-Dziedzicach.

⁸³ Marketbeat, rynek magazynowy w Polsce. Podsumowanie I połowy 2018 rok, Publikacja Cushman&Wakefield 2018. Publikacja określa obszar Górnego Śląska włączając do niego miasta Zagłębia Dąbrowskiego.

Mapa 35. Centra logistyczne na terenie województwa śląskiego w czerwcu 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie opracowania Marketbeat, rynek magazynowy w Polsce oraz danych OpenStreetMap.

Wykaz dokumentów strategicznych – Priorytet D

Tabela 24. Wykaz dokumentów.

NAZWA DOKUMENTU	DATA I FORMA PRZYJĘCIA	CELE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+”	NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODJĘTE W RAMACH REALIZACJI DOKUMENTU W ROKU 2018	OKRES REALIZACJI/O BOWIĄZYWANIA DOKUMENTU	CZY DOKUMENT WYMAGA AKTUALIZACJI? JEŻELI TAK, CZY PODJĘTO PRACĘ W TYM KIERUNKU?
Strategia dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020	Deklaracja Sejmiku Województwa Śląskiego (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/333/1/2013 z dnia 5 kwietnia 2013 r.). Deklaracja Sejmiku Województwa Małopolskiego (Deklaracja Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr 5/13 z dnia 5 kwietnia 2013 r.) Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 została przyjęta przez rząd 8 stycznia 2014 r.	D.1.	1. Organizacja i udział w licznych spotkaniach, wizytach studyjnych, konferencjach w ramach funkcjonowania Domu Polski Południowej. 2. Organizacja licznych konferencji i spotkań o charakterze gospodarczym, wydarzeń kulturalnych (koncerty, spektakle, wypożyczenia obrazów, wykłady, spotkania), naukowo-badawczych (prace naukowo-badawcze, projekty, publikacje naukowe, seminaria, sesje naukowe, wykłady, targi edukacyjne, studenckie wymiany semestralne). 3. Porozumienie o utrzymaniu najważniejszych szlaków na Jurze (wspólne porozumienie między Związkiem Gmin Jurajskich a oddziałami PTTK z Krakowa, Częstochowy i Zawiercia w sprawie utrzymania głównych szlaków na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej).	2013-2020	Aktualizacja po roku 2020
Strategia współpracy systemowej Regionów tworzących Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA z o.o. do roku 2020		D.1. D.2. D.3	Realizacja następujących projektów transgranicznych: 1. Wspólna digitalizacja 3D obiektów historycznych obszaru transgranicznego SK-PL – współpraca z instytucjami kultury z Polski i Słowacji, opracowanie dla obiektów historycznych po obu stronach granicy nowoczesnych narzędzi promocji IT (wzmocnienie turystyki po obu stronach granicy). 2. AIR TRITIA – projekt międzynarodowy dotyczący ochrony powietrza. 3. TRANS TRITIA – projekt dotyczący transportu w obszarze pogranicza PL-SK-CZ.	2014-2020	Tak. Strategia wymaga aktualizacji. Przygotowywane jest zaproszenie do przedstawicieli władz regionalnych członków EUWT TRITIA, w celu powołania zespołów roboczych,

			<p>4. Seniorzy bez granic. Wyszehradzka kooperacja na rzecz integracji seniorów.</p> <p>5. Mówimy po słowacku! Hovoríme poľsky - kursy języka polskiego i języka słowackiego dla pracowników instytucji publicznych i NGO z Polski i Słowacji. Podniesienie jakości w komunikacji oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy podmiotami z Polski i Słowacji.</p>		<p>składających się z pracowników poszczególnych wydziałów Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach oraz krajskich urzędów w Ostrawie (CZ) i Żylinie (SK). Pierwsze spotkanie w sprawie aktualizacji strategii planowane jest w roku 2019.</p>
--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Wykaz projektów realizowanych przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych

Tabela 25 Projekty realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego i jednostki podległe, finansowane z zewnętrznych źródeł w ramach celów wyznaczonych w priorytecie D „Relacje z otoczeniem”

Podmiot	Tytuł projektu	Cel/zakres projektu	Instrument finansowania
PROJEKTY REALIZOWANE W 2018 ROKU			
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej	FabLabNet - „Making Central Europe more competitive by unlocking the innovation capacity of Fab Labs within an enhanced innovation ecosystem” CE283	Wspieranie międzynarodowych sieci FabLabów i ich rozwój w zakresie współpracy z lokalnymi regionalnymi systemami edukacji, środowiskiem biznesowym i przedsiębiorstwami oraz społeczeństwem.	Interreg Europa Środkowa
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej	Życie tradycją komponowane	Wzmocnienie potencjału turystycznego regionu, dzięki wykorzystaniu walorów tradycyjnych unikalnych rzemiosł funkcjonujących na terenie pogranicza polsko-czeskiego.	Interreg V-A Republika Czeska-Polska
Muzeum Górnośląskie w Bytomiu	Konserwacja i digitalizacja kolekcji judaików Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu	Rozpoczęcie procesu zachowania, konserwacji i udostępnienia judaików pozostających do sierpnia 2017 roku w zasobach bytomskiej, a później katowickiej Gminy Żydowskiej. Powołanie do życia do 2022 r. Centrum Badań nad Historią Żydów Górnego Śląska i Europy Środkowej.	Kultura Cyfrowa Program Ministerstwa Kultury Dziedzictwa Narodowego
Muzeum Górnośląskie w Bytomiu	„Na rozdrożu... Życie codzienne Górnoślązaków w okresie powstań śląskich i plebiscytu”	Przygotowanie wystawy czasowej, wraz z wydarzeniami towarzyszącymi (blok zajęć edukacyjnych, prelekcje muzealne, wykłady), prezentującej okres 1919-1921 r. na Górnym Śląsku (okres trzech powstań śląskich i okresu kampanii plebiscytowej).	Wspieranie działań muzealnych Program Ministerstwa Kultury Dziedzictwa Narodowego
Opera Śląska w Bytomiu	Zwiększenie atrakcyjności Opery Śląskiej i ochrona jej dziedzictwa kulturowego poprzez prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych	Poprawa stanu istniejących obiektów, w których prowadzona jest działalność.	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
Regionalny Instytut Kultury w Katowicach	Przestrzeń publiczna – modele	Udział w szkoleniach pracowników Regionalnego Instytutu Kultury, Pszczyńskiego Centrum Kultury oraz Mysłowickiego Ośrodka Kultury w różnych krajach Unii Europejskich, służących podniesienia ich kompetencji w celu prowadzenia niezawodowej edukacji dorosłych.	Program Erasmus+
Biblioteka Śląska w Katowicach Instytucja Filmowa „Silesia-Film” w	Śląskie Digitalium. Digitalizacja i udostępnianie zasobów instytucji kultury województwa śląskiego	Zwiększenie dostępności zasobów kultury oraz wzrost liczby osób korzystających z zasobów kultury udostępnianych on-line w woj. śląskim poprzez utworzenie systemu pozyskiwania, digitalizacji, opracowania,	RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Katowicach Opera Śląska w Bytomiu Regionalny Instytut Kultury w Katowicach		długoterminowego zachowania i udostępniania cyfrowych zbiorów dziedzictwa, a także utworzenie serwisu - jednego punktu dostępu do nich.	
PROJEKTY ZAKOŃCZONE W ROKU 2018			
Biblioteka Śląska w Katowicach	Dyskusyjne Kluby Książki w województwie śląskim	Promocja kultury literackiej i czytelnictwa, ożywienie i integracja środowisk skupionych wokół bibliotek publicznych, zachęcenie nowych użytkowników do korzystania z bibliotek publicznych oraz inspirowanie bibliotekarzy do kreowania mody na czytanie.	Dyskusyjne Kluby Książki Projekt Instytutu Książki i Bibliotek Wojewódzkich
Biblioteka Śląska w Katowicach	Rzeczowo o rzecznictwie	Popularyzacja wiedzy o rzecznictwie w bibliotekach; rozwijanie umiejętności przydatnych w planowaniu i prowadzeniu działalności rzeczniczej; podniesienie kompetencji i umiejętności autoprezentacji oraz wystąpień publicznych; kształtowanie prawidłowej emisji i dbania o głos; podniesienie umiejętności komunikacji z mediami; rozwijanie potencjału uczestników w zakresie reprezentowania instytucji w środowisku lokalnym i krajowym; wzmocnienie wizerunku bibliotek publicznych jako instytucji aktywnie promujących swoje działania oraz Agendę 2030 ONZ w woj. śląskim i podniesienie standardów usług oferowanych przez biblioteki w woj. śląskim.	Partnerstwo dla książki Program Ministerstwa Kultury Dziedzictwa Narodowego
Biblioteka Śląska w Katowicach	Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 - Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych” ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa	Poprawa stanu czytelnictwa w Polsce poprzez wzmocnienie roli bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych jako lokalnych ośrodków życia społecznego stanowiących centrum dostępu do kultury i wiedzy.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa
Instytucja Kultury Ars Camerale Silesiae Superioris Górnos Śląski Festiwal Sztuki Kameralnej	Festiwal Ars Cameralis 2018 – VI edycja Zderzeń Literackich	Promocja czytelnictwa w regionie wpływająca równocześnie na pobudzenie życia kulturalnego na Górnym Śląsku oraz edukacja literacka i kulturowa młodego pokolenia (poprzez udział w warsztatach, spotkaniach literackich, współpracę ze środowiskami studenckimi i uniwersyteckimi, wolontariat).	Promocja czytelnictwa
Instytucja Kultury Ars Camerale Silesiae Superioris Górnos Śląski Festiwal Sztuki Kameralnej	Festiwal Ars Cameralis 2018 – projekt multimedialny „Więcej światła! II”	Realizacja instalacji artystycznej prezentowanej w dwóch przestrzeniach postindustrialnych na terenie Województwa Śląskiego.	Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej - Program "Kultura"
Regionalny Instytut Kultury w Katowicach	operatorokultury.pl	Wzmocnienie roli edukacji kulturowej na terenie województwa śląskiego. Zbliżenie sektorów edukacji (oświaty) i kultury w prowadzeniu edukacji kulturowej oraz wspieranie partnerstw na rzecz jej realizacji.	Bardzo Młoda Kultura

Regionalny Instytut Kultury w Katowicach	EtnoŚląskie+	EtnoŚląskie+ to spójne działania, mające na celu aktywizację lokalnych społeczności poprzez edukację kulturową w wybranych lokalizacjach woj. śląskiego połączone z Forum Regionalnym „Między Małopolską a Śląskiem” w Chrzanowie pt. „Dziedzictwo kulturowe w animacji”.	Kultura - Interwencje
Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej	Trans-Etno – promocja dziedzictwa kulturowego polsko-słowackiego pogranicza	Spopularyzowanie i upowszechnienie polskiej i słowackiej kultury ludowej po obu stronach granicy, a co za tym idzie transgraniczna integracja, wymiana doświadczeń, wzmocnienie relacji.	Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020
Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej	55 Tydzień Kultury Beskidzkiej, 49 Festiwal Folkloru Górali Polskich, 29 Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne	Pokazanie specyfiki, bogactwa i piękna szeroko rozumianego folkloru, zachowanie i popularyzowanie dorobku kulturowego górali polskich (osiągane przez organizowanie Festiwalu Folkloru Górali Polskich), poznanie dziedzictwa kulturowego różnych narodów świata oraz nawiązanie współpracy i wymiana doświadczeń pomiędzy zespołami polskimi i zagranicznymi (osiągane przez organizowanie Międzynarodowych Spotkań Folklorystycznych).	Kultura ludowa i tradycyjna Program Ministerstwa Kultury Dziedzictwa Narodowego
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nadbudowa II piętra wraz z termomodernizacją Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Kuźni Raciborskiej	Rozbudowa i termomodernizacja obiektu stanowiącego siedzibę Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Kuźni Raciborskiej.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej Muzeum Zamkowe w Pszczynie	Wspólna Digitalizacja 3D obiektów historycznych obszaru transgranicznego SK-PL	Prezentacja i zachowanie obiektów dziedzictwa historycznego i kulturowego, które znajdują się na pograniczu polsko-słowackim. Stworzona została multimedialna prezentacja i wymiana know-how w temacie digitalizacji obiektów zabytkowych, zmapowane zostały i zdigitalizowane obiekty po obydwu stronach granicy: w Żylińskim Kraju Samorządowym i Województwie Śląskim. W ramach realizacji projektu zdigitalizowano łącznie 26 obiektów, w tym 10 zlokalizowanych na obszarze województwa śląskiego.	Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020

Źródło: opracowanie przez Wydział Projektów Własnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Zadania realizowane przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych

Tabela 26 Zadania realizowane w 2018 roku przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych (budżetu województwa) w ramach celów wyznaczonych w priorytecie D. „Relacje z otoczeniem”.

NAZWA WYDZIAŁU/JEDNOSTKI	NAZWA ZADANIA		OPIS ZADANIA
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Szlak dziedzictwa przyrodniczego województwa śląskiego	niematerialne coroczne	Opracowanie koncepcji szlaku promującego cenne przyrodniczo obiekty w województwie śląskim oraz ich terenowa weryfikacja.

Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	Wdrażanie Konwencji Karpackiej	niematerialne coroczne	Udział z ramienia województwa śląskiego w pracach Krajowego Komitetu Sterującego Konwencji o ochronie i zrównoważonym rozwoju Karpat.
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja Szczytu Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego – otwarty konkurs ofert na wyłonienie podmiotu koordynującego organizację spotkania Szczytu Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego w 2018 roku	materiałne roczne	Nawiązywanie współpracy młodzieży z Polski, Niemiec i Francji w dziedzinie edukacji, zdobywanie i wymiana doświadczeń (1 umowa).
Wydział Edukacji, Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Współpraca międzynarodowa	materiałne roczne	Organizacja wizyt delegacji zagranicznych przybywających do województwa oraz tłumaczeń.
Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nabycie nieruchomości na potrzeby instytucji kultury	materiałne wieloletnie	Nabycie nieruchomości zabudowanej fragmentem schodów do budynku teatru na potrzeby Teatru Śląskiego w Katowicach.
Gabinet Marszałka Województwa Śląskiego	Patronaty Marszałka	niematerialne roczne	Udzielenie 218 Patronatów Marszałka.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Współorganizacja Europejskiego Kongresu Gospodarczego	materiałne/niematerialne roczne	Współorganizacja Europejskiego Kongresu Gospodarczego.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Współorganizacja Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw	materiałne/niematerialne roczne	Współorganizacja Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw wraz z publikacją informacji w mediach.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Wspomaganie rozwoju gospodarczego oraz rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych – konkurs na zadania publiczne	materiałne roczne	Organizacja konferencji, seminariów, warsztatów, szkoleń, konkursów, innych imprez o tematyce gospodarczej oraz promujących przedsiębiorczość; promowanie atrakcyjności inwestycyjnej i możliwości eksportowych województwa śląskiego.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Udzielanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi do 18% zawartości alkoholu	materiałne/niematerialne roczne	Udzielanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi do 18% zawartości alkoholu.

Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Impact mobility rEvolution	materiałowe/niemateriałowe roczne	Organizacja stoiska województwa podczas Impact mobility rEvolution organizowanym w Katowicach w dniach 12-13 września 2018 r.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Targi Hannover Messe	materiałowe roczne	Organizacja stoiska województwa na targach Hannover Messe
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Targi CeBIT	materiałowe roczne	Organizacja stoiska województwa na targach CeBIT.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Stowarzyszenie Polskich Regionów Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk	materiałowe/niemateriałowe roczne	Organizacja działalności Województwa w Stowarzyszeniu Polskich Regionów Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	EUWT TRITIA z o.o.	materiałowe/niemateriałowe roczne	Organizacja działalności województwa w EUWT TRITIA z o.o.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Światowy Tydzień Przedsiębiorczości	materiałowe/niemateriałowe wieloletnie	Koordynowanie działań w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konkursy i nagrody gospodarcze	niemateriałowe wieloletnie	Zgłaszanie kandydatur.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Konkurs Marka Śląskie	niemateriałowe wieloletnie	Współorganizacja konkursu promującego marki województwa śląskiego.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Rada ds. elektromobilności	niemateriałowe roczne	Utworzenie i obsługa techniczno-organizacyjna Rady.

Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zakup pakietu sponsorskiego podczas wydarzenia sportowego realizowanego na Stadionie Śląskim w Chorzowie	niematerialne roczne	Świadczenie usług promocyjno-reklamowych Województwa Śląskiego podczas: Finału Wojewódzkiego XVIII Edycji Turnieju „Z podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku”; „60. Memoriału im. Janusza Kusocińskiego”; „Ogólnopolskich Letnich Igrzysk Olimpiad Specjalnych”; „2 Rajdu Śląska – 4. Rundy Samochodowych Mistrzostw Polski”; „Memoriału im. Kamili Skolimowskiej”; „Finałowej Rundy Speedway Euro Championship”; „Meczu Żużlowej Reprezentacji Polski”; „Silesia Marathon”.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Badanie ekwiwalentu medialnego	materialne roczne	Wykonanie usługi pod nazwą „badanie ekwiwalentu medialnego” marki „Województwo Śląskie” jako wyniku promocji Województwa Śląskiego poprzez wskazane imprezy sportowe na Stadionie Śląskim w Chorzowie w 2018 roku.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Prowadzenie działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej oraz organizacja imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych na obiekcie Stadionu Śląskiego w Chorzowie	niematerialne wieloletnie	Umowa Województwa Śląskiego z Spółką Stadion Śląski w Chorzowie dotycząca prowadzenia działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej oraz organizacja imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych na obiekcie Stadionu Śląskiego w Chorzowie.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	„Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie” – I etap: zaplecze rozgrzewkowo treningowe dla funkcji lekkoatletycznej i II etap: Zadaszenie widowni, oraz powierzenie zarządzania Stadionem Śląskim w Chorzowie	niematerialne wieloletnie	Umowa Województwa Śląskiego z Spółką Stadion Śląski w Chorzowie dotycząca zarządzania na obiekcie Stadion Śląski w Chorzowie.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Upowszechnianie kultury fizycznej	materialne roczne	Wykonanie, zakup pucharów i wyróżnień Marszałka Województwa Śląskiego za osiągnięcia w sporcie oraz zakup piłek i siatek dla nowo otwartych kompleksów sportowych.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Pomoc finansowa dla Gminy Janów i Gminy Olsztyn	materialne roczne	Pomoc finansowa polegająca na dofinansowaniu organizacji 2 Jurajskich Zawodów Balonowych połączonych z Balonowymi Mistrzostwami Polski
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Budowa, promocja i administracja portalu gospodarczego, dostęp do elektronicznych baz danych i informacji	materialne roczne	Administrowanie i zasilanie treścią serwisu internetowego biznes.slaskie.pl oraz promocja serwisu.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu	Nagrody – Konkurs Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów	materialne roczne	Ufundowanie nagród Marszałka dla laureatów Konkurs Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów – zakup sprzętu gospodarstwa domowego (małe AGD).

Marszałkowskiego Województwa Śląskiego			
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Druk książki „Śląskie od kuchni”	materialne roczne	Druk i dostawa wydawnictwa promocyjnego „Śląskie od kuchni”.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja i udział w targach promocyjnych, seminariach i konferencjach dotyczących produktów tradycyjnych, m.in. Targi Smaki Regionów w Poznaniu, Targi Natura Food w Łodzi, Lista Produktów Tradycyjnych w Szczecinie, itp.	materialne roczne	Produkty tradycyjne są doskonałym narzędziem promocyjnym wykorzystywanym podczas różnych wydarzeń. Najważniejsze to: organizacja finału regionalnego Konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów” w Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny” w Chorzowie, prezentacja tradycji kulinarnych regionu podczas lokalnych imprez typu: festyn, przeglądy, jarmarki; prezentacja książki kulinarnej „Śląskie od kuchni” podczas wystawy „DESIGN IT. IN SILESIA”.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja i udział w targach promocyjnych, seminariach i konferencjach dotyczących produktów tradycyjnych, m.in.. Targi Smaki Regionów w Poznaniu, Targi Natura Food w Łodzi, Lista Produktów Tradycyjnych w Szczecinie, itp.	materialne roczne	Organizacja stoisk regionu i prezentacja potencjału lokalnych MŚP i ich produktów podczas targów: Smaki Regionów w Poznaniu oraz Natura Food w Łodzi.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Tworzenie regionalnej Listy Produktów Tradycyjnych	niematerialne wieloletnie	Przyjmowanie, sprawdzanie, ocena, opiniowanie i przekazywanie wniosków o wpis produktów na Listę Produktów Tradycyjnych.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Upowszechnianie wiedzy na temat tradycji kulinarnych regionu i żywności wysokiej jakości	niematerialne wieloletnie	Działania związane z promocją tradycji kulinarnych województwa śląskiego i upowszechnianie wiedzy na temat żywności wysokiej jakości (produktów tradycyjnych, regionalnych, certyfikowanych) podczas szkoleń, warsztatów, konferencji i seminariów tematycznych organizowanych przez lokalne stowarzyszenia, organizacje oraz w kontaktach z mediami (prasa, radio, telewizja).
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Współorganizacja Konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”	materialne roczne	Promocja Województwa Śląskiego podczas Ogólnopolskiego Finału Konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów” w trakcie Targów Smaki Regionów, polegająca na wykonaniu statuetek nagrody „Perła” oraz certyfikatów dla laureatów z województwa śląskiego oraz materiałów promujących region wraz z wydaniem w Magazynie Smak i Tradycja.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Stowarzyszenie Biznes – Nauka – Samorząd „PRO SILESIA”	niematerialne/materialne roczne	Koordynowanie działań w związku z udziałem województwa w tym stowarzyszeniu.

Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Działania w ramach trwałości projektu POIG 6.2.1 – organizacja misji i targów o charakterze gospodarczym	materialne wieloletnie	Działania dotyczące organizacji misji oraz uczestnictwa regionu w targach, m.in. stoisko regionu.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Działania w ramach trwałości projektu POIG 6.2.1 – organizacja spotkań informacyjnych oraz innych wydarzeń promujących COIE	materialne wieloletnie	Działania dotyczące organizacji spotkań informacyjnych dla przedsiębiorców, konferencji i seminariów.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja i udział w krajowych i zagranicznych targach inwestycyjnych i misjach gospodarczych	materialne roczne	Działania dotyczące organizacji misji oraz uczestnictwa regionu w targach, m.in.. stoisko regionu.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja seminariów, forów i konferencji o tematyce gospodarczej	materialne roczne	Działania dotyczące organizacji spotkań, konferencji i forów informacyjnych o tematyce gospodarczej.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja warsztatów dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego	materialne roczne	Działania zmierzające do organizacji warsztatów dla przedstawicieli gmin z województwa śląskiego.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Obsługa logistyczna inwestorów	materialne roczne	Usługi restauracyjne/gastronomiczne podczas spotkań z inwestorami, wynajem sal.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Budowa, promocja i administracja portalu gospodarczego, dostęp do elektronicznych baz danych i informacji	materialne roczne	Usługi związane z utrzymaniem serwisu www-invest-in-silesia, przedłużenie okresu rejestracji domen internetowych.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Strategia rozwoju i komunikacji marketingowej Szlaku Orlich Gniazd	materialne / niematerialne wieloletnie	Określenie tożsamości, architektury marki. Analiza zasobów turystycznych, subproduktów dla różnych grup odbiorców. Zebranie istniejących oraz opracowanie nowych pakietów ofertowych. Sformułowanie celów strategicznych, operacyjnych. Opracowanie i realizacja planu działań wdrażających.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	JUROMANIA – święto Szlaku Orlich Gniazd	materialne / niematerialne wieloletnie	Ponadregionalne wydarzenie organizowane przez samorzady województw śląskiego i małopolskiego w obiektach położonych pomiędzy Częstochową a Krakowem. Projekt ma na celu promocję Szlaku Orlich Gniazd ze wszystkimi jego walorami: kulturowymi, przyrodniczymi, historycznymi, kulinarnymi.

Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Strategia komunikacji marketingowej obszaru Beskidów	materiałowe / niemateriałowe wieloletnie	Przeprowadzenie audytu wiarygodności komunikacji marketingowej Beskidów / Analiza działań promocyjnych subregionu oraz poszczególnych produktów turystycznych i kulturowych / Określenie tożsamości, architektury marki / Sformułowanie celów strategicznych, operacyjnych / Opracowanie planu działań wdrażających /
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie krajoznawstwa w tym upowszechniania turystyki	materiałowe roczne	Wytyczanie, znakowanie, utrzymanie szlaków turystycznych (zgodnie z „Instrukcją znakowania szlaków turystycznych” wydaną przez PTTK) oraz kulturowych na obszarze Województwa Śląskiego. Wytyczanie, znakowanie, utrzymanie tras/szlaków rowerowych na obszarze Województwa Śląskiego, zgodnie z obowiązującymi standardami i wytycznymi kształtowania infrastruktury rowerowej, określonymi w Uchwale Zarządu Województwa Śląskiego nr 752/186/V/2017 z dnia 11 kwietnia 2017 roku oraz po wcześniejszym uzgodnieniu projektu ze Śląskim Oficerem Rowerowym. Utrzymanie wojewódzkich zbiorów specjalistycznych służących szkoleniu i doskonaleniu kadr turystycznych. Organizacja konkursów, szkoleń i imprez o zasięgu co najmniej regionalnym o tematyce turystycznej.
Wydział Gospodarki, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie promocji produktu turystycznego Szlak Orlich Gniazd na terenie województwa śląskiego w 2018 r.	materiałowe roczne	Wsparcie wydarzeń organizowanych podczas I edycji święta Szlaku Orlich Gniazd na terenie wybranych obiektów oraz gmin. Konkurs ma na celu promocję walorów Jury, upowszechnienie jej dziedzictwa historyczno-kulturowego i przyrodniczego.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Remont parkingu wraz z otoczeniem budynku przy ul. Dąbrowskiego 23 w Katowicach	materiałowe wieloletnie	W ramach zadania przewiduje się wykonanie generalnego remontu płyty parkingowej wraz ze schodami zewnętrznymi i okalającymi je murami oporowymi.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Instalacja systemu klimatyzacji w budynku przy ul. Dąbrowskiego 23 w Katowicach	materiałowe wieloletnie	Zadanie zakończone w 2018 roku, w ramach którego wykonano klimatyzację dla całego budynku – łącznie dla 244 pomieszczeń w obiekcie.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Budowa parkingu w Zespole Szkół Specjalnych w Skoczowie.	materiałowe jednoroczne	W ramach zadania wykonano parking dla kadry dydaktycznej placówki z wydzielonymi miejscami parkingowymi.
Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Przebudowa i rozbudowa zaplecza Opery Śląskiej w Bytomiu	materiałowe wieloletnie	Zadanie obejmuje wykonanie prac zabezpieczających istniejące zaplecze w zakresie bezpieczeństwa użytkownika (w tym w zakresie przepisów p-poż.), przebudowę, rozbudowę i nadbudowę obiektu, mającą na celu stworzenie optymalnej przestrzeni dla pracy artystów. W zakresie zadania wykonany będzie pełny zakres robót instalacyjnych oraz prac związanych z doposażeniem i zmianą technologii sceny. Przewidziano również wykonanie termomodernizacji malarni i stolarni, modernizację węzła cieplnego, a także wykonanie robót zewnętrznych takich jak rampa, brama wjazdowa oraz częściowe zadaszenie patio.

Wydział Inwestycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Budowa obiektu dydaktyczno-wystawienniczego w Ośrodku Edukacyjno-Naukowym Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Smoleniu.	materialne wieloletnie	Budowa obiektu dydaktyczno-wystawienniczego w Ośrodku Edukacyjno-Naukowym Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Smoleniu.
Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Promocja herbu i znaku graficznego logo województwa śląskiego	materialne roczne	Usługi promocyjno-reklamowe tzw. pakiet sponsorski polegające na promocji województwa podczas imprez kulturalnych, sportowych i innych, w tym: turniej sportów elektronicznych Intel Extreme Masters w Katowicach, koncert Guns'n Roses na Stadionie Śląskim, OFF Festiwal, Tauron Nowa Muzyka, Puchar Świata w skokach narciarskich w Wiśle, wyścig kolarski Tour de Pologne, Ogólnopolski Złot ZHP, Monster Jam na Stadionie Śląskim.
Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Reklama atrakcyjności województwa	materialne roczne	Wydatki związane z promocją i reklamą atrakcyjności województwa m.in. zabudowa wraz z obsługą techniczną stoiska promocyjnego województwa śląskiego oraz nośników reklamowych podczas wydarzeń promocyjnych, kampania oraz inne działania w zakresie walki ze smogiem w ramach akcji „Mogę zatrzymać smog”, działania edukacyjne skierowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz zestawy edukacyjne dla dzieci w zakresie czystego powietrza, organizacja spektaklu teatralnego, zakup mediów na potrzeby polityki informacyjnej i promocyjnej województwa, projekt graficzny systemu informacji wizualnej urzędu, wykonanie sesji zdjęciowej prezentującej atrybuty woj. śląskiego i rzeki Odry.
Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Udział w imprezach promujących województwo śląskie	materialne roczne	Promocja oraz udział województwa śląskiego w różnego rodzaju imprezach (kulturalnych, sportowych, edukacyjnych, turystycznych) mających na celu promocję naszego regionu.
Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zadania Biura Prasowego	materialne roczne	Zakup czasu antenowego, realizacja i emisja audycji, publikacja i zamieszczanie ogłoszeń prasowych, obsługa działań na profilu społecznościowym Facebook Śląskie. Pozytywna Energia, projekty graficzne, monitoring mediów, druk biuletynu, usługi administracyjno-sekretarskie w związku z organizacją Ogólnopolskiego Konkursu Dziennikarskiego.
Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Wydawnictwa promocyjne własne	materialne roczne	Usługa drukowania ulotek antysmogowych, notesów oraz toreb promocyjnych, kalendarzy ściennych, książkowych oraz typu piórnik.
Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zakup materiałów i wyposażenia	materialne roczne	Zakup artykułów na wyposażenie stoisk regionalnych podczas imprez promocyjnych, wyrobów rękodzielniczych i artystycznych, regionalnych i tradycyjnych wyrobów spożywczych, materiałów promocyjnych, sprzętu wystawienniczego.

Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Wizyty, spotkania, konferencje dot. promocji i rozwoju regionu	materiałne roczne	Zorganizowane pobytu na terenie województwa, usługa prowadzenie konferencji.
Expo Silesia Sp. z o.o.	Hydrotargi Silesia – udział spółki i w targach – ekspozycja największej w Polsce lekcji o wodzie	materiałne roczne	Promocja Spółki podczas lekcji o wodzie dla 1 600 uczniów. Prezentacja możliwości i roli spółki w regionie oraz wody jako podstawowego surowca na Ziemi.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Rozbudowa płaszczyzny parkingów MPL Katowice w kierunku zachodnim P1 – ETAP II wraz z rozbudową infrastruktury w części zachodniej portu w celu budowy bazy General Aviation.	materiałne wieloletnie	Inwestycja polega na rozbudowie płaszczyzny parkingów, co spowoduje zwiększenie całkowitej liczby miejsc parkingowych o około 600 miejsc. Inwestycja obejmuje również zagospodarowanie zachodniej części lotniska i wyposażenie terenu w infrastrukturę energetyczną na potrzeby budowy przyszłych inwestycji w strefie airside, w tym budowy bazy General Aviation.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Rozbudowa oraz przebudowa Terminalu B wraz z montażem BHS	materiałne wieloletnie	Celem przebudowy Terminalu B jest poprawa przepustowości budynku terminala, wyeliminowanie „wąskich gardeł”, umożliwienie zwiększenia przepustowości do poziomu 1 800 pasażerów na 1 godzinę przy poziomie standardu obsługi pasażerów co najmniej C (Level of Service, liczonego wg wytycznych IATA) oraz poprawę ogólnej estetyki budynku i nawiązanie do sąsiadujących, przebudowanych terminali A i C.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Budowa nowej bazy Cargo – etap II A (Etap II A – rozbudowa płyty postojowej Cargo w kierunku na zachód) w MPL Katowice w Pyrzowicach	materiałne wieloletnie	Zakładana powierzchnia rozbudowy obiektu dla etapu II A to 24 200 m ² . Głębokość płyty wynosi 118,5 m, a szerokość 201,0 m razem z poboczem. Rozbudowa płyty będzie przebiegać w kierunku zachodnim. W opracowanym projekcie rozbudowy płyty cargo założono, że na rozbudowanej płycie po stronie zachodniej APRON 3 będą ustawione 4 samoloty kodu C lub zamiennie 2 samoloty kodu E oraz 1 samolot kodu C.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Budowa nowej bazy Cargo – etap II B (Etap II B – rozbudowa płyty postojowej Cargo w kierunku na wschód) w MPL Katowice w Pyrzowicach	materiałne wieloletnie	Rozbudowa PPS w kierunku wschodnim. Głębokość płyty wynosi 117,5 m, a szerokość 186,5 m razem z poboczem. Dodatkowo wzdłuż południowej krawędzi płyty zaprojektowano drogę techniczną o szerokości 8,5 m. Na płycie możliwe będzie ustawienie 2 samolotów kodu E lub zamiennie 4 samolotów kodu C.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Koncepcja wraz z projektem lotniskowej bazy paliw	materiałne wieloletnie	Przy prognozowanym zwiększeniu ruchu lotniczego zwiększone zostanie także zapotrzebowanie na paliwo lotnicze. Budowa instalacji do składowania paliwa lotniczego na terenie lotniska zapewni ciągłość dostaw i operacji tankowania statków powietrznych również w przypadku zakłóceń w dostawach lub konieczności obsługi nieplanowanych statków powietrznych, np. z przekierowania z innych lotnisk.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port	Zakup sprzętu kontroli bezpieczeństwa – Przegładarki RTG i bramowe wykrywacze metali	materiałne roczne	W związku z ciągłą pracą urzędów RTG i WTMD na punktach kontroli bezpieczeństwa, niektóre z nich wymagały wymiany z uwagi na wyeksploatowanie. Wymiana pozwoliła na zwiększenie przepustowości oraz wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach			
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Doposażenie służb kontroli granicznej w lotniczym przejściu granicznym Międzynarodowego Portu Lotniczego (MPL) „Katowice” w Pyrzowicach.	materiałowe roczne	Dotacja na zadania finansowane ze środków rezerwy celowej budżetu państwa (część 83, poz. 22) na przejściu granicznym Międzynarodowego Portu Lotniczego (MPL) „Katowice” w Pyrzowicach. W ramach realizacji umowy dokonano zakupu: 2 spektrometrów, samochodu osobowo-ciężarowego, tarczy balistycznej, zestawu lin i haków oraz zakupiono m.in.: uzupełnienie elektronicznego depozytora kluczy zakupionego w 2017 r., zakup wyposażenia kompleksu zaplecza dla psów służbowych, materiały eksploatacyjne, wyposażenie.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Uczestnictwo w roli Partnera w trakcie X Europejskiego Kongresu Gospodarczego	niemateriałowe roczne	Katowice Airport jest jednym z katalizatorów rozwoju całego regionu śląskiego, pełni funkcje łącznika pozwalającego na rozwój ekonomiczny oraz usługowy. Jednocześnie nieustannie dążymy do rozbudowy siatki połączeń oraz umocnienia pozycji lidera na rynku Cargo wśród portów regionalnych. Działania te wspierane są poprzez szeroki proces komunikacji i promocji samej marki portu. Wydarzenie takie jak EKG doskonale wpisuje się w powyższe działania pozwalając lotnisku na przedstawienie swojej oferty środowiskom opiniotwórczym, które mogą wpłynąć korzystanie na jego rozwój. Dodatkowo Katowice Airport, w trakcie kongresu było gospodarzem stoiska, na którym prezentowało swoje usługi oraz całą siatkę połączeń dostępne z portu.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Uczestnictwo w targach Routes Europe	niemateriałowe roczne	Targi Routes Europe dają unikatową możliwość bezpośredniego spotkania się z wieloma przedstawicielami linii lotniczych w jednym miejscu. Dzięki temu wydarzeniu Katowice Airport ma możliwość przedstawienia potencjału zarówno regionu jak i samego lotniska i wskazaniu korzyści dla linii lotniczych jakie wynikają z operowania z naszego portu oraz regionu.
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach	Uczestnictwo w roli Partnera w VIII Europejskim Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw	niemateriałowe roczne	Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw jest kontynuacją idei spotkania biznesowego sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Jest płaszczyzną wielu debat i dyskusji skupiających przedstawicieli sektora MŚP i dużych firm, świata nauki, instytucji otoczenia biznesu, samorządów terytorialnych oraz władz rządowych. Dzięki uczestnictwu GTL S.A. w tak ważnym wydarzeniu Spółka zyska dodatkowy kanał przekazu komunikatu promocyjnego i co się z tym wiąże dotrze do klientów biznesowych często korzystających z usług lotniczych.
Koleje Śląskie Sp. z o.o.	Zakup	materiałowe wieloletnie	Zakup dziewięciu elektrycznych zespołów trakcyjnych na potrzeby prowadzonej działalności przewozowej Spółki. W 2018 roku zakup dwóch EZT 34WEa-003 oraz 34WEa-004.
Koleje Śląskie Sp. z o.o.	Kluczowa inwestycja	materiałowe roczne	Inwestycja w przestawną sieć trakcyjną.
Koleje Śląskie Sp. z o.o.	Kluczowa inwestycja	materiałowe roczne	Inwestycja w Myjkę pojazdów trakcyjnych.

Koleje Śląskie Sp. z o.o.	Wydarzenia, konferencje, akcje promocyjne	niematerialne roczne	<p>Udział w następujących wydarzeniach: 26. finał WOŚP - przekazanie przez Koleje Śląskie do licytacji m.in. możliwości przejazdu w czynnej kabinie maszynisty lub wcielenie się w rolę kierownika pociągu; Festiwal „Kolej w miniaturze”; Industriada. Specjalny przejazd pociągami po kolejowej obwodnicy GOP; „Miniaturowa Polska – Świat wokół kolei”.</p> <p>Organizacja Dnia Kariery w Kolejach Śląskich. Udział w następujących konferencjach: Europejski Kongres Gospodarczy – panel Transport Publiczny; „Debata z Kurierem Kolejowym” – omawianie kwestii związanych ze szkoleniami maszynistów; „GOPgear”; Konferencja podczas przejazdu specjalnego, poświęcona kolejowej obwodnicy GOP; „Forum transportu publicznego”; Uczestnictwo w panelu dyskusyjnym „Rola transportu publicznego w realizacji celów zrównoważonej mobilności”.</p> <p>Udział w kampaniach: Kampania społeczna Regionalnego Ośrodka Metodyczno-Edukacyjnego Metis w Katowicach „Autyzm od Z do A”. Usprawnienie procesu komunikacji wobec osób z niepełnosprawnością; Kampania „Nie panikuj”; Kampania społeczna #SzlabanNaRyzyko organizowanej przez PKP PLK. Udział w akcji organizowanej wspólnie z Radiem eM „Kolej na lato”. Kolej na Muzea.</p>
Stadion Śląski Sp. z o.o.	Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie - etap I i II	materialne wieloletnie	Dokończenie modernizacji obiektu Stadionu Śląskiego wraz z przyległą infrastrukturą w tym m.in. przebudowa zaplecza rozgrzewkowo-treningowego, podniesienie zadaszenia widowni, przebudowa areny lekkoatletycznej, wyposażenie obiektu oraz zagospodarowanie terenów zewnętrznych.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	COP24 organizacja wydarzeń współtowarzyszących (eventów)	materialne roczne	UMWS wraz z regionami oraz instytucjami partnerskimi zorganizował cykl czterech wydarzeń (eventów) odbywających się równorzędnie do toczących się głównych obrad szczytu. (1) O co chodzi w COP24?, (2) Czyste powietrze – wspólna wartość, (3) Śniadanie z The Climate Group, (4) Ochrona klimatu w przemyśle.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Samorządowy Rok Odry 2018	materialne roczne	Realizacja postanowień Uchwały Nr V/46/2/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20.11.2017 r. w sprawie przyjęcia rezolucji dotyczącej ogłoszenia roku 2018 Rokiem Odry – Rzeki pozytywnej energii. Główne wydarzenia to: zorganizowanie dwóch konferencji, konkursu posterowego dla szkół, dofinansowanie oraz współorganizacja zadania „Pływadła 2018”, spotkanie samorządowców w Lubuskiem (na Odrze), posiedzenia Wyjazdowe Komisji Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego (na Odrze). Zadanie było realizowane we współpracy z Wydziałami Organizacyjnym, Edukacji i Nauki, Kultury.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Udział UMWS w projekcie The Energy Transition Platform	niematerialne zadanie wieloletnie	Uchwałą Nr 1097/119/V/2016 z dnia 7 czerwca 2016 r. Zarząd Województwa Śląskiego wyraził zgodę na przystąpienie Województwa Śląskiego do projektu The Energy Transition Platform – inicjatywy wspierającej działania rządów krajów i regionów w rozwijaniu i wdrażaniu innowacyjnej polityki „czystej energii”. Województwo śląskie zostało wybrane do udziału w ETP i znalazło się w grupie 11 regionów świata. Udział w projekcie polegał na uczestnictwie w 3 webinarium, 2 warsztatach oraz 4 spotkaniach.

Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Modernizacja	materialne roczne	Nowe woliery zewnętrzne dla gerez i mandryli. Budowa pawilonu dla nosorożców z wybiegami zewnętrznymi. Pawilon dla pelikanów małych. Dokumentacja projektowa na rozbudowanie woliery dla rosomaka.
Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Modernizacja	materialne wieloletnie	Budowa budynku dla pingwinów wraz z basenem.
Wydział Projektów Własnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Remont ścieżek rowerowych na Szlaku Orlich Gniazd	materialne roczne	Udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowych dla gmin: Ogrodzieniec, Włodowice, Niegowa, Olsztyn na dofinansowanie remontu ścieżek rowerowych na Szlaku Orlich Gniazd.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Współorganizacja XIX Dożynek Województwa Śląskiego w 2018 r.	materialny roczne	Współorganizacja XIX Dożynek Województwa Śląskiego w Gminie Wiśła. Celem przedsięwzięcia jest umożliwienie zaprezentowania dorobku i walorów subregionu województwa śląskiego, w którym odbywają się Dożynki.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Organizacja wspólnej delegacji reprezentującej województwo śląskie na Dożynkach Prezydenckich w Spale w 2018 r.	materialny roczne	Organizacja wspólnej delegacji z Gminą Wiśła reprezentującej Województwo Śląskie oraz realizacja usługi kulturalnej polegającej na prezentacji stoiska województwa śląskiego na ogólnopolskich Dożynkach Prezydenckich w Spale.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zakup nagród	materialne roczne	Zakup nagród dla laureatów Finału Wojewódzkiego Olimpiady Młodych Producentów Rolnych w województwie śląskim.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zakup medali	materialne roczne	Zakup medali dla uczestników VIII Spartakiady KGW Kół Gospodyń Wiejskich.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Współorganizacja konferencji	materialne roczne	Współorganizacja ze Śląską Izbą Rolniczą konferencji pn. „Marketing produktów rolnych, tradycyjnych, regionalnych w ramach sprzedaży bezpośredniej, dostaw bezpośrednich i rolniczego handlu detalicznego”.
Wydział Terenów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Zakup pucharów	materialne roczne	Zakup pucharów dla laureatów w konkursie „Piękna wieś województwa śląskiego”.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dofinansowanie działalności wojewódzkich instytucji kultury poprzez przekazywanie dotacji podmiotowej na działalność	materialne jednoroczne	Dofinansowanie działalności wojewódzkich instytucji kultury poprzez przekazywanie dotacji podmiotowej na działalność (19 instytucji kultury).

Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Dofinansowanie działalności wojewódzkich instytucji kultury poprzez przekazywanie dotacji celowej na realizację zadań bieżących z zakresu kultury	materialne jednoroczne	Dofinansowanie działalności wojewódzkich instytucji kultury poprzez przekazywanie dotacji celowej na realizację zadań bieżących z zakresu kultury (15 instytucji kultury na 25 zdań).
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Inwestycje i remonty prowadzone w obiektach, w których prowadzona jest działalność kulturalna przez wojewódzkie instytucje kultury	materialne jednoroczne	Wspieranie rozwoju infrastruktury instytucji kultury poprzez realizację inwestycji i remontów obiektów, w których prowadzona jest działalność wojewódzkich instytucji kultury (7 instytucji kultury na 8 zadań).
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Pomoc finansowa dla innych jednostek samorządu terytorialnego	materialne jednoroczne	Pomoc finansowa dla Miasta Będzin na dofinansowanie prac w Teatrze Dzieci Zagłębia im. J. Dormana.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie wzmacniania współpracy sieciowej na Szlaku Zabytków Techniki w 2018 r.	materialne jednoroczne	Wspieranie zadań z dziedziny wzmacniania współpracy sieciowej na Szlaku Zabytków Techniki w 2016 r. w drodze otwartego konkursu ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego.
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Otwarty konkurs wniosków na prace konserwatorskie, restauratorskich lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego	materialne jednoroczne	Wsparcie zadań polegających na pracach konserwatorskich, restauratorskich lub robotach budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego – w ramach otwartego konkursu wniosków (23 obiekty).
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Stypendia w dziedzinie kultury	materialne jednoroczne	Wspieranie działań indywidualnych twórców poprzez przyznawanie stypendiów Marszałka Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury (20 stypendiów).
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Nagrody w dziedzinie kultury	materialne jednoroczne	Wspieranie działań indywidualnych twórców poprzez przyznawanie nagród Marszałka Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury (16 konkursów).
Wydział Komunikacji i Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Projekty organizacji ruchu	niematerialne wieloletnie	Rozpatrzenie 938 projektów związanych z organizacją ruchu drogowego.
Wydział Komunikacji i Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego	Kontrole oznakowania	niematerialne wieloletnie	Wykonanie 83 kontroli wykonania zadań technicznych wynikających z realizacji projektów organizacji ruchu o charakterze stałym oraz dwóch kontroli prawidłowości zastosowania, wykonania, funkcjonowania i utrzymania wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego na całej sieci 1 260 km podległych dróg.
Wydział Komunikacji i Transportu Urzędu	Międzynarodowe standardy infrastruktury rowerowej	niematerialne wieloletnie	Udział w wizycie studyjnej w ramach współpracy regionów krajów Trójkąta Weimarskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

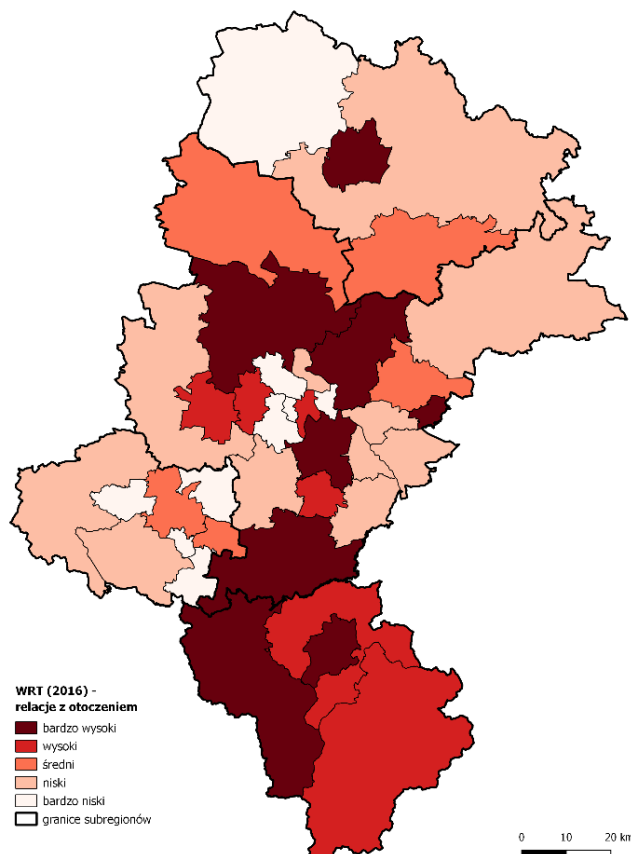
Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego - Relacje z otoczeniem

Wskaźnik cząstkowy pokazujący relacje z otoczeniem skonstruowany został na bazie wskaźników odnoszących się do ruchu turystycznego, danych dot. migracji mieszkańców, czy też danych odnoszących się do działalności kulturalnej.

Wskaźnik WRT RO (Relacje z otoczeniem) został zaprezentowany w podziale na 5 równych klas według wartości wskaźnika.

W powyższym zakresie prym wiodą duże miasta subregionalne: Katowice, Bielsko-Biała i Częstochowa oraz powiaty: cieszyński, pszczyński, tarnogórski i będziński. Najstąbiej wypadają powiaty kłobucki i rybnicki oraz miasta wchodzące w skład Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii ulokowane w jej centralnej części: Bytom, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie i Świętochłowice. Mapa odnosząca się do wskaźnika cząstkowego Relacje z Otoczeniem pokazuje, że najlepsze rezultaty dotyczą powiatów leżących na osi północ-południe, podczas gdy gorsze wyniki osiągają powiaty zajmujące wschodnie i zachodnie krańce regionu.

Mapa 36. WRT cząstkowy w powiatach województwa śląskiego w 2016 roku wg obszarów: Relacje z otoczeniem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Banku Danych Lokalnych GUS, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie.

Podsumowanie część II

Tabelaryczne zestawienie realizowanych projektów i zadań wskazuje na dużą aktywność wydziałów i jednostek podległych. Warto podkreślić, bardzo dużą liczbę projektów realizowanych ze środków zewnętrznych. Największy udział projektów odnosił się do obszaru *Szanse rozwojowe mieszkańców*.

Działania podejmowane przez wydziały i jednostki wynikały z realizacji różnych dokumentów strategicznych oraz zapisów ustawowych.

Najważniejszym dokumentem strategicznym kształtującym rozwój regionalny jest **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”** i to on przede wszystkim stanowi podstawę wszystkich działań. W raporcie o stanie województwa przedstawiono sposób realizacji strategii wskazując m.in. na podjęte działania oraz wydatkowane środki. Przedstawiono również ocenę wskaźnikową realizacji celów strategii. Element ten został uzupełniony o WRT – Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego oraz Indeks Niedostosowania Społecznego obrazujące zróżnicowania terytorialne rozwoju regionu.

Analizując zróżnicowania w poziomie rozwoju powiatów najwyższe miejsca pod względem ogólnego wskaźnika rozwoju terytorialnego uzyskały powiaty grodzkie: Bielsko-Biała, Katowice oraz Gliwice i powiaty: cieszyński oraz pszczyński. Lider rankingu (Bielsko-Biała) odznacza się najwyższą pozycją w zakresie wskaźnika częściowego dotyczącego *Szans rozwojowych mieszkańców*, a drugą w stosunku do obszarów: *Przestrzeń* oraz *Nowoczesna gospodarka*.

Na przeciwnym biegunie w odniesieniu do uzyskanej wartości wskaźnika rozwoju terytorialnego znalazły się trzy powiaty, wśród których dwa obejmują typowo rolnicze tereny leżące w północnej części regionu (częstochowski i kłobucki), a trzecim jest powiat rybnicki o wyraźnie przemysłowej charakterystyce. W przypadku wskaźnika niedostosowania społecznego wysoki poziom niedostosowania społecznego notowały dwa powiaty subregionu północnego (Częstochowa i powiat częstochowski), Jastrzębie-Zdrój w subregionie zachodnim oraz powiaty z subregionu centralnego (Gliwice i powiat gliwicki, Bytom, Chorzów, Piekary Śląskie, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec oraz Świętochłowice). Z kolei niski poziom niedostosowania widoczny był w powiecie kłobuckim w subregionie północnym, w Rybniku oraz powiecie wodzisławskim w subregionie zachodnim, w Tychach oraz powiatach: mikołowskim, pszczyńskim i zawierciańskim w subregionie centralnym, a także w większości powiatów subregionu południowego (tj. Bielsko-Biała, powiat bielski oraz żywiecki).

Podkreślić należy, że w 2018 roku podjęto prace związane z aktualizacją **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”**. Druga połowa 2018 roku związana była z przygotowaniem szerokiej diagnozy społeczno-gospodarczej, która stanowiła źródło do opisu poszczególnych dziedzin rozwoju województwa. Rok 2019 poświęcony będzie wypracowaniu wizji i celów strategicznych, które będą podstawą działań podejmowanych w następnych latach. Równoległe z pracami nad aktualizacją głównej strategii, podjęto prace związane z opracowaniem strategicznych dokumentów branżowych. W sierpniu 2018 roku przystąpiono do opracowania 6 nowych dokumentów strategicznych oraz aktualizacji 5 obowiązujących dokumentów, które całościowo mają tworzyć ramy dla polityki rozwoju województwa. Ponadto w 2018 r. w ramach pozostałych dokumentów strategicznych, które mają branżowy/specjalistyczny charakter i są komplementarne względem strategii rozwoju województwa w obszarze priorytetowym A *Nowoczesna Gospodarka*, dokonano aktualizacji dwóch dokumentów (obowiązywało 9 dokumentów). W obszarze B *Szanse rozwojowe mieszkańców* wypracowano najwięcej dokumentów o charakterze strategicznym (30), w tym w 2018 roku powstało 13 dokumentów, 2 dokumenty są natomiast opracowywane w cyklu rocznym. W obszarze C *Przestrzeń* funkcjonuje taka sama ilość dokumentów jak w obszarze A (9) i w zeszłym roku dokonano aktualizacji jednego dokumentu. W obszarze D *Relacje z otoczeniem* funkcjonuje najmniej dokumentów strategicznych,

bo jedynie dwa – w 2018 nie przyjęto żadnego nowego dokumentu oraz nie dokonano żadnej aktualizacji.

Informacja o przyjętych uchwałach Sejmiku Województwa Śląskiego

Tabela 27. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych w 2018 roku.

NUMER UCHWAŁY	TYTUŁ UCHWAŁY w sprawie:	STATUS UCHWAŁY (zrealizowana, niezrealizowana, realizowana)	KOMENTARZ DO REALIZACJI UCHWAŁ (w realizacji, niezrealizowanych)
15 stycznia 2018 r.			
V/48/1/2018	Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/48/2/2018	budżetu Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/48/3/2018	zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Katowicach.	zrealizowana	–
V/48/4/2018	zmiany składu doraźnej Komisji ds. Gospodarki i Innowacji.	zrealizowana	–
12 luty 2018 r.			
V/49/1/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/49/2/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/49/3/2018	przyznania pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla Powiatu Raciborskiego, przeznaczonej na wsparcie zawodowej rodziny zastępczej zamieszkałej na terenie Kuźni Raciborskiej, poszkodowanej w wyniku nawałnicy, która miała miejsce w dniu 7 lipca 2017 roku.	zrealizowana	W dniu 26 marca 2018 roku Województwo Śląskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego podpisał umowę na udzielenie dotacji celowej dla Starostwa Powiatowego w Raciborzu, przeznaczonej na przedmiotową pomoc.
V/49/4/2018	przyjęcia załącznika do „Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. Aktualizacja 2015” pod nazwą „Ramy finansowe Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. Aktualizacja 2018”.	zrealizowana	Uchwała wprost wprowadza nowy załącznik, bez konieczności dalszej realizacji.
V/49/5/2018	zmiany Statutu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego z siedzibą w Katowicach.	zrealizowana	Uchwała wprost wprowadza Statut, bez konieczności dalszej realizacji.
V/49/6/2018	przyjęcia projektu statutu Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze.	zrealizowana	Zaopiniowany projekt statutu został przekazany do Miasta Zabrze.

V/49/7/2018	udzielenia odpowiedzi na petycję z dnia 22 listopada 2017 roku.	zrealizowana	–
V/49/8/2018	udzielenia odpowiedzi na petycję z dnia 2 lutego 2018 roku.	zrealizowana	–
19 marca 2018 r.			
V/50/1/2018	aktualizacji listy inteligentnych specjalizacji Województwa Śląskiego.	zrealizowana	Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego dotyczyła aktualizacji listy inteligentnych specjalizacji Województwa Śląskiego o obszar zielonej gospodarki oraz przemysłów wschodzących, jako wyniku realizacji w 2017 r. Procesów Przedsiębiorczego Odkrywania. Konsekwencją było przyjęcie przez Zarząd Województwa Uchwałą Nr 806/252/V/2018 z dnia 10.04.2018 r. „Modelu wdrożeniowego Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020. Wersja 2.0”, jak również wprowadzenie przedmiotowych zmian do konkursów w ramach RPO WSL 2014-2020.
V/50/2/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/50/3/2018	zmian budżetu Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/50/4/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/50/5/2018	zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/50/6/2018	udzielenia pomocy finansowej Miastu Tychy.	zrealizowana	Zakup aparatury medycznej przez MEGREZ Sp. z o.o. z przeznaczeniem dla Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Tychach w ramach udzielonej w formie dotacji celowej przez Województwo Śląskie pomocy finansowej Miastu Tychy. Zakupy obejmowały następującą aparaturę w ramach wyposażenia Zakładu Diagnostyki Obrazowej: rezonans magnetyczny, aparat RTG, tomograf komputerowy, densytometr, mammograf cyfrowy, stację diagnostyczną do opracowywania badań, aparat RTG typu ramię „C”, RTG przyłóżkowe oraz aparat ultrasonograficzny. Zakupy zrealizowano na kwotę 10 725 382,97 zł.
V/50/7/2018	udzielenia pomocy finansowej Miastu Gliwice.	zrealizowana	Umowa w sprawie udzielenia Miastu Gliwice pomocy finansowej z budżetu Województwa Śląskiego została podpisana 17.05.2018 r.
V/50/8/2018	określenia zadań, na które Województwo Śląskie przeznacza w 2018 roku środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz przeznaczenia kwoty w wysokości: 2 228 469 zł na dofinansowanie kosztów działania 13 zakładów	w realizacji	Umowa rozliczana do końca 2018 r.

	aktywności zawodowej, funkcjonujących na dzień 31 grudnia 2017 roku.		
V/50/9/2018	przyjęcia Programu wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży województwa śląskiego obowiązującego od lipca 2018 roku do czerwca 2021 roku.	zrealizowana	–
V/50/10/2018	przyjęcia Zasad i trybu przyznawania stypendiów województwa śląskiego w ramach Programu wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży województwa śląskiego obowiązującego od lipca 2018 roku do czerwca 2021 roku.	zrealizowana	–
V/50/11/2018	uchylenia uchwały Nr II/23/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 30 sierpnia 2004 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie.	zrealizowana	–
V/50/12/2018	zakazu utrzymywania pszczoł syntetycznej linii Buckfast na terenie województwa śląskiego.	niezrealizowana	Rozstrzygnięcie nadzorcze – stwierdzenie nieważności uchwały.
V/50/13/2018	określenia ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw w roku 2018 na terenie województwa śląskiego.	zrealizowana	–
V/50/14/2018	przyjęcia Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w województwie śląskim na lata 2018-2021.	w realizacji	Zgodnie ze stanem faktycznym uchwała jest "w realizacji" do końca 2021 r.
23 kwietnia 2018 r.			
V/51/1/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/51/2/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/51/3/2018	zaciągnięcia kredytów długoterminowych dla Województwa Śląskiego w roku budżetowym 2018.	zrealizowana	–
V/51/4/2018	wyrażenia zgody na przyznanie dofinansowania ze środków PFRON do realizacji robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych, realizacja których przekracza 1 rok budżetowy.	w realizacji	Umowy w trakcie realizacji.
V/51/5/2018	wyrażenia zgody na zawarcie przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie	zrealizowana	Szpital wyłonił w trybie przetargowym najemcę firmę POLTV Multimedia Spółka Akcyjna, 45-321 Opole, ul. Pomorska 26 z którym zawarł stosowną umowę najmu obowiązującą do dnia 31.07.2028 r.

	umowy najmu, na czas oznaczony 10 lat, wolnej powierzchni ścian w pomieszczeniach stanowiących pokoje łóżkowe.		
V/51/6/2018	zmiany uchwały Nr IV/13/2/2011 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 12 września 2011 roku w sprawie przyjęcia Zasad dysponowania środkami finansowymi przeznaczonymi na pomoc zdrowotną dla nauczycieli szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie, korzystających z opieki zdrowotnej (z późniejszymi zmianami).	zrealizowana	–
V/51/7/2018	zaliczenia odcinka drogi powiatowej nr 4105 S na terenie Gminy Pawłowice do kategorii dróg wojewódzkich.	zrealizowana	Uchwała weszła w życie z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2019 r.
V/51/8/2018	rozpatrzenia skargi na Marszałka Województwa Śląskiego.	zrealizowana	–
V/51/9/2018	rozpatrzenia skargi na Zarząd Województwa Śląskiego.	zrealizowana	–
V/51/10/2018	zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpitala Psychiatrycznego z siedzibą w Toszku.	zrealizowana	–
V/51/11/2018	przyjęcia apelu dotyczącego ratowania Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój.	zrealizowana	–
21 maja 2018 r.			
V/52/1/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/52/2/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/52/3/2018	zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/52/4/2018	udzielenia pomocy finansowej dla gmin województwa śląskiego na dofinansowanie zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych dla ochotniczych straży pożarnych w województwie śląskim.	zrealizowana	Zgodnie z umową nr 1405/OB/2018/PK przekazano i rozliczono dotację w wysokości 500 tys. zł dla KWP w Katowicach.
V/52/5/2018	udzielenia w 2018 roku pomocy finansowej Miastu Będzin.	zrealizowana	–
V/52/6/2018	udzielenia pomocy finansowej Gminie Janów.	zrealizowana	–
V/52/7/2018	udzielenia pomocy finansowej Gminie Olsztyn.	zrealizowana	–
V/52/8/2018	udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Kędzierzyńsko-Kozielskiemu.	zrealizowana	–

V/52/9/2018	wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy na czas oznaczony 10 lat na rzecz podmiotu prowadzącego Anglojęzyczną Szkołę Podstawową Oxford Primary School z siedzibą w Bielsku-Białej i na odstąpienie od przetargowego trybu zawarcia tej umowy.	zrealizowana	W dniu 01.08.2018 r. przez Województwo Śląskie – Śląski Zarząd Nieruchomości w Katowicach została zawarta z Anglojęzyczną Szkołą Podstawową Oxford Primary School z siedzibą w Bielsku-Białej przy ul. Krakowskiej 30, prowadzoną przez Panią Magdalenę Gałuszka umowa dzierżawy. Umowa ta obowiązuje od 1 sierpnia 2018 r. i została zawarta na czas oznaczony 10 lat.
V/52/10/2018	nadania Statutu Zarządowi Dróg Wojewódzkich w Katowicach.	zrealizowana	–
V/52/11/2018	zmiany uchwały Nr V/42/7/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 września 2017 roku w sprawie zaliczenia odcinków dróg (byłej DK 46) na terenie gminy Lubliniec do kategorii dróg wojewódzkich.	zrealizowana	Uchwała weszła w życie z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.
V/52/12/2018	ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały Nr III/51/2/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 12 maja 2010 roku w sprawie Zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości Województwa Śląskiego oraz ich wydzierżawiania i wynajmowania.	zrealizowana	Uchwała obowiązuje od 21 maja 2018 r.
V/52/13/2018	zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr. Krzysztofa Czumy.	zrealizowana	–
V/52/14/2018	zmiany składu Komisji Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego.	zrealizowana	–
V/52/15/2018	zmiany składu Komisji Sportu, Turystyki i Rekreacji.	zrealizowana	–
V/52/16/2018	zmiany składu Komisji Współpracy Zagranicznej i Integracji Europejskiej.	zrealizowana	–
V/52/17/2018	zmiany składu doraźnej Komisji ds. Gospodarki i Innowacji.	zrealizowana	–
23 maja 2018 r.			
V/53/1/2018	przyjęcia oświadczenia dotyczącego 50-lecia Uniwersytetu Śląskiego.		–
5 czerwca 2018 r.			
V/54/1/2018	przyjęcia oświadczenia dotyczącego ogłoszenia roku 2019 Rokiem 20-lecia Województwa Śląskiego.		–
25 czerwca 2018 r.			

V/55/1/2018	rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Województwa Śląskiego w 2017 roku oraz sprawozdania finansowego Województwa Śląskiego za 2017 rok.	zrealizowana	–
V/55/2/2018	absolutorium dla Zarządu Województwa Śląskiego z tytułu wykonania budżetu Województwa Śląskiego za rok 2017.	zrealizowana	–
V/55/3/2018	przyjęcia projektu uchwały w sprawie zmiany Statutu Województwa Śląskiego.	zrealizowana	Przygotowane przez Komisję Statutowo-Regulaminową Sejmiku.
V/55/4/2018	zawarcia Wspólnego Oświadczenia o współpracy między Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska), krajem związkowym Nadrenią Północną-Westfalią (Republika Federalna Niemiec) a regionem Hauts-de-France (Republika Francuska).	zrealizowana	–
V/55/5/2018	oceny sytuacji na rynku pracy województwa śląskiego i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2017 roku.	zrealizowana	Sejmik Województwa Śląskiego na 55 Sesji w dniu 25 czerwca br. dokonał oceny sytuacji na rynku pracy poprzez przyjęcie opracowania pn. „Rynek pracy w województwie śląskim w 2017” oraz dokonał oceny realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy poprzez przyjęcie opracowania pn. „Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2017 roku”.
V/55/6/2018	określenia szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa.	zrealizowana	–
V/55/7/2018	określenia zasad, trybu i harmonogramu prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”.	zrealizowana	–
V/55/8/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/55/9/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/55/10/2018	udzielenia pomocy finansowej gminom na realizację zadań wybranych w ramach Konkursu Przedsięwzięć inicjatyw lokalnych na realizację przez gminy zadań istotnych dla sołectw województwa śląskiego w roku 2018.	w realizacji	Sejmik Województwa Śląskiego dnia 25 czerwca 2018 roku przyznał dotację celową gminom na realizację 343 projektów na łączną kwotę 4 782 375,57 zł. O pomoc finansową z budżetu Województwa w ramach konkursu mogły ubiegać się sołectwa z woj. śląskiego za pośrednictwem gmin. Składane przez gminy wnioski o pomoc musiały dotyczyć zadań jednoetapowych, których zakończenie oraz rozliczenie nastąpi w 2018 roku. Do konkursu nie mogły być zgłaszane zadania, których realizacja była współfinansowana za pomocą środków finansowych zewnętrznych (np. funduszy UE, krajowe itp.) za wyjątkiem funduszu sołectkiego, którego środki mogły być łączone w celu realizacji przedsięwzięć. Ostatecznie udzielono pomoc finansową na realizację 323 zadań na łączną kwotę 4 195 714,29 zł.

V/55/11/2018	udzielenia pomocy finansowej gminom i powiatom województwa śląskiego w ramach konkursu ofert dla gmin i powiatów województwa śląskiego pod nazwą: Wspieranie lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim w 2018 roku.	zrealizowana	Umowy realizowane są do końca 2018 r.
V/55/12/2018	udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowych dla gmin: Ogrodzieniec, Włodowice, Niegowa, Olsztyn na dofinansowanie remontu ścieżek rowerowych na Szlaku Orlich Gniazd.	w realizacji	Pomoc finansowa dla gmin Ogrodzieniec, Włodowice, Niegowa i Olsztyn została udzielona w sierpniu 2018 r. Do dnia 31.12.2018 r. zostały rozliczone dotacje przekazane dla gmin: Ogrodzieniec, Włodowice i Olsztyn. W związku z zaistniałymi rozbieżnościami w sprawozdaniu z udzielonej pomocy złożonym przez gminę Niegowa, Wydział Projektów Własnych jest w trakcie rozpatrywania kolejnej korekty tego sprawozdania.
V/55/13/2018	przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w roku 2018 przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.	zrealizowana	Wszystkie umowy zostały podpisane i zrealizowane.
V/55/14/2018	wyrażenia zgody na zawarcie przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie umowy dzierżawy na czas oznaczony 10 lat w trybie przetargowym, części nieruchomości położonej w Częstochowie przy Alei Niepodległości 32.	niezrealizowana	Szpital ogłosił przetarg nieograniczony z terminem otwarcia ofert w dniu 18 grudnia 2018 r. Nie wpłynęła żadna oferta. Przetarg został unieważniony.
V/55/15/2018	zaopiniowania przekazanego projektu Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie pozbawienia dróg kategorii dróg krajowych.	zrealizowana	Opinia w formie uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego przestana do Ministerstwa Infrastruktury dnia 29 czerwca br.
27 sierpnia 2018 r.			
V/56/1/2018	przyjęcia oświadczenia dotyczącego uczczenia Janiny Antoniny Omańkowskiej (1859-1927), pierwszej kobiety na świecie, która otworzyła obrady parlamentu regionalnego – Sejmu Śląskiego w Katowicach, pierwszej odznaczonej Krzyżem Kawalerskim Orderu Polski „Polonia Restituta” mieszkanki Górnego Śląska	zrealizowana	–
V/56/2/2018	przyjęcia apelu dotyczącego finansowania oświaty.	zrealizowana	–
V/56/3/2018	wyrażenia opinii dotyczącej zmiany obszaru i granic Górnos Śląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.	zrealizowana	Opinia przekazana do Górnos Śląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.
V/56/4/2018	wyrażenia opinii dotyczącej zmiany obszaru i granic Górnos Śląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.	zrealizowana	Opinia przekazana do Górnos Śląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

V/56/5/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/56/6/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/56/7/2018	zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/56/8/2018	udzielenia w 2018 roku pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa śląskiego na dofinansowanie udziału nauczycieli w Podyplomowych Studiach z Wiedzy o Regionie.	zrealizowana	Wszystkie umowy zostały podpisane i zrealizowane.
V/56/9/2018	udzielenia pomocy finansowej gminom i powiatom województwa śląskiego w ramach konkursu ofert dla gmin i powiatów województwa śląskiego pod nazwą: Wspieranie lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim w 2018 roku – II edycja.	zrealizowana	Umowy realizowane są do końca 2018 r.
V/56/10/2018	przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendiów w ramach projektu Śląskie. Inwestujemy w talenty – IV edycja, realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.	zrealizowana	–
V/56/11/2018	wyrażenia zgody na zbycie w drodze darowizny na rzecz Miasta Katowice 63/100 udziału w prawie własności działki nr 143/1, o powierzchni 0,0357 ha, położonej w Katowicach przy ul. Warszawskiej 42, stanowiącej część nieruchomości Województwa Śląskiego objętej księgą wieczystą o numerze KA1K/00042514/4.	zrealizowana	Dnia 14.11.2018 r. została zawarta umowa darowizny.
V/56/12/2018	wyrażenia zgody na zawarcie przez samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej „Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach umowy najmu części budynku kotłowni z Veolia Południe Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach na czas oznaczony do dnia 2 marca 2027 roku oraz na odstąpienie od przetargowego trybu zawarcia tej umowy.	zrealizowana	Centrum dnia 9.10.2018 roku zawarło aneks do innej umowy najmu powierzchni z Veolia Południe Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach na czas oznaczony do dnia 2 marca 2027 roku (rozszerzając jej zapisy o przedmiot objęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/56/12/2018).
V/56/13/2018	określenia wysokości stawki procentowej i warunków udzielenia bonifikaty od ceny nieruchomości położonej w Lublińcu.	w realizacji	Ze względu na zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wystąpiła konieczność ponownego wywieszenia wykazu nieruchomości przeznaczonej do zbycia. Procedura sprzedaży w trakcie realizacji.

V/56/14/2018	zaliczenia odcinków dróg powiatowych na terenie Powiatu Cieszyńskiego, Powiatu Bielskiego oraz Miasta Bielsko-Biała do kategorii dróg wojewódzkich.	zrealizowana	Uchwała weszła w życie z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2019 r.
V/56/15/2018	zaliczenia odcinka drogi krajowej w gminie Lelów do kategorii dróg wojewódzkich.	niezrealizowana	Pomimo podjęcia uchwały w terminie zgodnym z ustawą o drogach publicznych – projekt Rozporządzenia Ministra Infrastruktury wycofany z obiegu legislacyjnego. Wysoce prawdopodobnym jest, iż po zmianach podjętych w początkiem roku 2019, przedmiot uchwały będzie obowiązywać od 01 stycznia 2020 r.
V/56/16/2018	zmiany uchwały Nr II/45/4/2006 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 lutego 2006 roku w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą Śląski Zarząd Nieruchomości, zmienionej uchwałą Nr IV/39/10/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 30 sierpnia 2013 roku.	zrealizowana	–
V/56/17/2018	zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej „Repty” Górnos Śląskiego Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach.	zrealizowana	–
V/56/18/2018	przyjęcia apelu dotyczącego projektu rozporządzenia Ministra Energii w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych.	zrealizowana	Apel został przekazany.
17 września 2018 r.			
V/57/1/2018	wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości położonej w Katowicach przy Placu Sejmu Śląskiego 1.	w realizacji	Procedura nabycia w trakcie realizacji.
V/57/2/2018	zmiany Statutu Województwa Śląskiego.	zrealizowana	Przygotowane przez Komisję Statutowo-Regulaminową Sejmiku
V/57/3/2108	przyjęcia deklaracji odrzańskiej dotyczącej rozwoju współpracy pomiędzy Województwem Śląskim a Województwem Opolskim.		–
V/57/4/2018	przystąpienie Województwa Śląskiego do organizacji pod nazwą „European Social Network” (ESN).	w realizacji	Zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2000 roku o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych, przystąpienie jest warunkowane uzyskaniem zgody ministra właściwego do spraw zagranicznych, po wyrażeniu opinii przez wojewodę. Na obecnym etapie uchwała została przekazana przez Wojewodę Śląskiego do Ministra Spraw Zagranicznych i oczekujemy na jego decyzję. Przystąpienie jest planowane w 2019r.
V/57/5/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/57/6/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–

V/57/7/2018	zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/57/8/2018	przyjęcia Regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie.	zrealizowana	–
V/57/9/2018	zmiany uchwały Nr V/12/34/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 września 2015 roku w sprawie nadania statutu „REPTY” Górnos Śląskiemu Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach.	zrealizowana	–
V/57/10/2018	zmiany uchwały Nr V/12/37/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 września 2015 roku w sprawie nadania statutu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Szpitalowi Kolejowemu w Wilkowicach-Bystrej.	zrealizowana	–
V/57/11/2018	zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej „Repty” Górnos Śląskiego Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach.	zrealizowana	–
V/57/12/2018	przyjęcia apelu dotyczącego przyspieszenia prac nad projektem ustawy o przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej.	zrealizowana	Apel został przekazany Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Środowiska.
18 października 2018 r.			
V/58/1/2018	przyjęcia oświadczenia dotyczącego 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości.	zrealizowana	–
18 października 2018 r.			
V/59/1/2018	przyjęcia Programu współpracy Samorządu Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019.	w realizacji	Założenia Programu będą realizowane w 2019 roku
V/59/2/2018	określenia wymagań, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego Województwa Śląskiego.	zrealizowana	Powstał regulamin Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego Województwa Śląskiego.
V/59/3/2018	przyjęcia Zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom pełniącym stanowiska kierownicze w jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie.	zrealizowana	–

V/59/4/2018	zmiany uchwały Nr III/38/6/2009 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 maja 2009 roku w sprawie przyjęcia Zasad rozliczania obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, dla których ustalony plan zajęć jest różny w poszczególnych okresach roku szkolnego, oraz zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w kształceniu zaocznym i w systemie kształcenia na odległość, a także określenie tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli szkół nie wymienionych w ust. 3 art. 42 Karty Nauczyciela.	zrealizowana	–
V/59/5/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/59/6/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/59/7/2018	zmian budżetu Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/59/8/2018	zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2018 rok.	zrealizowana	–
V/59/9/2018	wyrażenia zgody na zawarcie przez samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej „Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach umowy dzierżawy pomieszczeń na czas oznaczony 10 lat.	zrealizowana	Centrum zawarło stosowną umowę w dniu 06.12.2018r. obowiązującą od 01.01.2019r. na 10 lat z podmiotem wyłonionym w przetargu, tj. Hotel NEO Sp. z o.o ul. Obwodnica 6, Tarnowskie Góry.
V/59/10/2018	powierzenia organizatorowi publicznego transportu zbiorowego zadań własnych Województwa Śląskiego.	niezrealizowana	Niniejsza uchwała stanowi podstawę do zawarcia przez Zarząd Woj. Śląskiego porozumienia z organizatorem publicznego transportu zbiorowego w sprawie powierzenia zadań własnych. Przed zawarciem ww. porozumienia muszą zostać zawarte umowy z gminami zainteresowanymi udziałem w modelu na 2019 r.
V/59/11/2018	ustalenia przebiegu istniejących dróg wojewódzkich nr 906, 907, 911, 912, 913, 408, 901, 925, 921, 902, 934, 903 na terenie województwa śląskiego.	zrealizowana	–
V/59/12/2018	wyrażenia opinii dotyczącej zmiany obszaru i granic Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.	zrealizowana	Opinia przekazana do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.
V/59/13/2018	zmiany uchwały Nr V/51/4/2018 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 kwietnia 2018 roku w sprawie wyrażenia zgody na przyznanie dofinansowania ze środków PFRON do realizacji robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych, realizacja których przekracza 1 rok budżetowy.	w realizacji	Umowy w trakcie rozliczania.

13 listopada 2018 r.			
V/60/1/2018	przyjęcia oświadczenia dotyczącego ogłoszenia roku 2019 Rokiem Stanisława Hadyny – założyciela Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”.	zrealizowana	–
V/60/2/2018	przyjęcia apelu dotyczącego ustawy o kołach gospodyń wiejskich.	zrealizowana	–
V/60/3/2018	w sprawie występowania mieszkańców województwa śląskiego z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą.	w realizacji	Założenia uchwały będą realizowane w 2019 roku oraz w latach następnych.
V/60/4/2018	zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami województwa śląskiego.	w realizacji	Założenia uchwały będą realizowane w 2019 roku oraz w latach następnych.
V/60/5/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
V/60/6/2018	zmian w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
21 listopada 2018 r.			
VI/1/1/2018	wyboru Przewodniczącego Sejmiku Województwa Śląskiego	zrealizowana	–
VI/1/2/2018	wyboru Marszałka Województwa Śląskiego.	zrealizowana	–
VI/1/3/2018	wyboru Wicemarszałków Województwa Śląskiego.	zrealizowana	–
VI/1/4/2018	wyboru Członków Zarządu Województwa Śląskiego.	zrealizowana	–
VI/1/5/2018	wynagrodzenia Marszałka Województwa Śląskiego.	zrealizowana	–
VI/1/6/2018	wyboru Wiceprzewodniczącego Sejmiku Województwa Śląskiego.	zrealizowana	–
3 grudnia 2018 r.			
VI/2/1/2018	powołania Komisji Rewizyjnej.	zrealizowana	–
VI/2/2/2018	powołania Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów.	zrealizowana	–
VI/2/3/2018	powołania Komisji Edukacji, Nauki i Kultury.	zrealizowana	–
VI/2/4/2018	powołania Komisji Polityki Społecznej i Ochrony Zdrowia.	zrealizowana	–
VI/2/5/2018	powołania Komisji Rolnictwa i Terenów Wiejskich.	zrealizowana	–
VI/2/6/2018	powołania Komisji Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego.	zrealizowana	–
VI/2/7/2018	powołania Komisji Sportu, Turystyki i Rekreacji.	zrealizowana	–
VI/2/8/2018	powołania Komisji Statutowo-Regulaminowej.	zrealizowana	–

VI/2/9/2018	powołania Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej.	zrealizowana	–
VI/2/10/2018	powołania Komisji Współpracy Zagranicznej i Integracji Europejskiej.	zrealizowana	–
VI/2/11/2018	powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.	zrealizowana	–
VI/2/12/2018	powołania doraźnej Komisji – „Kapituły Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Śląskiego”.	zrealizowana	–
VI/2/13/2018	wyboru delegatów do Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej.	zrealizowana	–
VI/2/14/2018	zwrotów kosztów podróży służbowych Radnych Sejmiku Województwa Śląskiego.	zrealizowana	–
17 grudnia 2018 r.			
VI/3/1/2018	zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2018-2030.	zrealizowana	–
VI/3/2/2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
VI/3/3/2018	zmian w budżecie Województwa Śląskiego na 2018 rok.	zrealizowana	–
VI/3/4/2018	zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2018 rok.	zrealizowana	–
VI/3/5/2018	zatwierdzenia wysokości opłat dodatkowych oraz opłat manipulacyjnych w odniesieniu do przewozów kolejowych realizowanych na zlecenie Województwa Śląskiego w ramach oferty Wspólny Bilet.	w realizacji	Przewoźnik Przewozy Regionalne Sp. z o.o. przystąpił do oferty Wspólny Bilet, natomiast przewoźnik Koleje Śląskie Sp. z o.o. jeszcze nie przystąpił z uwagi na problemy techniczne powstałe w trakcie modyfikacji systemu sprzedaży biletów.
VI/3/6/2018	zmiany składu Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów.	zrealizowana	–
VI/3/7/2018	zmiany składu Komisji Polityki Społecznej i Ochrony Zdrowia.	zrealizowana	–
VI/3/8/2018	zmiany składu Komisji Rolnictwa i Terenów Wiejskich.	zrealizowana	–
VI/3/9/2018	zmiany składu Komisji Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego.	zrealizowana	–
VI/3/10/2018	zmiany składu Komisji Sportu, Turystyki i Rekreacji.	zrealizowana	–
VI/3/11/2018	zmiany składu doraźnej Komisji – „Kapituły Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Śląskiego”.	zrealizowana	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez Wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Sprawozdanie z realizacji Budżetu Obywatelskiego

Rok 2018 był rokiem przygotowującym uruchomienie inicjatywy budżetu obywatelskiego. Na mocy Uchwały Zarządu Województwa Śląskiego Nr 915/254/V/2018 z dnia 24.04.2018 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na zadanie publiczne Województwa Śląskiego pod nazwą: „Projekt wojewódzkiego budżetu obywatelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieżowego budżetu obywatelskiego”. Jego głównym celem jest stworzenie mechanizmu wojewódzkiego budżetu obywatelskiego wraz z udziałem interesariuszy projektu (podmioty trzeciego sektora, mieszkańcy województwa, urzędnicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach). Dodatkowe cele obejmują propagowanie partycypacji społecznej w regionie, a także podniesienie świadomości obywatelskiej.

W czerwcu wybrano ofertę „Decydujmy razem! Budżet obywatelski województwa śląskiego”, złożoną przez dwie organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie CRIS z Rybnika i Stowarzyszenie Fundacja Inicjatyw Lokalnych z Katowic. Celem projektu było wypracowanie mechanizmu budżetu obywatelskiego. Projekt był realizowany do 31 sierpnia 2018 r. Równocześnie powołano Zespół złożony z reprezentantów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Sejmiku Województwa Śląskiego oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, który współpracował przy tworzeniu mechanizmu budżetu obywatelskiego oraz weryfikował możliwości wdrażania propozycji wypracowanych w ramach projektu „Decydujmy razem!” (Spotkania Zespołu: 28 czerwca 2018 r., 8 sierpnia 2018 r., 28 sierpnia 2018 r.). W ramach realizacji projektu „Decydujmy razem!” odbyły się liczne konsultacje, warsztaty i spotkania w: Katowicach (25 i 28 czerwca, 3 lipca), Zawierciu (28 czerwca), Cieszynie (5 lipca), Rybniku (10 lipca), Sosnowcu (18 lipca), Czernicy (18 lipca), Zamarskach (19 lipca), Gliwicach (19 lipca), Piasku (21 lipca), Tarnowskich Górach (23 lipca), Kłomnicach (23 lipca), Raciborzu (23 lipca), Siemianowicach Śląskich (24 lipca), Zawierciu (24 lipca), Rybniku (26 lipca), Żarkach (26 lipca), Zabrze (30 lipca), Jastrzębiu-Zdroju (31 lipca), Dąbrowie Górniczej (31 lipca), Gorzycach (31 lipca), Częstochowie (1 sierpnia), Wręczy Wielkiej (1 sierpnia), Skoczowie (1 sierpnia), Wojkowicach (2 sierpnia), Czechowicach Dziedzicach (2 sierpnia), Myszkowie (2 sierpnia), Lublińcu (2 sierpnia), Tychach (6 sierpnia), Brennej (7 sierpnia), Czerwionce-Leszczynach (7 sierpnia), Żywcu (7 sierpnia), Żorach (8 sierpnia), Cieszynie (13 sierpnia), Mikołowie (14 sierpnia). W 8 warsztatach wzięło udział 90 uczestników, w 30 spotkaniach konsultacyjnych – około 250 uczestników, na uruchomioną ankietę on-line odpowiedziało 400 respondentów.

31 sierpnia 2018 r. powstał projekt mechanizmu Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego, który następnie we wrześniu 2018 r. został przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego.

W dniu 18 października 2018 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął wymagania, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego Województwa Śląskiego (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/59/2/2018). Zgodnie z nimi Marszałkowski Budżet Obywatelski Województwa Śląskiego to środki pieniężne z budżetu Województwa Śląskiego przeznaczone na realizację zadań, które zostały wybrane przez mieszkańców w bezpośrednim głosowaniu. Środki na realizację zadań dzielą się na pulę wojewódzką obejmującą całość województwa (1/4 środków) oraz pule podregionalne składające się z grup powiatów, zawierających co najmniej po dwa powiaty (razem 3/4 środków). Zgłaszane zadania muszą mieć wojewódzki charakter, zawierać się w zakresie zgodnym z ustawą o samorządzie województwa oraz być prawnotechnicznie wykonalne i możliwe do zrealizowania w jednym roku budżetowym. Istotne jest, iż zadania, które posiadają charakter inwestycyjny i/lub infrastrukturalny można realizować jedynie na mieniu Województwa. W ramach budżetu obywatelskiego każdy mieszkaniec ma prawo poprzeć lub zgłosić więcej niż jedno zadanie, przy czym głosować (na portalu obsługującym) może tylko raz.

Wybrane dane statystyczne dotyczące województwa śląskiego na tle innych regionów

Tabela 28. Pozycja województwa śląskiego w zakresie wartości wybranych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego.

WSKAŹNIK	ROK	DOLNOŚLĄSKIE	KUJAWSKO-POMORSKIE	LUBELSKIE	LUBUSKIE	ŁÓDZKIE	MAŁOPOLSKIE	MAZOWIECKIE	OPOLSKIE	PODKARPACKIE	PODLASKIE	POMORSKIE	ŚLĄSKIE	ŚWIĘTOKRZYSKIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	WIELKOPOLSKIE	ZACHODNIOPOMORSKIE
PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) (zł)	2016	2	10	16	8	6	7	1	11	15	14	5	4	12	13	3	9
WDB na 1 pracującego (w cenach bieżących) (zł)	2016	2	10	16	7	9	12	1	8	14	13	4	3	15	11	6	5
WDB wg grup sekcji PKD 2007 (A – rolnictwo)	2016	9	5	3	14	4	11	1	15	16	7	8	13	12	6	2	10
WDB wg grup sekcji PKD 2007 (B-F – przemysł)	2016	4	8	11	13	6	5	1	14	9	16	7	2	15	12	3	10
WDB wg grup sekcji PKD 2007 (G-T – usługi)	2016	5	8	9	15	7	4	1	16	11	14	6	2	13	12	3	10
Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB (%)	2016	6	12	5	16	7	1	2	11	4	10	3	9	14	13	8	15
Przeciętne trwanie życia kobiet (lata)	2017	13	14	4	11	15	3	6	8	1	2	7	15	4	10	8	11
Przeciętne trwanie życia mężczyzn (lata)	2017	12	7	11	13	16	2	7	5	1	4	3	13	9	15	5	10
Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	2017	12	8	11	7	16	3	5	14	4	9	1	13	15	6	2	10
Współczynnik dzietności	2017	14	8	11	5	9	4	3	15	11	10	1	6	16	7	2	11
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata (%)	2017	8	12	12	9	3	5	1	7	11	6	4	10	14	16	2	15
Liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych na 1 000 mieszkańców	2017	8	4	5	1	11	10	14	16	7	15	13	2	12	6	2	9
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	2017	4	9	16	7	11	2	1	6	12	10	3	15	13	14	5	8

Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	2017	7	5	4	12	8	3	1	15	2	9	11	16	6	14	10	13
Wskaźnik urbanizacji (%)	2017	2	9	14	4	7	13	5	12	16	8	6	1	15	10	11	3
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na km ² (ton/km ²)	2017	8	7	12	14	4	3	10	6	12	15	10	1	2	15	4	8
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ilości odpadów komunalnych ogółem (%)	2017	14	9	4	15	6	3	8	2	11	10	7	1	5	16	12	13
Wskaźnik jakości życia	2015	8	7	12	13	15	1	4	9	10	11	2	6	16	5	3	14
Atrakcyjność inwestycyjna województwa	2016	2	9	14	11	7	4	3	9	12	16	8	1	13	15	5	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS; *Diagnoza Społeczna 2015. Warunki i jakość życia Polaków, Warszawa, 2015*; *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski, IBnGR, Gdańsk, 2016*.

Wkład województwa śląskiego w wytwarzanie Produktu Krajowego Brutto jest wysoki, region zajmuje w tym względzie 2. miejsce w kraju (prawie 1/8 wartości PKB). Niepokojący jest natomiast fakt stopniowego obniżania pozycji województwa w odniesieniu do wartości PKB na 1 mieszkańca – w 2016 roku region zajmował wysoką 4. pozycję w Polsce, ale od kilkunastu lat obserwuje się wyraźną utratę znaczenia względem innych wiodących gospodarczo województw (w szczególności mazowieckiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego). Województwo śląskie jest regionem charakteryzującym się znikomym udziałem rolnictwa w strukturze gospodarki – pod względem wartości dodanej brutto pochodzącej z tego sektora region zajmuje dopiero 13. miejsce w kraju. Zdecydowanie największa część WDB województwa pochodzi natomiast z sektora usług (pod tym względem województwo jest na 2. pozycji w Polsce). Również 2. lokatę w kraju zajmuje sektor przemysłowy województwa śląskiego, natomiast udział tego sektora w całości wartości dodanej wytwarzanej w regionie jest w województwie śląskim najwyższy z wszystkich 16 województw.

Województwo śląskie charakteryzuje się niekorzystną sytuacją demograficzną. Region, którego populacja należy do najliczniejszych w kraju, a gęstość zaludnienia jest zdecydowanie najwyższa, co z kolei przekłada się na najwyższy w Polsce stopień urbanizacji, boryka się z problemami starzenia społeczeństwa oraz odpływu migracyjnego ludności. Ponadto mieszkańcy regionu żyją relatywnie krótko – pod względem przeciętnego trwania życia województwo jest na przedostatnim miejscu w odniesieniu do kobiet i na 13. pozycji w przypadku mężczyzn. Jednocześnie na niskim poziomie kształtuje się przyrost naturalny, przyjmujący wartości ujemne (dopiero 13. pozycja w Polsce). Niski przyrost wiąże się bezpośrednio z niskim współczynnikiem dzietności. Wprawdzie pozycja województwa nie jest w tym względzie najniższa (6. miejsce w Polsce), niemniej wartość współczynnika równa 1,424 kształtuje się zdecydowanie poniżej wartości, która uznawana jest za zapewniającą prostą zastępowalność pokoleń (2,1). Odpływ migracyjny ludności z województwa śląskiego następuje zarówno poza granice kraju, jak również w inne rejony Polski, o czym informuje ujemne saldo migracji. W zakresie migracji wewnętrznych region lokuje się na przedostatnim miejscu w kraju, natomiast odpływ za granicę jest zdecydowanie najwyższy.

Województwo śląskie boryka się także z pewnymi problemami dotyczącymi rynku pracy. Świadczy o tym relatywnie niski wskaźnik zatrudnienia wśród osób w wieku produkcyjnym (dopiero 10.

miejsce wśród województw), jednocześnie spora jest grupa osób korzystających ze świadczeń społecznych związanych z niezdolnością do pracy. Pod względem liczby pobierających renty z tego tytułu region jest na 2. miejscu w kraju.

Województwo śląskie od wielu lat charakteryzuje się najwyższą emisją zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Natomiast korzystnym jest fakt, że region jest liderem w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (udział odpadów zebranych w ten sposób w ogólnej sumie odpadów jest najwyższy w kraju).

Województwo śląskie jest względnie dobrze oceniane jako miejsce do życia. Według raportu Rady Monitoringu Społecznego „Diagnoza społeczna 2015” region zajął 6. lokatę wśród wszystkich województw w ocenie jakości życia. Najwyżej w kraju województwo jest natomiast oceniane pod względem atrakcyjności dla inwestorów, dokonywanej przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową.